

WYDZIAŁ
ARCHITEKTURY

Poziom kształcenia: studia drugiego stopnia

Forma studiów: stacjonarne

Kierunek studiów: Architektura

Specjalność/profil: -

PRACA DYPLOMOWA MAGISTERSKA

Tytuł pracy w języku polskim: GŁODNI - nie tylko WIEDZY. Koncepcja przestrzeni gastronomicznych i wielofunkcyjnych na terenie kampusu PG - diagnoza potrzeb.

Tytuł pracy w języku angielskim: HUNGRY - not only for KNOWLEDGE. Concept of gastronomic and multifunctional spaces on GdanskTech Campus - needs assessment.

STRESZCZENIE

Studenci, ze względu na łączące ich podobne okoliczności życiowe stanowią specyficzną zbiorowość. To często osoby, które zmieniają miejsce zamieszkania i rozpoczynają nowy etap życia. Uczelnie wyższe poza rolą edukacyjną powinny wspierać swoich uczniów chociażby poprzez zapewnianie dostępnej cenowo infrastruktury mieszkaniowej i towarzyszącej.

Wiele zmieniło się od czasów, kiedy w Polsce powstawała większość obiektów dedykowanych studentom. Uwarunkowania takie jak zmiana stylu życia, degradacja lub braki w obecnej infrastrukturze czy rosnące koszty utrzymania w miastach akademickich powinny być brane pod uwagę przy modernizacji i rozwijaniu zasobów uczelni wyższych.

Praca została osadzona w realiach kampusu studenckiego Politechniki Gdańskiej i ma na celu uzupełnienie go o niezbędne funkcje. Obejmuje prześledzenie historii rozwoju infrastruktury studenckiej Politechniki Gdańskiej, rozpoznanie obecnej sytuacji i badania ankietowe wśród studentów.

Po przeprowadzeniu studium problemu projektowego głównym obszarem zainteresowania pracy stała się problematyka odżywiania i higieny pracy wśród studentów oraz poszukiwania rozwiązania projektowego dla współczesnej stołówki studenckiej jako obiektu wielofunkcyjnego.

Słowa kluczowe: stołówka studencka, studenci, higiena pracy, Politechnika Gdańska, infrastruktura uczelni wyższych.

Dziedzina nauki według klasyfikacji OECD: nauki inżynierskie i techniczne: inżynieria architektury, nauki humanistyczne: projektowanie architektoniczne.

ABSTRACT

Students, due to the similar life circumstances that unite them, constitute a specific collective. They are often individuals who are relocating and embarking on a new stage of life. Universities, in addition to their educational role, should support their students if only by providing affordable housing and accompanying infrastructure.

Much has changed since the days when most facilities dedicated to students were built in Poland. Determinants such as changing lifestyles, the degradation or shortcomings of current infrastructure, or the rising cost of living in college towns should be taken into account when modernizing and developing university resources.

The work is set in the context of student campus of Gdansk University of Technology and aims to supplement it with necessary functions. It includes tracing development history of the student infrastructure of Gdansk University of Technology, recognizing the current situation and surveying students.

After the study of the design problem, the main focus of the work became the issue of nutrition and work culture and among students and the search for a design solution for contemporary student canteen as a multipurpose facility.

Keywords: student canteen, students, work culture, Gdansk University of Technology, university infrastructure.

Field of science according to the OECD classification: engineering and technology: architectural engineering, humanities: architectural design.

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ I. STUDIUM PROBLEMU PROJEKTOWEGO

1. Wstęp i cel pracy	7
2. Przedmiot pracy	8
3. Historia domów i stołówek studenckich	10
3.1. Pierwsze domy studenckie w Polsce i na świecie	10
3.2. Politechnika Gdańska - akademiki i życie studenckie przed 1939 r.	11
3.2.1. Początki – założenie Technische Hochschule Danzig	11
3.2.2. Korporacje studenckie przed 1939 r.	12
3.2.3. Narodowość studentów przed 1939 r.	12
3.2.4. Polskie organizacje na Technische Hochschule Danzig	13
3.2.5. Polski Dom Akademicki ZSPPG Bratnia Pomoc	15
3.2.6. Niemieckie domy studenckie	16
3.3. Politechnika Gdańska - akademiki i życie studenckie po 1945 r.	17
3.4. Historia zakładów zbiorowego żywienia na Politechnice Gdańskiej	19
4. Zapotrzebowanie na domy i inne obiekty studenckie w Polsce	21
4.1. Zmiany liczby studentów w Polsce	21
4.2. Prognozowane zmiany liczby studentów w Polsce	23
4.3. Studenci zagraniczni i globalizacja	25
4.4. Sylwetka użytkownika – student pokolenia Z	29
4.4.1. Pokolenie Z – definicja, ogólna charakterystyka	29
4.4.2. Student z pokolenia Z	30
4.5. Różne modele finansowania domów studenckich	31
4.6. Zmiany liczby studentów Politechniki Gdańskiej	33
4.7. Studenci zagraniczni na Politechnice Gdańskiej	34
4.8. Migracje i zmiany liczby ludności w Gdańsku	35
4.9. Zapotrzebowanie na domy i inne obiekty studenckie w Polsce - podsumowanie i wnioski	36
5. Badanie ankietowe na temat warunków zamieszkania i potrzeb studentów-część 1 i 2	37
5.1. Część 1 - gdzie i jak mieszkają współcześni studenci	37
5.2. Część 2 - gdzie i jak mieszkali studenci przed 2000 r.	38
6. Obecna sytuacja mieszkaniowa i oczekiwania studentów w Polsce	39
6.1. Status mieszkaniowy studentów	39
6.2. Koszty i źródła finansowania wynajmu	42
6.3. Czynniki decydujące o wyborze miejsca zamieszkania	43
6.4. Poziom zadowolenia i oczekiwania	44
6.5. Badanie ankietowe cz. 1 - warunki zamieszkania i poziom zadowolenia z sytuacji mieszkaniowej	45
6.5.1. Sekcja ankiety przeznaczona dla mieszkańców akademików	46
6.5.2. Sekcja ankiety przeznaczona dla wszystkich studentów niezależnie od formy zamieszkania	50
6.6. Obecna sytuacja mieszkaniowa i oczekiwania studentów w Polsce – podsumowanie	54
7. Kondycja psychiczna studentów	55
7.1. Problem samotności	55
7.2. Kondycja psychiczna nastolatków i młodych dorosłych	56
7.3. Wpływ aktywności fizycznej na kondycję psychiczną	58
7.4. Wpływ zieleni na kondycję psychiczną	59
7.5. Badanie ankietowe cz.1 i cz. 2 – relacje i znajomości	60
7.6. Pomoc psychologiczna na Politechnice Gdańskiej	62
7.7. Podsumowanie i wnioski – kondycja psychiczna studentów	62
8. Stołówki studenckie – jak architektura kształtuje nawyki żywieniowe młodych ludzi ...	63
8.1. Kształtowanie nawyków żywieniowych	63
8.2. Studenckie obiekty zbiorowego żywienia – uwarunkowania prawne	65
8.3. Zapotrzebowanie na stołówki – analiza sytuacji na Politechnice Gdańskiej	66
8.3.1. Badanie ankietowe cz. 1 i 2 – zapotrzebowanie na stołówki	67

8.4. Porównanie układu funkcjonalnego współczesnego punktu gastronomicznego na Politechnice Gdańskiej z wybraną realizacją na świecie i przykładem stołówki z lat 70'.	68
8.5. Podsumowanie i wnioski – stołówki studenckie	71
9. Ogólne wnioski i wytyczne do projektowania	73

CZĘŚĆ II. ANALITYCZNO-PROJEKTOWA

1. Analizy urbanistyczne okolic kampusu PG	74
1.1. Analiza historyczno-architektoniczna	74
1.2. Analiza kompozycyjno-wrażeńiowa	78
1.3. Analiza terenów zielonych	79
1.4. Analiza ukształtowania terenu	80
1.5. Analiza usług lokalnych	81
1.6. Analiza dostępności punktów gastronomicznych	82
1.7. Analiza komunikacyjna	84
1.8. Analiza usług ponadlokalnych	85
1.9. Wnioski z analiz i wybór działek projektowych	85
1.9.1. Wnioski z przeprowadzonych analiz	85
1.9.2. Wybór działek projektowych	86
2. Opis projektowanych rozwiązań	87
2.1. Idea i główne założenia projektu	87
2.2. Obecne zagospodarowanie terenu projektowego	87
2.2.1. Obecne zagospodarowanie	87
2.2.2. Analiza SWOT działek projektowych	88
2.2.3. Istniejąca zieleń wysoka	89
2.2.4. Wyznaczenie granic opracowania i struktura własnościowa gruntów	90
2.3. Koncepcja urbanistyczna	91
2.4. Koncepcja architektoniczna	94
2.4.1. Projekt zagospodarowania terenu	94
2.4.2. Koncepcja bryłowa	96
2.4.3. Program funkcjonalny obiektów	96
2.4.4. Nazwa obiektu	101
3. Opis techniczny	101
3.1. Podstawa opracowania	101
3.2. Przedmiot opracowania	101
3.3. Informacje ogólne	102
3.4. Bilans projektowanego zagospodarowania terenu	102
3.5. Zestawienie pomieszczeń	103
3.6. Rozwiązania konstrukcyjne, techniczne i materiałowe	106
3.6.1. Fundamenty	106
3.6.2. Ściany, słupy	106
3.6.3. Stropy i podciągi	106
3.6.4. Schody	106
3.6.5. Stropodachy	107
3.6.6. Rozwiązania materiałowe	107
3.6.7. Ślusarka okienna i drzwiowa	108
3.7. Instalacje	108
3.8. Warunki ochrony przeciwpożarowej	108
3.8.1. Podstawowe informacje	108
3.8.2. Przejęcia i dojścia ewakuacyjne	109
3.8.3. Drogi pożarowe i usytuowanie względem innych obiektów	111
3.9. Dostępność dla osób niepełnosprawnych	111
4. Bibliografia	112
4.1. Wykaz literatury	112
4.1.1. Źródła drukowane	112
4.1.2. Źródła internetowe	114
4.2. Spis ilustracji i tabel	118
4.2.1. Spis ilustracji	118
4.2.2. Spis tabel	125
5. Załączniki graficzne	125

CZĘŚĆ I. STUDIUM PROBLEMU PROJEKTOWEGO

1. Wstęp i cel pracy

Celem pracy jest opracowanie koncepcji infrastruktury uzupełniającej istniejące osiedle studenckie o funkcje, które pomogłyby stworzyć zdrowe i wygodne środowisko życia codziennego współczesnych studentów, ze szczególnym uwzględnieniem ich potrzeb żywieniowych.

Ogromna część infrastruktury przeznaczonej do użytku studentów w Polsce była wybudowana kilkadziesiąt lat temu – w latach '70, '60 czy nawet '50. Od tego czasu domy i inne obiekty studenckie, pomimo remontów i wysiłków uczelni wyższych, często ulegają stopniowej degradacji.

W związku z powszechnie znanym faktem starzenia się polskiego społeczeństwa problemy pokolenia młodych dorosłych, stopniowo zmniejszającego się liczebnie, schodzą na dalszy plan. Znajduje to odzwierciedlenie w sposobie zagospodarowania publicznych środków, w tym dofinansowania uczelni¹. Prognozy wskazują jednak na to, że liczba studentów w Polsce ustabilizuje się, a nawet będzie okresowo wzrastać².

Pokolenie Z – a więc obecni i przyszli młodzi dorośli - to pokolenie bardzo zapracowanych studentów. Statystyki pokazują, że większość aktualnie uczących się na studiach wyższych łączy je z pracą zawodową³. Inny niż dotychczas model studiowania wymusza dostosowanie infrastruktury do współczesnych potrzeb. Ważnymi problemami obecnych studentów, na które choć częściowo może znaleźć odpowiedź kształtowanie architektury ich osiedli, jest również coraz powszechniejsze poczucie samotności i wyizolowania społecznego. Jest to szczególnie silnie odczuwane przez najmłodszych studentów, którzy przeprowadzili się ze swoich rodzinnych miejscowości do nowych miejsc.

Specyficznym problemem osób studiujących, który wyłonił się w toku prowadzonych analiz dotyczących infrastruktury przeznaczonej dla studentów okazał się aspekt ich odżywiania. Młodzi ludzie wchodzący w dorosłość, jaką jest np. kontynuacja edukacji i związana z tym zmiana miejsca zamieszkania, napotykają wiele nowych wyzwań. Jednym z nich jest zapewnienie sobie zbilansowanych i w miarę możliwości niedrogich posiłków. Nieregularny tryb życia wynikający z układu planu zajęć, często łączonych dodatkowo z pracą zawodową może znacznie to utrudniać. Obecnie obiekty zbiorowego żywienia, powszechne w Polsce jeszcze około 20 lat temu, zanikają. Choć oferta gastronomiczna na uczelnianych kampusach często jest dość zróżnicowana, problemem jest ich niedostępność cenowa, a często także niewystarczająca dla potrzeb uczelni wydajność takich obiektów.

¹Rymarzak M., Trojanowski, D., *Modele finansowania inwestycji w domy studenckie uczelni publicznych na przykładzie Polski* [w:] *World of Real Estate Journal* 2017, nr 107, s. 22.

²Czas na prywatne domy studenckie – rekordowa liczba nowych akademików w Polsce, CBRE, 2023, s. 4.

³Bojęć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki w Polsce – perspektywy rozwoju rynku domów studenckich*, Thinkco, 2020, s. 40.

2. Przedmiot pracy

Przedmiotem pracy jest przeprowadzenie analiz mających na celu poznanie warunków życia codziennego oraz potrzeb współczesnych studentów i na tej podstawie opracowanie programu funkcjonalnego obiektu spełniającego oczekiwania użytkowników. Praca została osadzona w realiach kampusu studenckiego Politechniki Gdańskiej i ma na celu uzupełnienie istniejącego osiedla studenckiego przy ul. Traugutta o niezbędne funkcje takie jak infrastruktura gastronomiczna czy części przeznaczone do wspólnej pracy. Ponadto podjęte działania mają stanowić część planu rewitalizacji wybranego terenu i połączenia go z kampusem głównym Uczelni.

Wstęp tej pracy stanowi prezentacja historii codziennego życia studentów od czasów powstania Politechniki, tj. od założenia pierwszej wyższej uczelni w Gdańsku w 1904 r. Służy on lepszemu rozpoznaniu uwarunkowań i poznaniu dawnej infrastruktury studenckiej, obecnie nieistniejącej lub pełniącej inną niż pierwotnie funkcję.

W dalszej części pracy znalazła się analiza współczesnego zapotrzebowania na obiekty dedykowane studentom, w tym prześledzenie statystyk i prognoz demograficznych zarówno w skali ogólnopolskiej, jak i uwzględniającej lokalne uwarunkowania Politechniki Gdańskiej. Istotnym aspektem była charakterystyka potencjalnych użytkowników – studentów pokolenia Z - oraz analiza różnych modeli finansowania inwestycji dla studentów.

Kolejnym etapem była charakterystyka obecnej sytuacji mieszkaniowej uczniów szkół wyższych w skali ogólnopolskiej i przeprowadzenie własnej ankiety, mającej na celu rozpoznanie potrzeb i opinii studentów w związku z przestrzenią ich zamieszkania i codziennego życia.

Wyniki ankiety i wnioski z pierwszych części pracy doprowadziły do wyszczególnienia głównego problemu projektowego – niewystarczającej ilości miejsc zbiorowego żywienia (stołówki, bistra, kawiarnie) i problemu odżywiania się studentów.

W przeprowadzonych badaniach pojawiła się także kwestia zdrowia psychicznego i nasilającego się problemu samotności wśród młodych dorosłych. Studenci zostali tutaj wskazani jako grupa podwyższonego ryzyka. W tej części pracy znalazł się opis niektórych czynników mogących zapobiegać takim problemom oraz analiza form pomocy psychologicznej dostępnych na Politechnice Gdańskiej. W opisie zostały także przedstawione historia zakładów zbiorowego żywienia na kampusie Politechniki Gdańskiej, przyczyny zanikania tego typu instytucji w całym kraju oraz następstwa takich zmian.

Wnioski z pierwszej części pracy stały się podstawą do opracowania wytycznych projektowych obejmujących stworzenie wielofunkcyjnego obiektu odpowiadającego na współczesne potrzeby studentów – w tym żywieniowe. Oprócz gastronomi znalazły się w nim przestrzenie coworkingowe zapewniające studentom komfortowe warunki do pracy, ale także spotkań (części wspólne) oraz części dedykowane funkcji konferencyjnej, które mogłyby funkcjonować komercyjnie i wspomagać utrzymywanie projektowanej infrastruktury.

Planowany w projekcie dyplomowym obiekt ma uzupełniać osiedle studenckie o funkcje, których brakuje w istniejącej infrastrukturze i wspierać prowadzenie zdrowszego trybu życia oraz higienę pracy jego użytkowników - studentów. Zagospodarowanie terenów pomiędzy osiedlem studenckim a głównym kampusem uwzględnia takie funkcje jak rekreacyjne tereny zielone, budynek warsztatu przeznaczony dla studentów, parking rowerowy i samochodowy, sklepy spożywcze oraz niewielkie obiekty dedykowane aktywnościom studenckich kół naukowych.

3. Historia domów i stołówek studenckich

3.1. Pierwsze domy studenckie w Polsce i na świecie

W średniowieczu obiekty mieszkalne dla studentów określano słowem „bursa”⁴. Słowo to pochodzi z języka łacińskiego i jest tłumaczone jako „worek, sakiewka” co odnosi się do wspólnotowego sposobu finansowania zamieszkania studentów⁵. Polskie popularne określenie „akademik” wywodzi się natomiast od nazwy własnej Centralnego Akademika Bratniej Pomocy – domu studenckiego wzniesionego w Warszawie w latach ’20 XX w.⁶

Pierwsze instytucje przypominające wyższe uczelnie powstały już w czasach antycznych w Starożytnej Grecji, Aleksandrii, a później w Rzymie, niewiele jednak wiadomo o zakwaterowaniu ich studentów. Prawdopodobnie zamieszkiwali typowe dla tamtego okresu domy w okolicach swoich szkół lub w późniejszym okresie pojedyncze, małe pokoje zgrupowane w skrzydła zabudowy na terenach uczelni⁷.

W średniowieczu edukacja wyższa często skupiona była wokół instytucji religijnych (głównie w arabskich i bliskowschodnich kręgach kulturowych) oraz w nieco późniejszych, świeckich, europejskich wyższych uczelniach – np. w Paryżu czy Cambridge. W pierwszym, starszym typie instytucji studenci mieszkali głównie w jednostkach przypominających zakonne cele, zgrupowane wokół dziedzińców. W późniejszym okresie zaczęto lokować funkcje mieszkalne w osobnych budynkach należących do kompleksu uczelni⁸. Przykładem takich „osobnych” obiektów dla studentów mogą być chociażby budynki College’ów Uniwersytetu w Cambridge⁹. Najstarszy z nich – Peterhouse – został założony w XIII w. i funkcjonuje do dziś¹⁰. Podobnymi obiektami w Polsce, choć o znacznie mniejszej skali i uboższym programie funkcjonalnym, były pochodzące z początków XV w. bursy Uniwersytetu Jagiellońskiego – najstarszej krajowej uczelni założonej w 1364 r.¹¹

W epoce rewolucji przemysłowej obiekty zamieszkania zbiorowego dla studentów były projektowane z myślą o pomieszczeniu jak największej liczby studentów, których wówczas gwałtownie przybyło¹². Obiekty te zaczęły przypominać „baraki” przeznaczone dla kilkudziesięciu osób, lub w lepszym wypadku – wieloosobowe pokoje bez praktycznie

⁴Agranowicz-Ponomariowa E., Mazanik A., Tokajuk A., Żarnowiecka J., *Dom dla studenta. Projektowanie architektoniczne wnętrza pokoju w akademiku*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej, Białystok 2017, s. 73.

⁵Kłosińska K., *Słownik Języka Polskiego. Bursa*.

⁶Faryna-Paszkiewicz H., *Akademik* [w:] Ochotnik. Pismo ośrodka kultury Ochoty 2009, nr 56, s. 7. ISSN:1734-5510.

⁷Popov A., *Historical development stages of the student youth accommodation architecture from dormitories prototypes to post-industrial university campuses* [w:] International Journal of Civil Engineering and Technology (IJCIET) 2018, t. 9, nr 11, s. 2527. ISSN:0976-6316.

⁸Ibidem, s.2528 – 2530.

⁹Ibidem, s.2531.

¹⁰Peterhouse University of Cambridge. *About the College*.

¹¹Kraków Convention Bureau, *Kraków The Host City: Historie Odcinek 6 pt.: Pierwsze bursy i oboże*. https://convention.krakow.pl/aktualnosci/251602,1403,komunikat,krakow_the_host_city__historie__odcinek_6_pt__pierwsze_bursy_i_oboze.html.

¹²Popov A., *Historical development stages* – op. cit., s. 2531.

żadnych udogodnień. W tamtym okresie wykształcił się korytarzowy układ tego typu obiektów¹³. Pewnym podtypem obiektów zapewniających zakwaterowanie dla studentów (i nie tylko) były wykształcone w XIX w. w Europie tzw. „domy dochodowe” z lokalami i mieszkaniami na wynajem, w których młodzi uczniowie zazwyczaj zajmowali najmniej atrakcyjne przestrzenie na poddaszu¹⁴. Na początku XX w. pojawiły się natomiast hostele – obiekty oferujące tanie noclegi, dedykowane uczniom i studentom¹⁵.

Osobnym typem zakwaterowania dla studentów były domy – komuny wykształcone w Rosji w latach '20 i '30 XX w. Były to obiekty silnie powiązane z doktryną polityczną nowego ustroju. Sposób ich organizacji kładł nacisk na wspólnotowe zamieszkanie młodych ludzi – głównie studentów i pracowników. Początkowo adaptowano istniejące budynki na potrzeby tego typu organizacji, jednak szybko zaczęto budowę nowych wielkoskalowych obiektów, a nawet całych kompleksów¹⁶. Domy – komuny nie przetrwały długo – już w 1930 r. władze Związku Radzieckiego wyraziły nieprzychylnie stanowisko wobec ich powstawania. Mimo wszystko, koncepcja zbiorowego, wspólnotowego zamieszkania zaczęła rozwijać się w innych państwach – na zachodzie i północy Europy¹⁷.

Współczesne domy studenckie są bardzo różnorodne – w zależności od rejonu świata, czasu powstania i założeń architektonicznych konkretnych obiektów. Równolegle funkcjonują historyczne, czasem jeszcze średniowieczne obiekty zachwycające unikalnym „duchem miejsca”, budynki nowożytne – w przeważającej mierze z drugiej połowy XX w. oraz te najnowsze, zrealizowane niedawno. Widoczną tendencją wspólną dla większości tego typu obiektów jest dążenie do poprawy warunków życia mieszkańców nie tylko poprzez podnoszenie standardu, ale również poprzez wprowadzanie jak największej ilości przestrzeni wspólnych i innych funkcji integrujących członków wspólnoty akademickiej ze sobą¹⁸.

3.2. Politechnika Gdańska - akademiki i życie studenckie przed 1939 r.

3.2.1. Początki – założenie Technische Hochschule Danzig

Decyzja o założeniu pierwszej wyższej uczelni w Gdańsku zapadła w 1899 r na terenie ówczesnych Prus. Budowę rozpoczęto w 1900 r, a inauguracja pierwszego roku akademickiego nastąpiła już w 1904 r. Początkowo uczelnia nosiła nazwę *Königliche Technische Hochschule zu Danzig* (Królewska Politechnika w Gdańsku). Podlegała władzom pruskim. Organizację uczelni wzorowano na Politechnice w Akwizgranie¹⁹.

Początkowo budynki politechniki były przeznaczone dla około 600 studentów. Brano pod uwagę możliwość zwiększenia tej liczby do 1000. W pierwszym roku działalności zapisało się 189

¹³Ibidem, s. 2535.

¹⁴Agranowicz-Ponomariowa E., Mazanik A., Tokajuk A., Żarnowiecka J., *Dom dla studenta*. – op. cit., s. 75-77.

¹⁵Ibidem, s. 77.

¹⁶Ibidem, s. 78-79.

¹⁷Ibidem, s. 86

¹⁸Popov A., *Historical development stages* – op. cit., s. 2535.

¹⁹Januszajtis A., Strona Politechniki Gdańskiej. *Zarys historii Politechniki Gdańskiej do 1945 r.*

studentów (z tym, że razem z wolnymi słuchaczami i gośćmi liczba rosła do 599 osób). W kolejnych latach funkcjonowania uczelni przybywało studentów – w 1914 roku studiowało ich już 675 ²⁰.

3.2.2. Korporacje studenckie przed 1939 r.

W początkach XX w. duże znaczenie na uczelni miały tzw. korporacje studenckie – były to zrzeszenia studentów o różnym charakterze – np. sportowym, naukowym. Często posiadały własne siedziby²¹.

W książce „Die Technische Hochschule Danzig” E. Pohlhausena²² wydanej w 1930 r. można znaleźć informacje, że około 75-80% studentów zaangażowanych było w działalność korporacji. Autor wspomina o istnieniu 29 niemieckich korporacji posiadających w sumie 9 własnych domów (często były to dość okazałe wille we Wrzeszczu). Uczelnia przekazała niektórym organizacjom studenckim pomieszczenia na Górze Gradowej (Hagelsberg). Były to dawne pomieszczenia mieszkalne i kazamaty²³. Korporacje urządzały tam różne miejsca spotkań, m.in. puby²⁴.

Przynależność do korporacji była czynnikiem silnej identyfikacji z grupą. Członkowie poszczególnych organizacji spędzali ze sobą dużo czasu, jedli razem posiłki i nosili charakterystyczne elementy ubioru²⁵. Takie warunki ułatwiały z jednej strony budowanie poczucia przynależności i aklimatyzację w grupie, z drugiej jednak, pozwalały na łatwiejsze manipulowanie studentami i budowanie konfliktów pomiędzy różnymi ugrupowaniami, m.in. studentami różnej narodowości.

3.2.3. Narodowość studentów przed 1939 r.

Na początku istnienia uczelni liczba studentów zagranicznych nie mogła przekraczać 10%. Kwestia określania narodowości była jednak dość złożona i bardziej niż poczucie przynależności liczyło się miejsce zamieszkania. Do około 1914 r. na *Technische Hochschule Danzig* studiowało jedynie kilkunastu Polaków²⁶. Dopiero po I wojnie światowej liczba polskich studentów istotnie wzrosła. Barbara Ząbczyk-Chmielewska w swojej pracy pt. „Działalność naukowego <<Koła Mechaników i Elektrotechników Studentów Polaków Politechniki Gdańskiej>> w latach 1923-1939” przytacza dane ze sprawozdania polskiej organizacji „Bratnia Pomoc” Zrzeszenia Studentów Polaków Politechniki Gdańskiej oraz z książki Stanisława Mikosa „Polacy na Politechnice Gdańskiej w latach 1904-1939”,

²⁰Ibidem.

²¹Szczepański J., *Architektura zespołu Politechniki Gdańskiej 1904-2018*, Fundacja Terytoria Książki, Gdańsk 2019, s. 96.

²²Prof. Ernst Pohlhausen – w latach 1926-1945 prof. zwyczajny matematyki na *Technische Hochschule Danzig*. W latach 1934-1941 rektor uczelni. (Pg.edu.pl, *Rektorzy poprzednich kadencji*). Od 1933 r. należał do NSDAP (Universität Rostock. *Pohlhausen, Ernst*.)

²³Kazamaty - „pomieszczenie pod fortyfikacjami, służące jako magazyn lub stanowisko obronne w czasie wojny” (Słownik Języka Polskiego PWN. *Kazamaty*.)

²⁴Pohlhausen E., *Die Technische Hochschule Danzig*, DARI-VERLAG BERLIN-HALENSEE, Berlin 1930, s. 80.

²⁵Ibidem, s. 80.

²⁶Januszajtis A., Strona Politechniki Gdańskiej. *Zarys historii...* - op.cit.

wg. których w roku akademickim 1922/23 ogólna liczba studentów politechniki wynosiła 1650, w tym 595 polskich studentów. Stanowili więc oni około 36% studiujących. Niewiele niższy udział (25-30%) utrzymywał się w kolejnych latach²⁷.

3.2.4. Polskie organizacje na Technische Hochschule Danzig

W 1913 r. powstał Związek Akademików Gdańskich. Była to początkowo tajna organizacja zrzeszająca polskich studentów. Pierwszą siedzibą ZAG było pomieszczenie w mieszkaniu wynajmowanym przez trzech z nich. Działalność organizacji przerwała pierwsza wojna światowa. Po wojnie przyjęto nazwę „ZAG – Wisła”. Związek miał wiele trudności i był niechętnie przyjmowany przez niemieckie organizacje. Dopiero w 1921 r. został oficjalnie zarejestrowany jako korporacja. W listopadzie 1921 r. ZAG doprowadził do powołania organizacji o nazwie „Bratnia Pomoc Zrzeszenie Studentów Polaków Politechniki Gdańskiej”. Była to największa instytucja reprezentująca polskich studentów i organizująca samopomoc²⁸. Stanowiła główny ośrodek polskiej kultury wśród studentów. Zrzeszała prawie wszystkich Polaków studiujących na *Technische Hochschule Danzig*²⁹. Składała się z zarządu i czterech referatów: społecznego, pracy i opieki, prasowego i gospodarczego oraz sądu koleżeńskiego. Bratnia Pomoc znajdowała się pod opieką Komisarza Generalnego RP. Organizowano wydarzenia promujące polską kulturę, zajmowano się pozyskiwaniem dotacji i stypendiów od rządu polskiego³⁰. Stworzono polski dom akademicki i stołówkę w budynku byłych niemieckich koszar przekazanych przez polski rząd³¹. Działalność Bratniej Pomocy była szczególnie ważna w okresie nasilania się represji wobec polskich studentów (nierówny dostęp do wyposażenia uczelni – np. kreślarni, przyzwolenie władz uczelnianych na manifestowanie antypolskich nastrojów)³² oraz z uwagi na trudną sytuację finansową – niekorzystny kurs polskiej waluty w Gdańsku oraz gwałtownie rosnące czesne – aż pięciokrotny wzrost w 1924 r.³³. Takie warunki sprawiały, że korzystanie z Bratniej Pomocy było dla bardzo wielu polskich studentów jedyną szansą utrzymania się na studiach.

Oprócz pomocy socjalnej (zapewnianie wyżywienia i zakwaterowania) w ramach Bratniej Pomocy działało kilka polskich korporacji studenckich oraz koła naukowe. Najprężniej działającymi były m.in. Koło Studentów Polaków Techniki Okrętowej PG „Korab”, Koło Mechaników i Elektryków Studentów Polaków PG czy Koło Inżynierii Budowlanej. Zajmowały się nie tylko działalnością naukową, ale również pomocą młodszym kolegom. Istotne w ich działalności było też pozyskiwanie dostępu do sal i pracowni.

²⁷ Ząbczyk-Chmielewska B., *Działalność Naukowego „Koła Mechaników i Elektrotechników Studentów Polaków Politechniki Gdańskiej” w latach 1923-1939* [w:] Zeszyty Naukowe Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej 2022, nr 74, s. 15-20. DOI: 10.32016/1.74.01.

²⁸ Bara Z. K., *Bratnia Pomoc Studentów Politechniki Gdańskiej. Działalność organizacji polskich studentów od chwili jej powstania do początku II wojny światowej (lata 1913–1939)*, s. 2-3.

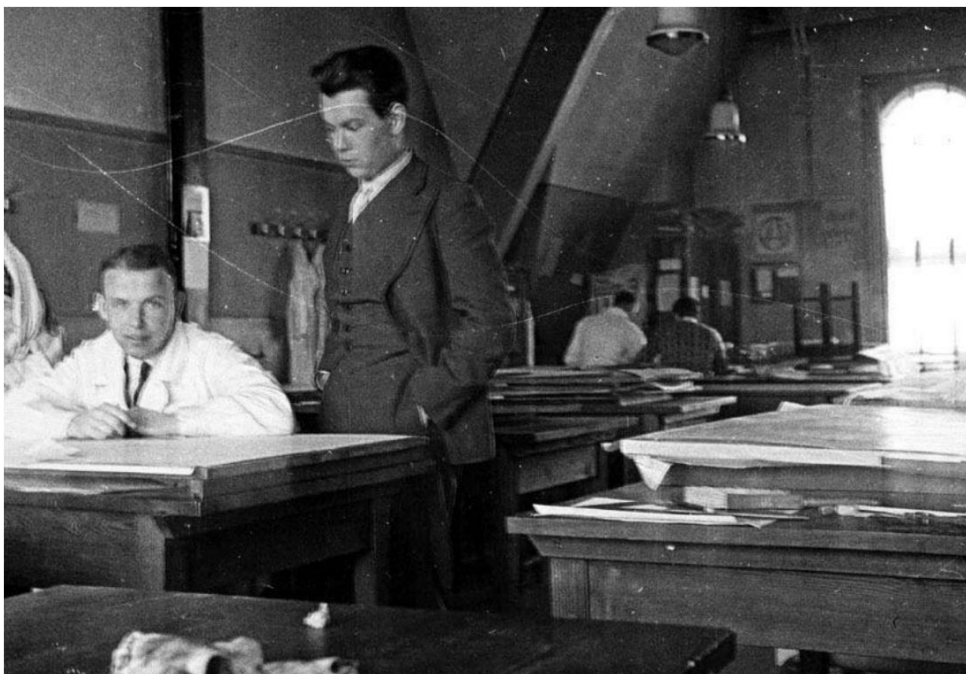
²⁹ Borowik-Hońbowski J., *Gedanopedia, Studenci Polacy na Technische Hochschule Danzig.*

³⁰ Bara Z. K., *Bratnia Pomoc Studentów...* - op.cit., s. 5-6.

³¹ Grzybowski A., *Był Bratniak. Stanisław Przybyszewski i Antoni Osuchowski – Wielcy Zapomniani Jałmużnicy* [w:] Pismo PG 2023, t. 265, nr 4, s. 39. ISSN 1429-4494.

³² Bara Z. K., *Bratnia Pomoc Studentów...* - op.cit., s. 5,10,14.

³³ Grzybowski A., *Był Bratniak...* - op.cit.

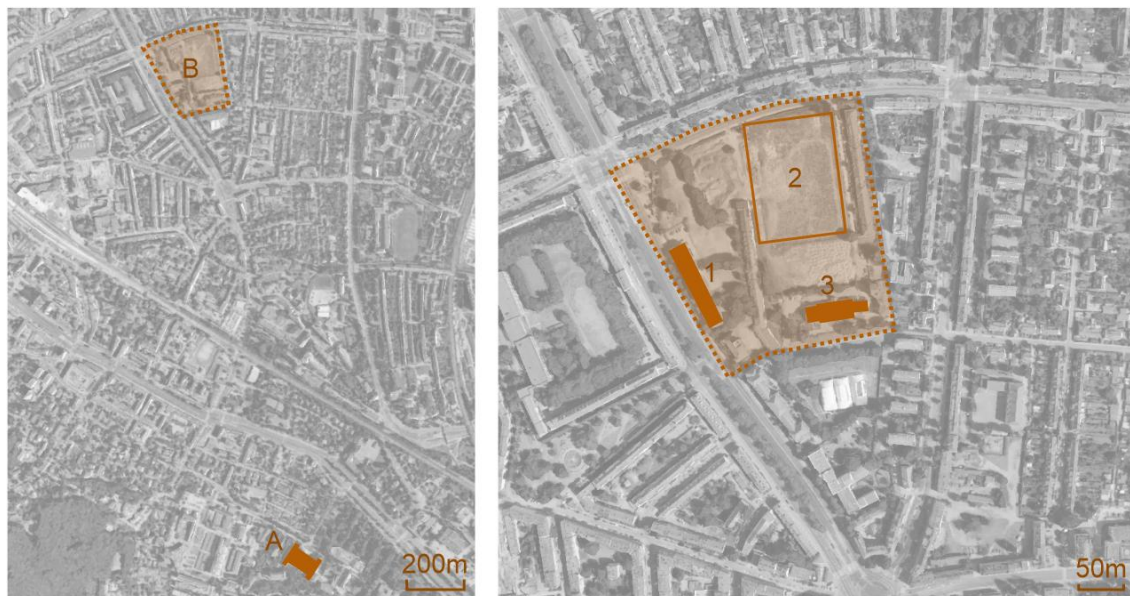

Ryc. 1 Kreślarnia koła naukowego Korab. Fotografia archiwalna. Źródło fotografii: Bara Z. K., *Bratnia Pomoc Studentów Politechniki Gdańskiej. Działalność organizacji polskich studentów od chwili jej powstania do początku II wojny światowej (lata 1913–1939)*. Dostępne w internecie: https://pg.edu.pl/files/2021-11/rozdzia%C5%82%201_11-62.pdf [data dostępu: 5.05.2024].

Ryc. 2 Sala Koła Mechaników i Elektryków Studentów Polaków. Fotografia archiwalna. Źródło fotografii: Bara Z. K., *Bratnia Pomoc Studentów Politechniki Gdańskiej. Działalność organizacji polskich studentów od chwili jej powstania do początku II wojny światowej (lata 1913–1939)*. Dostępne w internecie: https://pg.edu.pl/files/2021-11/rozdzia%C5%82%201_11-62.pdf [data dostępu: 5.05.2024].

Głównymi miejscami spotkań studentów, oprócz wspomnianej już stołówki, był klub sportowy „Gedania” oraz w ramach obchodów uroczystości religijnych – kościół pod wezwaniem św. Stanisława Biskupa. Wszystkie te trzy punkty znajdowały się tuż obok siebie, we Wrzeszczu, w okolicach dzisiejszej alei Legionów³⁴.

Ryc. 3. Lokalizacja obiektów związanych z działalnością organizacji Bratnia Pomoc skupiających życie studenckie Polaków na THD. A – gmach Główny, B – skupisko obiektów związanych z Bratnią pomocą. 1- Polski Dom Akademicki ZSPPG Bratnia Pomoc, 2 – boisko KS „Gedania”, 3 - kościół pod wezwaniem św. Stanisława Biskupa. Źródło grafiki: opracowanie własne na podstawie: <https://www.google.pl/maps/preview> [data dostępu: 7.05.2024].

3.2.5. Polski Dom Akademicki ZSPPG Bratnia Pomoc

Powyższy opis funkcjonowania polskich organizacji na *Technische Hochschule Danzig*, w tym szczególnie „Bratniej Pomocy”, jest o tyle istotny, że przed II Wojną Światową polscy studenci THD właściwie nie mogli liczyć na pomoc ze strony żadnej innej instytucji uczelnianej. Również w kwestii zamieszkania jedynym przyjaznym Polakom akademikiem był ten zorganizowany przez Bratnią Pomoc. Uczelnia ze swojej strony zapewniała jedynie zakwaterowanie niemieckim uczniom (a i dla nich nie było przewidziane wiele miejsc).

Polski Dom Akademicki został otwarty w budynku byłych niemieckich koszar telegrafistów przy ul. Heeresanger 11 (obecnie aleja Legionów)³⁵ | ³⁶. W obiekcie znajdowało się 40 pokoi mieszkalnych, gdzie pomieścić mogło się 80 studentów. Na pierwszym piętrze znajdowała się stołówka na około 160 osób. Pełniła ona dodatkowo funkcję miejsca spotkań i centrum życia społecznego polskich studentów. W „Bratniaku” (tak potocznie nazywano dom akademicki bratniej pomocy) znajdowały się siedziby polskich korporacji i związków studenckich. Wyposażenie budynku finansowane było z różnych darowizn i dotacji polskich organizacji i osób prywatnych³⁷.

³⁴Bara Z. K., *Bratnia Pomoc Studentów...* - op.cit., s.16

³⁵Borowik-Hołudowicz J., *Gedanopedia, Studenci Polacy* – op.cit.

³⁶Grzybowski A., *Był Bratniak...* - op.cit., s. 39.

³⁷ Ibidem.

Ryc. 4. Budynek Polskiego Domu Akademickiego ZSPPG Bratnia Pomoc, 1935 r. Źródło grafik: Andrzejewski M., Gedanopedia. *Bratnia Pomoc Zrzeszenia Studentów Polaków Politechniki Gdańskiej*, Dostępne w internecie: https://gdansk.gedanopedia.pl/gdansk/?title=BRATNIA_POMOC_ZRZESZENIA_STUDENT%C3%93W_POLAK%C3%93W_POLITECHNIKI_GDA%C5%83SKIEJ [data dostępu: 18.05.2024].

3.2.6. Niemieckie domy studenckie

W 1928 r. przy dzisiejszej ul. Siedlickiej został wybudowany niemiecki dom studencki projektu Hermana Phelps'a. Obiekt ten różnił się od współcześnie rozumianego akademika – znajdowało się tam zaledwie kilka pokoi mieszkalnych. Mieścił natomiast wiele innych funkcji służących studentom – m. in. kawiarnię, okazałą jadalnię, czytelnię, fryzjera, lekarza sportowego czy pomieszczenia służące niemieckim korporacjom³⁸.

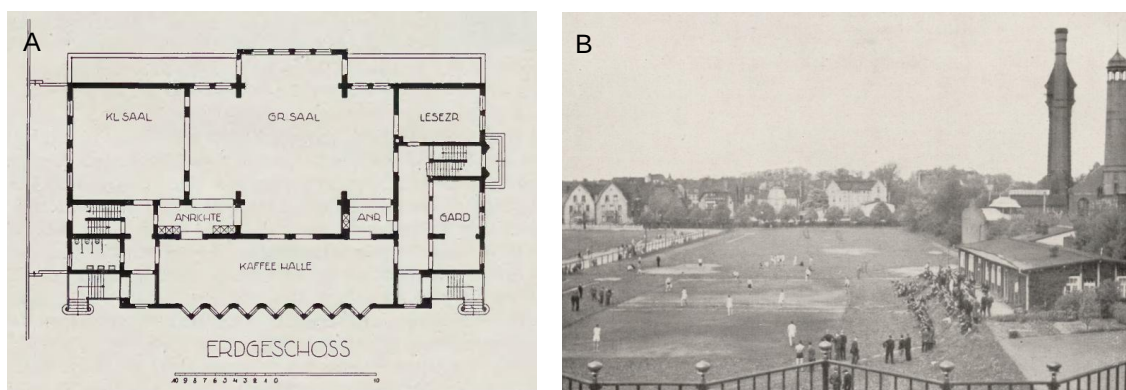
Piwnica pełniła głównie funkcje gospodarcze mieszcząc rozmaite pomieszczenia zapleczerwowe, kuchnię, pralnię i prysznic³⁹. Na parterze znajdowała się kawiarnia, jadalnia zwana Salą Królewską, czytelnia oraz reprezentacyjne pomieszczenia, takie jak Sala Pamięci, czytelnia czy Korytarz Honorowy upamiętniający nauczycieli i studentów którzy zginęli w czasie I wojny światowej⁴⁰. Piętro zajmowały pomieszczenia niemieckich korporacji, pomieszczenia administracyjne i funkcje dodatkowe, takie jak fryzjer i lekarz sportowy. Na tym poziomie znajdował się też taras. Na poddaszu mieszkała szefowa i pracownicy kuchni, znajdowały się tam części sanitarne, trzy pokoje dla studentów oraz części sportowe – sala gimnastyczna i pomieszczenia związane z fechtunkiem. Dodatkowymi funkcjami była ciemnia fotograficzna oraz warsztat szewski⁴¹.

³⁸ Szczepański J., *Architektura zespołu ...* - op.cit. s. 104-105.

³⁹ Pohlhausen E., *Die Technische Hochschule ...* - op.cit. s. 71.

⁴⁰ Szczepański J., *Architektura zespołu ...* - op. cit. s. 104-105.

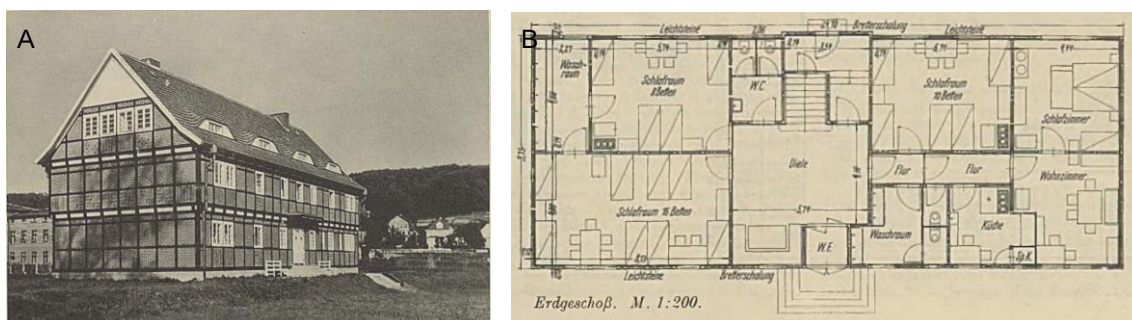
⁴¹ Ibidem, s. 104.

Ryc. 5. A - Rzut parteru niemieckiego domu studentckiego *Technische Hochschule Danzig*, 1929r. Źródło grafiki: Phelps H., *Das deutsche Studentenhaus in Danzig* [w:] *Ostdeutsche Monatshefte*, t.10, nr 5, s. 332.

B - Widok z północno-wschodniego tarasu niemieckiego domu studentckiego w stronę boiska. Źródło grafiki: Pohlhausen E., *Die Technische Hochschule Danzig*, DARI-VERLAG BERLIN-HALENSEE, Berlin 1930, s. 70.

Oprócz opisanego obiektu przy obecnej ul. Siedlickiej istniał jeszcze jeden niemiecki dom studentcki, niezachowany do dzisiejszych czasów. Został wybudowany 6 lat później, w 1934 r., według projektu tego samego architekta. W odróżnieniu od swojego poprzednika, nowy obiekt pełnił przede wszystkim funkcję mieszkálną zapewniając 103 miejsca noclegowe dla studentów. Znajdowały się tam również sanitariaty, mieszkania woźnego oraz wspólna sień. Budynek charakteryzował się znacznie niższym standardem niż jego poprzednik, studenci nocowali w około dziesięcioosobowych, przechodnich pokojach⁴².

Ryc. 6. A - Niezachowany do dzisiejszych czasów niemiecki dom studentcki THD, 1933 r. Źródło grafiki: Meyer G. (red.), *Die Herberge der Deutschen Studentenschaft in Danzig* [w:] *Zentralblatt der Bauverwaltung vereinigt mit Zeitschrift für Bauwesen* 1934, t.54, nr 35, s. 490.

B - Rzut parteru niemieckiego domu studentckiego THD. Źródło grafiki: Meyer G. (red.), *Die Herberge der Deutschen Studentenschaft in Danzig* [w:] *Zentralblatt der Bauverwaltung vereinigt mit Zeitschrift für Bauwesen* 1934, t.54, nr 35, s. 490.

3.3. Politechnika Gdańska - akademiki i życie studenckie po 1945 r.

Zajęcia na politechnice zostały wznowione tuż po wojnie, jeszcze w 1945 r. Początki były jednak trudne i zarówno organizacja zajęć jak i zakwaterowania studentów w pierwszych miesiącach była wyzwaniem. Początkowo studenci nocowali nawet w salach wykładowych. Organizacja o nazwie Zarząd Ośrodków Akademickich rozpoczęła tymczasowe rozlokowywanie

⁴² Ibidem, s.106.

uczniów wszystkich uczelni wyższych Trójmiasta w niewykorzystywanych nieruchomościach zlokalizowanych m.in. we Wrzeszczu (przy ul. A. Lendziona i Srebrniki), na Biskupiej Górze, w Nowym Porcie, w Jelitkowie i w Sopocie. W tamtym okresie dawny niemiecki dom studencki stał się nowym „Bratniakiem” i tak jest nazywany aż do dziś. W nim również zorganizowano dom studencki⁴³.

W latach '50 rozpoczęto budowę nowych domów studenckich. W 1952 roku ukończono trzy pierwsze akademiki przy ul. Do Studzienki (ówczesnej ulicy Hibnera). Następnie rozpoczęto budowę obiektów przy ul. S. Wyspiańskiego i K. Leczkowa – do roku 1957 oddano cztery kolejne domy studenckie. W latach '70 powstał DS8, łącznik pomiędzy DS5 i DS6 na osiedlu przy ul. S. Wyspiańskiego oraz dwa akademiki przy ul. Traugutta, a w 1986 r. ostatni DS2 przy ul. Traugutta⁴⁴.

Z relacji pierwszych mieszkańców nowo wybudowanych akademików z lat '50 wynika, że warunki zamieszkania były luksusowe jak na ówczesne standardy. Pomimo, że normą były aż 8-osobowe pokoje, a na wyposażenie składały się głównie używane meble, w tym powojkowe piętrowe łóżka z materacami z trawy morskiej, warunki były dużo lepsze niż w dotychczasowym prowizorycznym zakwaterowaniu⁴⁵.

Z czasem standard zamieszkania ulegał stopniowej poprawie. Zmniejszano liczbę studentów kwaterowanych w jednym pokoju. Pod koniec lat '70 funkcjonowały głównie pokoje 2 i 3 osobowe, a na początku lat 2000 – 1 i 2 osobowe⁴⁶. Stopniowo wymieniano też wyposażenie zastępując np. piętrowe łóżka pojedynczymi⁴⁷.

Organizowano różne pomieszczenia wspólne, takie jak kreślarnie, sale do nauki czy nawet biblioteki o tematyce odpowiadającej danemu wydziałowi – wówczas w domach studenckich starano się rozlokowywać studentów właśnie wg. wydziałów⁴⁸. Zorganizowano również rozgłośnię radiową o zasięgu wszystkich politechnicznych akademików⁴⁹. Często z inicjatywy samych studentów organizowano kluby, w których odbywały się koncerty, wieczory taneczne i różne występy. Jednym z pierwszych był „Mechanik” w DS4⁵⁰. Mieszkańcy poszczególnych akademików angażowali się też w organizację wycieczek i rajdów pieszych oraz w różnego rodzaju politechniczne zawody sportowe⁵¹. Bardzo popularną konkurencją okazał się tenis stołowy, a stoły do gry często rozstawiano właśnie w domach studenckich⁵².

W akademikach oprócz funkcji mieszkalnych, naukowych i rekreacyjnych lokowano też funkcje towarzyszące, takie jak ośrodki zdrowia czy stołówki. W ówczesnym DS17 zorganizowano rozbudowaną przychodnię a w DS3 gabinet dentystyczny. Po wybudowaniu akademickiego Zakładu Opieki Zdrowotnej w 1974 r. przeniesiono tam z domów studenckich

⁴³ Feldzensztajn A., Warchoł F., *Samorządność w Domach Studenckich*, s. 1

⁴⁴ Ibidem, s.2.

⁴⁵ Ibidem, s. 1-3, 9.

⁴⁶ Ibidem, s. 2

⁴⁷ Ibidem, s.3.

⁴⁸ Ibidem, s. 7-8.

⁴⁹ Ibidem, s. 9-13.

⁵⁰ Ibidem, s.13.

⁵¹ Ibidem, s. 17-18.

⁵² Ibidem, s.18.

tego typu funkcje⁵³. Problematykę stołówek studenckich szerzej omówiono w kolejnym podrozdziale.

3.4. Historia zakładów zbiorowego żywienia na Politechnice Gdańskiej

W książce Ernsta Pohlhausena z 1930 znajduje się wzmianka o zabudowaniach z 1920 r. określanych jako „baraki” pomiędzy Gmachem Głównym a Instytutem Chemicznym. Zorganizowano tam prawdopodobnie jedną z pierwszych stołówek *Technische Hochschule*. W obiekcie funkcjonował też zakład fryzjerski, kawiarnia, zakład szewski, pralnia, cerownia i pomieszczenia administracyjne⁵⁴.

Osiem lat później, w 1928 r. wybudowano wspomniany już niemiecki dom studencki. Oprócz wielu innych funkcji mieściła się tam kawiarnia i jadalnia. Budynek był nowoczesny jak na tamte czasy. Kuchnia znajdowała się na poziomie -1 a jedzenie było transportowane do jadalni na parterze za pomocą wind towarowych. Kawiarnia i sala jadalna – tzw. Sala Królewiecka - posiadały elegancki, dość bogato zdobiony wystrój. Na poddaszu znajdowały się m.in. mieszkania kucharek i pomocników kuchennych⁵⁵.

Przed II wojną światową istniał bardzo silny podział polskich i niemieckich studentów. Znajdowało to odbicie w sposobie organizacji uczelni i w samej architekturze⁵⁶. Polski Dom Akademicki zarządzany był przez Bratnią Pomoc – jedną z najważniejszych polskich organizacji studenckich w tamtym czasie⁵⁷. Znajdowała się w nim stołówka na około 160 osób usytuowana na pierwszym piętrze. Pełniła dodatkowo funkcję miejsca spotkań i centrum życia społecznego polskich studentów⁵⁸.

Ryc. 7. Sala królewiecka w niemieckim domu studenckim pełniąca funkcję jadalni. Źródło grafiki: Pohlhausen, E., *Die Technische Hochschule Danzig*, Berlin: DARI-VERLAG BERLIN-HALENSEE (1930) – str. 66

Ryc. 8. Stołówka w Polskim Domu Akademickim „Bratniak”, ok. 1925 r. Fot. Józef Sache - ze zbiorów Sekcji Historycznej Biblioteki PG. Źródło grafiki: Grzybowski A., *Był Bratniak*. [w:] Pismo PG 2023, t. 265, nr 4, s. 42. ISSN 1429-4494.

⁵³ Ibidem, s.19.

⁵⁴ Pohlhausen E., *Die Technische Hochschule ...* - op.cit. s. 71.

⁵⁵ Szczepański J., *Architektura zespołu...* - op. cit. s. 104-105.

⁵⁶ Ibidem, s. 104.

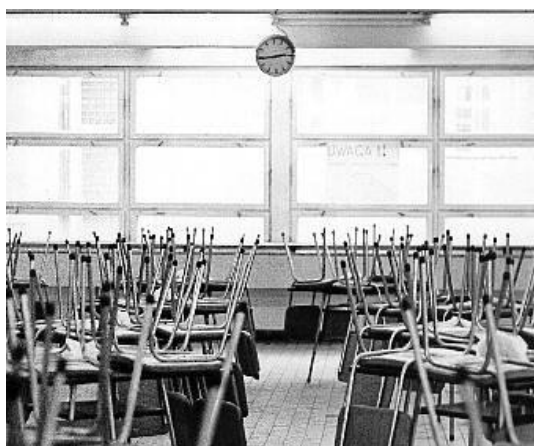
⁵⁷ Borowik-Holubowicz J., *Gedanopedia, Studenci Polacy ...* - op.cit.

⁵⁸ Grzybowski A., *Był Bratniak...* - op.cit., s. 41.

Tuż po II Wojnie Światowej Politechnika musiała na nowo zorganizować swoje struktury. W pierwszych powojennych latach działała stołówka w dawnym niemieckim domu studenckim, który znalazł się wtedy pod zarządem Bratniej Pomocy i został mianowany „Bratniakiem”. Mimo problemów aprowizacyjnych stołówka działała prężnie dziennie wydając nawet 800 obiadów i organizując hodowlę zwierząt gospodarskich na własne potrzeby⁵⁹.

W latach 50-tych rozpoczęto adaptacje i budowy nowych akademików oraz stołówek. W tamtym okresie powstała stołówka w DS4 (wyremontowana potem m.in. w 1991) i DS3. Nieco później, w 1973 roku otwarto nowo wybudowaną, wolnostojącą stołówkę na terenie osiedla studenckiego przy ul. Wyspiańskiego (dziennie serwującą nawet 2200 posiłków), a dopiero 20 lat później, w 1991 powstała stołówka na terenie drugiego zgrupowania akademików – przy ul. Traugutta. Poza wymienionymi działała również jadalnia w Gmachu Głównym Politechniki. Przez pewien czas serwowano też obiady w wydzielonych pomieszczeniach DS 9 i 10 na osiedlu studenckim przy ul. Wyspiańskiego⁶⁰.

W 1993 r. stołówka przy ul. Wyspiańskiego została zamieniona w Dom Meblowy. Dziś znajduje się tam oddział Urzędu Miejskiego. W 1994 r. stołówka w DS. 4 została przekształcona w klub studencki, działający do dziś jako „Mechaniczna Pomarańcza”. Budynek stołówki przy ulicy Traugutta w 1996 r. przekształcono w siedzibę prywatnej firmy nie związanej z funkcjonowaniem osiedla studenckiego⁶¹, a stołówkę w Gmachu Głównym zlikwidowano.

Ryc. 9 Wnętrze stołówki nr 6, 1974. Fot. Roman Malinowski Źródło grafiki: Ilustrowany magazyn studentów Politechniki Gdańskiej Kronika Studencka, Kronika nr 461/43, reportaż nr 3/6, <http://www.pg.gda.pl/biblioteka/kronika/kronika.php?stat=1&typ=rep&oper=pokaz&nrk=568&inrr=3081&inrz=12324> [data dostępu: 20.05.2024].

Ryc. 10 Widok na stołówkę nr 6 na osiedlu studenckim przy ul. Wyspiańskiego, 1973. Fot. Wojciech Leszczyński. Źródło grafiki: Ilustrowany magazyn studentów Politechniki Gdańskiej Kronika Studencka, Kronika nr 411/34, reportaż nr 3/2, <http://www.pg.gda.pl/biblioteka/kronika/kronika.php?stat=1&typ=rep&oper=pokaz&nrk=534&inrr=2970&inrz=11837> [data dostępu: 20.05.2024].

⁵⁹Figlarowicz S., Wywiad z Janem Chojnackim: Okruchy zdarzeń, s. 12.

⁶⁰Feldzensztajn A., Warchoń F., *Samorządność w Domach Studenckich*, s. 2-3, 19.

⁶¹Ibidem, s. 2.

4. Zapotrzebowanie na domy i inne obiekty studenckie w Polsce

4.1. Zmiany liczby studentów w Polsce

W 1990 r. weszła w życie nowa ustawa o szkolnictwie wyższym⁶². Umożliwiła ona tworzenie prywatnych szkół wyższych, co było korzystnym wyjściem dla Polski w okresie transformacji gospodarczej – dzięki temu wzrosła dostępność do wyższej edukacji i gwałtownie wzrósł współczynnik skolaryzacji⁶³ bez konieczności przekazywania na ten cel publicznych środków⁶⁴. Rezultatem był gwałtowny wzrost liczby studentów w latach 1990 – 2005. Dodatkowym czynnikiem przyspieszającym tę tendencję była ustawa o wyższych szkołach zawodowych

z 1997 r.⁶⁵ która umożliwiła tworzenie placówek nadających absolwentom tytuły inżyniera lub licencjata⁶⁶⁶⁷. Od 2005 r. ogólna liczba studentów w Polsce systematycznie spadała, aż do roku akademickiego 2019/2020. Wtedy nastąpiło odwrócenie trendu – liczba studentów zaczęła powoli wzrastać (Ryc. 11). Wzrost ten jest relatywnie niewielki (o 0,2-0,9% w stosunku do poprzedniego roku akademickiego) ale stale utrzymuje się na dodatnim poziomie. W roku akademickim 2022/23 liczba studentów wzrosła o 0,45% w stosunku do poprzedniego roku (Ryc. 12) ⁶⁸ | ⁶⁹.

Wśród przyczyn spadku liczby studentów po 2005r. można wyróżnić zarówno czynniki demograficzne, jak i wpływ ustawy o szkolnictwie wyższym z 2005r.⁷⁰ wprowadzającej dwustopniowy podział studiów (część studentów decydowała się na zakończenie edukacji po ukończeniu pierwszego stopnia)⁷¹. Warto jednak zauważyć, że najgwałtowniejszy spadek odnotowuje się wśród studentów studiów niestacjonarnych (w latach 2005-2023 spadek o 56,7%), podczas gdy liczba studentów stacjonarnych utrzymuje się na względnie podobnym poziomie (w latach 2005-2023 spadek o 14,1%)⁷².

⁶²Internetowy System Aktów Prawnych. *Ustawa z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym*.

⁶³Współczynnik skolaryzacji brutto - „Relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.” definicja według Głównego Urzędu Statystycznego (GUS, *Pojęcia stosowane w statystyce publicznej - Współczynnik skolaryzacji brutto*).

⁶⁴Pląsek R., *Przemiany szkolnictwa wyższego w Polsce po roku 1989 – w stronę komercjalizacji systemu?* [w:] Kwartalnik pedagogiczny 2016, t. 239, nr 1, s. 63-82.

⁶⁵Internetowy System Aktów Prawnych. *Ustawa z dnia 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych*.

⁶⁶ Marciniak G. (red.), *Szkoły wyższe i ich finanse w 2007r.*, GUS, Warszawa 2008.

⁶⁷Bojęć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki w Polsce – perspektywy rozwoju rynku domów studenckich*, Thinkco, 2020, s. 14.

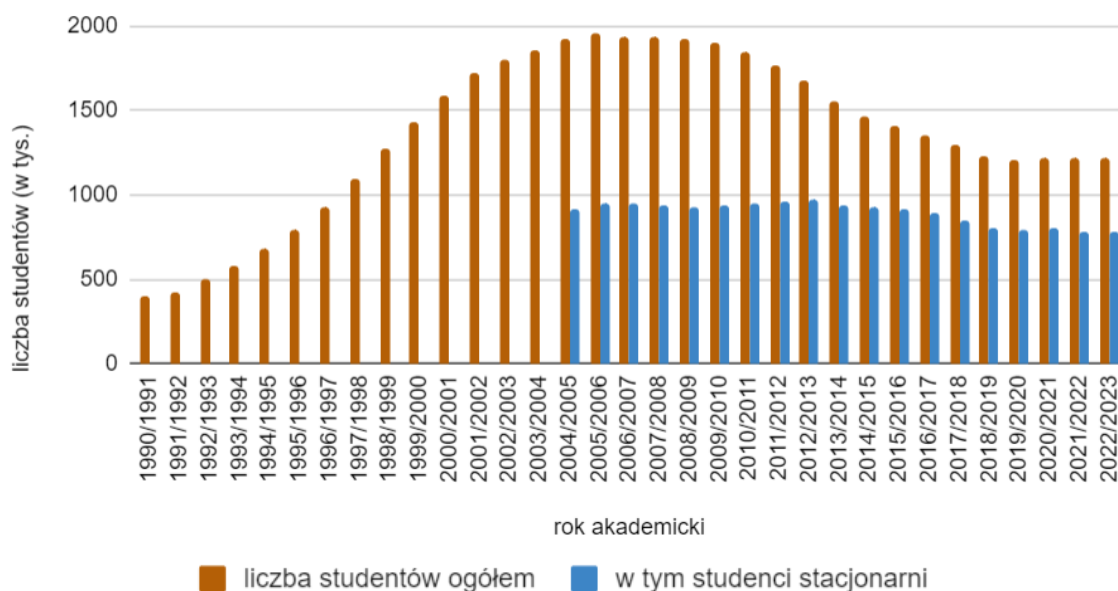
⁶⁸*Szkolnictwo wyższe w roku akademickim (...)*, raporty z lat 2016/17 – 2022/23, GUS, Warszawa, Gdańsk 2017-2023.

⁶⁹*Szkolnictwo wyższe i jego finanse w (...)*, dane z lat 2010-2013, GUS, Warszawa 2011-2014.

⁷⁰Internetowy System Aktów Prawnych. *Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym*.

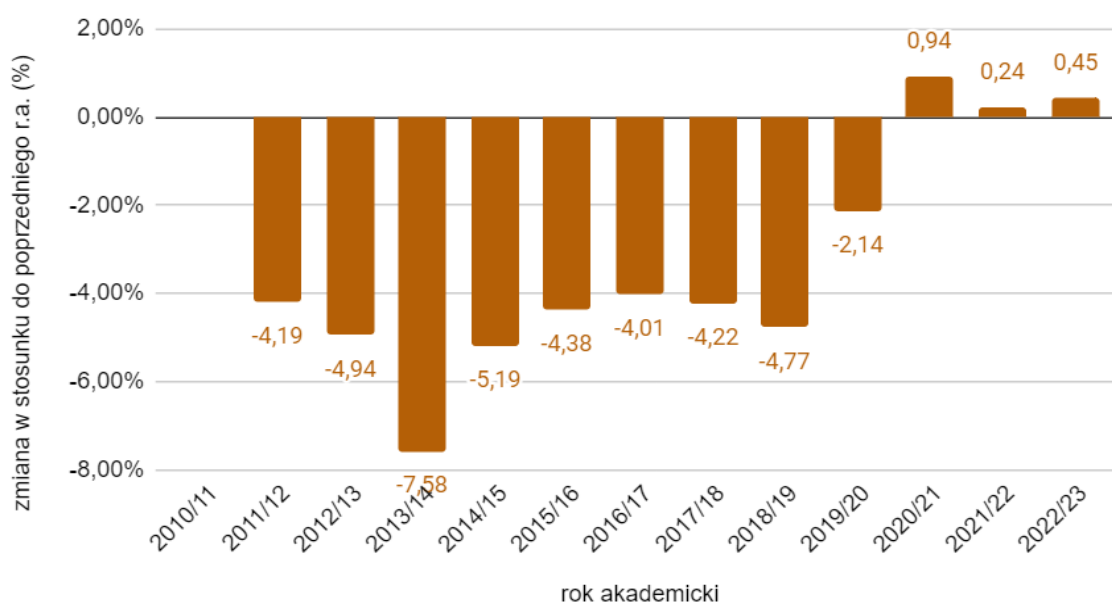
⁷¹Bojęć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki...* - op.cit., s. 14.

⁷² Ibidem, s. 15.

Ryc. 11. Zmiany liczby studentów w Polsce w latach 1990-2023.

Wykres na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego – raporty: *Szkolnictwo wyższe w roku akademickim (...)*, raporty z lat 2016/17 – 2022/23, GUS, Warszawa, Gdańsk 2017-2023. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/szkolnictwo-wyzsze-w-roku-akademickim-20222023-wyniki-wstepne,8,9.html>; *Szkolnictwo wyższe i jego finanse w (...)*, dane z lat 2010-2103, GUS, Warszawa 2011-2014. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/szkolnictwo-wyzsze-i-jego-finance-w-2022-roku,2,19.html> [data dostępu:25.04.2024].

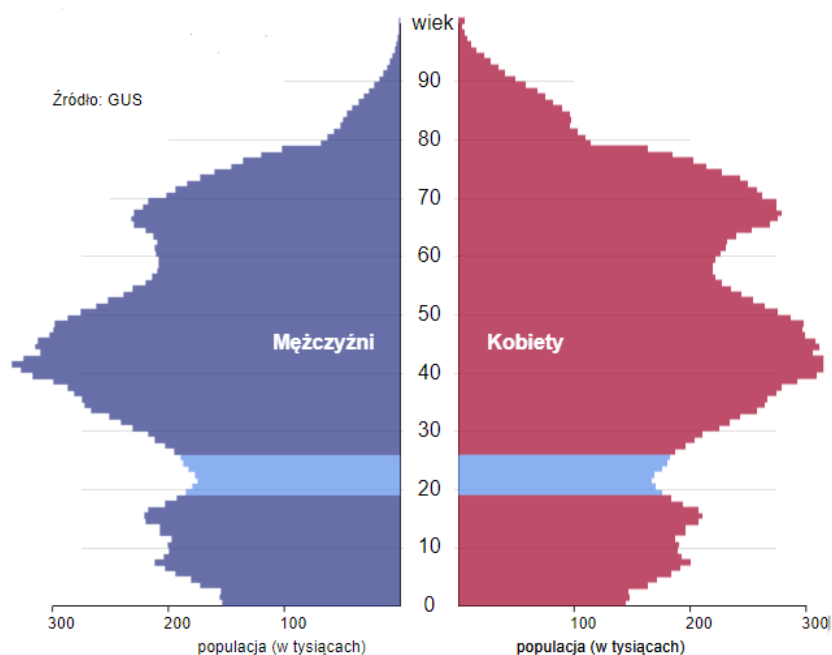

Ryc. 12. Tendencja spadku / wzrostu liczby studentów w Polsce w latach 2010-2023

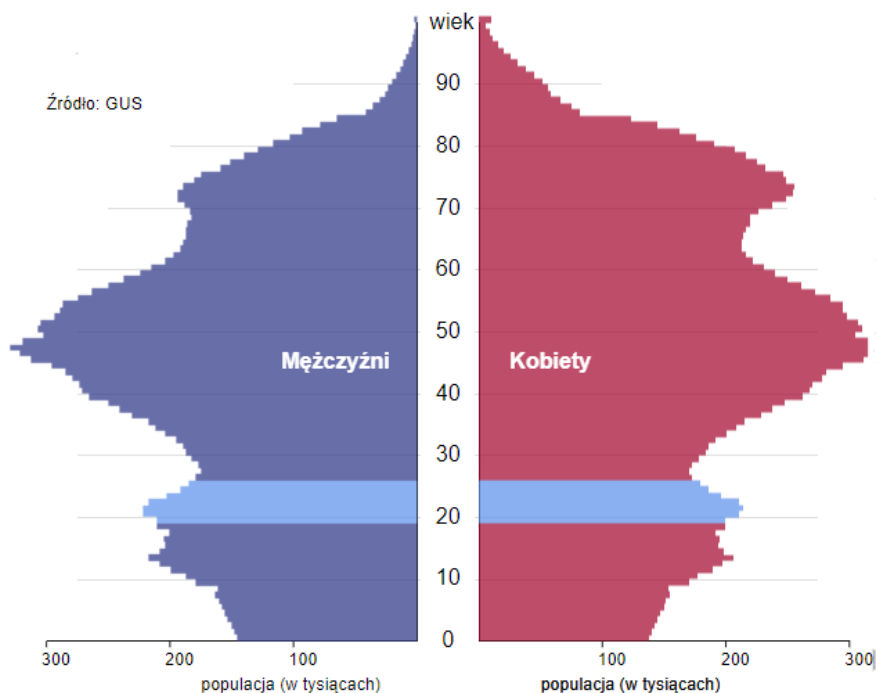
Wykres na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego – raporty: *Szkolnictwo wyższe w roku akademickim (...)*, raporty z lat 2016/17 – 2022/23, GUS, Warszawa, Gdańsk 2017-2023. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/szkolnictwo-wyzsze-w-roku-akademickim-20222023-wyniki-wstepne,8,9.html>; *Szkolnictwo wyższe i jego finanse w (...)*, dane z lat 2010-2103, GUS, Warszawa 2011-2014. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/szkolnictwo-wyzsze-i-jego-finance-w-2022-roku,2,19.html> [data dostępu:25.04.2024]

4.2. Prognozowane zmiany liczby studentów w Polsce

Obecni studenci to w większości osoby urodzone w latach 1999-2005 – a więc roczniki niżu demograficznego (Ryc. 13). W najbliższych latach wzrośnie liczba osób w wieku 19-25 lat, a więc potencjalnych studentów - np. w 2030r. ich udział w liczbie ludności Polski wzrośnie z obecnych 6,7% do 7,7%, a liczba zwiększy się o 350 tys. osób (Ryc.14).

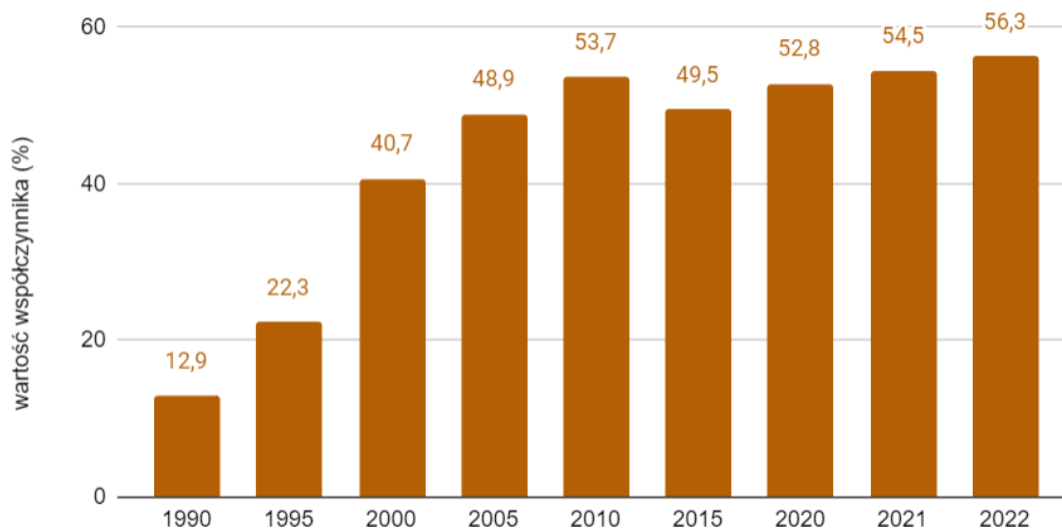

Ryc. 13. Piramida płci i wieku w 2024r. Na niebiesko zaznaczony przedział wiekowy 19-25 lat. Źródło grafiki: GUS, *Piramida wieku ludności Polski od 1970 roku (wraz z prognozą)*. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/ludnosc-piramida/> [data dostępu:28.04.2024].

Ryc. 14. Prognozowana piramida płci i wieku w 2030 r. Na niebiesko zaznaczony przedział wiekowy 19-25 lat. Źródło grafiki: GUS, *Piramida wieku ludności Polski od 1970 roku (wraz z prognozą)*. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/ludnosc-piramida/> [data dostępu:28.04.2024].

Współczynnik skolaryzacji (definicja – patrz przypis s. 21) w Polsce w latach 1990-2010 gwałtownie rósł. Miało to związek ze wspomnianymi wcześniej reformami w systemie szkolnictwa wyższego, przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej w 2004 r. oraz wyżem demograficznym⁷³. Od 2010 do 2015 r. współczynnik zmalał z 53,7% do 49,5%. Następnie nastąpił okres ponownego, stopniowego wzrostu do wartości 56,3% w 2022r (Ryc. 15).

Ryc. 15. Zmiany współczynnika skolaryzacji w szkolnictwie wyższym w Polsce w latach 1990 – 2022

Wykres na podstawie danych GUS: *Szkoły wyższe i ich finanse w 2007 r.*, GUS, Warszawa 2008.

Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/szkoły-wyższe-i-ich-finance-w-2009-r,2,6.html>; GUS. *Dane według dziedzin*. Dostępne w internecie: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica> [data dostępu: 28.04.2024].

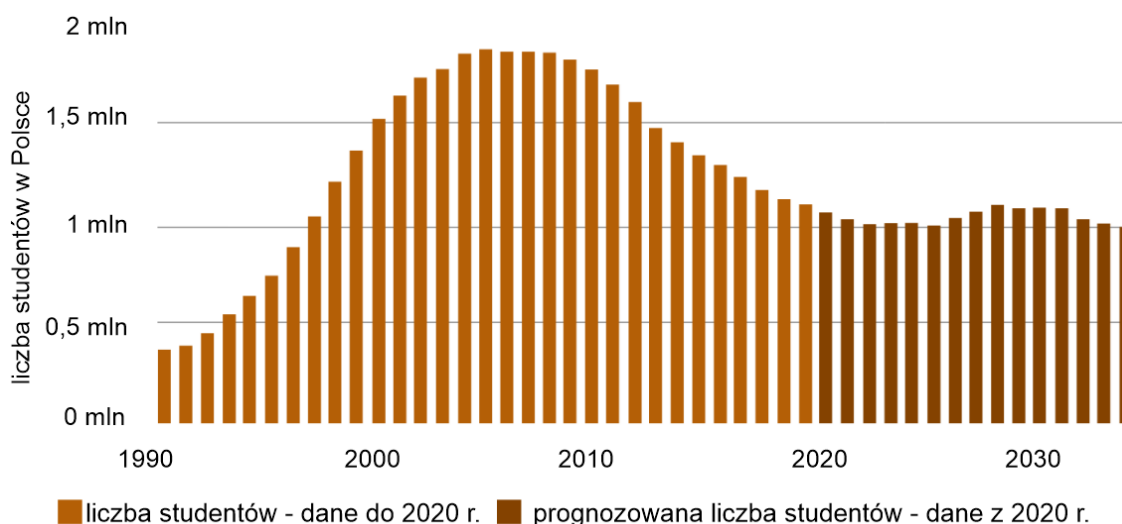
Biorąc pod uwagę stabilizujący się, a nawet rosnący udział młodych osób podejmujących wyższą edukację oraz prognozy demograficzne przewiduje się w najbliższych latach ustabilizowanie liczby studentów z okresowymi wzrostami.

W raporcie firmy doradczej Thinkco zajmującej się rynkiem nieruchomości czytamy:

„porównując obecną strukturę ludności ze współczynnikiem skolaryzacji w szkolnictwie wyższym (...) możemy spodziewać się szybkiego wyhamowania tego trendu (spadku liczby studentów – przyp. autorki) i ustabilizowania się liczby studentów w 2025 r. na poziomie ok. 1050 tys. Co więcej możemy się spodziewać wzrostu tej liczby w latach 2025-2030 oraz ponownego spadku do 2035r. Ostatecznie liczba studentów w latach 2025-2035 powinna być porównywalna”⁷⁴.

⁷³Radon. *Studenci*.

⁷⁴Bojć T., Chimczak P., Kowalska J., Rózewicz D. (red.), *Prywatne akademiki* – op.cit., s. 18.

Ryc. 16 Prognozowane w 2020 r. zmiany liczby studentów w Polsce. Dane przedstawione na wykresie są aktualne na rok 2020. Można zauważyć, że przewidywano wówczas wzrost liczby studentów od około 2023r. Według danych aktualnych na 2024 r. możemy stwierdzić, że wzrost liczby studentów rozpoczął się już od 2020r. Wykres na podstawie Bojęć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki w Polsce – perspektywy rozwoju rynku domów studenckich*, Thinkco, 2020. Dostępne w internecie: <https://thinkco.pl/prywatne-akademiki-w-polsce-raport/> [data dostępu: 28.04.2024].

Podobne wnioski zostały przedstawione w raporcie firmy CBRE z 2023 r.:

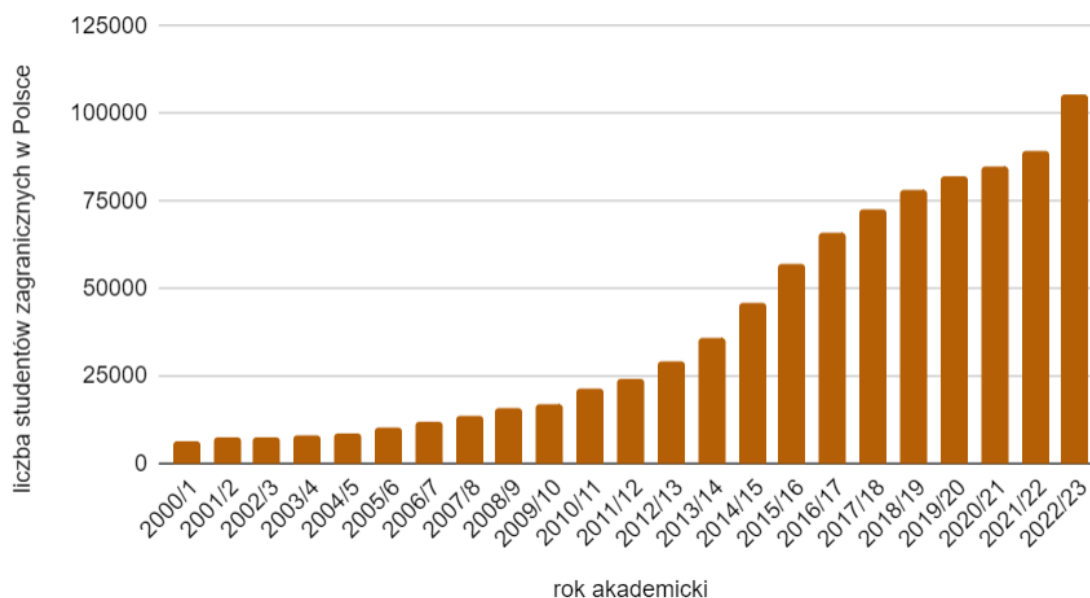
*„W Polsce kończy się okres transformacji rynku uczelni wyższych związany ze zmniejszeniem liczby studentów obserwowanym od 2005 r. W perspektywie do 2040 r. przewidywana jest stabilizacja liczby młodzieży w wieku studenckim z okresowymi fluktuacjami, w tym wzrostem w okresie do 2030r.”*⁷⁵

4.3. Studenci zagraniczni i globalizacja

Kwestia obecności zagranicznych studentów jest bardzo ważna dla funkcjonowania domów studenckich, ponieważ znaczna ich część decyduje się właśnie na pokój w akademiku. Taka forma zakwaterowania daje gościom z zagranicy gwarancję bezpieczeństwa, szansę na integrację z innymi studentami, dogodną lokalizację oraz eliminuje ryzyko związane z nieuczciwym wynajmującym. Domy studenckie są też o tyle przyjazne zagranicznym uczniom, że zazwyczaj cały proces rezerwacji przebiega online, bez konieczności wcześniejszego przyjazdu⁷⁶.

⁷⁵Czas na prywatne domy studenckie – op.cit., s. 4.

⁷⁶Bojęć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki* – op.cit., s. 18.

Ryc. 17 Liczba studentów zagranicznych w Polsce w latach 2000 – 2023.

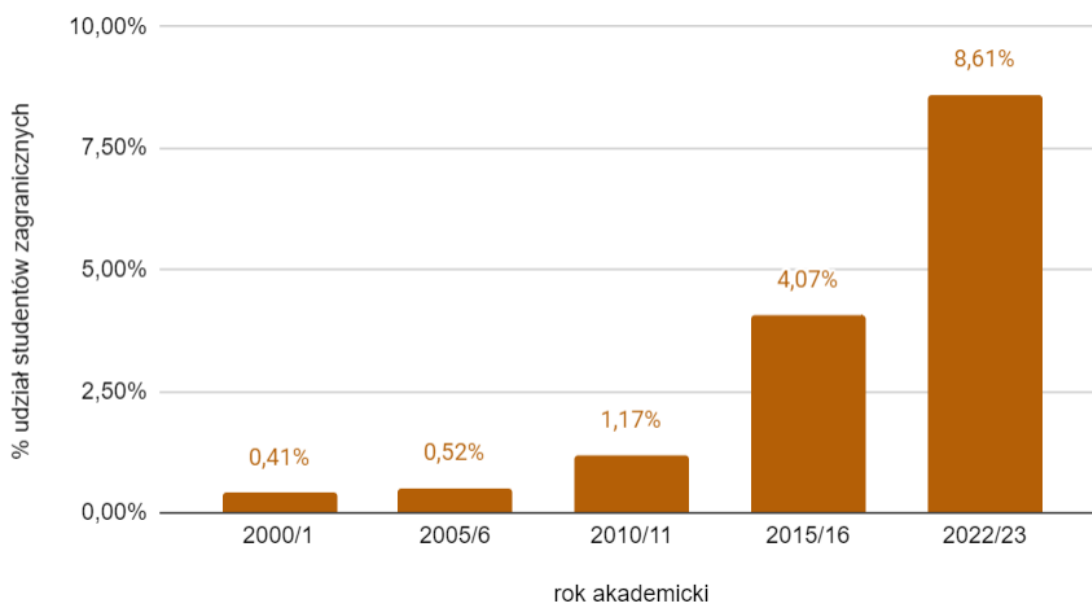
Wykres na podstawie: Siwińska B. (red.), *Study in Poland „Studenci zagraniczni w Polsce 2022*, Perspektywy, 2022. Dostępne w internecie: <http://studyinpoland.pl/raport2022/#page2> oraz Perspektywy, *Opublikowano raport „Studenci zagraniczni w Polsce 2023*. Dostępne w internecie: https://perspektywy.pl/portal/index.php?option=com_content&view=article&id=9187:opublikowano-raport-studenci-zagraniczni-w-polsce-2023&catid=24&Itemid=119 [data dostępu:30.04.2024].

Od 2005 r. obserwuje się systematyczny wzrost liczby zagranicznych studentów w Polsce (Ryc.17). W 2000 r. było ich około 6,5 tys. i stanowili zaledwie 0,41% ogółu studentów w kraju, w ciągu następnych pięciu lat liczba ta wzrosła do ponad 10 tys. osób (0,52% ogółu studentów), w 2010 r. do ponad 20 tys. (1,17%), w 2015 r. studenci zagraniczni stanowili już ponad 4% ogółu studiujących⁷⁷. Obecnie (dane na rok akademicki 2022/23) ich liczba przekroczyła 100 tys. natomiast udział w ogóle studiujących w Polsce zbliża się do 9%⁷⁸ (Ryc.18). Choć na tle innych państw europejskich w Polsce wciąż studiuje stosunkowo niewielu obcokrajowców, to istotne jest bardzo szybkie tempo przyrostu ich liczby (Ryc.19) – np. w latach 2010-2018 w sumie aż o 264%⁷⁹.

⁷⁷Siwińska B. (red.), *Study in Poland „Studenci zagraniczni w Polsce 2022*, Perspektywy, 2022.

⁷⁸Perspektywy, *Opublikowano raport „Studenci zagraniczni w Polsce 2023*.

⁷⁹Bojć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki* – op.cit., s. 16

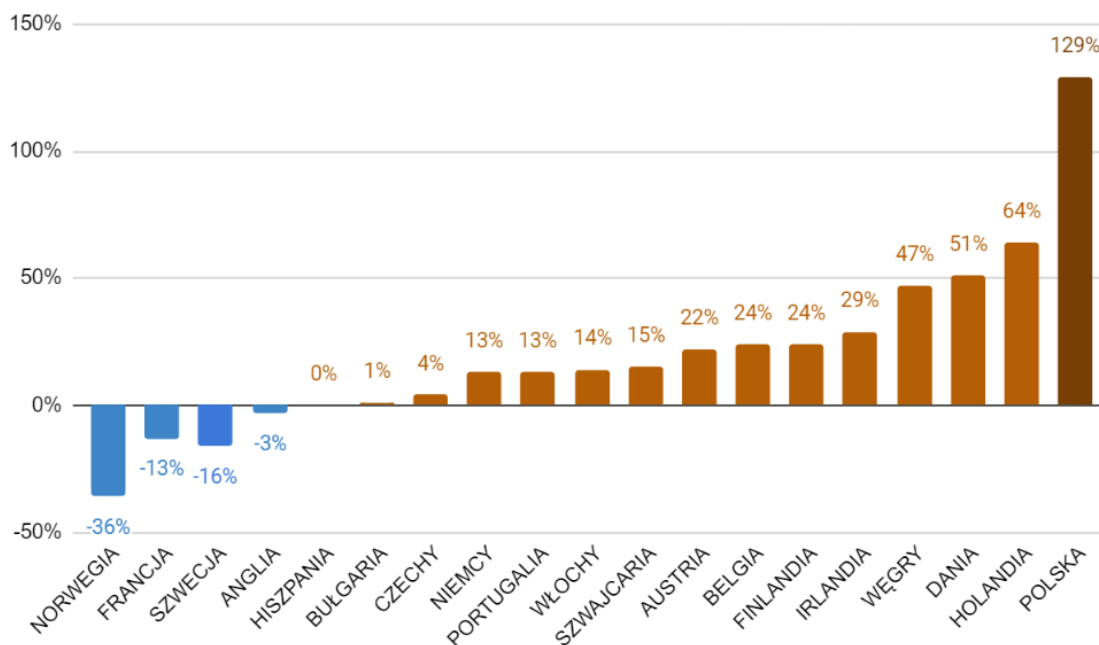
Ryc. 18 Udział studentów zagranicznych w ogólnej liczbie studentów w Polsce. Wykres na podstawie Siwińska B. (red.), *Study in Poland „Studenci zagraniczni w Polsce 2022*, Perspektywy, 2022. Dostępne w internecie: <http://studyinpoland.pl/raport2022/#page2> oraz Perspektywy, *Opublikowano raport „Studenci zagraniczni w Polsce 2023*. Dostępne w internecie: https://perspektywy.pl/portall/index.php?option=com_content&view=article&id=9187:opublikowano-raport-studenci-zagraniczni-w-polsce2023&catid=24&Itemid=119. [data dostępu:30.04.2024].

Spośród wszystkich studentów zagranicznych w Polsce najliczniejszą grupę stanowią Ukraińcy (45,6%) oraz Białorusini (11,4%)⁸⁰. Ponad 90% z nich uczestniczy w pełnowymiarowych studiach, a nie w studenckich wymianach⁸¹. Kolejne pod względem liczebności grupy narodowościowe to studenci z Turcji i Zimbabwe (około 3%), Indii (2,6%), Azerbejdżanu (2,3%) oraz z Hiszpanii (2%). Około 30% studentów zagranicznych stanowi mieszanek pozostałych narodowości z całego świata, wśród których większe grupy stanowią obywatele Chin, Uzbekistanu, Kazachstanu, a spośród państw europejskich – Norwegii, Czech i Niemiec⁸².

⁸⁰Auksztol J. (red.), *Szkolnictwo wyższe i jego finanse w 2022 roku*, GUS, Warszawa, Gdańsk 2023.

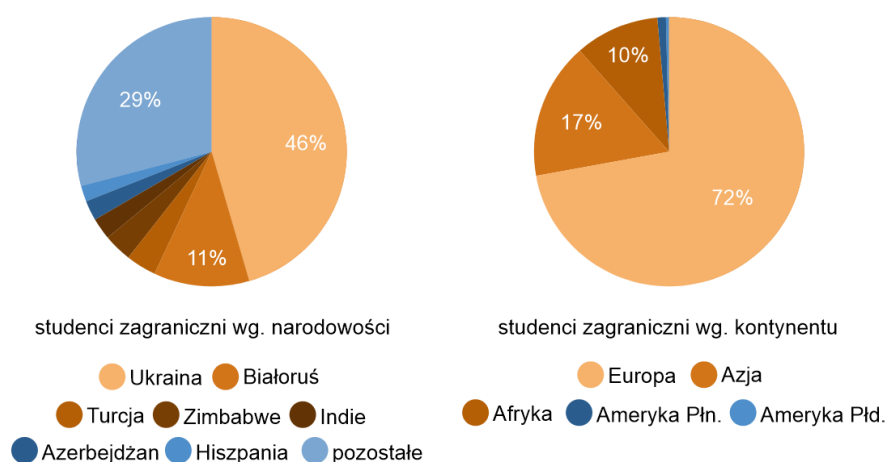
⁸¹Bojć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki* – op.cit., s. 21.

⁸²Auksztol J. (red.), *Szkolnictwo wyższe...* - op.cit.

Ryc. 19 Procentowy przyrost / spadek liczby zagranicznych studentów w wybranych państwach europejskich w latach 2014-19. Wykres na podstawie: Bojęć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki w Polsce – perspektywy rozwoju rynku domów studenckich*, Thinkco, 2020. Dostępne w internecie: <https://thinkco.pl/prywatne-akademiki-w-polsce-raport/> [data dostępu: 23.05.2024].

Ponad 70% studiujących w Polsce obcokrajowców pochodzi z Europy. Na drugim miejscu znajdują się studenci z Azji (16,5%) a na kolejnym – z Afryki (prawie 10%). Z obu Ameryk oraz z Australii i Oceanii pochodzi łącznie tylko 1,5% uczniów. Spośród wszystkich zagranicznych studentów studiujących w Polsce w 2022 r. prawie 97% przyjechało na pełnowymiarowe studia⁸³. Spośród tych przyjeżdżających na kilku- lub kilkunastomiesięczne wymiany dominują Turcy, Hiszpanie, Francuzi, Włosi i Portugalczycy⁸⁴.

Ryc. 20 Studenci zagraniczni w Polsce według narodowości i według kontynentu w 2022 r. Wykres uwzględnia zarówno studentów z okresowych wymian międzyuczelnianych jak i studiujących w trybie pełnowymiarowym. Wykres na podstawie: Auksztol J. (red.), *Szkolnictwo wyższe i jego finanse w 2022 roku*, GUS, Warszawa, Gdańsk 2023. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/szkolnictwo-wyzsze-i-jego-finance-w-2022-roku,2,19.html> [data dostępu 6.06.2024].

⁸³ Ibidem.

⁸⁴ Bojęć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki* – op.cit., s. 24.

4.4. Sylwetka użytkownika – student pokolenia Z

4.4.1. Pokolenie Z – definicja, ogólna charakterystyka

Do charakterystyki poszczególnych grup wiekowych często przydatny okazuje się podział według wieku na tzw. pokolenia. W literaturze najczęściej wyróżnia się:

- Pokolenie „Baby Boomers” związane z powojennym wyżem demograficznym – roczniki 1946 - 1964
- Pokolenie X - roczniki 1965 – 1980
- Pokolenie Y – roczniki 1981 – 1996
- Pokolenie Z – roczniki 1997 - 2012⁸⁵

Granice wieku danego pokolenia nie są jednoznaczne, w zależności od źródła wahają się o około 2-3 lata. Obecnie (stan na 2024 r.) tzw. „zetki” mają od 12 do 27 lat, należy do nich zatem zdecydowana większość obecnych studentów i osób które w najbliższych latach rozpoczną studia.

W charakterystyce poszczególnych generacji często przeciwstawia się pokolenie Y – tzw. „millenialsów” i pokolenie Z. Pozornie podobne, oba kojarzone z erą cyfrową, według licznych badań dość istotnie się od siebie różnią⁸⁶.

Okolo 97% osób w wieku 15 – 39 lat deklaruje korzystanie z internetu⁸⁷. Różnicę stanowi natomiast fakt, że pokolenie Y w trakcie swojego życia obserwowało rozwój *social mediów* i dostosowywało się do korzystania z nowych technologii, natomiast dla pokolenia „Z” powszechny dostęp do internetu i urządzeń mobilnych jest czymś naturalnym, towarzyszącym w dorastaniu⁸⁸.

Kolejnym istotnym wyróżnikiem „zetek” jest ich podejście do pracy zawodowej i odmienne niż u „millenialsów” priorytety w życiu. Większość przedstawicieli pokolenia Z wyznaje zasadę tzw. „work – life balance” czyli równowagi pomiędzy życiem zawodowym i prywatnym. Młodzi ludzie postrzegają pracę jako element samorozwoju oraz coś co umożliwi im realizację innych marzeń i planów. Nie są skłonni, tak jak znaczna część „millenialsów”, do poświęcania wolnego czasu i zdrowia w imię kariery zawodowej. Zamiast tego cenią możliwość rozwijania swoich pasji i wykonywania pracy zgodnej z ich ideałami⁸⁹. Charakterystyczny dla pokolenia Z jest też wybór zawodów z tzw. branży kreatywnej⁹⁰.

Dla przedstawicieli pokolenia Z otwarte granice w Europie i łatwość podróżowania są czymś oczywistym⁹¹. Dorastali oni w czasach łatwej i szybkiej wymiany informacji, są bardziej

⁸⁵Kaczmarczyk M. (red.), *Pokolenie Z na rynku pracy postawy, priorytety, oczekiwana - raport z badań*, Wyższa Szkoła Humanitas, Sosnowiec, Warszawa 2023, s. 2-3.

⁸⁶Quillen A., Zerocar. *The Workforce's Newest Members: Generation Z*.

⁸⁷Stan na 2022 r; według: Czerniak A., Jarczewska-Gerc E. (red.) *Szczęśliwy Dom Młodzi dorośli: szczęście do poprawki*, Otodom, Warszawa 2023, s. 9.

⁸⁸Ibidem, s. 9.

⁸⁹Kaczmarczyk M. (red.), *Pokolenie Z na rynku...* – op. cit., s. 21,23.

⁹⁰Branża kreatywna (z ang. creative industry) - „branża oparta na pracy w której ważne są oryginalne pomysły/idee, np. praca w sztuce, mediach czy w projektowaniu oprogramowania”, tłum. autorki (Cambridge Dictionary, *Creative industry*).

⁹¹Czerniak A., Jarczewska-Gerc E. (red.) *Szczęśliwy Dom ...* - op.cit., s. 9.

tolerancyjni i otwarci na różnorodność kultur. Większość z nich (65%) ma poglądy prodemokratyczne⁹², ważna jest też dla nich szeroko rozumiana równość⁹³.

Istotnymi wydarzeniami, które odcisnęły piętno na przedstawicielach tej generacji była pandemia COVID-19 oraz wojna w Ukrainie. Nie bez znaczenia pozostaje też coraz bardziej odczuwalny kryzys klimatyczny⁹⁴. Wszystkie te okoliczności w połączeniu z rosnącą powszechnością tzw. *fake news*⁹⁵ sprawiają że pokolenie „zetek” jest raczej nieufne i ostrożne, docenia stabilność i bezpieczeństwo⁹⁶. Przedstawiciele generacji Z wykazują umiejętność krytycznej oceny informacji, co z pewnością pozwala im lepiej poruszać się w świecie pełnym niesprawdzonych przekazów medialnych. Badania przeprowadzone w wielkiej Brytanii wśród młodzieży w wieku 12 – 15 lat wykazały, że podczas gdy w 2010 r. 87% badanych wierzyło w większość informacji podawanych przez media, w 2018 odsetek ten zmalał do około 50%⁹⁷.

Wbrew stereotypowym opiniom przywiązanie młodego pokolenia do nowych technologii nie wpływa na zmniejszenie potrzeby kontaktów twarzą w twarz i niekoniecznie stanowi przeszkodę w ich realizacji. Faktem jest duża zależność generacji Z od urządzeń mobilnych. Według raportu firmy ThinkCo 98% przedstawicieli tej grupy wiekowej posiada smartfona, 80% odczuwa niepokój, kiedy nie ma do niego dostępu, a 60% jest online właściwie cały czas. Jednocześnie 76% deklaruje, że internet służy im przede wszystkim do kontaktów ze znajomymi, a w ankiecie przeprowadzonej wśród maturzystów zdecydowana większość podaje spędzanie czasu ze znajomymi jako swoją ulubioną aktywność (aż 86% badanych) i podkreśla, że częściej kontaktuje się z nimi twarzą w twarz niż online (70%)⁹⁸. Co więcej, w badaniu M. Kaczmarczyka z Instytutu Nauk o Zarządzaniu i Jakości Wyższej Szkoły Humanitas, na pytanie o najważniejsze wartości badani przedstawiciele pokolenia Z wskazywali m.in. szczęście, rodzinę i miłość⁹⁹. Być może więc pokolenie „Z” tak często posądzane o zamykanie się w wirtualnym świecie nie jest wcale takie aspołeczne.

4.4.2. Student z pokolenia Z

W 2021 r. 11% osób w wieku 15 – 29 lat nie uczyło się ani nie podejmowało pracy zawodowej¹⁰⁰. Jednocześnie współczynnik skolaryzacji wśród osób w wieku studenckim wynosił 54,5%, co oznacza, że ponad połowa „zetek” w wieku 19-24 lat była w trakcie studiów¹⁰¹.

Poza nauką większość studentów w Polsce podejmuje pracę zawodową. Według raportu firmy ThinkCo aż 60% z nich pracuje – 44% w trakcie całego semestru, 16% dorywczo¹⁰². W badaniach przeprowadzonych przez SW Research w 2022 r. aż 40% badanych studentów

⁹²Ibidem, s. 9.

⁹³Quillen A., Zerocar. *The Workforce's...* – op.cit.

⁹⁴Czerniak A., Jarczewska-Gerc E. (red.) *Szczęśliwy Dom ...* - op.cit., s. 9.

⁹⁵Fake news - „nieprawdziwa informacja podana do publicznej wiadomości” (Wielki słownik języka polskiego, *fake news*).

⁹⁶Bojęć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki* – op.cit., s. 32.

⁹⁷Bojęć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki* – op.cit., s. 40.

⁹⁸Ibidem, s. 34.

⁹⁹Kaczmarczyk M. (red.), *Pokolenie Z na rynku...* – op. cit., s. 4.

¹⁰⁰Czerniak A., Jarczewska-Gerc E. (red.) *Szczęśliwy Dom ...* - op.cit., s. 10.

¹⁰¹Radon. *Studenci*.

¹⁰²Bojęć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki* – op.cit., s. 40.

w wieku 18 – 30 lat deklarowało pracę na pełen etat. Najważniejszymi aspektami przy wyborze pracy były dla nich wysokość wynagrodzenia, możliwość rozwoju w interesującej ich dziedzinie i elastyczne godziny pracy¹⁰³.

Średnio polski student spędza 21 godzin tygodniowo na zajęciach, 14 godzin na nauce i 18 godzin na pracy zawodowej. Daje to łącznie 53 godziny w tygodniu. Jest to o 7 godzin więcej niż wynosi średnia europejska. Polacy są drugą najbardziej zapracowaną grupą studentów w Europie, zaraz po Islandczykach¹⁰⁴. Większość zarabia od 1000 do 3000 zł miesięcznie (61% pracujących), natomiast nieco poniżej 20% z nich zarabia mniej niż 1000 zł. Dodatkowo, 76% studentów deklaruje, że regularnie oszczędza pieniądze¹⁰⁵.

Około 30% studentów utrzymuje się samodzielnie, większość korzysta ze wsparcia rodziny. Statystycznie studencki budżet w około 50% składa się ze środków otrzymanych od bliskich, 40% stanowią dochody z pracy zawodowej, a zaledwie 3% stanowią środki ze świadczeń socjalnych. Dla studentów zagranicznych istotnym składnikiem budżetu są granty z Unii Europejskiej, ale większość z nich również polega na wsparciu rodziny¹⁰⁶.

4.5. Różne modele finansowania domów studenckich.

W Polsce dominują dwa rodzaje finansowania i utrzymywania akademików:

- publiczne domy studenckie stanowiące własność uczelni,
- całkowicie prywatne akademiki budowane i zarządzane przez prywatnych inwestorów.

Na zachodzie Europy coraz powszechniejsze staje się rozwiązanie pośrednie wykorzystujące partnerstwo publiczno-prywatne (PPP)¹⁰⁷. Termin ten, wg. definicji Komisji Wspólnot Europejskich z 2004 r. odnosi się do „form współpracy pomiędzy organami/władzami publicznymi a światem biznesu, którego celem jest zapewnienie finansowania, konstrukcji, odnawiania, zarządzania i utrzymania infrastruktury bądź świadczonej usługi”¹⁰⁸. Ma to zapewnić optymalny podział korzyści i ryzyka pomiędzy podmiot publiczny i prywatny, tak, żeby jak najlepiej wykorzystać potencjał obu stron¹⁰⁹.

W raporcie firmy Thinkco opisano trzy modele finansowania akademików: publiczne domy studenckie, *private PBSA* oraz *university PBSA*. Termin PBSA to akronim utworzony z angielskiej nazwy „Purpose Built Student Accommodation” oznaczającej domy studenckie wybudowane przez prywatnych inwestorów¹¹⁰.

¹⁰³ Zimolzak P., Bodzon M. (red.), *Studenci na rynku pracy – raport badawczy*, SW Research, 2022, s. 4-7.

¹⁰⁴ Bojć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki* – op.cit., s. 42.

¹⁰⁵ Ibidem, s. 40.

¹⁰⁶ Ibidem, s. 40.

¹⁰⁷ Ibidem, s. 60-61.

¹⁰⁸ *Zielona Księga w sprawie partnerstw publiczno-prywatnych i prawa wspólnotowego w zakresie zamówień publicznych i koncesji*, Komisja Wspólnot Europejskich, Bruksela 2004, s. 3.

¹⁰⁹ Gajewska A., *Partnerstwo Publiczno-Prywatne Analiza ekonomiczno-finansowa w PPP – jak sprawdzić, czy można i powinno się realizować projekt w PPP w sektorze szkolnictwa wyższego?*

¹¹⁰ Bojć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki* – op.cit., s. 8.

Publiczne domy studenckie najczęściej znajdują się na gruntach należących do uczelni i są w całości własnością uczelnianą¹¹¹ lub państwową¹¹². *Private PBSA* to całkowicie prywatne akademiki funkcjonujące niezależnie od uczelni, zarządzane przez prywatnego właściciela, natomiast *university PBSA* to przykład modelu partnerstwa prywatno – publicznego, gdzie akademikiem zarządza organizacja non-profit współpracująca z uczelnią¹¹³. W ostatnim wymienionym modelu akademiki często wznoszone są na terenie uczelni. Oferują zazwyczaj dużo tańsze zakwaterowanie w porównaniu do całkowicie prywatnych domów studenckich dzięki oszczędności na zarządzaniu i marketingu oraz negocjowaniu warunków przez uczelnię. Jako, że są to inwestycje budowane przez prywatnych inwestorów muszą jednak przynosić zyski, co z kolei zapewnia fundusze na remonty i bieżące konserwacje¹¹⁴.

Przykłady wykorzystania modelu *university PBSA* są powszechne w Niemczech, gdzie zarządzaniem domami studenckimi zajmuje się organizacja non-profit „Studentenwerk” obsługująca zarówno prywatne jak i publiczne akademiki¹¹⁵. Francuskim odpowiednikiem takiej instytucji jest natomiast CROUS. Organizacja ta zapewnia tanie zakwaterowanie, posiłki w stołówkach studenckich, a nawet stypendia socjalne¹¹⁶.

Podobną klasyfikację zaproponowano w artykule „Modele finansowania inwestycji w domy studenckie uczelni publicznych na przykładzie Polski”. Autorzy wyróżnili cztery kategorie finansowania i zarządzania akademikami:

- Usytuowane na kampusie, należące do uczelni,
- Usytuowane na kampusie, zbudowane w ramach PPP, w zarządzie inwestora prywatnego lub uczelni,
- Usytuowane poza kampusem, będące własnością prywatnego inwestora, dzierżawione uczelni,
- Usytuowane poza kampusem, zarządzane przez prywatnego inwestora i należące do niego¹¹⁷.

Wspomniany wcześniej model *university PBSA* podzielono tu na dwa podtypy: usytuowany na kampusie i zbudowany w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego oraz zlokalizowany poza terenem uczelni, stanowiący własność prywatną i jedynie dzierżawiony przez podmiot publiczny. Autorzy artykułu oceniali poszczególne modele pod kątem korzyści majątkowych i finansowych uczelni oraz ponoszonego przez nią ryzyka. Najkorzystniejszym rozwiązaniem okazał się ostatni, całkowicie prywatny model. Następne miejsca, z podobnym wynikiem, zajmowały opcje uwzględniające partnerstwo publiczno-prywatne. Najbardziej rozpowszechniony w Polsce pierwszy model oparty o całkowitą własność uczelni okazał się najmniej korzystny biorąc pod uwagę konieczność wyłożenia dużych środków finansowych i ponoszenie przez uczelnię całości ryzyka związanego z obsługą inwestycji. Autorzy podkreślali

¹¹¹ Rymarzak M., Trojanowski D., *Modele ...* - op.cit., s. 24.

¹¹² Bojć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki* – op.cit., s. 8.

¹¹³ Ibidem, s. 8.

¹¹⁴ Ibidem, s. 60.

¹¹⁵ Ibidem, s. 61.

¹¹⁶ Ibidem, s. 61.

¹¹⁷ Rymarzak M., Trojanowski D., *Modele ...* - op.cit., s. 24.

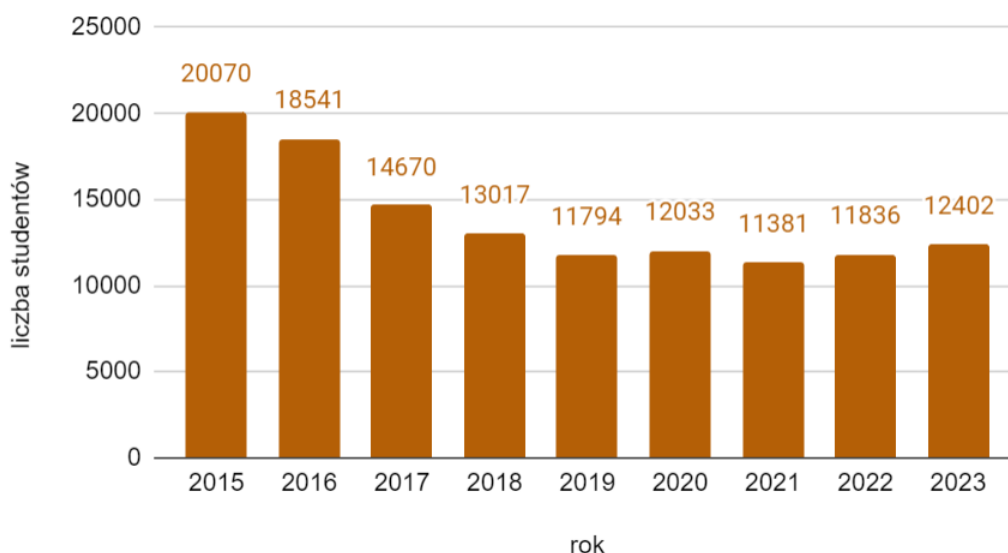
również istotną rolę podmiotów zarządzających domami studenckimi, które mogą wpłynąć na zoptymalizowanie kosztów realizacji inwestycji, a następnie utrzymywania jej¹¹⁸. Jako jedną z zalet PPP wskazuje się właśnie możliwość wykorzystania doświadczenia prywatnych inwestorów w zakresie zarządzania nieruchomością i racjonalizacji kosztów¹¹⁹.

Wszystkie przytoczone raporty i badania podkreślają, że w obecnych warunkach rynkowych i przy ograniczonym finansowaniu uczelni publicznych przez państwo konieczna jest popularyzacja modeli PPP¹²⁰. Takie rozwiązanie może okazać się korzystne zarówno dla uczelni, która zostaje odciążona z części obowiązków związanych z zapewnianiem zakwaterowania¹²¹, jak i dla samych studentów, którzy mogą skorzystać z oferty tańszej niż akademiki prywatne i jednocześnie o wyższym standardzie niż te całkowicie publiczne.

4.6. Zmiany liczby studentów Politechniki Gdańskiej

Ogólne zmiany liczby studentów na Politechnice Gdańskiej są podobne do tych ogólnokrajowych. Według danych uczelni (od 2015 r.) liczba studentów malała aż do roku 2019 – wtedy zaczęła stopniowo rosnąć. Trend ten trwa do chwili obecnej (dane z 2023 roku), jedynie w roku 2021 odnotowano spadek – może mieć to jednak związek z trwającą wówczas pandemią COVID-19, szczególnie w odniesieniu do liczby studentów stacjonarnych (Ryc.21)¹²².

W 2020 r. liczba studentów stacjonarnych PG wzrosła o około 2% w stosunku do poprzedniego roku. W 2022r. nastąpił wzrost o 4%, a w 2023 o 4,78%. Są to znacznie większe przyrosty niż te widoczne w ogólnokrajowych tendencjach (Ryc.22).

Ryc. 21 Zmiany liczby studentów stacjonarnych Politechniki Gdańskiej w latach 2015-2023.
Wykres na podstawie: Pg.edu.pl, *Statystyki*. Dostępne w internecie: <https://pg.edu.pl/dzial-ksztalcenia/statystyki> [data dostępu 9.06.2024].

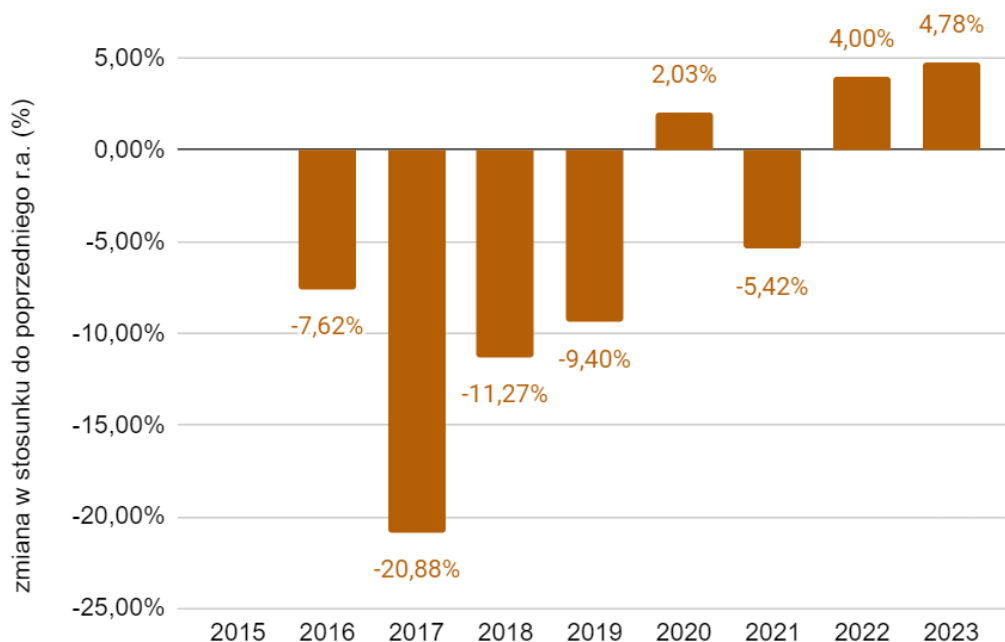
¹¹⁸ Ibidem, s. 26,27.

¹¹⁹ Gajewska A., *Partnerstwo Publiczno-Prywatne...* – op.cit.

¹²⁰ Rymarzak M., Trojanowski D., *Modele ...* – op.cit., s. 22.

¹²¹ Bojć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki* – op.cit., s. 62.

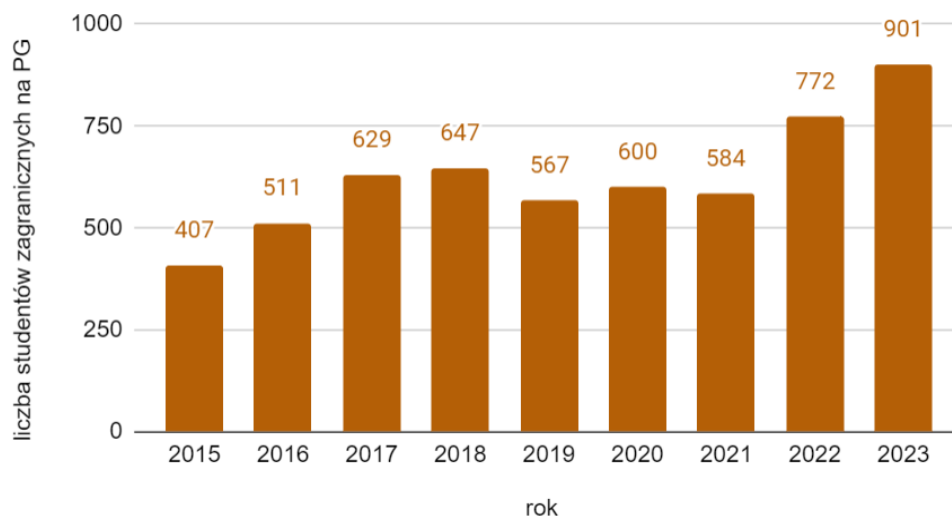
¹²² Pg.edu.pl, *Statystyki*.

Ryc. 22 Tendencja spadku / wzrostu liczby studentów stacjonarnych Politechniki Gdańskiej. Wykres na podstawie: Pg.edu.pl, *Statystyki*. Dostępne w internecie: <https://pg.edu.pl/dzial-ksztalcenia/statystyki> [data dostępu 9.06.2024].

4.7. Studenci zagraniczni na Politechnice Gdańskiej

Liczba studentów zagranicznych na Politechnice Gdańskiej w latach 2015 – 2023 zwiększyła się ponad dwukrotnie, z około 400 do około 900 osób. Pomimo nieznacznych spadków w latach 2019-2021 tendencja jest zdecydowanie wzrostowa, podobnie jak w całym kraju (Ryc.23). Udział osób z zagranicy w ogólnej liczbie studentów Politechniki wzrósł w omawianym okresie z 2% do 7,3%¹²³.

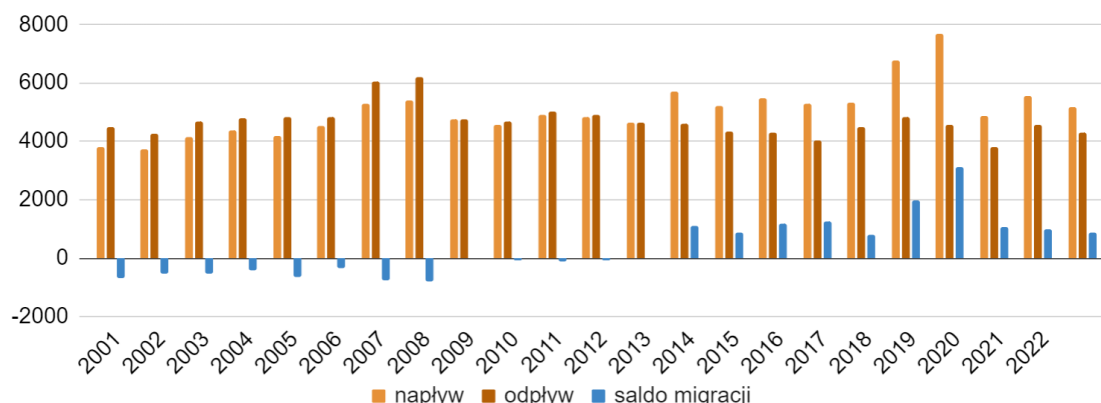

Ryc. 23. Zmiany liczby studentów zagranicznych na Politechnice Gdańskiej w latach 2015-2023. Wykres na podstawie: Pg.edu.pl, *Statystyki*. Dostępne w internecie: <https://pg.edu.pl/dzial-ksztalcenia/statystyki> [data dostępu 9.06.2024].

¹²³ Ibidem.

4.8. Migracje i zmiany liczby ludności w Gdańsku

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2022 r. województwo pomorskie było jednym z zaledwie trzech województw, w którym liczba ludności nie zmalała¹²⁴. W Gdańsku od 2013 r. co roku obserwowano dodatnie saldo migracji wewnętrznych¹²⁵.

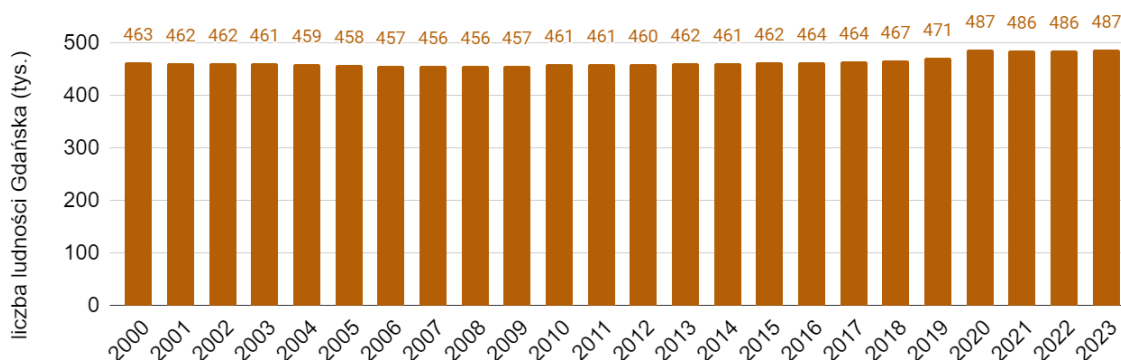

Ryc. 24. Saldo migracji w Gdańsku w latach 2000 – 2022.

Wykres na podstawie: Gdańsk.pl. *Gdańsk w liczbach*. Dostępne w internecie:

<https://www.gdansk.pl/gdansk-w-liczbach/mieszkanicy,a,108046> [data dostępu: 26.05.2024].

Liczba mieszkańców Gdańska od 2000 r. utrzymuje się na podobnym poziomie, z tendencją wzrostową (wzrost o około 5% w latach 2000 - 2023)¹²⁶.

Ryc. 25. Zmiany liczby ludności Gdańska w latach 2000 – 2023.

Wykres na podstawie: Gdańsk.pl. *Gdańsk w liczbach*. Dostępne w internecie:

<https://www.gdansk.pl/gdansk-w-liczbach/mieszkanicy,a,108046> [data dostępu: 26.05.2024].

¹²⁴Auksztol J. (red.), *Kapitał ludzki w Polsce w latach 2018-2022*, GUS, Warszawa, Gdańsk 2023, s. 24.

¹²⁵ Saldo migracji wewnętrznych - „Różnica liczby osób przybyłych w danym okresie do danej jednostki administracyjnej z innych miejscowości w kraju i liczby osób, które w tym okresie opuściły tę jednostkę przenosząc się do innych miejscowości w kraju (napływ-odpływ)”. (GUS. *Pojęcia stosowane w statystyce publicznej - Saldo migracji wewnętrznych*).

¹²⁶ Gdańsk.pl. *Gdańsk w liczbach*.

4.9. Zapotrzebowanie na domy i inne obiekty studenckie w Polsce - podsumowanie i wnioski

Choć Polska mierzy się obecnie z niżem demograficznym, przytoczone prognozy sugerują, że liczba studentów ustabilizuje się, a nawet będzie okresowo wzrastać. Dodatkowym aspektem jest obecność studentów zagranicznych, których w szybkim tempie przybywa.

Pokolenie „zetek” – a więc większość obecnych i duża część przyszłych studentów - wysoko ceni sobie relacje międzyludzkie i możliwość integracji. Wiele z nich dąży do usamodzielnienia i niezależności – w tym pracy zarobkowej i wyprowadzki z domu rodzinnego. Większość jest też chętna do podjęcia edukacji wyższej, co pokazuje rosnący współczynnik skolaryzacji. Biorąc pod uwagę trudną sytuację na rynku mieszkaniowym korzystanie z domów studenckich może okazać się dla nich korzystnym rozwiązaniem.

Takie dane sugerują, że akademiki i towarzysząca im infrastruktura dedykowana studentom nie tylko nie przestaną być potrzebne, ale wręcz mogą cieszyć się rosnącym zainteresowaniem. Warunkiem wydaje się być jednak modernizacja istniejącej, często przestarzałej infrastruktury, stosownie do potrzeb współczesnych studentów.

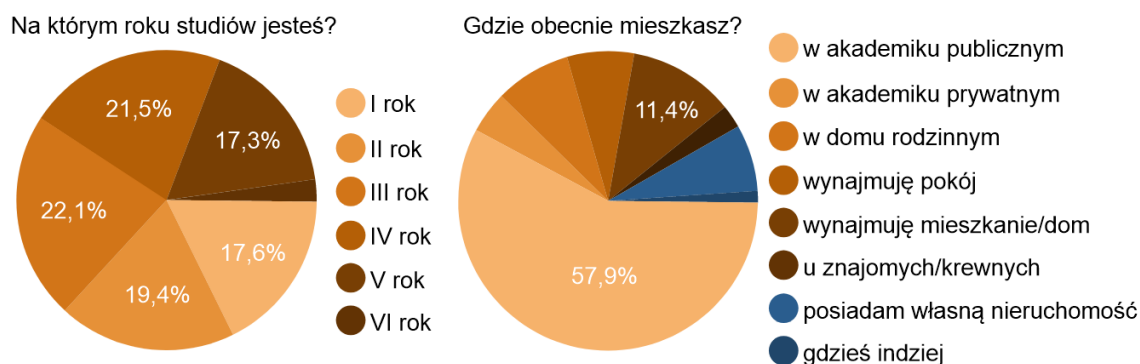
5. Badanie ankietowe na temat warunków zamieszkania i potrzeb studentów – część 1 i 2

Na potrzeby lepszego rozpoznania poziomu zadowolenia, trybu życia i potrzeb studentów w kontekście warunków zamieszkania przeprowadzono dwie ankiety. Pierwszą skierowano do wszystkich osób studiujących obecnie, drugą do osób studiujących przed 2000 r. Miało to na celu porównanie odpowiedzi w obu tych grupach, wskazanie podobieństw i różnic oraz ewentualnych tendencji zmian w warunkach zamieszkania i potrzebach studentów. Poniżej opisano metodologię badania. Wyniki ankiet, podzielone na sekcje tematyczne, znajdują się w dalszej części pracy, stosownie do tematu rozdziałów.

5.1. Część 1 - gdzie i jak mieszkają współcześni studenci

Ankietę skierowano do wszystkich osób obecnie kształcących się na studiach wyższych. Została podzielona na dwie sekcje: przeznaczoną tylko dla respondentów mieszkających w akademikach (publicznych lub prywatnych) oraz przeznaczoną dla wszystkich uczestników niezależnie od obecnej formy zamieszkania (wypełniali ją również studenci z akademików). W badaniu wzięło udział 290 osób w wieku 18 – 39 lat, z tym, że zdecydowana większość badanych mieściła się w przedziale wiekowym 19 – 25 lat. Większość respondentów to kobiety (65%). Rozkład osób studiujących na poszczególnych rocznikach studiów był dość równomierny. Ponad połowa badanych (57,9%) mieszkała w akademiku publicznym. Kolejnymi największymi grupami byli wynajmujący mieszkanie lub dom, zamieszkujący w domu rodzinnym, wynajmujący pokój i posiadający własną nieruchomość. Najmniej liczne grupy to mieszkańcy prywatnych akademików oraz studenci mieszkający u znajomych i krewnych.

W ankiecie wykorzystano pytania zamknięte jedno- i wielokrotnego wyboru, pytania otwarte oraz pytania umożliwiające ocenę danego zagadnienia w skali 1-10.

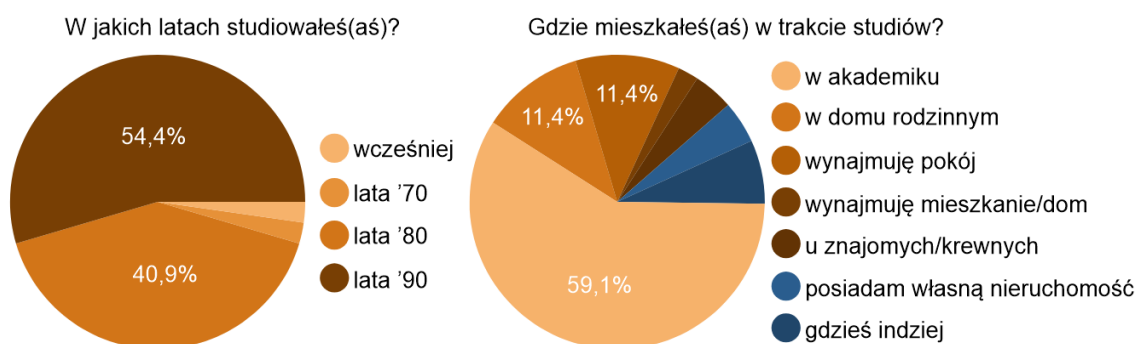
Ryc. 26. Badanie ankietowe cz.1 - udział respondentów wg. roku studiów i miejsca zamieszkania.

Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.

5.2.Część 2 - gdzie i jak mieszkali studenci przed 2000 r.

Ankieta była skierowana do osób uczących się na uczelni wyższej przed 2000 r. Analogicznie do części 1 została podzielona na dwie sekcje: pierwszą przeznaczoną tylko dla studentów mieszkających w akademikach oraz drugą wypełnianą przez wszystkich uczestników. W badaniu wzięły udział 44 osoby. Ponad połowa badanych studiowała w latach 90-tych, około 40% w latach 80-tych, a pozostali – wcześniej. Podobnie jak w pierwszej części, większość grupy badawczej stanowiły kobiety. Ponad połowa respondentów deklaruowała zamieszkanie w akademiku, nieco ponad 10% mieszkało w domu rodzinnym, podobny udział mieli studenci wynajmujący pokoje. Nieliczni posiadali własną nieruchomość, zamieszkiwało u znajomych lub krewnych czy też w wynajętym mieszkaniu lub domu.

W ankiecie wykorzystano pytania zamknięte jedno- i wielokrotnego wyboru, pytania otwarte oraz pytania umożliwiające ocenę danego zagadnienia w skali 1-10.

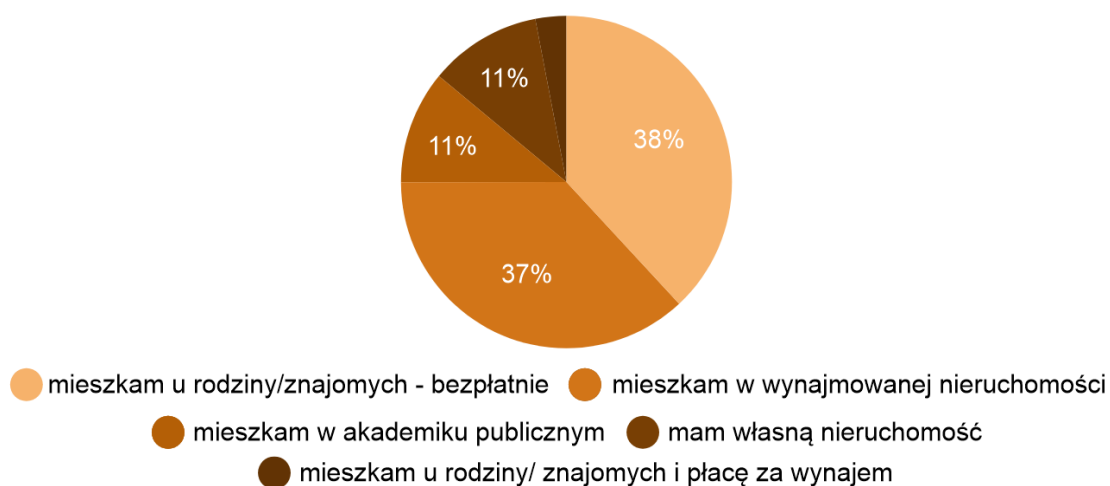

Ryc. 27. Badanie ankietowe cz.2 - udział respondentów wg. okresu studiowania i miejsca zamieszkania w czasie studiów. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.

6. Obecna sytuacja mieszkaniowa i oczekiwania studentów w Polsce

6.1. Status mieszkaniowy studentów

Status mieszkaniowy studentów jest przedmiotem badań specjalistów zajmujących się rynkiem nieruchomości. Firma analityczno-badawcza AMRON przeprowadziła w 2023 r. badania dotyczące sytuacji studentów na rynku nieruchomości¹²⁷. Na pytanie o formę zamieszkania najwięcej studentów odpowiedziało, że mieszka u rodziny/znajomych (38%), lub że wynajmuje nieruchomość (37%). Zamieszkanie w akademiku publicznej uczelni zadeklarowało 11%. Tyle samo posiada własną nieruchomość. Najmniejszą grupę (3%) stanowili respondenci mieszkający u rodziny lub znajomych, ale płacących za wynajem¹²⁸ (Ryc. 28).

Ryc. 28 Status mieszkaniowy studentów w Polsce w 2023 r.
Wykres na podstawie: Przypaśniak W., Sawczuk K. (red.), *Studenci na rynku nieruchomości – raport 2023*, Amron, Warszawa 2023, s. 10. Dostępne w internecie: <https://amron.pl/strona.php?tytul=studenci-na-ryнку-nieruchomosci> [data dostępu: 6.06.2024].

W latach 2020-2021 w wyniku pandemii COVID – 19 wielu studentów zdecydowało się na czasowy powrót do rodzinnych miejscowości. Gwałtownie wzrósł odsetek studentów mieszkających u rodziny i znajomych (z 27% do 52%). Jednocześnie zmalał udział wynajmujących nieruchomość oraz mieszkających w akademikach publicznych¹²⁹.

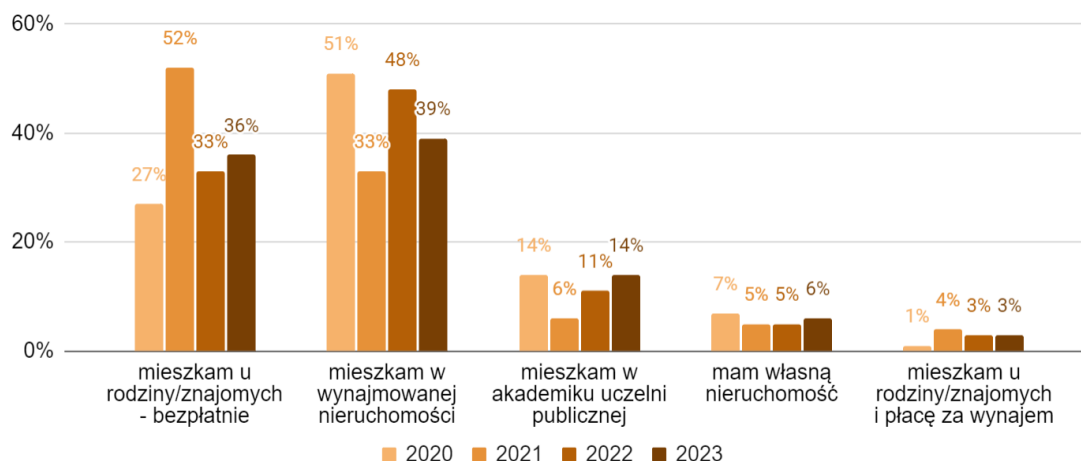
W kolejnych latach sytuacja ustabilizowała się. Udział studentów mieszkających w akademikach publicznych wzrósł ponad dwukrotnie (z 6% w 2021 r. do 14% w 2023 r.) wracając do stanu sprzed epidemii. Odsetek żaków mieszkających u rodziny zmalał, natomiast w przypadku wynajmowanych nieruchomości udział studentów najpierw wzrósł, następnie

¹²⁷Przypaśniak W., Sawczuk K. (red.), *Studenci na rynku nieruchomości – raport 2023*, Amron, Warszawa 2023.

¹²⁸ Ibidem, s. 10.

¹²⁹ Bartoszewska A., Staruch E., *Studenci na rynku nieruchomości – raport 2021*, Amron, Warszawa 2021, s. 12.

w 2023 r. ponownie się obniżył¹³⁰ (Ryc. 29). Można przypuszczać, że ma to związek z sytuacją na rynku nieruchomości i wzrostem cen wynajmu mieszkań.

Ryc. 29 Status mieszkaniowy studentów stacjonarnych w latach 2020 – 2023.

Wykres na podstawie: Przypaśniak W., Sawczuk K. (red.), *Studenci na rynku nieruchomości – raport 2023*, Amron, Warszawa 2023, s. 12; Bartoszewska A., Staruch E., *Studenci na rynku nieruchomości – raport 2021*, Amron, Warszawa 2021, s. 12. Dostępne w internecie: <https://amron.pl/strona.php?tytul=studenci-na-ryнку-nieruchomosci> [data dostępu: 6.06.2024].

Wśród studentów wynajmujących lokum dominującym wyborem był najem pojedynczego pokoju w prywatnej nieruchomości (42% ankietowanych). Drugie miejsce zajmował pokój w publicznym akademiku – taką opcję wybrała około 1/4 wynajmujących. Podobną popularnością cieszył się wybór mieszkania lub domu współdzielonego z drugą osobą. Tylko 8% ankietowanych wynajmowało samodzielnie całe mieszkanie lub dom, a najmniej powszechnym wyborem był pokój w prywatnym akademiku – jedynie 2% badanych¹³¹.

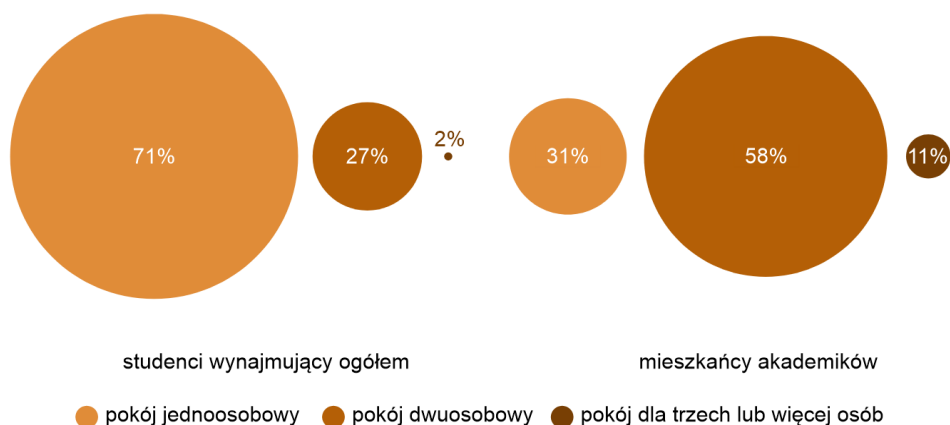
Kolejnym aspektem poruszonym w badaniu AMRONu było współdzielenie lokalu i pokoju. Zdecydowana większość badanych wynajmujących co najmniej 3-osobowe mieszkanie lub mieszkających w akademiku (ponad 70%) mieszka w jednoosobowym pokoju. Nieco ponad 1/4 dzieli pomieszczenie z jednym współlokatorem, a tylko 2% wynajmujących mieszka w pokoju z dwiema lub więcej osobami¹³². Nieco inaczej wygląda sytuacja statystycznego mieszkańca akademika. Większość z nich (58%) mieszka w pokojach dwuosobowych. Mieszkańcy „jedynek” stanowią około 30%, natomiast w pokojach trzy- lub więcej- osobowych mieszka tylko 11%¹³³(Ryc.30).

¹³⁰ Przypaśniak W., Sawczuk K. (red.), *Studenci na rynku...* - op.cit., s. 12.

¹³¹ Ibidem, s. 14.

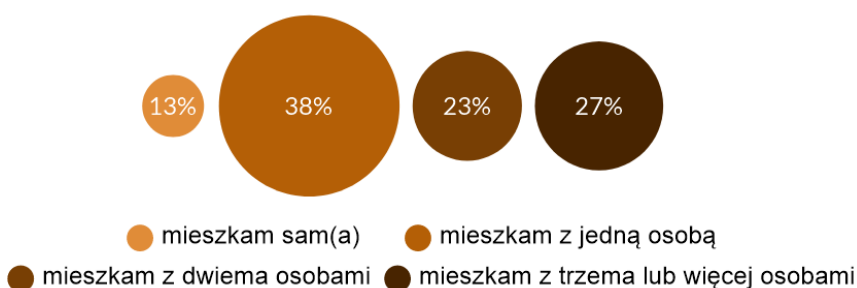
¹³² Ibidem, s. 18.

¹³³ Ibidem, s. 19.

Ryc. 30 Współdzielenie pokoju - porównanie ogółu studentów i studentów mieszkających w akademiku.
Schemat na podstawie: Przypaśniak W., Sawczuk K. (red.), *Studenci na rynku nieruchomości – raport 2023*, Amron, Warszawa 2023, s. 19. Dostępne w internecie: <https://amron.pl/strona.php?tytul=studenci-na-rynku-nieruchomosci> [data dostępu: 6.06.2024].

Jeśli chodzi o liczbę mieszkańców w całym lokalu - np. w wynajmowanym mieszkaniu, najwięcej ankietowanych deklaruowało zamieszkanie z jedną osobą. Około 1/4 studentów mieszka z dwiema osobami, podobna ilość z trzema lub więcej, natomiast tylko 13% ankietowanych mieszka samemu (Ryc. 31). Ta statystyka nie obejmuje studentów mieszkających w akademikach¹³⁴. Ciekawą zależnością jest wskazany w raporcie „Szczęśliwy Dom Młodzi dorośli: szczęście do poprawki” związek pomiędzy liczbą i rodzajem współlokatorów a poziomem szczęścia. Im w danej grupie lepsza subiektywna ocena szczęścia, tym mniejszy odsetek mieszkających samemu. Nie jest też zaskakujące, że pozytywny wpływ na poziom szczęścia miało mieszkanie z partnerem/partnerką lub z przyjaciółmi¹³⁵.

Ryc. 31 Liczba współlokatorów w wynajmowanej nieruchomości.
Schemat na podstawie: Przypaśniak W., Sawczuk K. (red.), *Studenci na rynku nieruchomości – raport 2023*, Amron, Warszawa 2023, s. 19. Dostępne w internecie: <https://amron.pl/strona.php?tytul=studenci-na-rynku-nieruchomosci> [data dostępu: 6.06.2024].

Z powyższych statystyk wynika, że największą grupę stanowią studenci mieszkający w domach rodzinnych. W Polsce średni wiek wyprowadzki z domu to 28,9 lat, o 3,5 roku więcej niż średnia europejska¹³⁶. Często późna przeprowadzka wynika nie tyle z wyboru, co z kwestii finansowych. Utrudnieniem są wysokie i wciąż rosnące ceny najmu i zakupu nieruchomości, szczególnie w dużych miastach uniwersyteckich¹³⁷. Alternatywą jest wybór akademika,

¹³⁴ Ibidem, s. 18.

¹³⁵ Czerniak A., Jarczewska-Gerc E. (red.) *Szczęśliwy Dom ...* - op.cit., s. 23.

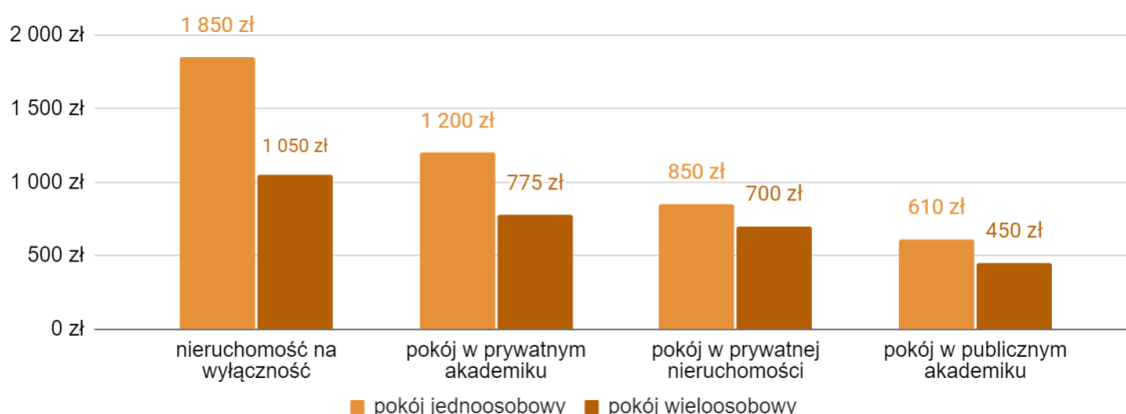
¹³⁶ Ibidem, s.11.

¹³⁷ Przypaśniak W., Sawczuk K. (red.), *Studenci na rynku...* - op.cit., s. 22.

na co decyduje się w ostatnich latach coraz więcej studentów, jednak w porównaniu z innymi formami zamieszkania publiczne akademiki są wciąż oceniane bardzo nisko pod względem standardu – w badaniu AMRONU 68% ankieterów oceniło go jako „niski”, pozostali jako „przeciętny”¹³⁸. Na tle innych państw europejskich w Polsce wybór akademików jest znacznie mniej popularny¹³⁹. Dodatkowym problemem jest też stosunkowo nieduża i wciąż malejąca liczba miejsc w domach studenckich – według danych z 2022 r. publiczne akademiki były w stanie zapewnić miejsce jedynie dla 9,17% studentów, a prywatne akademiki – zaledwie dla 0,26%¹⁴⁰. Dla porównania w Wielkiej Brytanii odsetek ten dla wszystkich typów akademików wynosi w sumie 27,8%¹⁴¹.

6.2. Koszty i źródła finansowania wynajmu

We wspomnianych powyżej badaniach firmy AMRON z 2023 r. zapytano studentów również o koszty wynajmowanych nieruchomości¹⁴² oraz o źródła finansowania tych opłat¹⁴³. Ze względu na znaczącą różnicę ceny obliczono medianę kosztów dla wynajmu pokoi jednoosobowych i współdzielonych. Najdroższą opcją okazało się samodzielne wynajmowanie mieszkania lub domu (mediana kosztów 1850 zł / mies.), natomiast najtańszą opcją mieszkania w jednoosobowym pokoju – akademik publiczny (610 zł). W przypadku współdzielonych pokoi sytuacja wyglądała identycznie, jednak ceny były wyraźnie niższe – odpowiednio 1050 zł za wynajem mieszkania z drugą osobą i 450 zł za wieloosobowy pokój w akademiku. Wynajem pokoju w prywatnym akademiku oraz w prywatnej nieruchomości były pośrednimi opcjami jeśli chodzi o koszty, z tym, że prywatny akademik wypadał nieco drożej (Ryc. 32).

Ryc. 32 Mediana ceny wynajmu pokoi pojedynczych i wieloosobowych w 2023 r.
Wykres na podstawie: Przypaśniak W., Sawczuk K. (red.), *Studenci na rynku nieruchomości – raport 2023*, Amron, Warszawa 2023, s. 21-22. Dostępne w internecie:
<https://amron.pl/strona.php?tytul=studenci-na-ryнку-nieruchomosci> [data dostępu: 6.06.2024].

¹³⁸ Ibidem, s. 28.

¹³⁹ Bojć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki* – op.cit., s. 36.

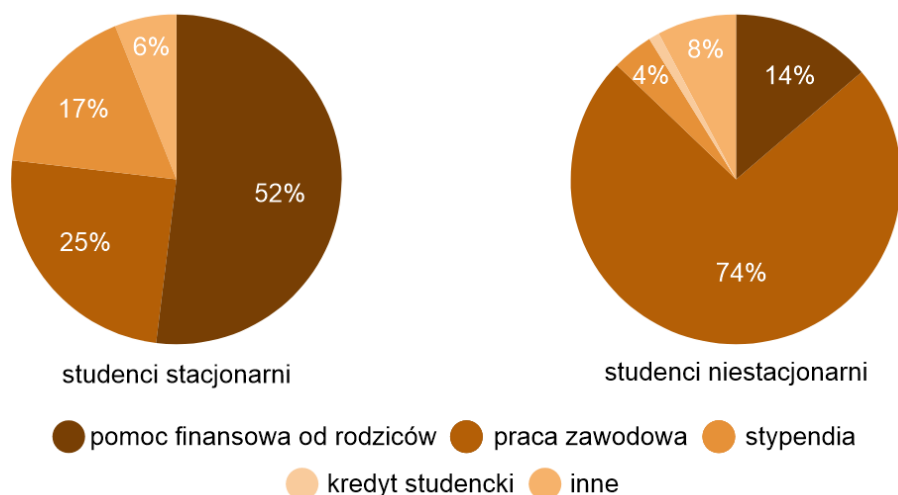
¹⁴⁰ Wyliczenia własne na podstawie: Auksztol J. (red.), *Szkolnictwo wyższe i jego finanse w 2022 roku*, GUS, Warszawa, Gdańsk 2023.

¹⁴¹ Bojć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki* – op.cit., s. 11.

¹⁴² ¹⁴² Przypaśniak W., Sawczuk K. (red.), *Studenci na rynku...* - op.cit., s. 21-22.

¹⁴³ Ibidem, s. 27.

W przypadku źródeł finansowania opłat za wynajem istnieje duże zróżnicowanie pomiędzy studentami stacjonarnymi i niestacjonarnymi. Wśród tych pierwszych dominuje pomoc finansowa rodziców (ponad 50%), a na drugim miejscu dochody z pracy zawodowej (25%). Studenci niestacjonarni opłacają wynajem głównie z własnych dochodów – tak zadeklarowało prawie 3/4 z nich. Pomoc od rodziców jako główne źródło finansowania wskazało już tylko 14% badanych. Stypendia zostały wskazane przez 17% studentów stacjonarnych i jedynie 4% niestacjonarnych¹⁴⁴ (Ryc. 33).

Ryc. 33 Porównanie źródeł finansowania wynajmu studentów stacjonarnych i niestacjonarnych w 2023 r. Wykres na podstawie: Przypaśniak W., Sawczuk K. (red.), *Studenci na rynku nieruchomości – raport 2023*, Amron, Warszawa 2023, s. 27. Dostępne w internecie: <https://amron.pl/strona.php?tytul=studenci-na-ryнку-nieruchomosci> [data dostępu: 6.06.2024].

6.3. Czynniki decydujące o wyborze miejsca zamieszkania

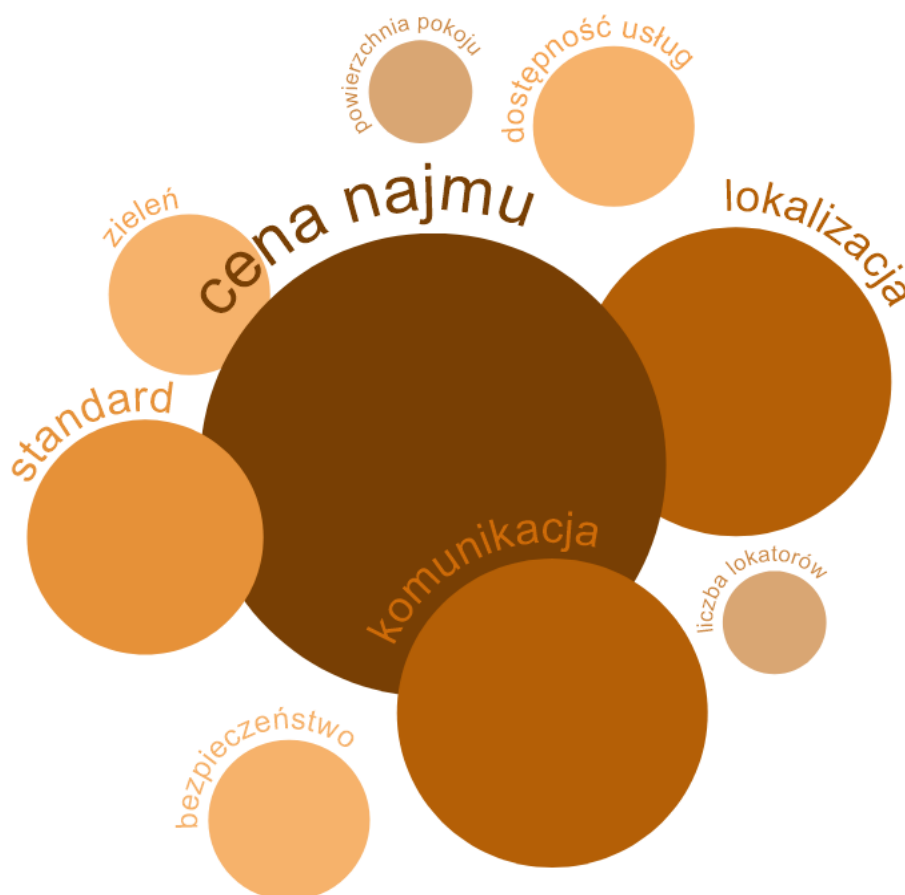
Ze względu na specyfikę okresu studiów można wyróżnić pewne cechy i wymagania wspólne dla większości uczniów szkół wyższych. W różnych badaniach nad potrzebami mieszkaniowymi studentów i młodych dorosłych można znaleźć kilka wspólnych wniosków. W raportach firm doradczych AMRON¹⁴⁵ oraz Thinkco¹⁴⁶ wśród najważniejszych czynników decydujących o wyborze miejsca zamieszkania przeważa cena wynajmu. Kolejne miejsca zajmują lokalizacja – przede wszystkim względem uczelni – oraz dostępność komunikacyjna. W obydwu raportach wysoko oceniany był też standard lokalu i bezpieczeństwo. Studenci często wskazywali również na dostęp do infrastruktury usługowej. Wysoki wynik uzyskały czynniki związane z dostępem do zieleni. W raporcie skupiającym się na potrzebach młodych, bezdzietnych dorosłych¹⁴⁷ na pytanie o najważniejsze kryteria przy zmianie miejsca zamieszkania najwięcej odpowiedzi uzyskała chęć posiadania własnego ogrodu, tarasu lub balkonu. Potrzeba kontaktu z naturą, być może kojarzona bardziej z rodzinami z dziećmi lub osobami starszymi, okazuje się równie ważna dla ludzi młodych.

¹⁴⁴ Ibidem, s. 27.

¹⁴⁵ Ibidem, s. 29.

¹⁴⁶ Bojęć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki* – op.cit., s. 41.

¹⁴⁷ Czerniak A., Jarczeńska-Gerc E. (red.) *Szczęśliwy Dom ...* - op.cit., s. 44-45.

Ryc. 34 Czynniki decydujące o wyborze miejsca zamieszkania

Schemat na podstawie: Bojęć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki w Polsce – perspektywy rozwoju rynku domów studenckich*, Thinkco, 2020, s. 41. Dostępne w internecie: <https://thinkco.pl/prywatne-akademiki-w-polsce-raport/> [data dostępu: 23.05.2024]; Przypaśniak W., Sawczuk K. (red.), *Studenci na rynku nieruchomości – raport 2023*, Amron, Warszawa 2023, s. 27-29. Dostępne w internecie: <https://amron.pl/strona.php?tytul=studenci-na-ryнку-nieruchomosci> [data dostępu: 6.06.2024].

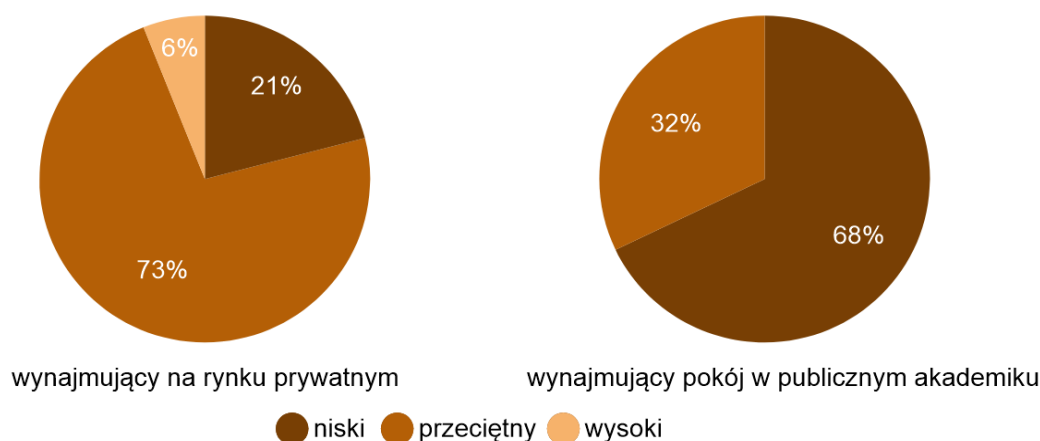
6.4. Poziom zadowolenia i oczekiwania

Na poziom zadowolenia z miejsca zamieszkania składa się wiele czynników. Jednymi z najważniejszych – podobnie jak przy wyborze - są standard i koszty wynajmu. Według raportu Thinkco¹⁴⁸ ponad połowa badanych studentów deklaruje, że ich miejsce zamieszkania nie spełnia oczekiwań co do standardu. Nieco lepiej wypada ocena kosztów – 60% ankietowanych jest z nich zadowolona. Najlepiej studenci oceniali lokalizację i dostępność komunikacyjną – aż 80% oceniła je pozytywnie.

W ocenie standardu znacznie różnią się studenci wynajmujący prywatną nieruchomość i mieszkańcy akademików. Wśród tych pierwszych dominuje grupa oceniająca standard swojego zamieszkania jako przeciętny (73% badanych). Wśród mieszkańców akademików publicznych aż 68% ocenia standard zamieszkania jako niski, a wszyscy pozostali jako przeciętny. Żaden z badanych nie ocenił publicznego akademika wysoko¹⁴⁹.

¹⁴⁸ Bojęć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki* – op.cit., s. 42.

¹⁴⁹ Przypaśniak W., Sawczuk K. (red.), *Studenci na rynku ...* - op.cit., s. 27-28.

Ryc. 35 Ocena standardu wynajmowanej nieruchomości - porównanie rynku prywatnego i publicznych domów studenckich.

Wykres na podstawie Przypaśniak W., Sawczuk K. (red.), *Studenci na rynku nieruchomości – raport 2023*, Amron, Warszawa 2023, s. 27-28. Dostępne w internecie: <https://amron.pl/strona.php?tytul=studenci-na-ryнку-nieruchomosci> [data dostępu: 6.06.2024].

W badaniach przeprowadzonych wśród grupy młodych dorosłych¹⁵⁰ porównano status mieszkaniowy trzech grup wyróżnionych z uwagi na deklarowany poziom szczęścia. Okazało się, że posiadanie mieszkania na własność nie warunkuje wyższego poziomu dobrostanu niż np. w przypadku wynajmowania nieruchomości. Istotny wpływ na poziom szczęścia miało natomiast zamieszkiwanie „gościnnie” w cudzym lokum. Osoby deklarujące taki typ zamieszkania częściej znajdowały się w grupie najmniej szczęśliwych. Przedstawione wnioski wskazywały na związek takiej sytuacji z niepewnym statusem mieszkaniowym i ograniczoną swobodą w korzystaniu z nieruchomości.

We wspomnianym wcześniej raporcie Tkinkco¹⁵¹ zapytano studentów o największe zalety wynajmu mieszkania. Najwięcej osób wskazało niezależność i możliwość podejmowania własnych decyzji. Kolejne zalety to dobre warunki do pracy i nauki, przyjazna atmosfera, możliwość zapraszania znajomych i szansa na poznanie nowych osób. Studenci podkreślali też, że ważna dla nich jest możliwość samodzielnego zamieszkania poza rodzinnym domem.

6.5. Badanie ankietowe cz. 1 - warunki zamieszkania i poziom zadowolenia z sytuacji mieszkaniowej

Poniżej opisano wyniki ankiety opracowanej przez autorkę i przeprowadzonej w grupie 290 obecnych studentów. Dokładniejszy opis metodologii badania znajduje się w rozdziale „5.1. Część 1 - gdzie i jak mieszkają współcześni studenci”. W tym rozdziale skupiono się na fragmentach ankiety dotyczącej warunków zamieszkania i poziomu zadowolenia z sytuacji mieszkaniowej. Pierwsza sekcja ankiety była kierowana wyłącznie do mieszkańców domów studenckich, druga sekcja - do wszystkich badanych studentów – niezależnie od formy zamieszkania.

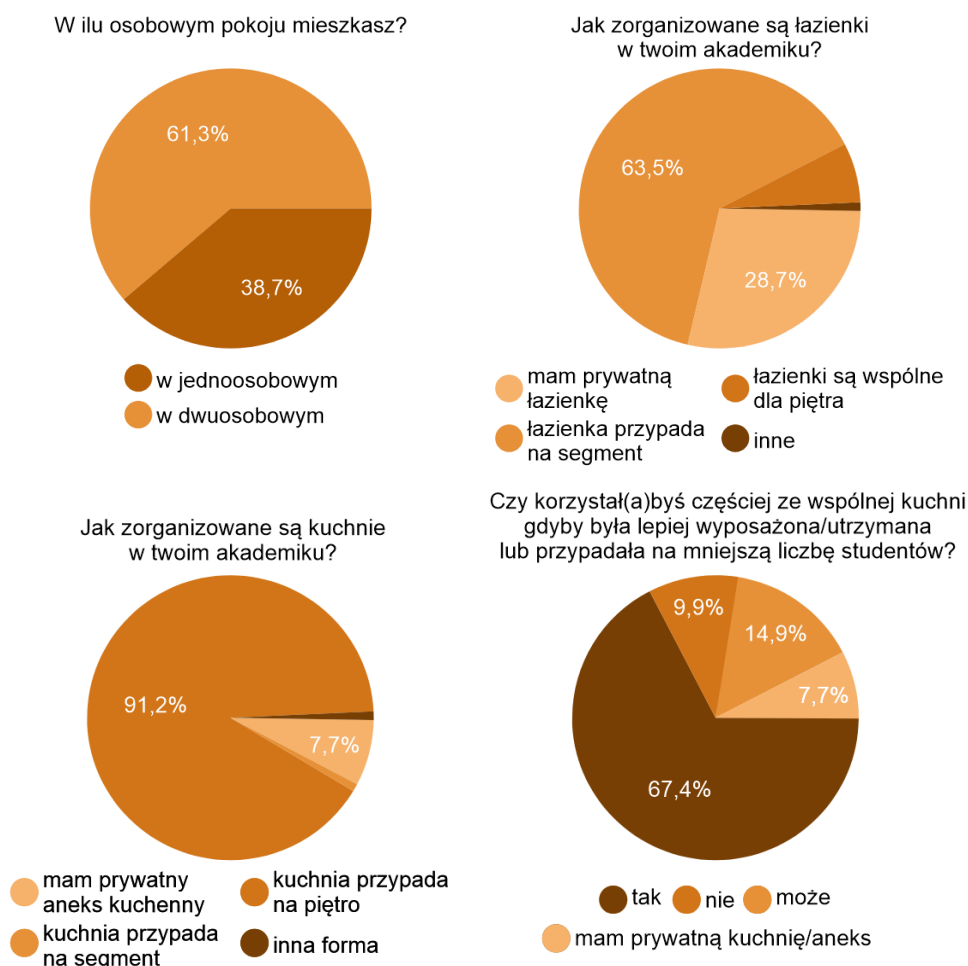
¹⁵⁰ Czerniak A., Jarczewska-Gerc E. (red.) *Szczęśliwy Dom ...* - op.cit., s. 31.

¹⁵¹ Bojć T., Chimczak P., Kowalska J., Rózewicz D. (red.), *Prywatne akademiki* – op.cit., s. 37.

6.5.1. Sekcja ankiety przeznaczona dla mieszkańców akademików.

W tej części ankiety zapytano mieszkańców domów studenckich o warunki ich zamieszkania, formę organizacji kuchni i łazienek, zagospodarowanie otoczenia wokół akademika oraz ogólną atmosferę. Uczestnicy mieli również szansę wskazać w pytaniach otwartych największą zaletę i wadę mieszkania w ich akademiku. Większość badanych mieszkańców domów studenckich studiowała na Politechnice Gdańskiej (aż 94%), dlatego odpowiedzi w dużej części odnoszą się do warunków życia na kampusie tej uczelni.

Prawie 2/3 respondentów mieszkało w pokoju dwuosobowym, pozostali w tzw. „jedynkach”. Większość korzystała z łazienki przypadającej na segment - np. na dwa pokoje, nieco ponad 1/4 respondentów posiadała prywatną łazienkę, natomiast łazienki wspólne dla całego piętra występowały rzadko – tylko u niespełna 8% badanych. Najpopularniejszą formą kuchni w domach studenckich okazała się taka, która obsługuje całe piętro. Niespełna 8% posiadało prywatny aneks (byli to głównie studenci mieszkający w prywatnych akademikach), a kuchnie przypadające na segment były wyjątkową rzadkością. Prawie 70% ankietowanych stwierdziło, że korzystałoby częściej ze wspólnej kuchni, gdyby była lepiej wyposażona, a dodatkowe 15% rozważyłoby taką opcję. Ocena wyposażenia i stanu kuchni w domach studenckich wyniosła średnio 5,2 na 10 możliwych punktów – jest zatem średnia.

Ryc. 36. Badanie ankietowe cz. 1 - pokoje, łazienki i kuchnie w akademiku.
Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.

Ryc. 37. Badanie ankietowe cz. 1 - ocena stanu wyposażenia kuchni w akademikach.
Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.

Kolejne pytania dotyczyły otoczenia domów studenckich. Respondenci ocenili zagospodarowanie sąsiedztwa swoich akademików na średnio 5,5 / 10 pkt. Wskazywali na brak zewnętrznej infrastruktury takiej jak siedziska, altany czy miejsca do spędzania wolnego czasu. Problemem mogło być także ogólne zaniedbanie i chaos przestrzenny. Przykładem miejsca o niewykorzystanym potencjale może być zaniedbane boisko znajdujące się za DS nr. 1 na osiedlu studenckim Politechniki Gdańskiej przy ul. Traugutta (Ryc. 39). Obecnie nie przystosowane już do pełnienia swojej funkcji, ze zniszczoną nawierzchnią, stało się pustym placem z pojedynczymi siedziskami i kontenerami na odpady.

Ryc. 38. Badanie ankietowe cz. 1 - ocena zagospodarowania otoczenia akademików.
Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.

Ryc. 39. Zagospodarowanie przestrzeni zewnętrznej przy DS nr 1 Politechniki Gdańskiej. Źródło: fotografia własna.

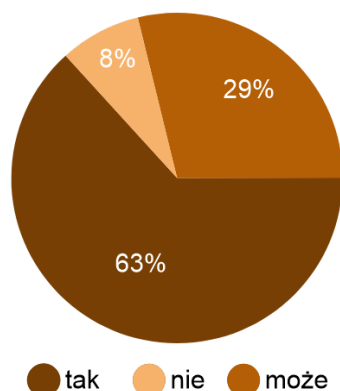
Niewiele lepiej wypadła ocena otoczenia akademików pod względem dostępności usług. Studenci ocenili możliwość zaspokojenia podstawowych potrzeb, takich jak drobne zakupy, w najbliższej okolicy kampusu na średnio 6,8 na 10 możliwych punktów. Największym brakiem wskazywanym w pytaniach otwartych była niewielka oferta sklepów spożywczych.

Ryc. 40. Badanie ankietowe cz.1 - Ocena dostępności usług w najbliższym otoczeniu kampusu. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.

Bardziej optymistyczne okazały się wyniki odpowiedzi na dwa ostatnie pytania. Studenci stosunkowo dobrze ocenili atmosferę w swoich akademikach – średnio 7,3 / 10 pkt. Ponadto aż 63% z nich zadeklarowało, że chciałoby, aby uczelnia oferowała im pozostanie w akademiku jeszcze przez pewien czas po ukończeniu studiów.

Czy chciał(a)byś żeby Twoja uczelnia oferowała możliwość zamieszkiwania w akademiku jeszcze przez pewien czas po ukończeniu studiów?

Ryc. 41. Badanie ankietowe cz. 1 - zainteresowanie pozostaniem w akademiku przez pewien czas po ukończeniu studiów. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.

Ryc. 42. Badanie ankietowe cz. 1 - ocena atmosfery w akademiku. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.

W pytaniu otwartym „Jakie są największe zalety mieszkania w Twoim akademiku?” najczęściej pojawiające się odpowiedzi dotyczyły dogodnej lokalizacji blisko uczelni i klubów studenckich, niskiej ceny wynajmu, ogólnej atmosfery i szansy integracji z osobami w podobnym wieku. Studenci doceniali też bliskość zieleni, możliwość zamieszkiwania w jednoosobowym pokoju, szczególnie z prywatną łazienką, przyjaznych sąsiadów i współlokatorów, dodatkową infrastrukturę taką jak stoły do gry w bilard czy ping ponga oraz przestronne pokoje (szczególnie w przypadku tych wieloosobowych).

Najczęstsze odpowiedzi na pytanie „Jakie są największe wady mieszkania w Twoim akademiku, co Ci najbardziej przeszkadza?” to: niski standard, zużyte i awaryjne sprzęty, brak prywatności, uciążliwość korzystania ze wspólnych kuchni (tu wymieniano chociażby konieczność każdorazowego przynoszenia naczyń z pokoju, brak jadalni czy za małe rozmiary kuchni), hałas i niewystarczająca ilość pralni. Wskazywano na brak miejsc

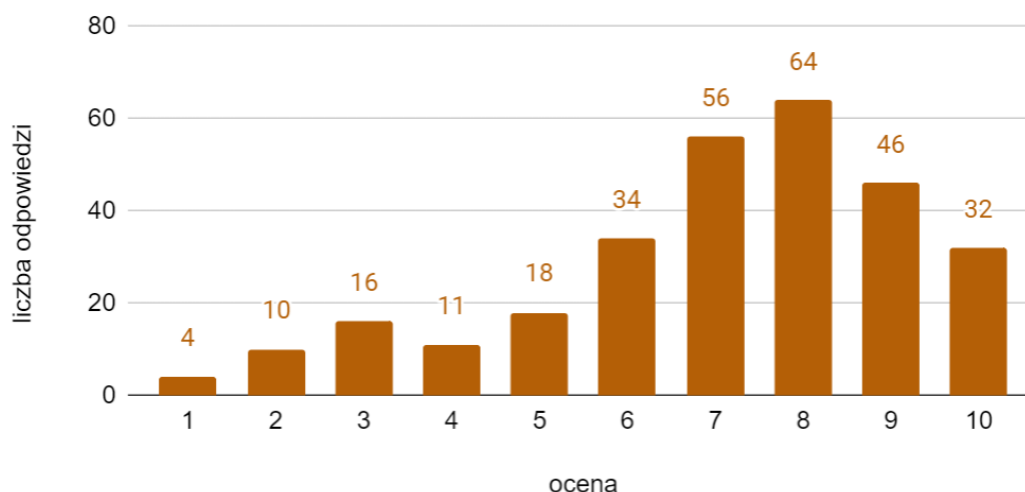
do nauki, ale też brak miejsc gdzie można zachowywać się głośniej – np. organizować imprezy. Studenci zwracali też uwagę na brak poczucia odpowiedzialności za wspólną przestrzeń, szczególnie w kontekście korzystania ze wspólnych kuchni. Problemem okazał się brak lub słabe wyposażenie przestrzeni wspólnych. Zwracano też uwagę na ciasne pokoje, złe warunki akustyczne i problematyczną organizację noclegów dla gości.

6.5.2. Sekcja ankiety przeznaczona dla wszystkich studentów niezależnie od formy zamieszkania

Kolejna część ankiety skierowana była do wszystkich uczestników – zarówno tych mieszkających w domu studenckim, jak i deklarujących inną formę zamieszkania. Dotyczyła głównie subiektywnej oceny poziomu bezpieczeństwa, komfortu i prywatności w miejscu zamieszkania oraz przyczyn, które mogą na nie negatywnie wpływać.

Respondenci w większości byli raczej zadowoleni ze swojego miejsca zamieszkania. Średnia ocena poziomu zadowolenia wynosiła około 7/10 pkt. Wśród mieszkańców publicznych akademików była tylko trochę niższa – wynosiła 6,6 pkt.

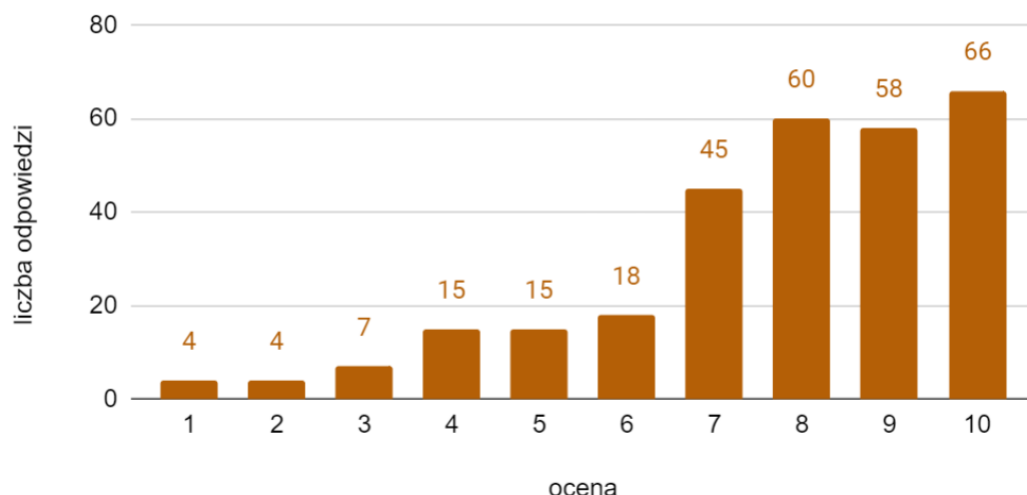
Jak oceniasz swój poziom zadowolenia z obecnego miejsca zamieszkania? (czy czujesz się tam dobrze, czy raczej marzysz o przeprowadzce? Czy uważasz, że to ładne miejsce? Czy mieszka Ci się tam wygodnie? Czy masz przyjaznych sąsiadów/współlokatorów?)

Ryc. 43. Badanie ankietowe cz.1 - ocena poziomu zadowolenia z miejsca zamieszkania wśród ogółu ankietowanych. Źródło - rys. własny na podstawie ankiety własnej.

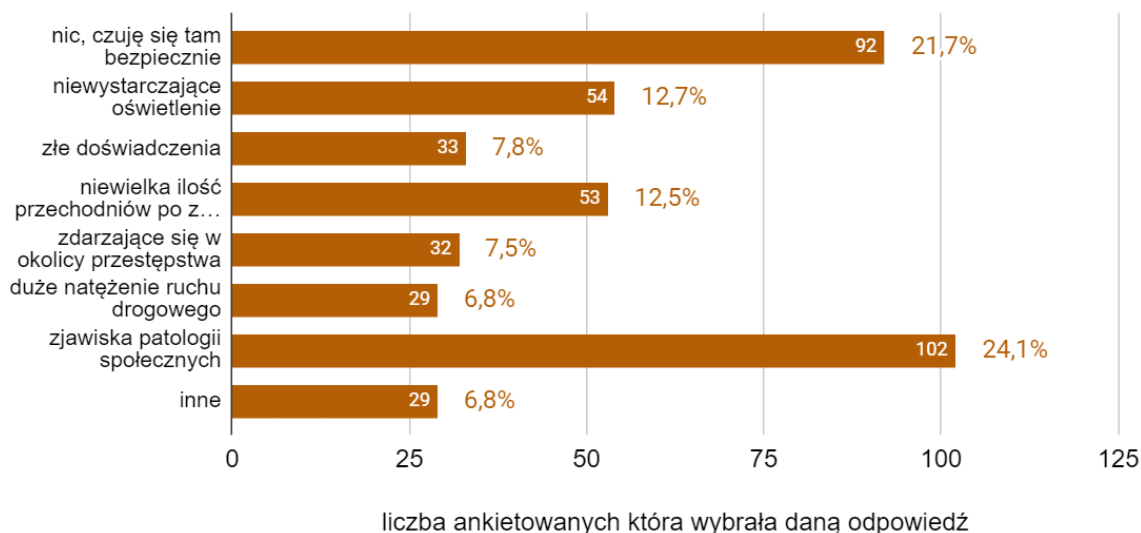
Poczucie bezpieczeństwa również było oceniane wysoko. Najczęściej wybieraną odpowiedzią była 10 – czyli najwyższy poziom bezpieczeństwa, natomiast średnia wynosiła 7,7 pkt. Wśród najczęstszych czynników negatywnie wpływających na poczucie bezpieczeństwa studenci wskazywali zjawiska patologii społecznych występujących w sąsiedztwie, niewystarczające oświetlenie wokół zabudowań, a co z tego wynika - niewielką ilość przechodniów po zmroku. Odpowiedzi lokatorów domów studenckich w tym przypadku nie różniły się istotnie od ogółu respondentów.

Jak oceniasz poczucie bezpieczeństwa w miejscu gdzie obecnie mieszkasz i w najbliższej okolicy? (np. czy oświetlenie jest wystarczające? Czy obawiasz się spacerując sam(a) wieczorem? Czy kiedykolwiek zdarzyła Ci się jakaś niebezpieczna sytuacja? Ogólne samopoczucie w tej przestrzeni)

Ryc. 44. Badanie ankietowe cz.1 - ocena poczucia bezpieczeństwa wśród ogółu ankietowanych. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.

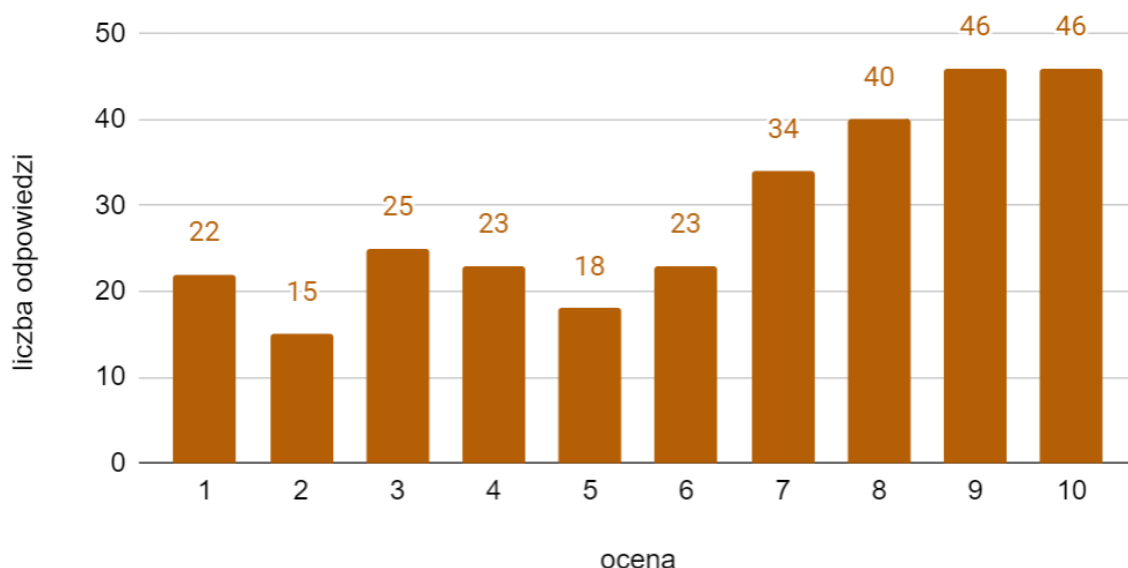
Co w największym stopniu negatywnie wpływa na Twoje poczucie bezpieczeństwa w Twojej okolicy?

Ryc. 45. Badanie ankietowe cz.1 - czynniki negatywnie wpływające na poczucie bezpieczeństwa studentów. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.

Kolejną poruszoną kwestią była ocena poczucia prywatności. Tutaj rozkład odpowiedzi był bardziej zróżnicowany, a średnia wynosiła 6,4pkt. Mieszkańcy domów studenckich oceniali swoje poczucie prywatności znacznie gorzej – średnia ich odpowiedzi wyniosła zaledwie 5,4 pkt. Tendencja ta była widoczna również w odpowiedzi na pytania otwarte przytoczone powyżej. Czynniki negatywnie wpływającymi na poziom prywatności, wg. respondentów, były przede wszystkim złe warunki akustyczne – np. ściany działowe o niewystarczającej izolacyjności akustycznej – oraz brak miejsca gdzie można przebywać samemu – najczęściej własnego pokoju.

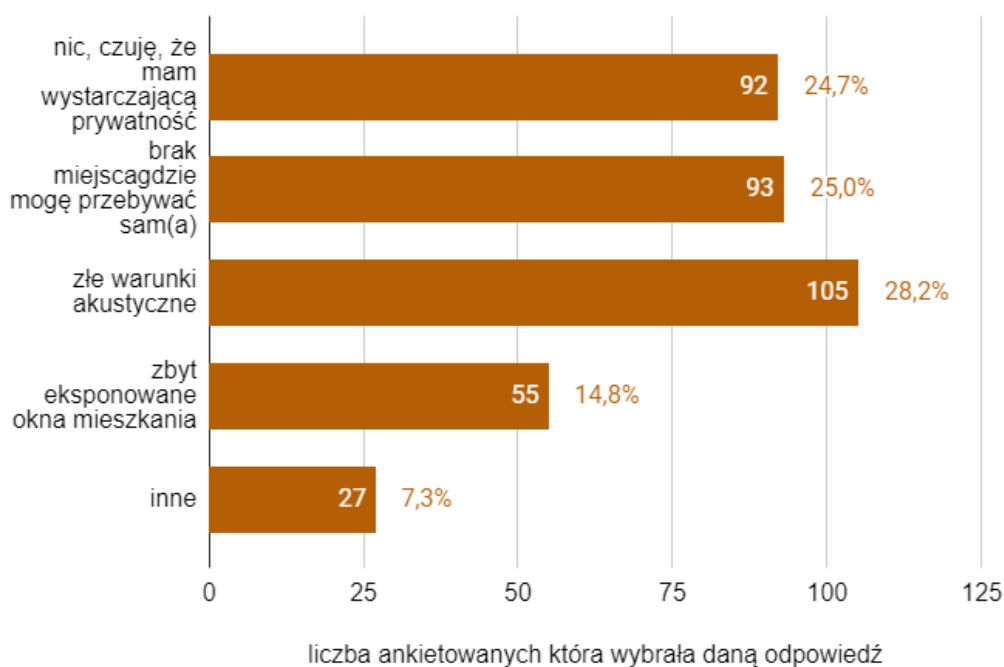
Jak oceniasz poziom prywatności? (czy masz miejsce gdzie możesz być sam(a)? A może wcale tego nie potrzebujesz? Czy często przytłacza Cię obecność innych ludzi?)

Ryc. 46. Badanie ankietowe cz. I - ocena poziomu prywatności wśród ogółu ankietowanych.

Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.

Co w największym stopniu negatywnie wpływa na Twój poziom prywatności w miejscu gdzie mieszkasz?

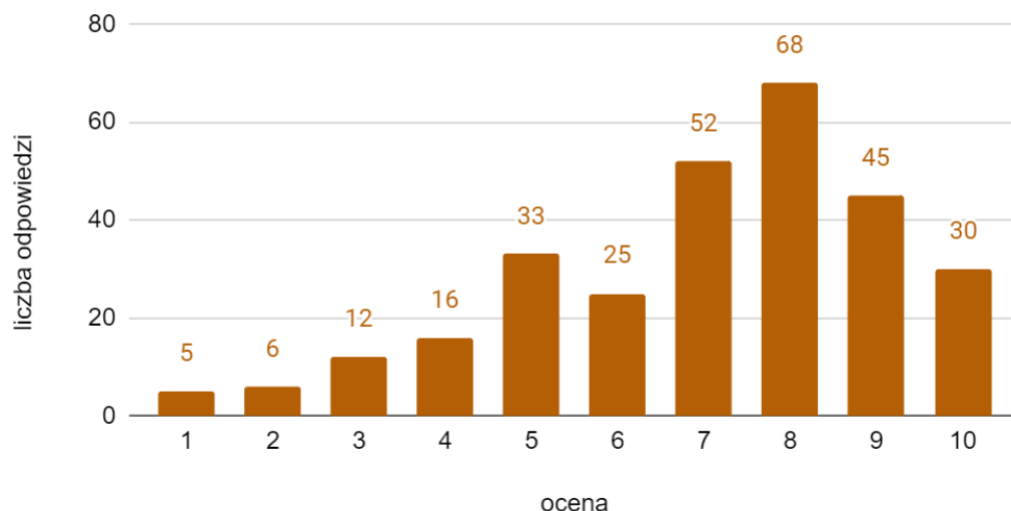
Ryc. 47. Badanie ankietowe cz. I - Czynniki negatywnie wpływające na poziom prywatności studentów.

Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.

W pytaniu o poziom komfortu, rozumiany m.in. jako dogodny dostęp do komunikacji publicznej, zadowalające wyposażenie budynku i mieszkania lub pokoju oraz dobre relacje ze współlokatorami, średnia odpowiedzi wyniosła 7pkt wśród ogółu studentów i 6,6 pkt wśród mieszkających w akademiku. Czynnikiem najgorzej wpływającym na komfort zamieszkania był hałas, niezadowalające wyposażenie budynku, mieszkania lub pokoju oraz problematyczni

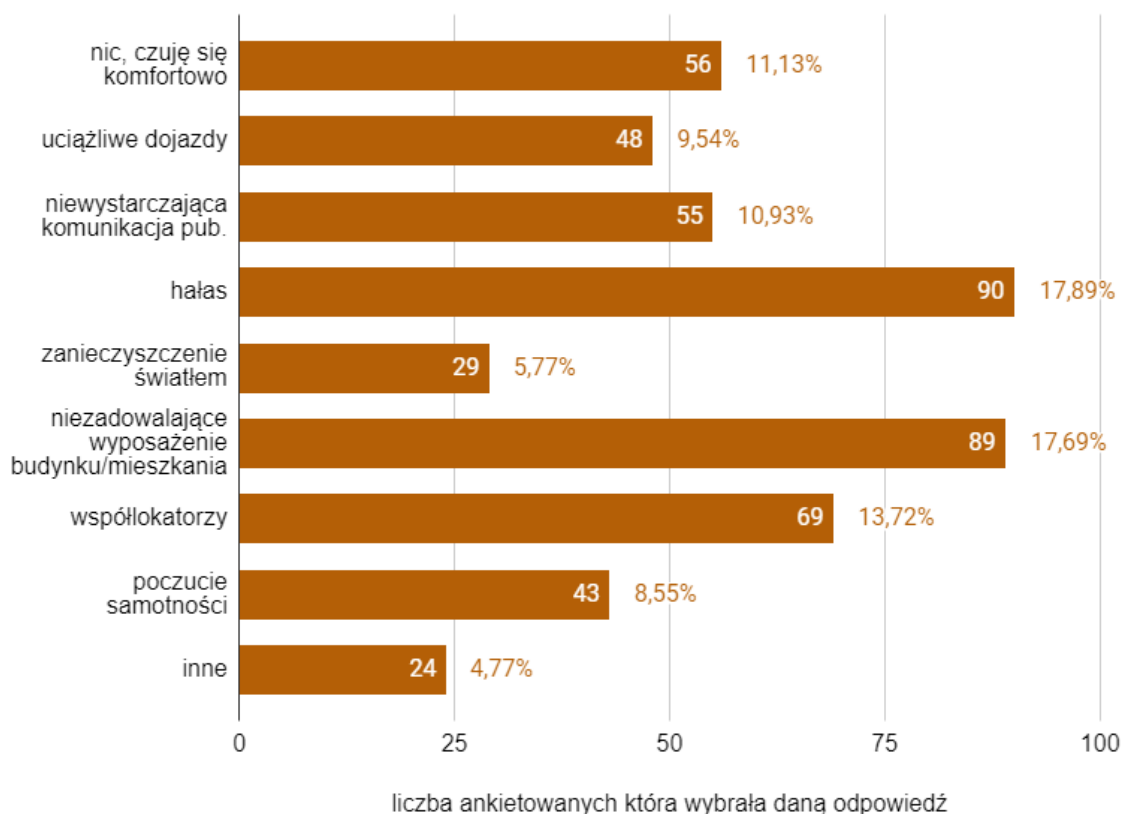
współlokatorzy. Stosunkowo istotnym problemem okazało się też poczucie samotności deklarowane przez ponad 8% badanych.

Jak oceniasz poziom komfortu swojego zamieszkania? (np. dobry dostęp do komunikacji, brak lub niski poziom hałasu, zadowalające wyposażenie budynku i mieszkania/pokoju, akceptowalni współlokatorzy, brak poczucia samotności itp.)

Ryc. 48. Badanie ankietowe cz. I – ocena poziomu komfortu zamieszkania wśród ogółu ankietowanych.
Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.

Co w największym stopniu negatywnie wpływa na Twój poziom komfortu w miejscu gdzie mieszkasz?

Ryc. 49. Badanie ankietowe cz. 1 – czynniki negatywnie wpływające na poziom komfortu studentów.
Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.

Na pytanie otwarte „Czego Ci brakuje w Twojej najbliższej okolicy?” najczęściej padały odpowiedzi dotyczące niedoboru sklepów spożywczych, piekarni czy miejsc gdzie można kupić świeże warzywa. Oprócz tego studenci wskazywali na niedobór terenów zielonych, infrastruktury sportowej takiej jak siłownie czy kluby fitness oraz obiektów rozrywki.

W kolejnym pytaniu otwartym: „Czego brakuje Ci w obiekcie w którym mieszkasz?” padały odpowiedzi dotyczące przestrzeni do przechowywania, przestrzeni wspólnych, miejsca do nauki i relaksu, jadalni czy rowerowni. Studenci często narzekali też na wyposażenie AGD kuchni i pralni, czy brak prywatnej łazienki. Stosunkowo często wskazywano też zapotrzebowanie na ogólnodostępne drukarki.

6.6. Obecna sytuacja mieszkaniowa i oczekiwania studentów w Polsce – podsumowanie

Pomimo faktu, że dominującą formą w strukturze zamieszkania studentów jest obecnie prywatny wynajem i mieszkanie u rodziny, domy studenckie wciąż stanowią jej ważną składową. Ze względu na rosnące ceny kupna i najmu nieruchomości ich rola może stać się jeszcze istotniejsza, jednak aby były wciąż atrakcyjne konieczna jest modernizacja przestarzałej infrastruktury.

Biorąc pod uwagę wyniki badań z przytoczonych powyżej raportów, oraz wnioski z własnej ankiety, zarówno same akademiki jak i infrastruktura towarzysząca w wielu przypadkach wymagają ingerencji. Do najczęściej wymienianych mankamentów należy brak przestrzeni wspólnych lub ich niska jakość, sposób organizacji kuchni, niedobór prywatnych i półprywatnych przestrzeni do nauki i relaksu oraz przestarzałe i awaryjne wyposażenie.

Być może w sytuacjach, kiedy remont samych domów studenckich jest zbyt kosztowny rozwiązaniem choć części z tych problemów jest uzupełnienie najbliższego otoczenia osiedli studenckich o wielofunkcyjne obiekty uzupełniające braki funkcjonalne samych akademików.

7. Kondycja psychiczna studentów

Okres studiów to czas dużych zmian w życiu, podejmowania ważnych decyzji i wzmożonej presji społecznej związanej z oczekiwaniami co do przyszłej kariery. Dla wielu studentów wiąże się też ze zmianą miejsca zamieszkania i koniecznością odnalezienia się w nowym środowisku. Nagłe odcięcie od krewnych i znajomych często wywołuje poczucie samotności, a nowe obowiązki związane z usamodzielnieniem mogą przytłoczyć, szczególnie w początkowym okresie.

7.1. Problem samotności

Wśród młodych dorosłych coraz powszechniejszy staje się problem samotności, obserwowany w badaniach przeprowadzanych już przed pandemią COVID-19, a nasilony w trakcie pandemii. Poczucie samotności negatywnie wpływa na ogólny dobrostan psychiczny, samoocenę, poziom optymizmu i perspektywy zawodowe. Jest też związane z występowaniem objawów depresji¹⁵².

Psycholożki Maria Baran i Katarzyna Hamer w swoich badaniach nad kondycją psychiczną osób wkraczających w dorosłość w trakcie pandemii COVID-19 wykazały, że to właśnie młode osoby były w największym stopniu narażone na pogorszenie stanu psychicznego. Szczególnie zagrożoną grupą byli studenci, dla których istotnym problemem była izolacja od kontaktów z innymi i brak możliwości zawierania głębszych przyjaźni¹⁵³.

Według badań przeprowadzonych przez socjologów Timona Elmera, Kierana Mephama i Christopha Stadtfelda, dotyczących porównania kondycji psychicznej studentów przed i w trakcie pandemii czynnikiem istotnie zwiększającym ryzyko występowania symptomów depresyjnych jest mieszkanie samemu. Mniejsza liczba interakcji społecznych sprzyja również występowaniu zaburzeń lękowych¹⁵⁴.

W badaniach nad samotnością wśród studentów w Wielkiej Brytanii autorzy zwracają uwagę, że samotność dotyka dziś 15-30% populacji¹⁵⁵. Wbrew pozorom, obok osób starszych to właśnie młodzi dorośli, w tym studenci, są najsilniej narażeni na samotność. Jest to spowodowane m.in. specyfiką tego okresu w życiu. Studenci często opuszczają rodzinny dom, przeprowadzają się do innego miasta lub nawet kraju tracąc zarówno bliskie relacje

¹⁵² Baran M., Hamer K., *Młodzi dorośli podczas pandemii COVID-19* [w:] Skarżyńska K. (red.) *Młodzi dorośli: identyfikacje, postawy, aktywizm i problemy życiowe*, Instytut Problemów Współczesnej Cywilizacji im. Marka Dietricha, Warszawa 2021, s. 99-123.

¹⁵³ Ibidem, s. 104-105, 108-109.

¹⁵⁴ Elmer T., Mephama K., Stadtfeld Ch., *Students under lockdown: Comparisons of students' social networks and mental health before and during the COVID-19 crisis in Switzerland* [w:] PLOS ONE 2020, t. 15, nr 7, s. 1, 15-17. DOI: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0236337>.

¹⁵⁵ Vasileiou K. i inni, *Coping with loneliness at university: A qualitative interview study with students in the UK* [w:] Mental Health & Prevention 2019, t. 13, s. 21-30. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.mhp.2018.11.002>.

rodzinne, jak i całą sieć dalszych powiązań i znajomości¹⁵⁶. Autorzy badania przytaczają dane z Uniwersytetu w Michigan, gdzie 64% badanych studentów czuje się bardzo samotnie¹⁵⁷. Zwracają też uwagę na negatywne skutki poczucia osamotnienia, takie jak pogorszenie ogólnego stanu psychicznego, większa podatność na choroby i zaburzenia, czy pogorszenie wyników w nauce i trudności w adaptacji do nowych warunków¹⁵⁸.

W raporcie na temat dobrostanu i poczucia szczęścia, przeprowadzonym przez firmę Otodom, młodzi dorośli zostali zidentyfikowani jako najmniej szczęśliwa grupa spośród badanych¹⁵⁹. Wskazano również, że jedną z najistotniejszych przyczyn obniżania poziomu szczęścia jest właśnie poczucie samotności¹⁶⁰. Autorzy doszli do wniosku, że negatywnym czynnikiem jest m.in. mieszkanie samemu. W grupie osób zidentyfikowanej jako najmniej szczęśliwi odsetek mieszkających samemu był ponad dwukrotnie wyższy niż u tych najszczęśliwszych. Jednocześnie wskazano, że ponad 25% młodych dorosłych mieszka samemu¹⁶¹. Ponadto, zauważono pozytywny wpływ zamieszkiwania niedaleko bliskich osób – rodziny i przyjaciół¹⁶². Gdy zapytano badanych o czynniki dotyczące ich okolicy, pozytywnie wpływające na poczucie szczęścia, jedną z najczęściej wskazywanych odpowiedzi były „relacje sąsiedzkie/wspólnota”¹⁶³. Biorąc pod uwagę specyfikę okresu studiów, wiążącego się często z samotną przeprowadzką, można stwierdzić, że studenci stanowią grupę podwyższonego ryzyka.

7.2.Kondycja psychiczna nastolatków i młodych dorosłych

Według raportu Światowej Organizacji Zdrowia na temat zdrowia psychicznego młodocianych z 2021 r. (WHO Mental health of adolescents) 1 na 7 osób w wieku 10-19 lat (ok. 14%) doświadcza kłopotów ze zdrowiem psychicznym, z czego wiele przypadków pozostaje nierozpoznana i nieleczona. Najpowszechniejszymi problemami są zaburzenia emocjonalne, najczęściej dotyczące starszą połowę badanych (15-19 lat) w tym zaburzenia lękowe (dotyczą 4,6% osób w tym przedziale wiekowym) oraz depresja (2,8%). Nielezione zaburzenia w konsekwencji prowadzą do problemów w dalszych etapach życia¹⁶⁴.

Zatrważające są statystyki dotyczące liczby samobójstw wśród nastolatków. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2022 r. w Polsce samobójstwa stanowiły 22% liczby

¹⁵⁶ Ibidem, s. 21-30.

¹⁵⁷ University Health Service, University of Michigan. *National College Health Assessment 2018*.

¹⁵⁸ Vasileiou K. i inni, *Coping with Loneliness...* - op.cit., s. 21 – 30.

¹⁵⁹ Czerniak A., Jarczewska-Gerc E. (red.) *Szczęśliwy Dom ...* - op.cit., s. 17.

¹⁶⁰ Ibidem, s. 22.

¹⁶¹ Ibidem, s. 23.

¹⁶² Ibidem, s. 23.

¹⁶³ Ibidem, s. 37.

¹⁶⁴ WHO. *Mental health of adolescents*.

zgonów osób w wieku 15-19 lat. Jest to dwukrotnie więcej niż w 1990r. „Oznacza to, że co piąty nastolatek [w 2022 – przyp. autorki] zmarł w wyniku samobójstwa”¹⁶⁵.

Okres studiowania to wiek częstego występowania zaburzeń psychicznych (ujawniania się lub nasilania) takich jak np. depresja, zaburzenia lękowe, zaburzenia obsesyjno-kompulsywne, zaburzenia osobowości czy odżywiania¹⁶⁶. 75% zaburzeń psychicznych ujawnia się do 24 roku życia¹⁶⁷.

W latach 1990-2009 w Polsce rozpowszechnienie zaburzeń psychicznych w systemie opieki ambulatoryjnej¹⁶⁸ wzrosło o 123%, a w systemie opieki stacjonarnej¹⁶⁹ o 51%¹⁷⁰.

Według raportu NFZ z 2023 r. rośnie liczba osób poniżej 18 roku życia które zrealizowały receptę na leki przeciwdepresyjne: „Liczba pacjentów realizujących recepty stale rosła w latach 2013–2018 (wzrost o 35%). Szczególnie zauważalny jest wzrost liczby osób poniżej 18 r.ż dla których zrealizowano recepty na refundowane leki przeciwdepresyjne (wzrost z 16 tys. w 2013 r. do 34 tys. w 2018 r., wzrost o 113%)”¹⁷¹.

Statystycznie zaburzenia depresyjne i lękowe występują częściej wśród starszych grup wiekowych niż u młodych dorosłych¹⁷². Mimo to, nie należy lekceważyć stanu psychicznego tych drugich. Według raportu EZOP II badającego stan zdrowia psychicznego społeczeństwa poszczególne wskaźniki dla tej grupy wiekowej są dość zróżnicowane. Przykładowo – w porównaniu pierwszej i drugiej edycji tego badania, wśród osób w wieku 18-29 lat rozpowszechnienie depresji zmalało o około 0,3 punktu procentowego, jednak występowanie lęku napadowego wzrosło o podobną wartość. Można zatem dojść do wniosku, że sytuacja pozostaje na podobnym poziomie. Nieco bardziej, bo o około 1 punkt procentowy rozpowszechniły się zaburzenia zachowania (znacznie bardziej u mężczyzn niż u kobiet)¹⁷³, natomiast statystyka dotycząca rozpowszechnienia leków psychotropowych wskazuje na ponad

¹⁶⁵ Szałtys D. (red.), *Sytuacja demograficzna Polski do 2022r*, GUS, Warszawa 2023, s. 17.

¹⁶⁶ Franczak R., *Psychoterapia wśród studentów. Stan aktualny i potrzeby* [w:] *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, sectio J – Paedagogia-Psychologia* 2016, t. 29, nr 1, s. 251 – 262. DOI: 10.17951/j.2016.29.1.251.

¹⁶⁷ Kessler R.C. i inni, *Lifetime prevalence and age-of-onset distributions of DSM-IV disorders in the National Comorbidity Survey Replication* [w:] *Arch Gen Psychiatry* 2005, t. 62, nr 6, s. 593. DOI: 10.1001/archpsyc.62.6.593.

¹⁶⁸ system opieki ambulatoryjnej – „leczenie w trybie ambulatoryjnym polega na tym, że nie musisz przez całą dobę przebywać w szpitalu lub innym miejscu prowadzenia terapii. Przychodzisz jedynie na konkretne badania lub zabiegi, np. do poradni specjalistycznej”. (Ministerstwo Zdrowia. *Ambulatoryjna opieka specjalistyczna* (AOS)).

¹⁶⁹ system opieki stacjonarnej - „Całodobowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej.” (GUS, *Pojęcia stosowane w statystyce publicznej – stacjonarna opieka zdrowotna*).

¹⁷⁰ Ministerstwo zdrowia. *Zdrowie psychiczne Polaków – w roli głównej Mózg*.

¹⁷¹ NFZ o zdrowiu – *Depresja*, NFZ, Warszawa 2020, s. 5.

¹⁷² Wciórka J. i inni, *EZOP II: wybrane zaburzenia psychiczne i ich uwarunkowania*, EZOP, Warszawa 2021, s. 5-6, 11, 18-19, 24.

¹⁷³ Ibidem, s. 5-6, 11, 18-19, 24.

dwukrotny wzrost¹⁷⁴. Istotny jest jednak fakt, że o naszym dobrostanie psychicznym nie świadczy tylko wystąpienie lub brak zaburzenia, ale raczej ogólne samopoczucie¹⁷⁵. W 2023 r. aż około 1/3 osób w wieku 18-24 lata oceniła swój stan psychiczny jako „zły lub bardzo zły”¹⁷⁶.

7.3. Wpływ aktywności fizycznej na kondycję psychiczną

Powszechnie znany jest fakt, że aktywny tryb życia ma zbawienny wpływ na nasze zdrowie. Poza popularnym stwierdzeniem jest to jednak potwierdzone licznymi badaniami. Według psychologek Sonii Lippke, Marii Anniki Fischer oraz Tiary Ratz z Uniwersytetu w Bremen, czynnikami które w istotny sposób mogą zmniejszyć poczucie samotności i poprawić ogólną kondycję psychiczną są m.in. głębokie, długotrwałe relacje z innymi ludźmi oraz właśnie aktywność fizyczna¹⁷⁷.

W artykule poświęconym wpływowi aktywności fizycznej na młodych ludzi u progu dorosłości Resul Cekin udowadnia korzystne oddziaływanie regularnych ćwiczeń na samoocenę, optymizm oraz poczucie szczęścia badanych¹⁷⁸. Tłumaczy takie zjawisko m.in. faktem, że ćwiczenia fizyczne zazwyczaj wiążą się z interakcjami międzyludzkimi, co pozwala budować poczucie przynależności i w konsekwencji poprawia nasze poczucie własnej wartości. Co więcej, aktywność fizyczna powoduje uwalnianie endorfin i obniżenie poziomu lęku oraz kreują warunki, w których możemy dążyć do osiągania celów i osiągnięcia poczucia sprawczości we własnym życiu¹⁷⁹.

Naukowcy z Wielkiej Brytanii dowodzą w swoich badaniach, że nie tylko sama aktywność, ale również otoczenie w którym uprawiamy sport ma znaczenie. Wyniki ich badań sugerują, że wszelkie ćwiczenia fizyczne w otoczeniu przyrody efektywniej wpływają na obniżenie poziomu lęku, niż aktywność wewnątrz pomieszczeń¹⁸⁰. Co więcej, sporty uprawiane na zewnątrz poprawiają nasze umiejętności poznawcze, wydłużają czas, w którym jesteśmy w stanie skupić uwagę oraz poprawiają humor¹⁸¹.

Liczne badania wskazują na niewystarczającą aktywność studentów uczelni wyższych. Naukowcy z Szanghaju w swoich badaniach wykazali spadek zarówno aktywności fizycznej,

¹⁷⁴ Moskalewicz J., Klingemann J., Pisarska A., *EZOP II: Korzystanie z leczenia, leczenie farmakologiczne*, EZOP, Warszawa 2021, s.10.

¹⁷⁵ Czerniak A., Jarczeńska-Gerc E. (red.) *Szczęśliwy Dom ...* - op.cit., s. 14.

¹⁷⁶ Ibidem, s. 11.

¹⁷⁷ Lippke S, Fischer M.A, Ratz T., *Physical Activity, Loneliness, and Meaning of Friendship in Young Individuals - A Mixed-Methods Investigation Prior to and During the COVID-19 Pandemic With Three Cross-Sectional Studies* [w:] *Frontiers in Psychology* 2021, t. 12, nr artykułu: 617267. DOI: 10.3389/fpsyg.2021.617267

¹⁷⁸ Cekin R., *Psychological Benefits of Regular Physical Activity: Evidence from Emerging Adults* [w:] *Universal Journal of Educational Research* 2015, t. 3, nr 10, s. 710-715. DOI: 10.13189/ujer.2015.031008.

¹⁷⁹ Ibidem, s. 714-715.

¹⁸⁰ Lawton E., Brymer E., Clough P., Denovan A., *The Relationship between the Physical Activity Environment, Nature Relatedness, Anxiety, and the Psychological Well-being Benefits of Regular Exercisers* [w:] *Frontiers in Psychology* 2017, t. 8, nr 1058, s. 1-11. DOI:10.3389/fpsyg.2017.01058.

¹⁸¹ Ibidem, s. 2.

jak i ogólnej kondycji studentów wraz z upływem kolejnych semestrów nauki¹⁸². Z kolei w artykule opublikowanym w czasopiśmie „Kinesiology Review” autorzy przytaczają dane, sugerujące, że ponad połowa amerykańskich studentów nie spełnia kryteriów wystarczającej aktywności fizycznej. Co więcej, odnotowuje się wyraźny spadek takiej aktywności na etapie rozpoczynania studiów w porównaniu ze szkołą średnią¹⁸³. Jest to niepokojące, ponieważ udowodniono, że nawyki aktywnego trybu życia ukształtowane na etapie studiów najczęściej pozostają podobne również w kolejnych latach życia¹⁸⁴.

W Polsce dostrzeżono problem odpowiedniego kształtowania programu zajęć z wychowania fizycznego na uczelniach wyższych już ponad 20 lat temu. W artykule z 1997 r. czytamy zalecenia dotyczące rozszerzenia programu zajęć sportowych na wszystkie lata studiów oraz dywersyfikację dostępnej oferty, tak by była bardziej atrakcyjna¹⁸⁵. Stopień implementacji tych zaleceń do dziś jest jednak na różnym poziomie, a studenci, szczególnie wyższych semestrów, częściej zdani są na organizację aktywności we własnym zakresie.

7.4. Wpływ zieleni na kondycję psychiczną

Przyroda działa na człowieka kojąco. Już sam kolor zielony często ma działanie uspokajające. Większość z nas dobrze czuje się w otoczeniu natury, szczególnie kiedy odbieramy ją wszystkimi zmysłami – widzimy drzewa, słyszymy szum liści, czujemy chłód i zwiększoną wilgotność panującą w ich sąsiedztwie, a nawet możemy dotknąć faktury kory albo usiąść na trawie. Taka naturalna skłonność człowieka do bliskiego kontaktu z przyrodą nazywana jest biofilia¹⁸⁶.

Charles Montgomery w książce pt. „*Miasto szczęśliwe*” odwołuje się do badań przeprowadzonych na grupie ochotników, którzy spacerowali po Nowym Jorku wyposażeni w aparaturę sprawdzającą ich stan emocjonalny. Badanie wskazywało, że w okolicach gdzie znajdowało się więcej zieleni uczestnicy byli spokojniejsi i wzrastało u nich poczucie szczęścia. Ważny dla mieszkańców miast okazał się dostęp do terenów zielonych różnych rozmiarów. Wspomniano też, że najistotniejsza jest nie tyle wielkość zieleńców, co raczej bliskość i łatwy dostęp mieszkańców do nich¹⁸⁷. Autor opowiada też o badaniach przeprowadzonych przez Frances Ming Kuo i Williama Sullivana z Uniwersytetu w Illinois oraz Rebekah Levinę Coley

¹⁸² Yu H., An S., Tao Y., Austin L., *Correlation and Change in Physical Activity and Physical Fitness across Four Years of College Students after One Year of COVID-19 Lockdown* [w:] Healthcare 2022, t. 10, nr 1691, s. 1-13. DOI: <https://doi.org/10.3390/healthcare10091691>.

¹⁸³ Petruzzello S.J., Box A.G., *The Kids Are Alright—Right? Physical Activity and Mental Health in College Students* [w:] Kinesiology Review 2020, nr 9, s. 280. DOI: <https://doi.org/10.1123/kr.2020-0039>.

¹⁸⁴ Ibidem, s.280.

¹⁸⁵ Maksimowska B., Nowakowski A., *Problemy rozwoju akademickiej kultury fizycznej w Polsce* [w:] Prace Naukowe. Kultura Fizyczna 1997, nr 1, s. 29-37.

¹⁸⁶ Biofilia - „przywiązanie do życia” (Słownik języka Polskiego PWN. *Biofilia*). Jest to termin oznaczający wrodzone dążenie człowieka do bliskiego kontaktu z przyrodą, wywodzące się z pierwotnych instynktów, które miały zapewnić ludziom przetrwanie (Pluta E., Strefa Designu Uniwersytetu SWPS. *Design biofiliczny. Jak wracamy do natury?*). Biolog Edward O. Wilson w swojej książce pt. „*Biophilia*” twierdzi, że jest to naturalne dążenie człowieka do poznawania i badania innych żywych organizmów. (Wilson E.O., *Biophilia*, Harvard University Press 1986, s. 1-2).

¹⁸⁷ Montgomery Ch., *Miasto szczęśliwe. Jak zmienić nasze życie zmieniając nasze miasta*, Wysoki Zamek, Kraków 2021, s. 168 – 174.

z Uniwersytetu w Bostonie w których porównano zachowania społeczne osób z jednego z osiedli socjalnych w Chicago. Wyniki wskazywały, że osoby mieszkające z widokiem na betonowe, puste przestrzenie były mniej uprzejme, bardziej znużone i skłonne do agresji niż ich sąsiedzi mający widok na zielone dziedzińce. Policyjne statystyki potwierdzały też większą przestępczość wśród pierwszej grupy. Co więcej, na zielonych dziedzińcach zaobserwowano znacznie więcej aktywności społecznej, co miało pozytywny wpływ na bezpieczeństwo mieszkańców¹⁸⁸.

Roger S. Ulrich z Chalmers University of Technology, również przywołany w *Mieście Szczęśliwym* Montgomery'ego przeprowadził badania porównujące kondycję pacjentów przebywających po operacji w salach z różnymi widokami z okien. Okazało się, że pacjenci mający widok na zieleni szybciej dochodzili do siebie i potrzebowali mniej środków przeciwbólowych niż ci, których okna wychodziły na przeciwną ceglana ścianę. Badacz sugeruje też, że widok zieleni może mieć wpływ na redukcję stresu i lęku¹⁸⁹.

7.5. Badanie ankietowe cz.1 i cz. 2 – relacje i znajomości

Poniżej opisano wyniki własnych ankiet przeprowadzonych przez autorkę w grupie 290 obecnych studentów (cz. 1) i 44 osób studiujących przed 2000 r. (cz. 2). Dokładniejszy opis metodologii badania znajduje się w rozdziale nr 5: *Badanie ankietowe na temat warunków zamieszkania i potrzeb studentów – część 1 i 2*. W tym rozdziale skupiono się na porównaniu odpowiedzi uczestników obu ankiet na pytania dotyczące relacji i znajomości zawartych w czasie studiów.

Badani oceniali w dziesięciostopniowej skali jak dużo nowych relacji nawiązali w trakcie studiów z innymi studiującymi. Średnia ocena wśród obecnie studiujących wyniosła 6,6. Kolejne pytanie dotyczyło relacji z najbliższymi sąsiadami – tu wyniki były znacznie mniej optymistyczne. Ponad 1/4 studentów stwierdziła, że właściwie ich nie zna, prawie połowa zadeklarowała, że wita się z sąsiadami, ale nie zna ich zbyt dobrze, a zaledwie po kilkanaście procent ma z nimi przyjacielskie relacje lub zna ich bardzo dobrze.

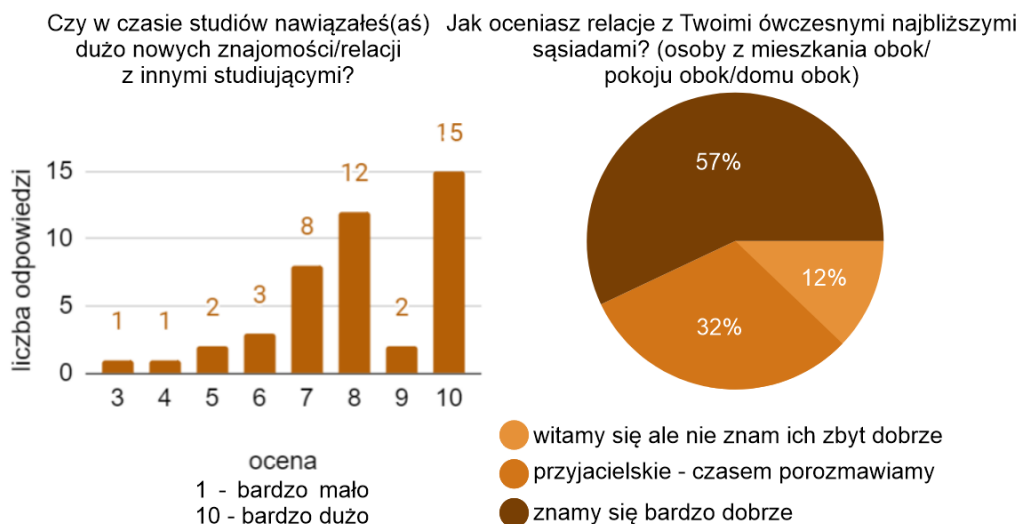
¹⁸⁸ Montgomery Ch., *Miasto szczęśliwe. Jak zmienić nasze życie zmieniając nasze miasta*, Wysoki Zamek, Kraków 2021, s. 168 – 174, cyt. za: Coley R. L., Sullivan W. C., Kuo, F. E. *Where Does Community Grow?: The Social Context Created by Nature in Urban Public Housing* [w:] *Environment and Behavior* 1997, t. 29, nr 4, s. 468-494. DOI: <https://doi.org/10.1177/001391659702900402>.

¹⁸⁹ Ulrich R.S., *View Through a Window May Influence Recovery from Surgery* [w:] *Science* 1984, t. 224, nr 4647, s. 420-421. DOI:10.1126/science.6143402.

Ryc. 50. Badanie ankietowe cz. I – ocena ilości relacji zawartych w trakcie studiów oraz ocena relacji z najbliższymi sąsiadami wśród obecnie studiujących. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.

Wśród osób studiujących przed 2000 r. odpowiedzi wyglądały nieco inaczej. Ilość zawartych w trakcie studiów relacji w skali 1-10 ocenili średnio na 8 pkt, a więc wyżej, niż obecni studujący. Największą różnicę widać jednak w odpowiedzi na drugie pytanie. Zdecydowana większość respondentów zadeklarowała bardzo dobrą znajomość swoich ówczesnych sąsiadów, około 1/3 oceniła te relacje jako przyjacielskie, a tylko 12% stwierdziło, że znało sąsiadów jedynie na tyle, żeby się przywitać. Nikt z badanej grupy nie wybrał odpowiedzi „właściwie ich nie znam”.

Ryc. 51. Badanie ankietowe cz. I – ocena ilości relacji zawartych w trakcie studiów oraz ocena relacji z ówczesnymi najbliższymi sąsiadami wśród osób studiujących przed 2000 r. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.

Istotne różnice w rozkładzie odpowiedzi obu badanych grup zdają się potwierdzać opisany powyżej problem samotności wśród młodych dorosłych oraz kryzys relacji międzyludzkich.

7.6. Pomoc psychologiczna na Politechnice Gdańskiej

Politechnika Gdańska oferuje swoim studentom korzystanie z Centrum Pomocy Psychologicznej. Instytucja działa od 2008 r.¹⁹⁰. Studenci i doktoranci PG mogą skorzystać z darmowych konsultacji z psychologiem i psychoterapeutą. Na wizytę można umówić się mailowo. Oferowana pomoc ma raczej charakter krótkoterminowy, studenci nie mogą liczyć na odbycie pełnej psychoterapii¹⁹¹.

Dodatkowo, z inicjatywy Samorządu Studentów Politechniki Gdańskiej, od 2021 r. organizowany jest Tydzień Zdrowia Psychicznego promujący dbanie o zdrowy tryb życia. Wydarzenie obejmuje m.in. organizację rozmaitych warsztatów, wykładów i aktywności prowadzonych przez specjalistów w dziedzinie zdrowia psychicznego¹⁹².

7.7. Podsumowanie i wnioski – kondycja psychiczna studentów

Młodzi dorośli, w tym szczególnie studenci, to grupa podwyższonego ryzyka występowania negatywnych zjawisk w zdrowiu psychicznym. Wynika to z powszechnych w tym wieku migracji do innych miast czy nawet państw, wiążących się z odcięciem od rodziny i bliskich. Istotnym czynnikiem jest też znaczna presja i oczekiwania społeczne oraz okres wytężonego wysiłku umysłowego.

Wśród studentów obserwuje się nasilony problem poczucia samotności i wyizolowania społecznego, prowadzący do **pogorszenia ogólnej kondycji psychicznej** i występowania zaburzeń. Wśród czynników nasilających to negatywne zjawisko występuje m.in. **mieszkanie samemu, brak okazji do zawierania przyjaźni, mała liczba interakcji społecznych, niedobór aktywności fizycznej**.

Czynnikami które pozytywnie wpływają na kondycję psychiczną są: aktywność fizyczna oraz bliskość przyrody. Obie te składowe mogą zmniejszać stres i lęk oraz na dłuższą metę sprzyjać naszym relacjom społecznym.

Istotne w zapobieganiu zaburzeniom i utrzymywaniu dobrej kondycji psychicznej jest nawiązywanie relacji między studentami, zawieranie przyjaźni i tworzenie więzi. Kluczowe jest wspieranie interakcji społecznych wśród studentów pierwszych lat studiów którzy w największym stopniu zmagają się z poczuciem samotności.

W architekturze bardzo ważne jest zapewnienie przestrzeni wspólnych zachęcających do integrowania się oraz stworzenie poczucia bezpieczeństwa i „drugiego domu”. Dodatkowym czynnikiem potencjalnie poprawiającym kondycję psychiczną studentów może być dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa. Jednocześnie ważne jest aby zapewnić studentom dostęp do terenów zielonych, najlepiej bezpośrednio sąsiadujących z miejscem zamieszkania.

¹⁹⁰ Trójmiasto.pl. *Studentom PG pomoże psychoterapeuta*.

¹⁹¹ Strona internetowa Politechniki Gdańskiej: pg.edu.pl. *Pomoc psychologiczna*.

¹⁹² Strona internetowa Politechniki Gdańskiej: pg.edu.pl. *Zadbaj o swoje zdrowie psychiczne razem z SSPG*.

8. Stołówki studenckie – jak architektura kształtuje nawyki żywieniowe młodych ludzi

Kwestia zdrowego odżywiania jest kluczowym warunkiem zachowania zdrowia i ogólnego dobrostanu. Odpowiednia dieta warunkuje prawidłowy rozwój, bezpośrednio wpływa na samopoczucie oraz pozwala zapobiegać rozwojowi chorób¹⁹³. Jest to szczególnie ważne w okresie dorastania oraz tzw. wczesnej dorosłości. Etap studiów to dla wielu młodych ludzi początek samodzielnego decydowania o swojej diecie, co może okazać się wyzwaniem. Jest to też okres największego narażenia na zaburzenia odżywiania¹⁹⁴.

Posiłki w zakładach zbiorowego żywienia przez wiele lat były podstawą jadłospisu polskich studentów. Obecnie ze względu na różnorodne czynniki obserwuje się zanikanie stołówek na kampusach uczelniach, w tym na Politechnice Gdańskiej.

8.1. Kształtowanie nawyków żywieniowych

W zdrowej diecie istotny jest zarówno skład posiłku – dostarczający wszystkich składników odżywczych i zaspokajający zapotrzebowanie energetyczne organizmu – jak i nawyki żywieniowe, w szczególności regularność i odpowiednia ilość posiłków¹⁹⁵.

Obecnie coraz większym problemem staje się nadwaga i otyłość, określane już jako choroby cywilizacyjne, lub wręcz epidemia¹⁹⁶. Oprócz nieodpowiedniej diety czynnikami zwiększającymi ryzyko tych chorób jest siedzący tryb życia, zbyt mała aktywność fizyczna oraz stres i niedobór snu powodujące niekorzystne zmiany hormonalne¹⁹⁷. Jednym z najprostszych wskaźników służących do oceny masy ciała jest tzw. BMI (z ang. Body Mass Index). Jest to wartość liczbowa wyliczana na podstawie masy ciała i wzrostu. W zależności od wyniku stwierdza się czy dana osoba mieści się w normie, czy też ma niedowagę, nadwagę lub otyłość¹⁹⁸.

Według danych GUS¹⁹⁹ w latach 2009 – 2019 w Polsce wzrósł odsetek osób powyżej 15 roku życia z nadwagą lub otyłością (zbyt wysokie BMI) oraz z niedowagą (zbyt niskie BMI). Problem zbyt dużej masy ciała był zauważalny również w grupie osób w przedziale 20-29 lat (około 30%). Niedowaga częściej występowała wśród najmłodszych grup wiekowych – między 15 a 19 rokiem życia, szczególnie kobiet. W badanym okresie odsetek osób o zbyt niskim BMI wzrósł z 12,7% do 14,3% w tej grupie.

¹⁹³ Rasińska R., *Nawyki żywieniowe studentów w zależności od płci* [w:] Nowiny Lekarskie 2012, t. 81, nr. 4, s. 355.

¹⁹⁴ Wojtyła A. i inni, *Zaburzenia odżywiania u polskich gimnazjalistów* [w:] Problemy Higieny i Epidemiologii 2011, t. 92, nr 2, s. 348.

¹⁹⁵ Ibidem, s. 355.

¹⁹⁶ Kardjalik K., Bryła M., Maniecka-Bryła I., *Zachowania zdrowotne związane z odżywianiem oraz występowanie nadwagi i otyłości w grupie studentów* [w:] Problemy Higieny i Epidemiologii 2012, t. 93, nr 1, s. 72.

¹⁹⁷ Pawluk I. i inni, *Nadwaga i otyłość - małymi krokami do zdrowia*, : Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2022, s. 14.

¹⁹⁸ Ibidem, s. 9.

¹⁹⁹ GUS. *Odsetek osób w wieku powyżej 15 lat według indeksu masy ciała (BMI)*.

Według American Psychiatric Association „zaburzenia odżywiania to zaburzenia behawioralne charakteryzujące się poważnymi i utrzymującymi się nieprawidłowościami zachowań związanych z jedzeniem i powiązanych niepokojącymi myślami i emocjami”²⁰⁰.

Zaburzenia odżywiania najczęściej dotyczą osób młodych²⁰¹. Nastolatki i młodzi dorośli szczególnie mocno odczuwają społeczną presję związaną z wyglądem i są bardziej podatni na medialny przekaz promujący idealną, często nieosiągalną sylwetkę. Pomimo pozytywnych zmian jakie obserwujemy w ostatnich latach, chociażby idei body positive²⁰², problem ten wciąż jest aktualny. Według badań opublikowanych w „Journal of Eating Disorders” w 2023 r. globalne rozpowszechnienie zaburzeń odżywiania rośnie, a obecnie wśród kobiet sięga nawet 8%²⁰³.

W badaniach przeprowadzonych przez naukowców z AWF we Wrocławiu²⁰⁴ w grupie 18 – letnich dziewcząt ponad połowa badanych nie akceptowała swojego wyglądu a ponad 1/3 zdecydowanie nie akceptowała swojej sylwetki. To zaskakująco wysokie odsetki, biorąc pod uwagę, że zdecydowana większość dziewcząt (prawie 70%) miała prawidłowe BMI. W badaniu stwierdzono, że zdecydowana większość ankietowanych je zbyt małą liczbę posiłków lub odżywia się nieregularnie. Taki tryb życia i podejście do własnego wyglądu jest bardzo niekorzystne i sprzyja występowaniu zaburzeń odżywiania.

Chociaż w statystykach najczęściej zwraca się uwagę na kondycję nastolatków, newralgiczną grupę stanowią również studenci. W tej grupie społecznej często obserwuje się niekorzystne nawyki żywieniowe związane z nieregularnym trybem życia i brakiem czasu na przygotowanie posiłku²⁰⁵. Konieczność usamodzielnienia związana z wieloma nowymi obowiązkami oraz powszechne łączenie studiów z pracą również utrudniają rozsądne planowanie posiłków.

W badaniach Renaty Rasińskiej z Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu opublikowanych w czasopiśmie „Nowiny Lekarskie”²⁰⁶ przeprowadzono ankietę wśród poznańskich studentów. Autorka zauważyła, że nawyki żywieniowe badanych pozostawiają wiele do życzenia. Studenci mają dużą świadomość w zakresie zdrowego odżywiania, ale ze względu na brak czasu i układ panu zajęć nie udaje im się przestrzegać zasad zdrowej diety. Ponad połowa ankietowanych stwierdziła, że odżywia się nieprawidłowo. Problemem okazuje się zbyt mała liczba posiłków w ciągu dnia, nieregularność jedzenia oraz niska wartość odżywcza pokarmu.

²⁰⁰Guarda A., American Psychiatric Association. *What are Eating Disorders?* - tłumaczenie własne autorki.

²⁰¹Wojtyła A. i inni, *Zaburzenia odżywiania...* - op.cit., s. 348.

²⁰²Body positive (z ang. ciałopozytywny) - „akceptowanie (...) ludzkiego ciała wszystkich rozmiarów i kształtów, w szczególności własnego ciała” – tłumaczenie własne autorki (Cambridge Dictionary. *Body positive*).

²⁰³Hay P. i inni, *Epidemiology of eating disorders: population, prevalence, disease burden and quality of life informing public policy in Australia—a rapid review* [w:] *Journal of Eating Disorders* 2023, t. 11, nr 23. DOI: <https://doi.org/10.1186/s40337-023-00738-7>.

²⁰⁴Lwow F., Dunajska K., Milewicz A., *Występowanie czynników ryzyka jadłowstrętu psychicznego i bulimii u 18-letnich dziewcząt* [w:] *Endokrynologia, Otyłość, Zaburzenia Przemiany Materii* 2007, t. 3, nr 3, s. 33-38. ISSN 1734–3321.

²⁰⁵Rasińska R., *Nawyki żywieniowe studentów...* - op.cit., s. 354.

²⁰⁶*Ibidem*.

Podobne badania zostały przeprowadzone wśród studentów z Białegostoku²⁰⁷. Autorki zauważyły zależność między miejscem zamieszkania a nawykami żywieniowymi. Okazało się, że studenci mieszkający poza domem rodzinnym, a w szczególności zamieszkujący domy studenckie, odżywiali się gorzej – ich posiłki zawierały mniej składników odżywczych, częściej pomijały śniadania lub jedli je nieregularnie oraz przyjmowali zbyt mało kalorii.

W badaniach przeprowadzonych kilkakrotnie wśród Francuskich studentów, w latach 2009-2021²⁰⁸ obserwowano stały wzrost odsetka osób borykających się z nadwagą. Od 2021 r. gwałtownie wzrosło również rozpowszechnienie zaburzeń odżywiania. Według autorów badania miały na to wpływ przede wszystkim czynniki emocjonalne i stres związany z izolacją społeczną oraz ograniczenia w aktywności fizycznej i stały dostęp do domowych przekąsek.

8.2. Studenckie obiekty zbiorowego żywienia – uwarunkowania prawne

W polskich przepisach, aż do roku 2004 przewidziane były państwowe dopłaty do utrzymywania domów i stołówek studenckich. W kolejnych aktach prawnych z lat '60, '70, '80 i '90 przewidywano takie dotacje. Funkcjonowanie stołówek wydawało się wówczas oczywistością. Przewidywano „bezgotówkowe stypendia stołówkowe (całościowe i częściowe)” oraz „możność korzystania za ustaloną opłatą ze stołówki studenckiej”²⁰⁹. Pierwszeństwo w korzystaniu ze stołówek mieli przede wszystkim studenci mieszkający poza domem rodzinnym²¹⁰, w praktyce jednak większości chętnych przydzielano taki przywilej. Całkowity zwrot kosztów za wyżywienie w stołówce dostawali głównie studenci znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, jednak dzięki rządowym dotacjom posiłki były stosunkowo tanie nawet dla tych, którzy nie kwalifikowali się do dodatkowych ulg. W *Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 września 1988 r. w sprawie warunków oraz rodzajów i wysokości świadczeń pomocy materialnej dla studentów studiów dziennych*²¹¹ czytamy „Odpłatność studenta za wyżywienie w stołówce studenckiej równa jest wynikającemu z norm budżetowych kosztowi surowca przeznaczonego na przygotowanie posiłków”. Z kolei w rozporządzeniu z 1991 r. znajduje się zapis „Dopłata do stołówek studenckich stanowi różnicę między kosztem własnym poniesionym przez uczelnię a sumą wpływów z opłat wniesionych przez studentów”²¹².

²⁰⁷ Stefańska E. i inni, *Sposób żywienia studentów Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku w zależności od miejsca zamieszkania w trakcie studiów* [w:] *Problemy Higieny i Epidemiologii* 2010, t. 91, nr 4, s. 585-590.

²⁰⁸ Tavalacci, M.P. i inni, *Sharp Increase in Eating Disorders among University Students since the COVID-19 Pandemic* [w:] *Nutrients* 2021, t. 13, nr 10, s. 1-5. DOI: <https://doi.org/10.3390/nu13103415>.

²⁰⁹ Internetowy system aktów prawnych. *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 1964 r. w sprawie pomocy materialnej dla studentów szkół wyższych* (Dz.U. 1964 nr 4 poz. 23) - §3 ust. 2 pkt. 7, ust. 3 pkt. 1.

²¹⁰ Internetowy system aktów prawnych. *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 września 1977 r. w sprawie pomocy materialnej dla studentów szkół wyższych* (Dz.U. 1977 nr 29 poz. 126) - § 37.

²¹¹ Internetowy system aktów prawnych. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 września 1988 r. w sprawie warunków oraz rodzajów i wysokości świadczeń pomocy materialnej dla studentów studiów dziennych* (Dz.U. 1988 nr 35 poz. 275) - §9 ust. 2.

²¹² Internetowy system aktów prawnych. *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 1991 r. w sprawie warunków, form, trybu przyznawania i wypłacania oraz wysokości świadczeń pomocy materialnej dla studentów studiów dziennych* (Dz.U. 1991 nr 9 poz. 32) - §7 ust. 2.

Oznacza to, że studenci płacili właściwie tylko za składniki przygotowywanych dań a koszty obsługi i utrzymania stołówek ponosiło państwo.

Sytuacja zmieniła się w 2004 r. wraz z wejściem w życie *Ustawy z dnia 28 maja 2004 r. o zmianie ustawy o szkolnictwie wyższym, ustawy o wyższych szkołach zawodowych, ustawy o pożyczkach i kredytach studenckich oraz o zmianie niektórych innych ustaw*²¹³. Zlikwidowano wówczas dopłaty do stołówek i domów studenckich przeznaczając te środki na stypendia socjalne²¹⁴. W odpowiedzi sekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu na interpelację jednego z posłów tłumaczono, że pomimo braku dofinansowania żywienia i domów studenckich, środki przeznaczane na pomoc dla studentów nie zmniejszą się, zasilając stypendium socjalne²¹⁵. Takie rozwiązanie miało dać wybór studentowi na co przeznaczyć pieniądze. Efektem zmiany przepisów był jednak znaczny wzrost cen w stołówkach i zmniejszenie zainteresowania studentów tą formą żywienia, co mogło być jedną z przyczyn zamknięcia wielu takich placówek. W artykule w serwisie internetowym Nauka w Polsce z 2004r. przytoczono ówczesną wypowiedź rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. Franciszka Ziejki: "Likwidacja dopłat do stołówek sprawiła, że cena obiadu wzrosła od 80 do 100 procent. Połowa moich studentów zrezygnowała z jedzenia w stołówce albo kupuje tylko jedno danie"²¹⁶.

8.3. Zapotrzebowanie na stołówki – analiza sytuacji na Politechnice Gdańskiej

Obecnie na terenie kampusu Politechniki Gdańskiej nie ma stołówki zarządzanej przez uczelnię. Dominują niewielkie punkty gastronomiczne takie jak bary z kanapkami czy sałatkami. W budynkach niektórych wydziałów znajdują się również punkty oferujące ciepłe posiłki. Na terenie kampusu i w najbliższej okolicy zlokalizowanych jest też kilka restauracji.

Pomimo dosyć zróżnicowanej oferty brakuje obiektu o bardziej „zinstytucjonalizowanym” charakterze zapewniającym przystępne cenowo wyżywienie. Problemem jest również zbyt mała wydajność niewielkich barów w godzinach obiadowych. Większość punktów z ciepłymi posiłkami na terenie kampusu zamyka się około godziny 16:00, podczas gdy zajęcia na wielu wydziałach rozplanowane są do późnych godzin wieczornych. Z uwagi na stosunkowo duży dystans do najbliższych sklepów spożywczych, jedyną opcją zakupu żywności w godzinach popołudniowych i wieczornych zajęć pozostają automaty z przekąskami. Oferowane w nich produkty to głównie słodkie przekąski o niskich wartościach odżywczych.

²¹³Internetowy system aktów prawnych. *Ustawa z dnia 28 maja 2004 r. o zmianie ustawy o szkolnictwie wyższym, ustawy o wyższych szkołach zawodowych, ustawy o pożyczkach i kredytach studenckich oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. 2004 nr 152 poz. 1598).*

²¹⁴Serwis Nauka w Polsce - naukawpolsce.pl. *Rektorzy dopłacą do obiadów.*

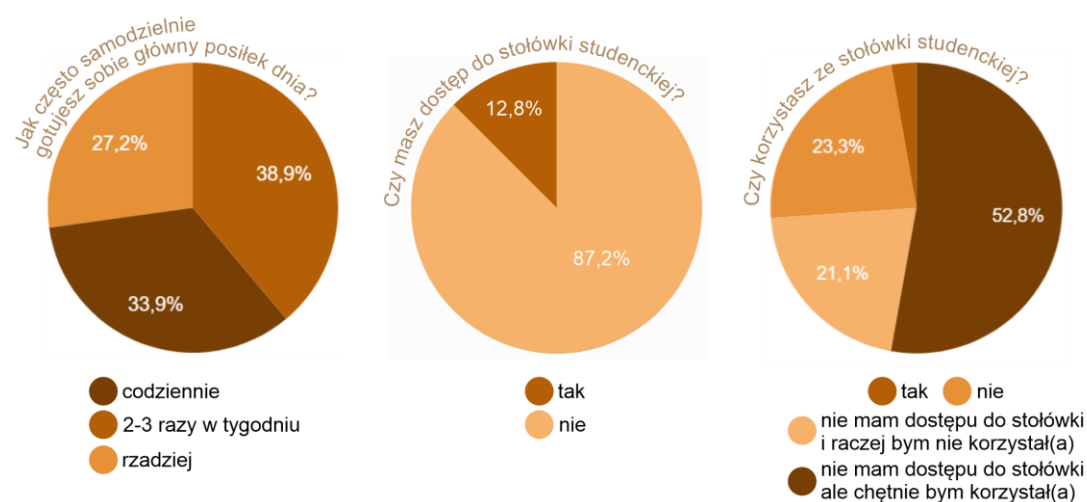
²¹⁵Szulc T., Sejm.gov.pl. *Odpowiedź sekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu - z upoważnienia prezesa Rady Ministrów - na interpelację nr 8609 w sprawie likwidacji dopłat do stołówek i akademików studenckich.*

²¹⁶Serwis Nauka w Polsce - naukawpolsce.pl. *Rektorzy dopłacą do obiadów* – op. cit.

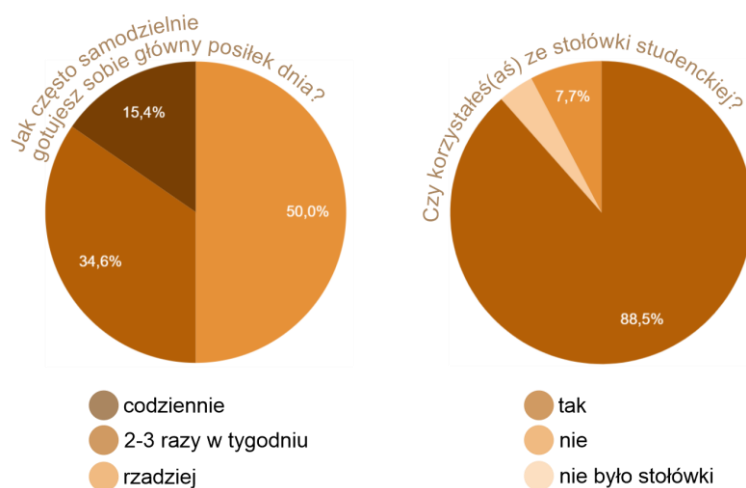
8.3.1. Badanie ankietowe cz. 1 i 2 – zapotrzebowanie na stołówki

W przeprowadzonej przez autorkę ankiecie skierowano pytania do dwóch grup respondentów – osób studiujących obecnie oraz osób studiujących przed 2000 r. Wśród młodszej grupy ponad 70% zadeklarowało, że samodzielnie gotuje główny posiłek codziennie lub przynajmniej 2-3 razy w tygodniu. Jedynie około 27% robiło to rzadziej. Wśród osób studiujących przed rokiem 2000 tylko 15% gotowało codziennie, około 35% 2-3 razy w tygodniu, a połowa ówczesnych studentów – rzadziej. Zdecydowana większość obecnie studiujących (ponad 87%) zadeklarowała, że nie ma dostępu do stołówki studenckiej. W starszej grupie jedynie niespełna 4% nie miało dostępu do takiej instytucji. Wśród obecnych studentów ponad połowa zadeklarowała, że chętnie korzystałaby ze stołówki, gdyby miała do niej dostęp.

Podobne badanie zostało przeprowadzone przez Niezależne Zrzeszenie Studentów. Według ich raportu 60% ankietowanych studentów byłoby zainteresowanych wykupieniem miesięcznego talonu na żywienie w stołówce²¹⁷.

Ryc. 52. Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród obecnie studiujących.
Źródło grafik: rys. własny na podstawie ankiety własnej.

Ryc. 53. Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród osób studiujących przed 2000 r.
Źródło grafik: rys. własny na podstawie ankiety własnej.

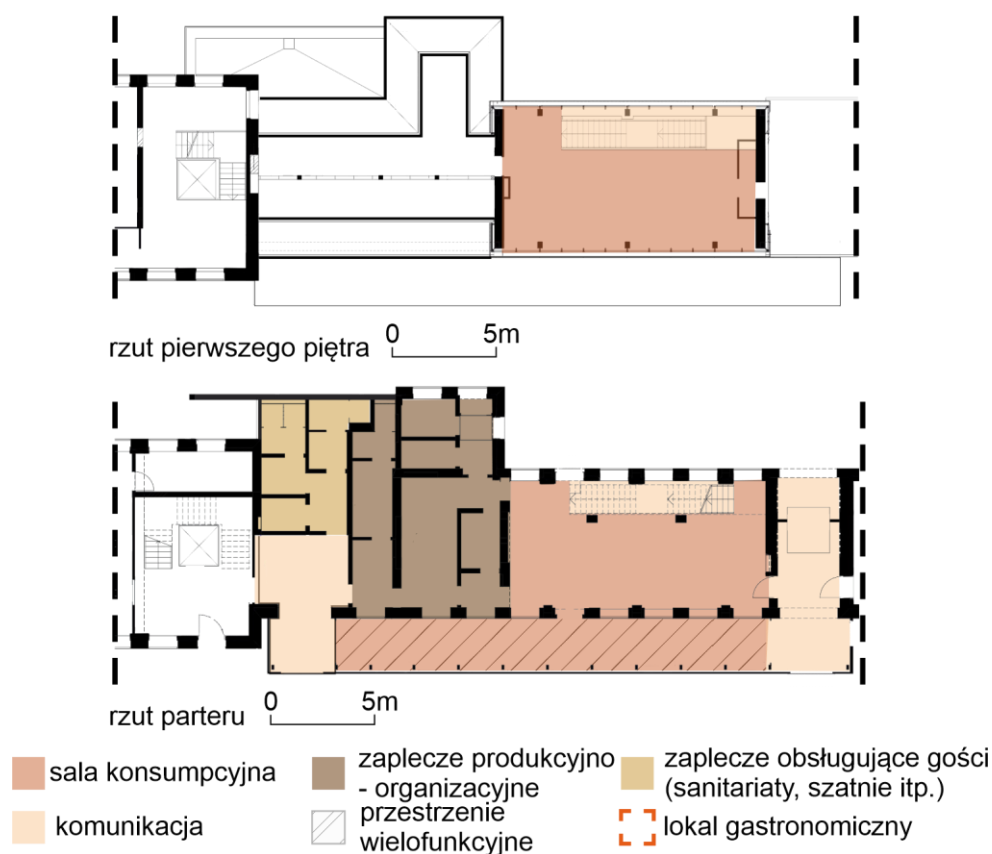
²¹⁷ Bojć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki* – op.cit., s. 44.

8.4. Porównanie układu funkcjonalnego współczesnego punktu gastronomicznego na Politechnice Gdańskiej z wybraną realizacją na świecie i przykładem stołówki z lat 70'

Do analizy porównawczej wybrano trzy przykłady obiektów gastronomii/zbiorowego żywienia o zróżnicowanym charakterze i skali. Pierwszy, najmniejszy z nich to restauracja „Hydrostacja” zlokalizowana na kampusie Politechniki Gdańskiej. Obiekt ten został zaadaptowany w zabytkowym budynku Hydromechaniki i oddany do użytku w 2022 r. Kolejny przykład to wielofunkcyjny obiekt Lieu de vie w Paryżu, na kampusie Paris-Saclay. W budynku połączono funkcje gastronomii (kawiarnia na parterze i stołówka na piętrze) ze sportem i rekreacją (sale do ćwiczeń, boiska na dachu). Obiekt został zaprojektowany przez studio Muoto i oddany do użytku w 2016 r. Ostatnim przykładem jest Stołówka Akademicka w Krakowie z 1970 r. – obiekt o zdecydowanie największej skali, typowy dla architektury zbiorowego żywienia w Polsce z tamtego okresu.

Analizie został poddany rozkład funkcji w poszczególnych obiektach. Wyróżniono przede wszystkim sale konsumpcyjne, zaplecza produkcyjno – organizacyjne, zaplecza obsługujące gości (np. szatnie czy sanitariaty) oraz powierzchnię komunikacji.

A. Układ funkcjonalny restauracji „Hydrostacja” na terenie kampusu Politechniki Gdańskiej – 2022 r.

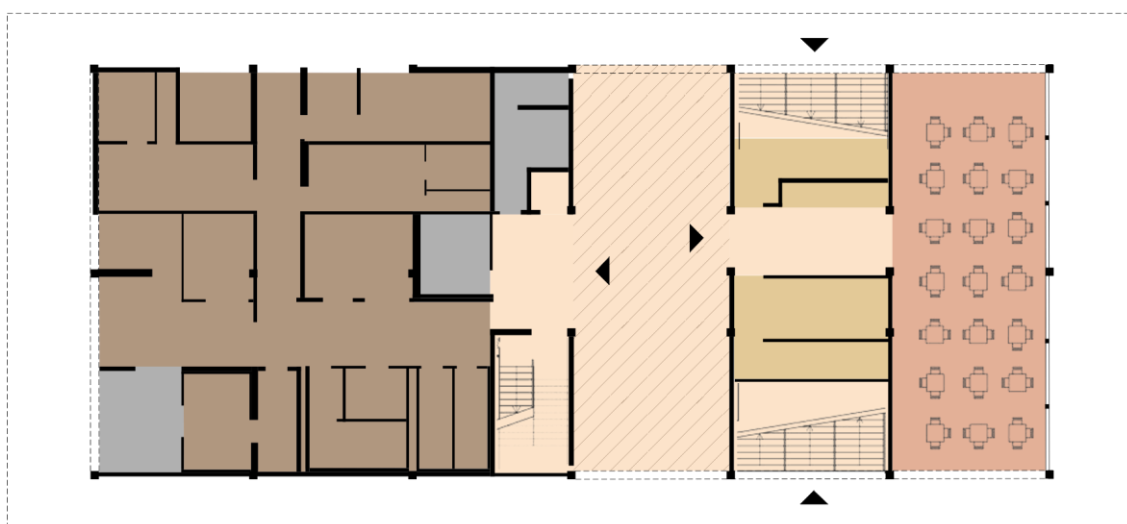
Ryc. 54. Analiza układu funkcjonalnego restauracji „Hydrostacja” na terenie kampusu Politechniki Gdańskiej.

Źródła grafik: rysunki własne na podstawie: Kampus PG. *Budynek Hydromechaniki*. Dostępne w internecie: <https://campus.pg.edu.pl/> [data dostępu: 10.06.2024].

B. Układ funkcjonalny obiektu wielofunkcyjnego „Lieu de vie - Public condenser” w Paryżu - 2016 r.

rzut pierwszego piętra 0 5m

rzut parteru 0 5m

sala konsumpcyjna	zaplecze produkcyjno-organizacyjne	zaplecze obsługujące gości (sanitariaty, szatnie itp.)
komunikacja	przestrzeń wielofunkcyjna	inne

Ryc. 55. Układ funkcjonalny wielofunkcyjnego obiektu Lieu de vie na kampusie Paris-Saclay w Paryżu.
Źródła grafik: rysunki własne na podstawie: Archdaily. *Public Condenser* / MUOTO. Dostępne w internecie: <https://www.archdaily.com/802946/public-condenser-muoto> [data dostępu: 10.06.2024].

C. Układ funkcjonalny Stołówki Akademickiej w Krakowie – 1970 r.

1 - hall z przedsionkiem, 2 - szatnia, 3 - sala jadalna, 4 - część ekspedycyjna, 5 - jadalnia dla pracowników uczelni, 6 - przygotowalnia potraw, 7 - kuchnia właściwa, 8 - chłodnia, 9 - zmywalnia naczyń, 10 - pokoje biurowe.

rzut piwnicy 0 5m

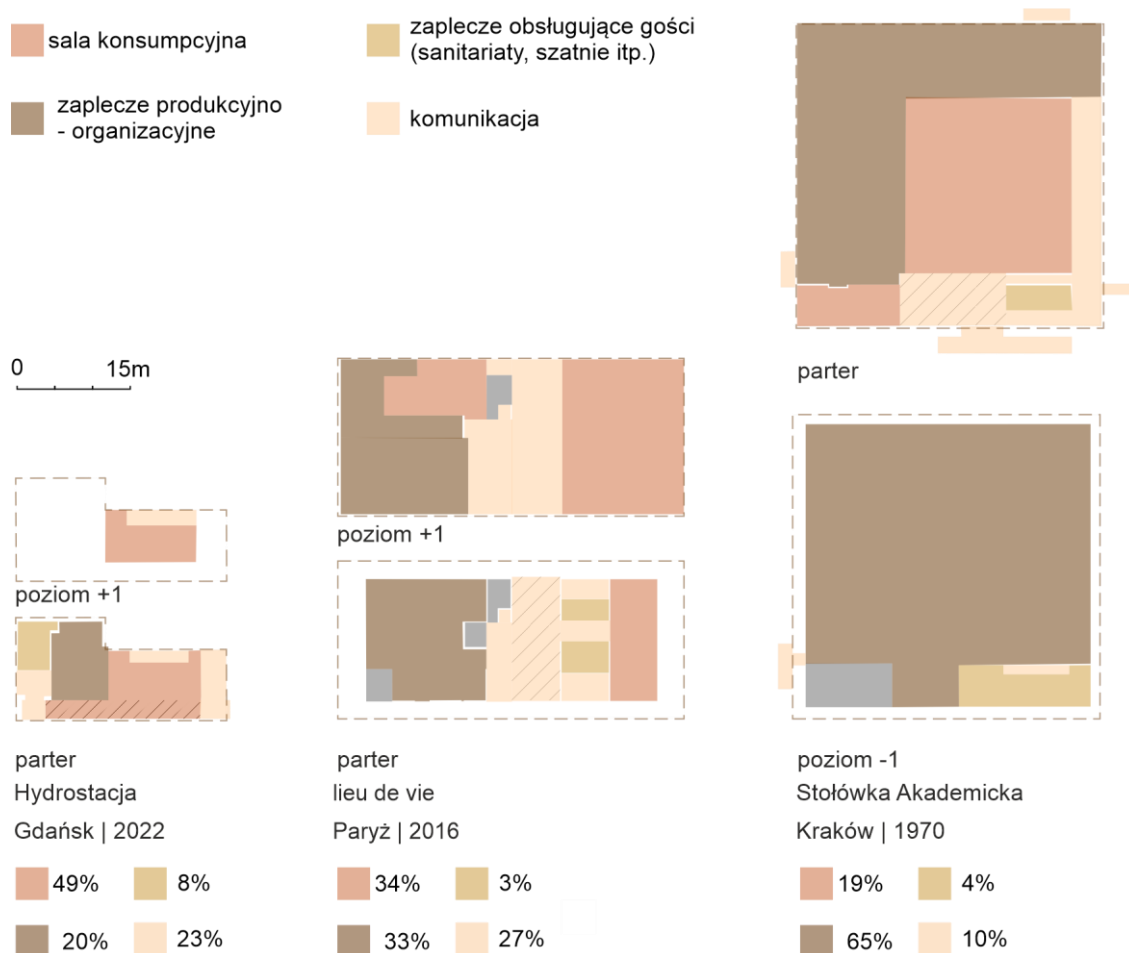
1 - magazyn, 2 - przygotowalnia jarzyn, 3 - komory na mięso, nabiał i mrożonki, 4 - pom. instalacji ciepłych, 5 - warsztat, 6 - urządzenia sanitarne, 7 - szatnia personelu, 8 - przedmagazyn.

sala konsumpcyjna	zaplecze produkcyjno-organizacyjne	zaplecze obsługujące gości (sanitariaty, szatnie itp.)
komunikacja	przestrzeń wielofunkcyjna	inne

Ryc. 56. Układ funkcjonalny Stołówki Akademickiej w Krakowie z 1970 r.

Źródła grafik: rysunki własne na podstawie: Isenberg H., *Stołówka akademicka w Krakowie*

[w:] *Architektura - Miesięcznik Stowarzyszenia Architektów Polskich SARP* 1971, t. 283, nr 6, s. 224-227.

Ryc. 57. Porównanie rozkładu funkcjonalnego i powierzchni pełniących konkretną funkcję w analizowanych obiektach. Źródła grafik: rysunki własne na podstawie: jak wyżej.

W Hydrostacji zaobserwowano największy udział powierzchni przeznaczonej na salę konsumpcyjną w stosunku do pozostałych funkcji – prawie 50%. Zaplecze produkcyjne stanowiło jedynie 1/5, natomiast komunikacja – około 1/4 całkowitej powierzchni.

W Lieu de vie funkcje rozkładały się nieco inaczej – sala konsumpcyjna zajmowała podobną powierzchnię co zaplecze produkcyjne – po około 1/3, komunikacja podobnie jak w Hydrostacji stanowiła około 1/4 całości. Wynika to częściowo z dużej powierzchni wielofunkcyjnej klatki schodowej.

W Stołówce Akademickiej w Krakowie widać zdecydowanie największy udział powierzchni zaplecza produkcyjno – organizacyjnego – aż 65%. Sala konsumpcyjna zajmuje ponad trzykrotnie mniej powierzchni, a komunikacja stanowi zaledwie 10%.

8.5. Podsumowanie i wnioski – stołówki studenckie

Wnioski z przedstawionych danych statystycznych dotyczących odżywiania są niepokojące – ponad połowa dorosłych Polaków ma problem ze zbyt dużą masą ciała, a wśród młodych dorosłych, w tym studentów, problem ten dotyka około 1/3 populacji i wciąż się nasila. Rośnie liczba młodych osób borykających się z zaburzeniami odżywiania. Złe nawyki żywieniowe

są powszechne wśród młodych dorosłych, zwłaszcza studentów mieszkających poza domem rodzinnym.

Sytuacji nie poprawia znikoma oferta stołówek na terenie kampusów. Obiekty zbiorowego żywienia powszechne w Polsce kilkadziesiąt lat temu obecnie zanikają. Jest to m.in. spowodowane niekorzystną zmianą w przepisach o finansowaniu stołówek. Współcześnie dominuje raczej gastronomia o dużo mniejszej skali. Obserwuje się również trend zmniejszania udziału zaplecza produkcyjnego, tak by część dla gości mogła być jak największa. Jest to korzystne rozwiązanie w inwestycjach o ograniczonej powierzchni, niemniej jednak wymusza korzystanie z półproduktów i/lub cateringu. Taka technologia jest droższa, co wpływa na ceny posiłków. Problemem może być również zbyt mała wydajność obiektów o coraz bardziej restauracyjnym charakterze, oraz w konsekwencji niedostępność cenowa dla znacznej części studentów.

Na podstawie własnych badań ankietowych widać, że istnieje zapotrzebowanie na stołówki na terenie kampusów uczelnianych, w tym Politechniki Gdańskiej. W porównaniu z osobami studiującymi przed rokiem 2000 r. obecni studenci dużo częściej samodzielnie gotują posiłki. Jedną z przyczyn tego zjawiska jest brak dostępnej cenowo oferty na terenie kampusu, kolejną mogą być osobiste preferencje żywieniowe wynikające z potrzeb zdrowotnych (np. diabetycy) czy światopoglądowych (np. dieta wegańska czy wegetariańska). Dodatkowo ponad połowa ankietowanych obecnych studentów deklaruje, że nie ma dostępu do stołówki, ale chętnie korzystałaby z takiej formy wyżywienia.

W obecnych realiach projektowanie wielkopowierzchniowych monofunkcyjnych stołówek wydaje się nie być już optymalnym rozwiązaniem. Współcześnie odpowiedzią na potrzeby studentów może być propozycja wielofunkcyjnego obiektu łączącego część gastronomiczną z funkcjami rekreacji, sportu, przestrzeniami do pracy oraz ewentualnie innymi wynikającymi z zapotrzebowania w konkretnej lokalizacji. Ważne jednak, aby w obiekcie przewidziano odpowiednią ilość przestrzeni zapleczerwowej, pozwalającej na przygotowywanie posiłków od podstaw, co pozwoli zoptymalizować ceny dań i zapewnić odpowiednią wydajność. Istotne wydaje się też takie projektowanie funkcji obiektu, aby mógł on działać przez całą dobę, co lepiej odpowiadałoby potrzebom studentów.

9. Ogólne wnioski i wytyczne do projektowania

Studenci, ze względu na łączące ich podobne okoliczności życiowe stanowią specyficzną zbiorowość. To często osoby, które zmieniają miejsce zamieszkania i w pewnym sensie dopiero zaczynają „budować” kolejny etap swojego życia – nawiązują nowe relacje, zdobywają kompetencje i uczą się samodzielności. Uczelnie wyższe poza rolą edukacyjną powinny wspierać swoich uczniów chociażby poprzez zapewnianie dostępnej cenowo infrastruktury mieszkaniowej i towarzyszącej.

Współcześni młodzi dorośli, ich oczekiwania i tryb życia zmieniły się od czasów, kiedy w Polsce powstawała większość infrastruktury i obiektów studenckich. Uwarunkowania takie jak coraz częstsze łączenie studiów z pracą, trudna sytuacja na rynku mieszkaniowym, wysokie koszty życia w miastach akademickich, czy wreszcie coraz powszechniejszy problem samotności powinny być brane pod uwagę przy modernizacji i rozwijaniu osiedli i obiektów dedykowanych studentom.

Przedmiotem projektu jest propozycja zagospodarowania obszaru pomiędzy osiedlem studenckim zlokalizowanym przy ul. R. Traugutta a główną częścią kampusu oraz uzupełnienie go o nowe elementy, których obecnie brakuje.

Projekt powinien obejmować wielofunkcyjny obiekt odpowiadający na współczesne potrzeby studentów związane ze zdrowym i dostępnym cenowo odżywianiem, nawiązywaniem kontaktów społecznych oraz higieną pracy. Program funkcjonalny przewiduje część gastronomiczną – stołówka oferująca dostępne cenowo wyżywienie, snackbar z ofertą przekąsek oraz kawiarnia o bardziej rekreacyjnej funkcji. Dodatkowo w budynku zlokalizowano by strefy wypoczynkowe oraz części przeznaczone na tzw. coworking - oferujące możliwość pracy indywidualnej i grupowej.

W skali urbanistycznej, projekt zakłada uzupełnienie terenu pomiędzy osiedlem a kampusem głównym o funkcje takie jak drobne usługi (sklepy spożywcze, drukarnia), zielone tereny rekreacyjne czy infrastrukturę służącą poza zajęciowej aktywności studentów.

Ważną wytyczną dla projektu jest zapewnienie dostępności cenowej, stanowiącej kluczowy czynnik przy projektowaniu infrastruktury dedykowanej studentom. W przypadku funkcji gastronomicznej zaprojektowanie odpowiedniego zaplecza produkcyjnego ma pozwolić na przygotowywanie posiłków na miejscu, od podstaw, bez wykorzystywania półproduktów czy cateringu, co wpłynęłoby na obniżenie kosztów posiłków. Dodatkowo brane pod uwagę w programie jest wprowadzenie funkcji komercyjnych przynoszących dochód uczelni, tak aby inwestycja mogła choć częściowo sama się utrzymywać i nie wpływać na podwyższanie kosztów dla użytkowników docelowych, czyli studentów.

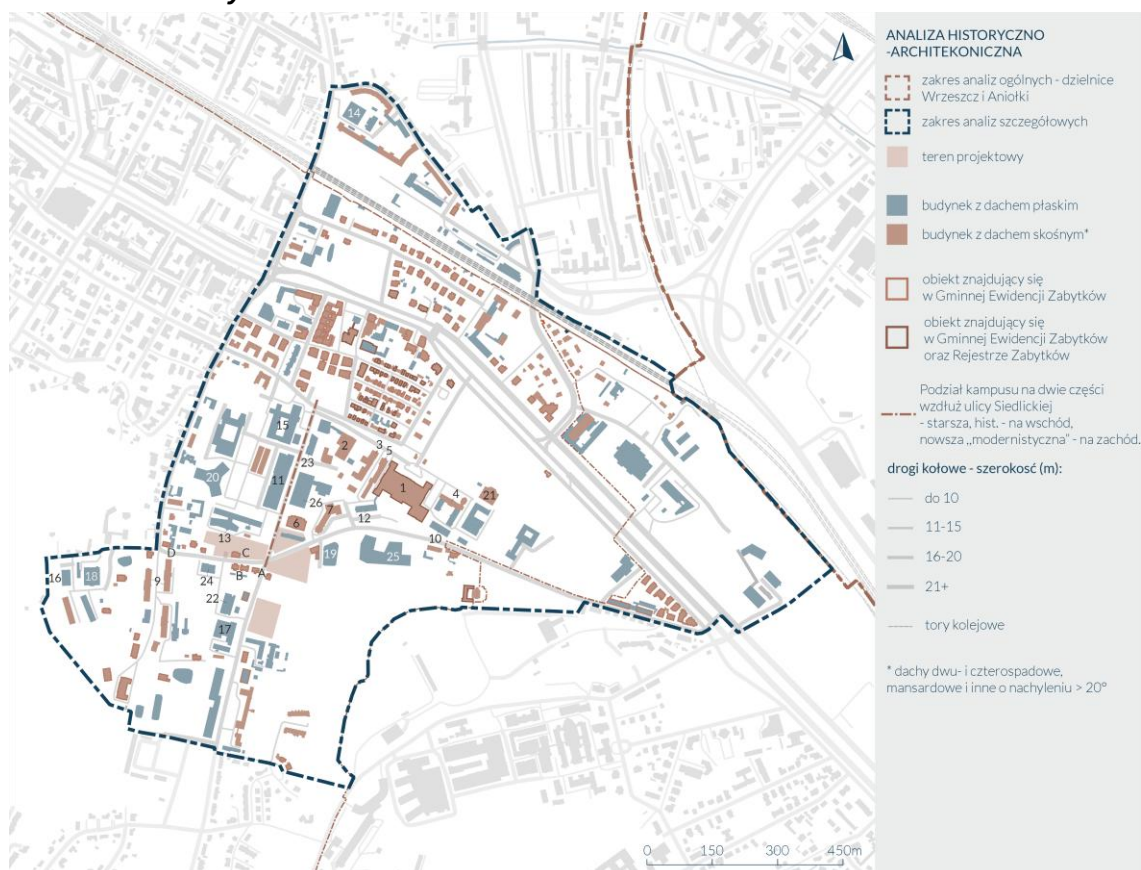
CZĘŚĆ II. ANALITYCZNO-PROJEKTOWA

1. Analizy urbanistyczne okolic kampusu PG

Analizy urbanistyczne przeprowadzono w dwóch skalach:

- 1:20 000 – zakres analizy obejmuje obszar trzech dzielnic Gdańska – Aniolki, Wrzeszcza Dolnego oraz Wrzeszcza Górnego. Teren ten jest powiązany z kampusem Politechniki Gdańskiej ze względu na obecność innej uczelni wyższej (Gdański Uniwersytet Medyczny) oraz liczne usługi o charakterze ponadlokalnym, mogące mieć znaczenie dla codziennego funkcjonowania studentów Politechniki. Taka skala lepiej pokazuje również powiązania komunikacyjne kampusu z pozostałymi częściami miasta.
- 1:7500 – zakres analizy wyznaczają najdalej położone elementy funkcjonalnie powiązane z terenem kampusu Politechniki Gdańskiej – od strony południowo-zachodniej – domy studenckie nr. 1, 2, 12; od północy – domy studenckie nr. 5, 6, 7, 8, 9, 10; od wschodu – Centrum Sportu Akademickiego PG, od południa – prywatny akademik Collegia (nie należący do Politechniki Gdańskiej, ale z dużym prawdopodobieństwem goszczący również jej studentów).

1.1. Analiza historyczno-architektoniczna

Ryc. 58 Analiza historyczno-architektoniczna – mapa w pomniejszeniu. Opracowanie własne na podstawie: dane z Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k). Dostępne w internecie: <https://bdot10k.geoportal.gov.pl/> [data dostępu: 10.10.2024]; Gmina Ewidencja Zabytków miasta Gdańska. Dostępne w internecie: <https://bip.gdansk.pl/urzed-miejski/Aktualna-wersja-GEZ,a,108389> [data dostępu: 10.10.2024].

ARCHITEKTURA LAT 1904-1939 (FAZA I-II)

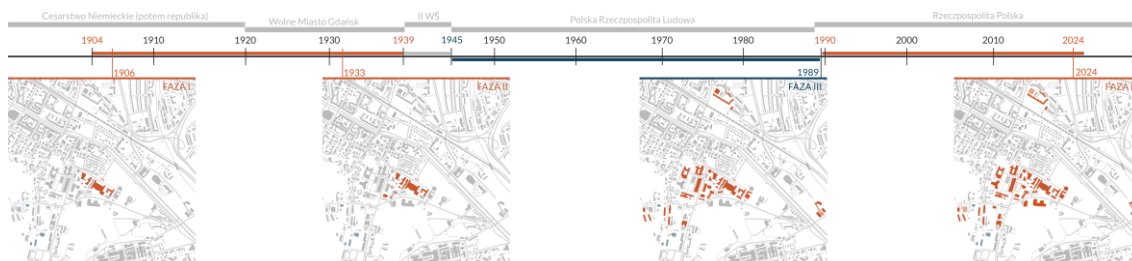
ARCHITEKTURA LAT 1945-1989 (FAZA III)

ARCHITEKTURA WSPÓŁCZESNA 1990-... (FAZA IV)

Ryc. 59. Analiza historyczno – architektoniczna – zdjęcia obiektów oznaczonych na mapie z podziałem na poszczególne fazy. Źródła zdjęć wymienione w spisie ilustracji.

Ryc. 60. Analiza historyczno - architektoniczna – oś czasu. Opracowanie własne na podstawie: Szczepański J., *Architektura zespołu Politechniki Gdańskiej 1904-2018*, Fundacja Terytoria Książki, Gdańsk 2019, s. 7.

Analiza historyczno - architektoniczna składa się z kilku elementów: mapy w skali 1:7500 (na Ryc. 58 pomniejszona), fotografii obiektów architektonicznych znajdujących się na terenie kampusu, zgrupowanych według czasu powstania oraz osi czasu ze schematami pokazującymi rozwój przestrzenny kampusu.

Na mapie wyróżniono obiekty o różnej formie dachów (widoczny wyraźny podział na dachy skośne w obiektach historycznych i płaskie w nowszych). Dodatkowo oznaczono te budynki, które znajdują się w Gminnej Ewidencji Zabytków oraz w Rejestrze Zabytków.

Zbiór fotografii oraz oś czasu podzielono na cztery fazy, w oparciu o książki *Architektura zespołu Politechniki Gdańskiej 1904-2018* Jakuba Szczepańskiego oraz *Kampus Politechniki Gdańskiej* Jakuba Szczepańskiego i Krzysztofa Krzempka:

- ARCHITEKTURA LAT 1904- 1939 (FAZA I-II)

Autorem pierwotnego projektu architektonicznego najstarszej części kampusu Politechniki Gdańskiej byli Hermann Eggert i Georg Thür. Na polecenie cesarza projekt zmodyfikował Albert Carsten czyniąc go bardziej „gdańskim” głównie poprzez zastosowanie wystroju elewacji charakterystycznego dla lokalnej architektury z okresu „złotego wieku” Gdańska²¹⁸. Początkowo (faza I) zrealizowano 4 duże obiekty - Gmach Główny (1), Laboratorium Maszynowe (2), Instytut Elektrotechniczny (3) i Instytut Chemiczny (4) oraz kilka budynków pomocniczych. W kolejnych latach kampus rozrósł się jeszcze o kilka obiektów (faza II)²¹⁹.

Na południe od terenu należącego do uczelni, wzdłuż ul. R. Traugutta (kiedyś: Heiligenbrunner Communications Weg, potem: Michaelis Weg)²²⁰ powstawała zabudowa mieszkalna, o dużo mniejszej skali i znacznie mniej reprezentacyjnym charakterze, jednak kolorystycznie i materiałowo spójna z obiektami *Technische Hochschule*.

Cechy:

- skośne dachy, najczęściej kryte dachówką ceramiczną,
- ceglane elewacje + często elementy z piaskowca,
- kontrastująca (biała) stolarka okienna ze szprosami,
- smukłe proporcje okien, detale i bogata ornamentyka - na najważniejszych i najbardziej reprezentacyjnych obiektach.

- ARCHITEKTURA LAT 1945-89 (FAZA III)

Rozbudowa kampusu po wojnie rozpoczęła się od naprawy zniszczeń, m.in. Gmachu Głównego, jednak już w latach 50' zaczęły powstawać nowe obiekty. W pierwszych powojennych budynkach widać jeszcze silne nawiązania do starszej, ceglanej architektury kampusu, choć mają one również nowoczesne cechy (8). Z czasem kolejne obiekty miały coraz bardziej modernistyczny charakter. Pojawiały się płaskie dachy, tynkowane elewacje, prostopadłościennne, geometryczne formy, pasmowy układ okien. Kampus zaczął rozrastać się na zachód przekraczając ulicę Siedlicką²²¹.

Cechy:

- starsze obiekty (lata 50') - bardziej tradycyjne formy - ceglane elewacje, skośne dachy;
- od około drugiej połowy lat 50' dominuje modernistyczna estetyka
- w większości płaskie dachy

²¹⁸ Krzempk K., Szczepański J., *Kampus Politechniki Gdańskiej*, Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej, Gdańsk 2023, s. 14.

²¹⁹ Ibidem, s. 16-18, 24.

²²⁰ Ibidem, s. 6-7.

²²¹ Ibidem, s. 90-100

- Rytmiczne podziały elewacji (czasem tworzące dość monotonne duże powierzchnie)
 - raczej duża skala obiektów
 - rozrost kampusu w kierunku zachodnim i południowym, pojedyncze obiekty także na północ i wschód. Istotna rozbudowa infrastruktury dla studentów (domy studenckie, Centrum Sportu Akademickiego, zespół opieki zdrowotnej)²²².
 - ARCHITEKTURA WSPÓŁCZESNA 1990 - ... (FAZA IV)
- Po transformacji ustrojowej w 1989 r. rozpoczął się kolejny etap rozwoju kampusu Politechniki Gdańskiej. Z uwagi na coraz mniejszą dostępność niezabudowanego terenu w starszej części kampusu obejmował on głównie adaptacje, przebudowy, prace konserwatorskie oraz dogęszczanie istniejącej struktury historycznej pojedynczymi obiektami. Dodatkowo nastąpiła dalsza rozbudowa kampusu na zachód i południe²²³.

Cechy:

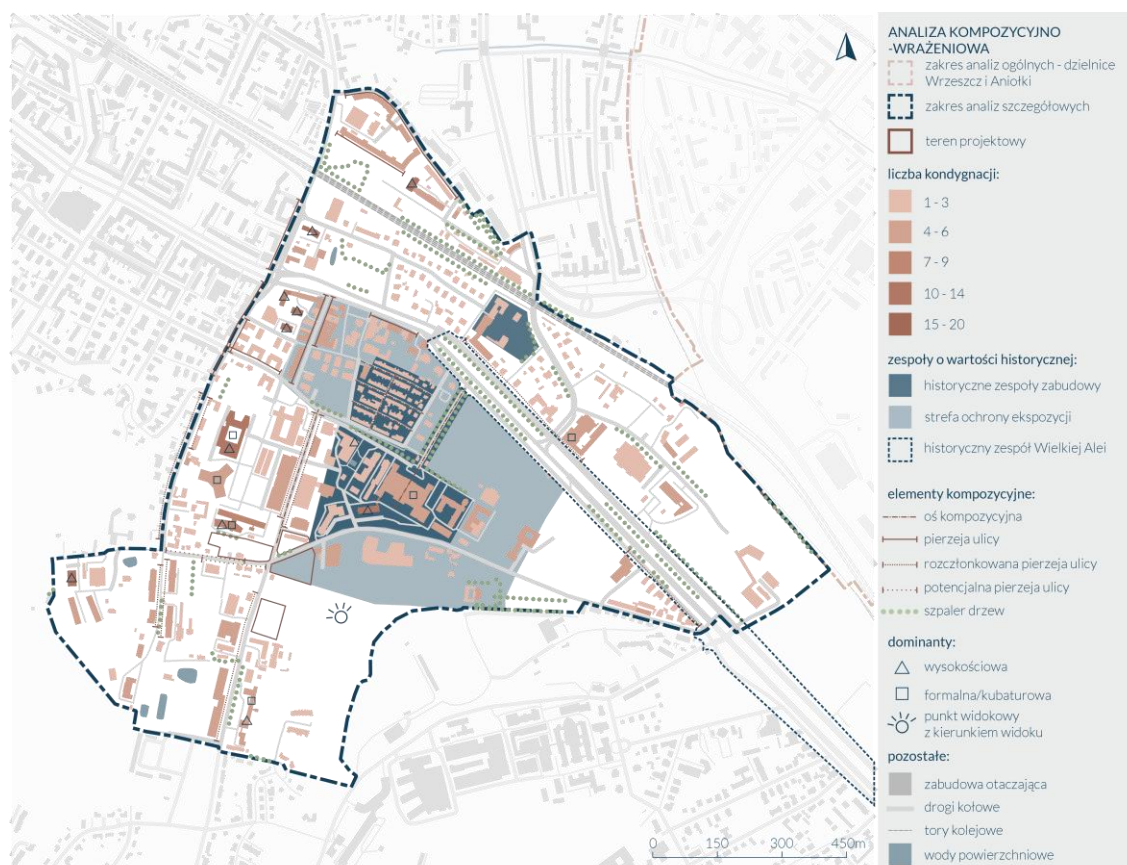
- w większości obiektów płaskie dachy
- różnorodna stylistyka
- brak lub oszczędny detal
- różnorodne materiały elewacyjne - nawiązujące do obiektów historycznych (cegła/ceramika/elementy w ceglanym kolorze, piaskowiec) lub całkowicie nowoczesne, kontrastujące z zabytkowymi obiektami (szkło, panele metalowe/włókno-cementowe, tynk).
- Obecny zarówno silny kontrast jak i nawiązywanie do starszych realizacji
- różna skala budynków

Nowe obiekty we wschodniej, historycznej części kampusu bardziej nawiązują do estetyki przedwojennej (Centrum Nanotechnologii, nadbudowa i adaptacja budynku Hydromechaniki na restaurację). W zachodniej części dominuje „nowoczesna” estetyka.

²²² Ibidem, s. 94, 98-100.

²²³ Ibidem, s.104-106.

1.2. Analiza kompozycyjno-wraźeniowa

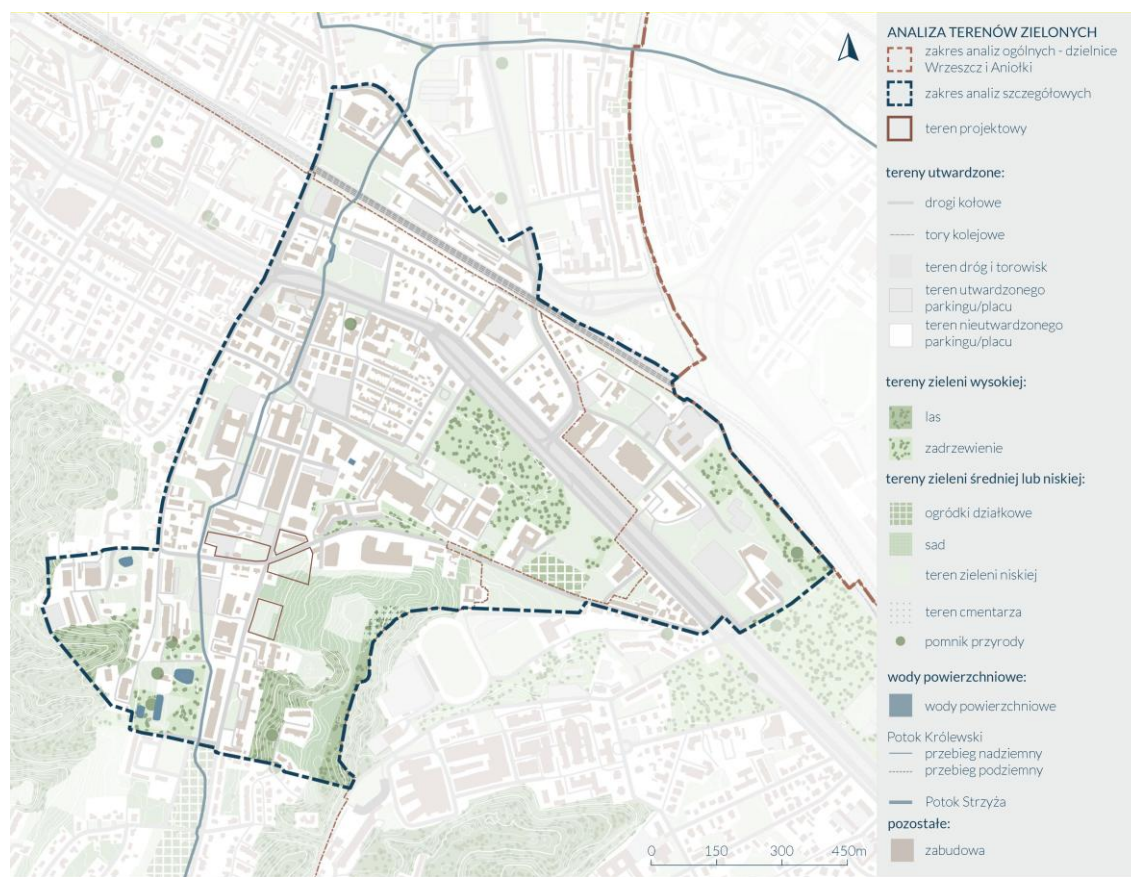
Ryc. 61. Analiza kompozycyjno-wraźeniowa – mapa w pomniejszeniu. Opracowanie własne na podstawie: dane z Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k). Dostępne w internecie: <https://bdot10k.geoportal.gov.pl/> [data dostępu: 10.10.2024];

Analiza kompozycyjno-wraźeniowa to mapa w skali 1:7500 przedstawiająca główne cechy kompozycji zabudowy i ciągów komunikacyjnych. Ma częściowo charakter wraźeniowy dotyczący odbioru przestrzeni.

Mapa zawiera podział zabudowy ze względu na liczbę kondygnacji, oznaczenie terenu historycznego zespołu zabudowy Politechniki Gdańskiej wraz ze strefą ochrony ekspozycji oraz zespołu zieleni komponowanej – Wielkiej Alei. Dodatkowo wyróżniono elementy kompozycyjne takie jak szpalery drzew, osie kompozycyjne czy pierzeje ulic. Oznaczono również pierzeje rozcłonkowane i potencjalne – czyli takie w których występują pewne braki czy miejsca wymagające uzupełnienia tkanki urbanistycznej (w pierzejach potencjalnych braki te są większe niż w rozcłonkowanych). Kolejnym elementem analizy było wyróżnienie dominant wysokościowych i kubaturowych oraz oznaczenie pobliskiego punktu widokowego.

Teren projektowy znajduje się w miejscu o mało czytelnym zasadach kompozycyjnych. Najistotniejszymi elementami zdają się być obecne szpalery drzew oraz przebieg ulicy Romualda Traugutta z zabudową potencjalnie mogącą tworzyć pierzeję. Jedna z działek projektowych znajduje się w strefie ochrony ekspozycji zespołu zabudowy Politechniki Gdańskiej.

1.3. Analiza terenów zielonych

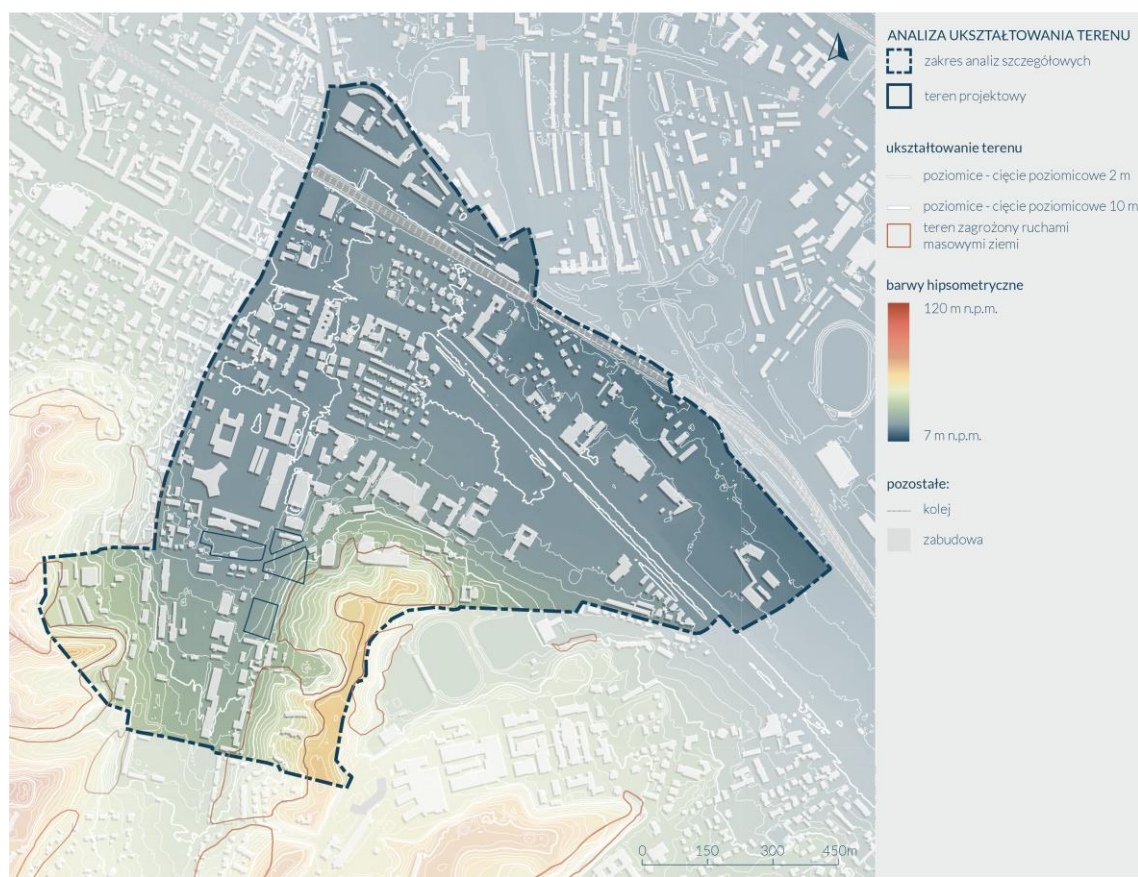
Ryc. 62. Analiza terenów zielonych – mapa w pomniejszeniu. Opracowanie własne na podstawie: dane z Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k). Dostępne w internecie: <https://bdot10k.geoportal.gov.pl/> [data dostępu: 10.10.2024];

Analiza zieleni obejmuje mapę w skali 1:7500 przedstawiającą różnego rodzaju tereny biologicznie czynne.

Na mapie wyróżniono tereny zieleni wysokiej (lasy i zadrzewienia) oraz tereny zieleni średniej lub niskiej (m.in. ogródki działkowe, sady oraz cmentarze). Oznaczono wody powierzchniowe – zarówno zbiorniki jak i ciek wodny. Wyróżniono także pomniki przyrody. Poza terenami biologicznie czynnymi na mapie oznaczono również drogi, torowiska oraz utwardzone i nieutwardzone parkingi i place.

Na wszystkich działkach projektowych znajdują się nieutwardzone parkingi, w większości o niewyrównanej nawierzchni gruntowej. Jedynie działka położona najdalej w kierunku zachodnim posiada parking częściowo utwardzony. Znajduje się na niej również fragment podziemnego przebiegu Potoku Królewskiego. Najbliższe otoczenie działek to zarówno tereny zabudowane (położone w stosunku do nich głównie na północ i wschód) jak i tereny zielone (położone głównie na południowy zachód).

1.4. Analiza ukształtowania terenu

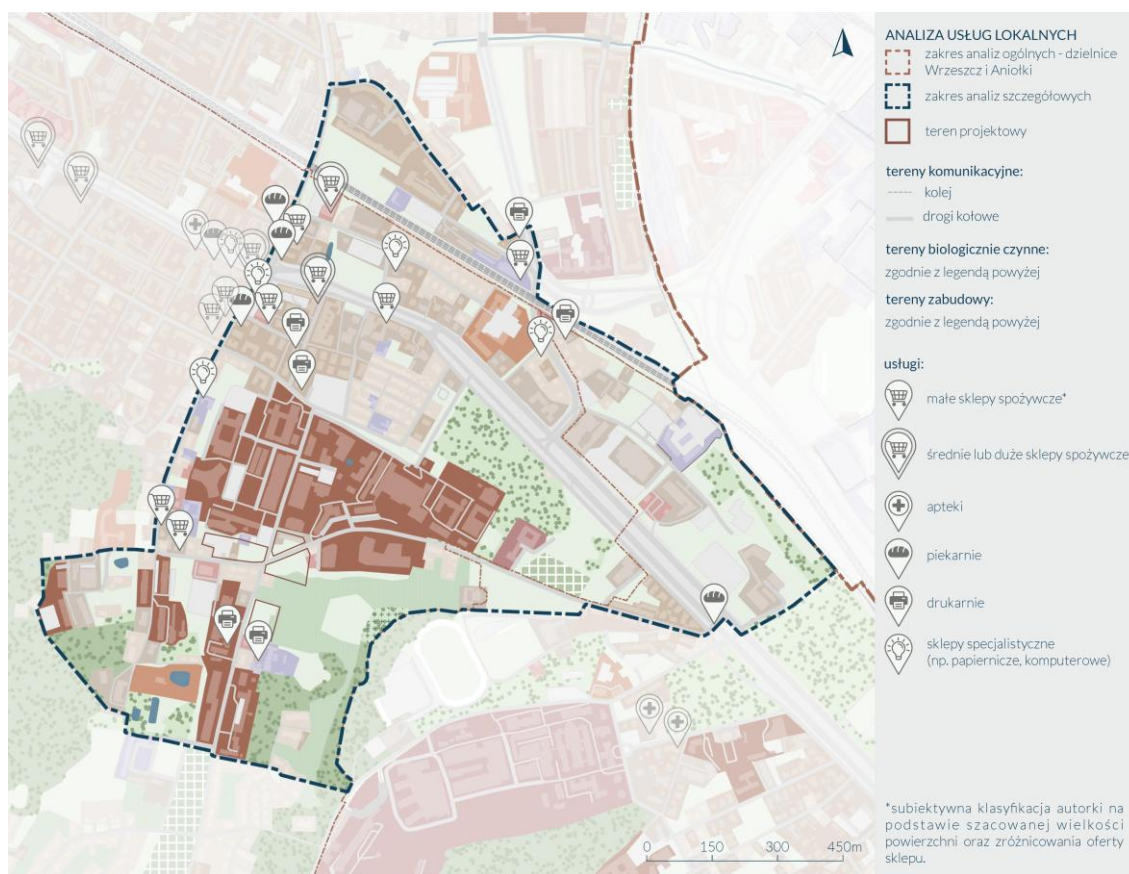

Ryc. 63. Analiza ukształtowania terenu – mapa w pomniejszeniu. Opracowanie własne na podstawie: dane z Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k). Dostępne w internecie: <https://bdot10k.geoportal.gov.pl/> [data dostępu: 10.10.2024];

Analizę ukształtowania terenu, podobnie jak powyższe, przedstawiono na mapie w skali 1:7500. Zostały tu oznaczone poziomicę o cięciu warstwicowym 2 metry oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi. Większość obszaru charakteryzują niewielkie różnice wysokości a jedynie w południowej i południowo wschodniej części występują wzniesienia i stosunkowo duże spadki terenu.

Działki projektowe charakteryzuje zróżnicowane ukształtowanie terenu. Dwie z nich, położone najbardziej na północ posiadają niewielkie zróżnicowanie wysokości. Kolejne dwie działki charakteryzuje bardziej urozmaicone ukształtowanie ze spadkami od kilku procent (działka przy ulicy J.Sobieskiego) do kilkunastu procent (działka na rogu ulic J.Sobieskiego i R.Traugutta).

1.5. Analiza usług lokalnych

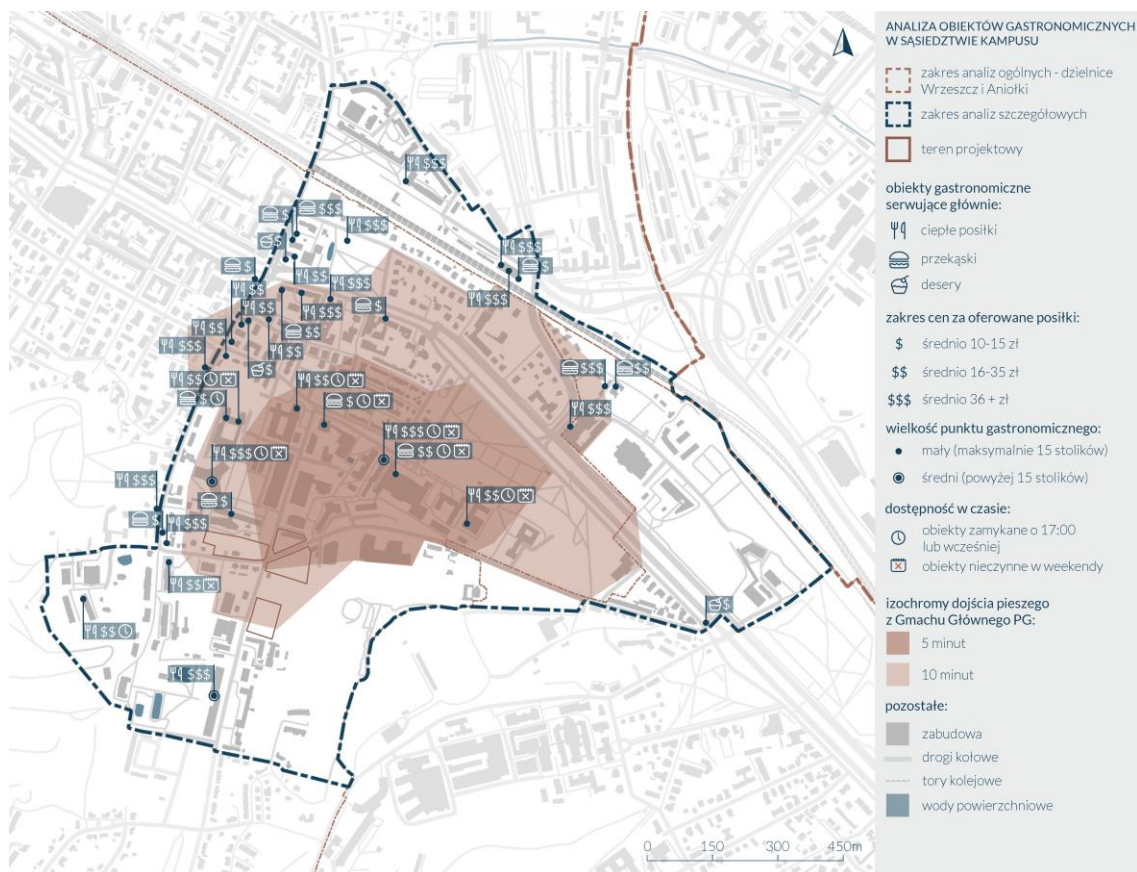

Ryc. 64. Analiza usług lokalnych – mapa w pomniejszeniu. Opracowanie własne na podstawie: dane z Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k). Dostępne w internecie: <https://bdot10k.geoportal.gov.pl/> [data dostępu: 10.10.2024]; dane z Open Street Map. Dostępne w internecie: <https://www.openstreetmap.org/#map=6/52.02/19.14> [data dostępu: 25.10.2024].

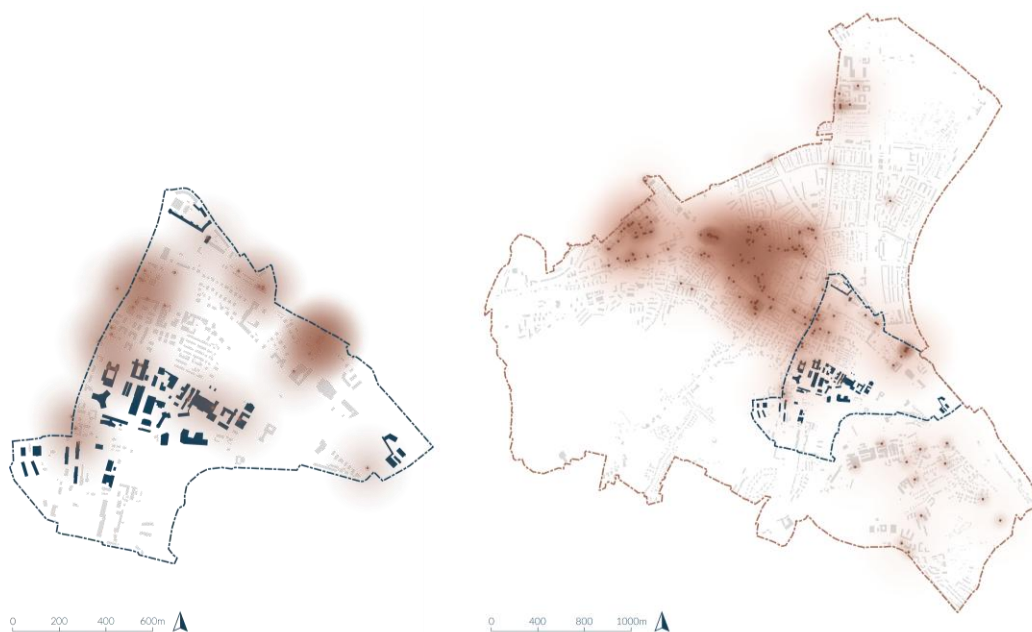
Analiza usług lokalnych została wykonana na mapie w skali 1:7500. Analizowane usługi wybrano na podstawie odpowiedzi studentów na pytania otwarte w ankiecie własnej autorki („Czego ci brakuje w Twojej najbliższej okolicy?”; „Jakie obiekty/usługi są Ci najpotrzebniejsze blisko miejsca zamieszkania?”). Przedstawiono lokalizację sklepów spożywczych (z podziałem na małe i średnie), aptek, piekarni, drukarni oraz sklepów specjalistycznych (takich jak drogerie, sklepy papiernicze lub z elektroniką).

Największe zagęszczenie punktów usługowych występuje w północno-zachodniej części obszaru, w okolicy skrzyżowania ulicy Do Studzienki oraz Alei Grunwaldzkiej. Największy deficyt dostępności podstawowych usług występuje w południowej części kampusu, w okolicach domów studenckich nr 1, 2, 12, co znajduje potwierdzenie w przeprowadzonej ankiecie.

1.6. Analiza dostępności punktów gastronomicznych

Ryc. 65. Analiza obiektów gastronomicznych w sąsiedztwie kampusu Politechniki Gdańskiej – mapa w pomniejszeniu. Opracowanie własne na podstawie: dane z Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k). Dostępne w internecie: <https://bdot10k.geoportal.gov.pl/> [data dostępu: 10.10.2024]; dane z Open Street Map. Dostępne w internecie: <https://www.openstreetmap.org/#map=6/52.02/19.14> [data dostępu: 25.10.2024].

Ryc. 66. Schemat rozmieszczenia obiektów gastronomicznych – zakres analizy szczegółowej (po lewo), zakres analizy ogólnej (po prawo). Opracowanie własne na podstawie: jak wyżej.

Analiza obiektów gastronomicznych obejmuje mapę w skali 1:7500 przedstawiającą punkty gastronomiczne na kampusie i w jego bezpośrednim otoczeniu oraz schematy gęstości rozmieszczenia obiektów gastronomicznych w skali bliższego i dalszego sąsiedztwa kampusu.

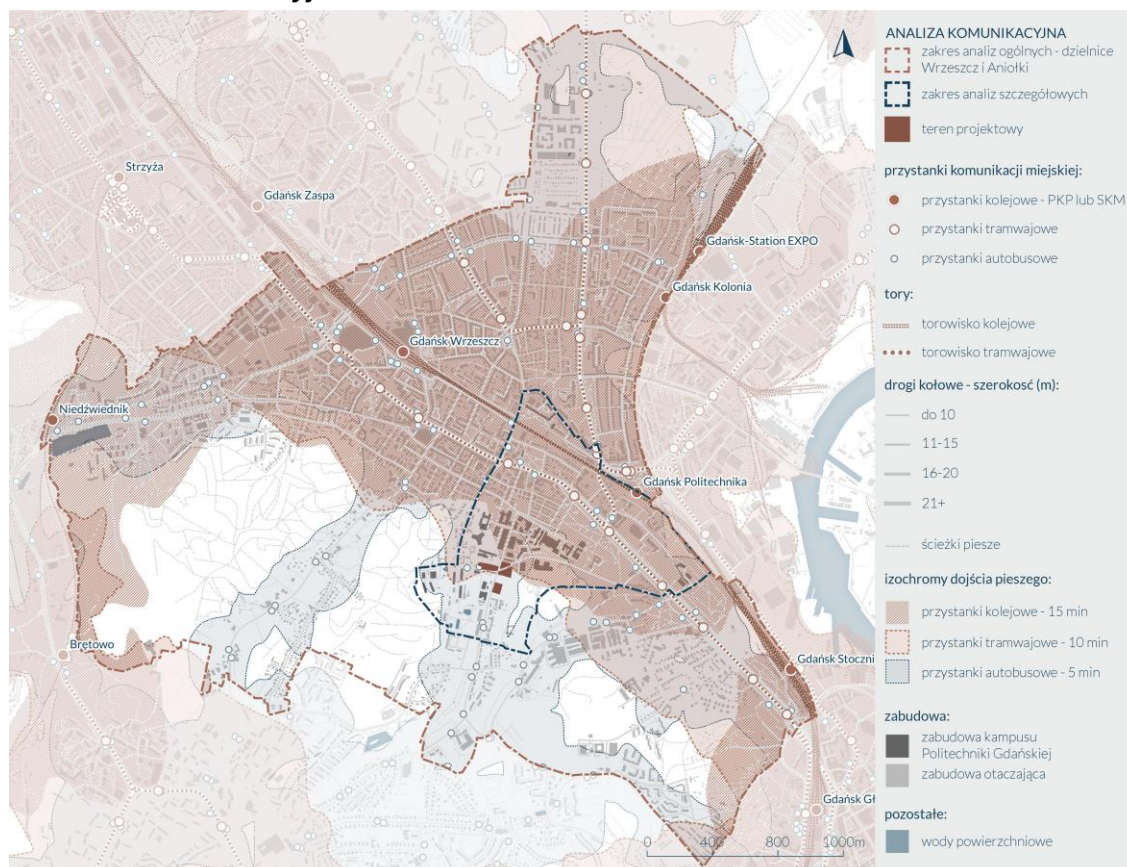
Obiekty zaznaczone na mapie podzielono na trzy kategorie: serwujące głównie ciepłe posiłki, przekąski oraz desery. Każdemu z analizowanych punktów przyporządkowano również odpowiednie oznaczenie ze względu na zakres cen za oferowane posiłki (przedziały 10-15 zł, 16-35 zł oraz 36+ zł) oraz wielkość obiektu (do 15 stolików lub powyżej 15 stolików). Wyróżniono także punkty gastronomiczne zamykane o 17:00 lub wcześniej oraz te, które są nieczynne w weekendy. Ponadto, na mapie zaznaczono izochromy dojścia pieszego z Gmachu Głównego PG – 5 i 10 minutowe.

Podobnie jak w przypadku innych punktów usługowych – również obiekty gastronomiczne koncentrują się głównie w północno-zachodniej części obszaru. Te, które znajdują się na terenie kampusu w zdecydowanej większości działają jedynie do godziny 17:00 lub krócej oraz nie są czynne w weekendy, podczas gdy zajęcia na uczelni trwają do późnych godzin wieczornych, a w przypadku studiów zaocznych – również w soboty i niedziele.

Większość analizowanych obiektów została przyporządkowana do drugiej i trzeciej grupy cen (ceny średnie i wysokie), z czego większość cen średnich zbliżała się do górnej granicy swojego przedziału. W grupie najniższych cen występują właściwie tylko obiekty oferujące przekąski lub desery.

Spośród analizowanych obiektów prawie wszystkie zostały zaklasyfikowane jako małe (posiadające nie więcej niż 15 stolików).

1.7. Analiza komunikacyjna

Ryc. 67 Analiza komunikacyjna – mapa w pomniejszeniu. Opracowanie własne na podstawie: dane z Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k). Dostępne w internecie: <https://bdot10k.geoportal.gov.pl/>.

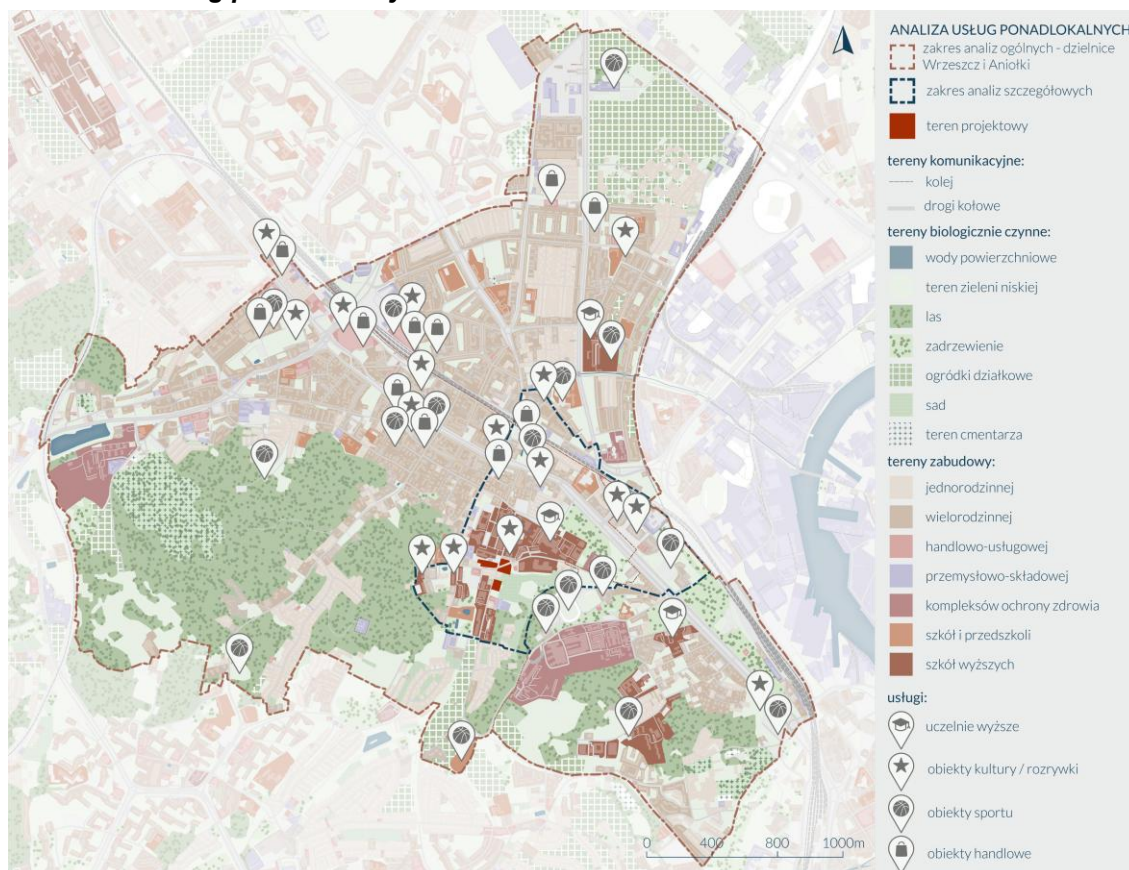
Analizę komunikacyjną przedstawiono na mapie w skali 1:20 000 obejmującą obszar Wrzeszcza Górnego, Wrzeszcza Dolnego oraz Aniolków – dzięki temu możliwe było pokazanie powiązań komunikacyjnych kampusu PG z innymi częściami miasta.

Na mapie oznaczono przystanki komunikacji publicznej – autobusowe, tramwajowe oraz kolejowe oraz izochromy dojścia pieszego dla każdego typu przystanku. Dla przystanków kolejowych wyznaczono dojście 15 – minutowe, dla tramwajowych – 10 minutowe, a dla autobusowych – 5 minutowe. Zaznaczono również przebieg torowisk tramwajowych i kolejowych oraz drogi kołowe.

Obszar Kampusu Politechniki Gdańskiej (jego zabudowania zaznaczono na mapie ciemniejszym kolorem) jest stosunkowo dobrze skomunikowany. Większość jego obszaru znajduje się w zasięgu dogodnego dojścia pieszego do każdego z trzech typów komunikacji publicznej. Jedynie południowa część kampusu – z uwagi na większą odległość od tras komunikacji szynowej – znajduje się w nieco gorszych warunkach. Być może sytuacja ta zmieni się w najbliższych latach z uwagi na planowaną inwestycję rozbudowy trasy tramwajowej w kierunku południowym.

Działki projektowe pomimo położenia w południowej części kampusu są stosunkowo dobrze skomunikowane – wszystkie są w zasięgu dogodnego dojścia do przystanków autobusowych, natomiast trzy z czterech dodatkowo znajdują się w wyznaczonym zasięgu komunikacji szynowej.

1.8. Analiza usług ponadlokalnych

Ryc. 68. Analiza usług ponadlokalnych – mapa w pomniejszeniu. Opracowanie własne na podstawie: dane z Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k). Dostępne w internecie: <https://bdot10k.geoportal.gov.pl/> [data dostępu: 10.10.2024]; dane z Open Street Map. Dostępne w internecie: <https://www.openstreetmap.org/#map=6/52.02/19.14> [data dostępu: 25.10.2024].

Podobnie jak analizę komunikacyjną – analizę usług ponadlokalnych przedstawiono na mapie w skali 1:20 000 aby pokazać szerszy kontekst otoczenia kampusu. Tło mapy stanowią oznaczone różnymi kolorami tereny zabudowy o różnym przeznaczeniu – wyróżniono tu kolorem pomarańczowym tereny zabudowy szkół wyższych. W analizie wyróżniono kilka typów usług ponadlokalnych: uczelnie wyższe, obiekty kultury i rozrywki, obiekty sportowe oraz większe obiekty handlowe.

Największa koncentracja usług ponadlokalnych występuje wzdłuż głównej arterii komunikacyjnej. Najmniejsze zagęszczenie w południowo – zachodniej części analizowanego obszaru, gdzie znajdują się głównie tereny leśne. Okolice kampusu Politechniki Gdańskiej mają stosunkowo dobry dostęp do analizowanych usług ponadlokalnych, z wyjątkiem większych obiektów handlowych (takich jak duże sklepy spożywcze czy galerie handlowe).

1.9. Wnioski z analiz i wybór działek projektowych

1.9.1. Wnioski z przeprowadzonych analiz

Przeprowadzone analizy pozwoliły dostrzec zarówno silne jak i słabe strony rozpatrywanego obszaru.

Do niewątpliwych zalet najbliższego sąsiedztwa kampusu należy obecność wartościowych historycznie, architektonicznie i urbanistycznie zespołów zabudowy, sąsiedztwo rozległych

terenów zielonych, w tym Szubienicznej Góry i Parku Akademickiego, urozmaicona rzeźba terenu tworząca malowniczy krajobraz Wrzeszcza Górnego czy wreszcie stosunkowo dobre skomunikowanie z innymi częściami miasta.

Główne problemy uwidocznione w przeprowadzonych analizach to m.in. niewystarczająca infrastruktura południowej części kampusu, szczególnie dotycząca braku zagospodarowanych terenów rekreacyjnych na świeżym powietrzu oraz niewystarczającego zagęszczenia najpotrzebniejszych, codziennych usług w tym obszarze. Specyficznym problemem jest tutaj dostęp do usług gastronomicznych – z jednej strony istnieje wiele obiektów tego typu, z drugiej – większość z nich koncentruje się w okolicy głównej arterii komunikacyjnej, a te które położone są na terenie kampusu zamykane są stosunkowo wcześnie i działają tylko w dni robocze. Ponadto, zdecydowana większość z nich jest niewielka, co może powodować przeciążenie punktów położonych najbliżej kampusu w godzinach obiadowych. Kolejnym i być może najistotniejszym problemem są ceny oferowanych posiłków – w zdecydowanej większości stosunkowo wysokie. Na analizowanym obszarze występują również pewne problemy dotyczące zagospodarowania przestrzennego, takie jak obecność wielu nieutwardzonych i niewyrównanych parkingów naziemnych - mało komfortowych w użytkowaniu i zajmujących atrakcyjne tereny kampusu. Ponadto, południowa część analizowanego obszaru, w odróżnieniu od historycznej części kampusu, charakteryzuje się mało czytelnymi zasadami kompozycyjnymi rozplanowania tkanki urbanistycznej.

1.9.2. Wybór działek projektowych

Głównym kryterium wyboru działek projektowych była lokalizacja na terenie kampusu lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie. Ważnym czynnikiem była również struktura własności terenu – najkorzystniejszym wyborem były działki należące do Politechniki Gdańskiej.

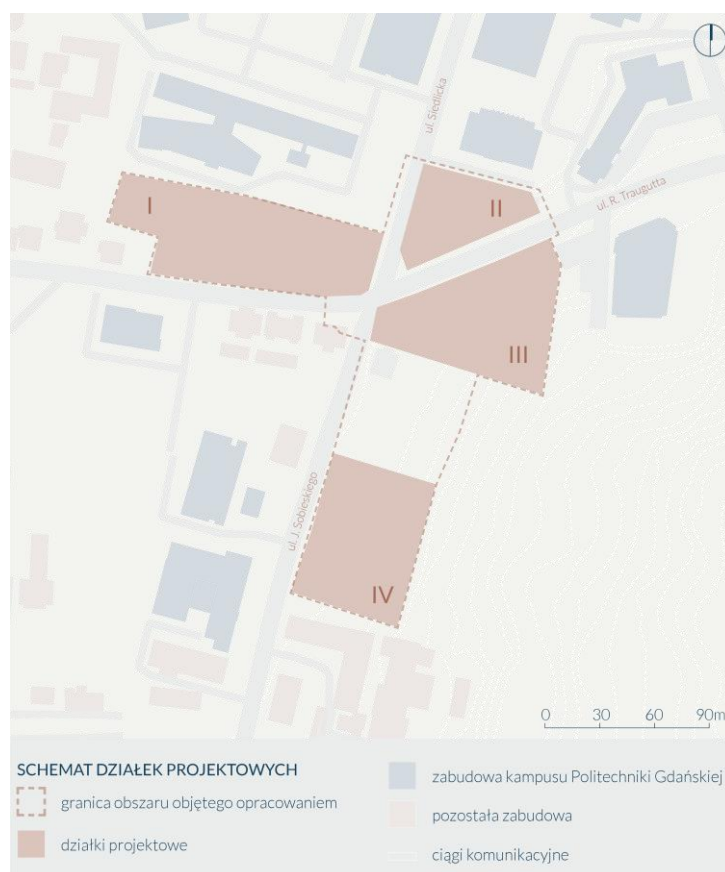
Wybrano cztery fragmenty terenu w okolicy skrzyżowania ulicy Siedlickiej, J. Sobieskiego i R. Traugutta. Obszar ten znajduje się wzdłuż trasy pieszej pomiędzy zgrupowaniem domów studenckich a główną częścią kampusu skupiającą większość budynków dydaktycznych. Znajduje się w dogodnej odległości dojścia pieszego z obydwu tych obszarów.

2. Opis projektowanych rozwiązań

2.1. Idea i główne założenia projektu

Głównym założeniem projektu było uzupełnienie infrastruktury kampusu o nowe, dedykowane studentom funkcje, których dotychczas brakowało. Jednocześnie projektowane zagospodarowanie ma wypełnić lukę w tkance urbanistycznej i połączyć przestrzennie obszar historycznego kampusu z terenami Politechniki położonymi w kierunku południowym i zachodnim, szczególnie z osiedlem domów studenckich przy ul. R. Traugutta.

2.2. Obecne zagospodarowanie terenu projektowego

Ryc. 69. Schemat działek projektowych. Opracowanie własne.

2.2.1. Obecne zagospodarowanie

- Działka I - powierzchnia ok. 6010 m²

Obecnie na terenie działki znajduje się parking naziemny. W zachodniej części teren został utwardzony, pozostała część działki posiada nawierzchnię gruntową lub żwirową. Przez wschodnią stronę działki przebiega fragment drogi wewnętrznej łączącej ulicę R. Traugutta z dalszą częścią kampusu. Przez teren działki przebiega również wielkośrednicowy przewód ciepłowniczy (na schemacie szara linia przerywana) oraz skanalizowany do podziemnej instalacji fragment Królewskiego Potoku (na schemacie linia niebieska

przerywana. Na działce znajduje się budynek wpisany do ewidencji zabytków w złym stanie technicznym.

- Działka II - powierzchnia ok. 2700 m²

Większość powierzchni działki również pełni funkcję parkingu naziemnego o nieutwardzonej nawierzchni. W północnej części działki znajduje się budynek z siedzibą firmy SSP Techno-Service (dawniej: Studencka Spółdzielnia Pracy Techno-Service). Działka posiada niejednorodne ukształtowanie terenu z poziomem wyrównanym z ulicą Siedlicką oraz ze skarpą od strony ul. R. Traugutta.

- Działka III - powierzchnia ok. 5020 m²

Podobnie jak w przypadku poprzednich dwóch działek – znajduje się tutaj nieutwardzony parking naziemny. Na działce występuje stosunkowo duży, zmienny spadek terenu (maksymalny spadek rzędu kilkunastu procent, przewyższenie około 11,5m). Teren znajduje się w strefie ochrony ekspozycji zespołu zabudowy Politechniki Gdańskiej.

- Działka IV - powierzchnia około 4760 m²

Równie na tej działce znajduje się nieutwardzony parking naziemny. Działkę charakteryzuje niewielkie nachylenie terenu, rzędu kilku procent.

2.2.2. Analiza SWOT działek projektowych

Działka I

S - siły: stosunkowo duża powierzchnia, obecność zieleni wysokiej, w tym kilku dużych drzew, korzystna lokalizacja.

W – słabości: stosunkowo mało miejsca pod ewentualną zabudowę ze względu na przebieg wielkośrednicowego przewodu ciepłowniczego, zły stan techniczny zabytku znajdującego się na działce, chaotyczne istniejące zagospodarowanie.

O - szanse: szansa na bardziej uporządkowane zagospodarowanie, szansa na wyeksponowanie zabytkowego budynku - utrzymanie charakteru miejsca, szansa na odsłonięcie fragmentu Potoku Królewskiego.

T - zagrożenia: zbyt dużo utrudnień żeby wprowadzać zabudowę, trudności w uporządkowaniu.

Działka II

S - siły: korzystna lokalizacja – łącznik działek nr I i III.

W - słabości: trudne ukształtowanie terenu, obecność budynku tzw. Techno-Service'u, który zasłania zabytkowy budynek – tzw. Bratniak

O - szanse: możliwość uporządkowania dotychczasowego zagospodarowania, odsłonięcia budynku Bratniaka, połączenia zagospodarowania z działką nr III. Możliwość zmiany przebiegu ul. R. Traugutta - poprowadzenia jej w miejscu budynku Techno-Service'u – i wprowadzenia ciągu pieszego.

T - zagrożenia: trudności związane z zaprojektowaniem budynku dostępnego zarówno od strony ul. Traugutta jak i ul. Siedlickiej (różnica poziomów).

Działka III

S - siły: bardzo korzystna lokalizacja - u wylotu z ul. Siedlickiej, możliwość lepszego wkomponowania kubatury wykorzystując spadek terenu, malownicze widokowo otoczenie.

W - słabości: wymagające ukształtowanie terenu, konieczność częściowej wycinki zieleni, nieregularny kształt działki.

O - szanse: możliwość uzupełnienia tkanki urbanistycznej na obszarze pomiędzy główną częścią kampusu a infrastrukturą politechniki położoną w kierunku zachodnim (domy studenckie) i południowym (część budynków dydaktycznych), przy zmianie przebiegu ruchu samochodowego możliwość połączenia zagospodarowania z działką nr III, szansa na zmianę charakteru skrzyżowania ulic R. Traugutta i J. Sobieskiego – poprawa bezpieczeństwa i dostępności pieszej, szansa na stworzenie tarasu ze stosunkowo rozległym widokiem.

T - zagrożenia: sąsiedztwo terenu zagrożonego ruchami masowymi ziemi, ograniczenia w sytuowaniu zabudowy wynikające z ukształtowania terenu.

Działka IV

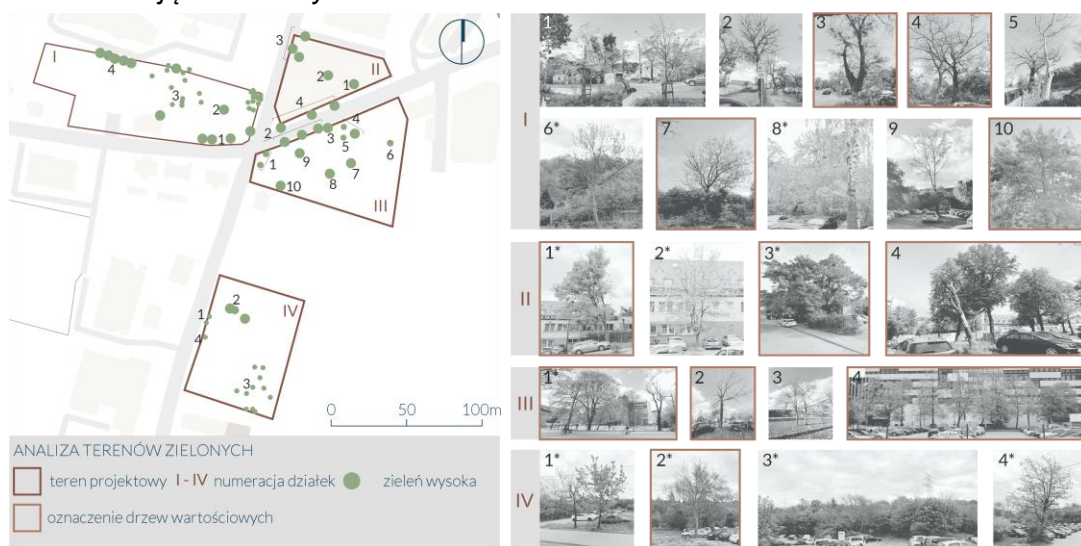
S - siły: stosunkowo niewielki spadek terenu, regularny kształt działki, miejsce „po drodze” dla studentów mieszkających w prywatnym domu studenckim przy ul. J. Sobieskiego.

W - słabości: położenie w pewnym oddaleniu od osi kampus główny - domy studenckie (około 100 m od skrzyżowania), obecne zagospodarowanie - nieutwardzony parking.

O - szanse: potencjalne miejsce relokacji miejsc postojowych z pozostałych działek projektowych, poprawa wizerunku tej części ulicy Sobieskiego, uzupełnienie tkanki urbanistycznej pomiędzy głównym kampusem a częścią południową.

T - zagrożenia: brak integracji z głównym terenem projektowym.

2.2.3. Istniejąca zielenь wysoka

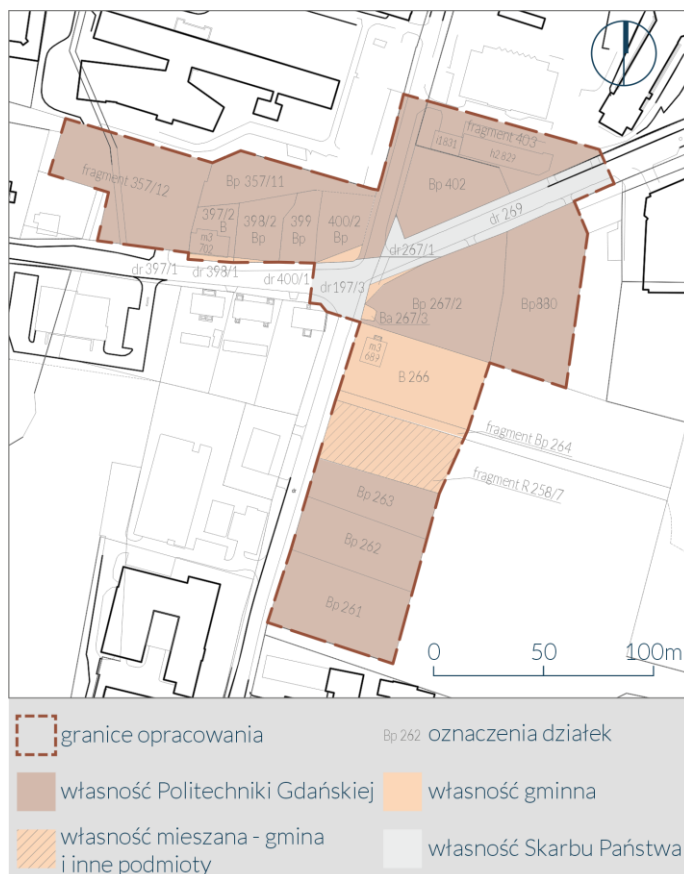

Ryc. 70. Schemat zieleni wysokiej na działkach projektowych. Opracowanie własne, źródła fotografii oznaczonych *: Google maps. Dostępne w internecie: <https://www.google.pl/maps/> [data dostępu: 13.07.2024] źródła pozostałych fotografii: materiały własne autorki.

Na wszystkich działkach stosunkowo licznie występuje zieleń wysoka różnej wielkości i w różnym stanie – głównie gatunki liściaste: kasztanowce zwyczajne, lipy szerokolistne, brzozy brodawkowate oraz klony zwyczajne.

Na powyższym schemacie zaznaczono na mapie lokalizację drzew oraz przyporządkowane im fotografie. Wyróżniono na nim najbardziej wartościową zieleń – drzewa zdrowe i potencjalnie najstarsze.

2.2.4. Wyznaczenie granic opracowania i struktura własnościowa gruntów

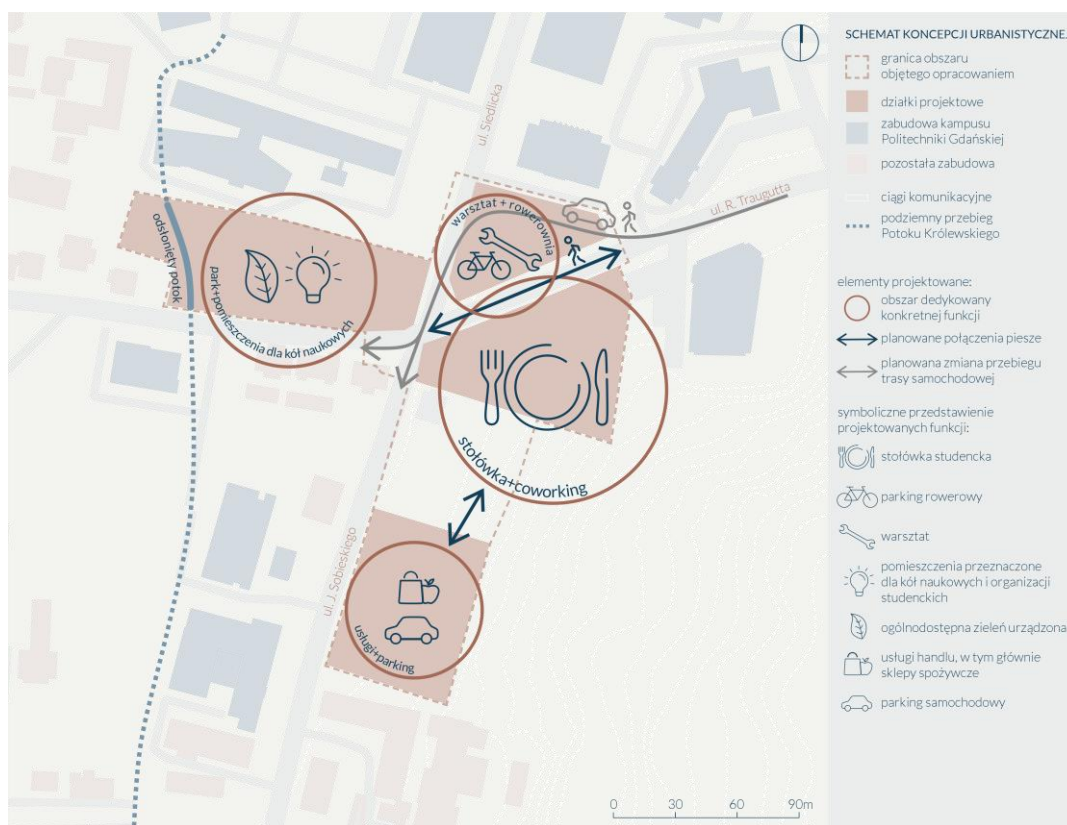

Ryc. 71. Schemat struktury własności gruntów i granice opracowania. Opracowanie własne na podstawie: GeoGańsk. Dostępne w internecie: <https://geogdansk.pl/app/pl/?lang=pl> [data dostępu: 3.04.2025].

W celu wprowadzenia bardziej kompleksowych przekształceń granice opracowania zostały rozszerzone tak, aby połączyć wybrane działki projektowe i objąć swoim zasięgiem również fragment drogi powiatowej – ul. Romualda Traugutta – oraz drogi wewnętrznej – ul. Siedlickiej.

W skład opracowania wchodzi przede wszystkim działki stanowiące własność Politechniki Gdańskiej (numery: 357/11[fragment], 397/2, 398/2, 399, 400/2, 357/12, 402, 403 [fragment], 267/2, 880, 261, 262, 263). Znalazły się tam również fragmenty działek drogowych stanowiących własność Skarbu Państwa (numery: 197/3, 269), oraz niewielkie fragmenty gminnych działek drogowych (numery: 397/1, 398/1, 267/1). Pozostałe tereny objęte opracowaniem to działki gminne (numery: 267/3, 266, 264 [fragment ścieżki prowadzącej na Szubieniczną Górę]) oraz jedna działka o mieszanej strukturze własności należąca do gminy i innych podmiotów – numer 258/7.

2.3. Koncepcja urbanistyczna

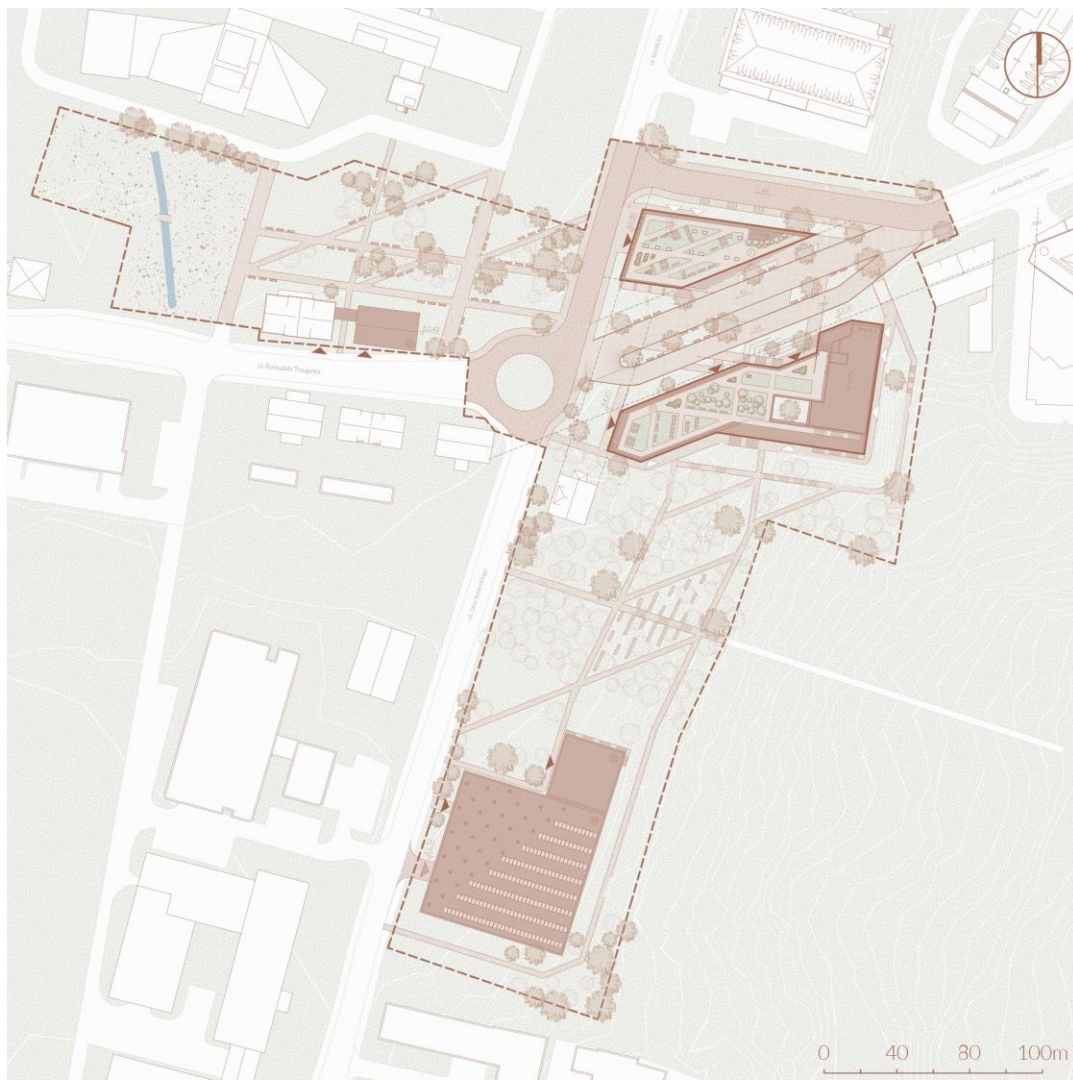

Ryc. 72. Schemat koncepcji urbanistycznej zagospodarowania terenu. Opracowanie własne.

Teren projektowy podzielono na cztery obszary dedykowane różnym funkcjom:

- Część przeznaczona na wielofunkcyjny budynek, którego główną funkcją byłaby **stołówka studencka i coworking** – zlokalizowany przy skrzyżowaniu ulic R. Traugutta, J. Sobieskiego i Siedlickiej. To centralny punkt założenia, o najbardziej intensywnym zagospodarowaniu. Znajduje się w miejscu krzyżowania się szlaków pieszych z różnych części kampusu.
- Część przeznaczona na **warsztat i rowerownię** zlokalizowana naprzeciwko stołówki studenckiej. Znajdują się tu nieformalne funkcje dedykowane studentom. Ponadto, projektowany obiekt ma stanowić „tło” i pozwalać na wizualne połączenie z zabytkowym budynkiem Bratniaka.
- Część przeznaczona na **park oraz obiekty dedykowane aktywnościom studenckim** - zlokalizowana na rogu ulicy Siedlickiej i R. Traugutta. Z uwagi na dużą ilość zieleni wysokiej oraz możliwość odkrycia fragmentu Potoku Królewskiego dominującą funkcją tej części jest rekreacyjna, ogólnodostępna zielen. Projekt zakłada dodatkowo możliwość adaptacji znajdującego się na tym obszarze zabytkowego domu oraz budowę nowego obiektu gabarytami i formą nawiązującego do znajdujących się tam kiedyś budynków. Obiekty są połączone kładką na wysokości pierwszego piętra. Koncepcja zakłada ulokowanie w nich pomieszczeń dla studenckich kół naukowych oraz przeniesioną z pobliskiego budynku siedzibę firmy SSP TECHNO-SERVICE.

- Część przeznaczona na **kilkukondygnacyjny parking połączony z punktami usługowymi** – zlokalizowany w największym oddaleniu od skrzyżowania. Dominująca funkcja parkingowa pomoże częściowo odciążyć pozostałe tereny kampusu oraz zrekompensuje zlikwidowane parkingi naziemne do tej pory zajmujące pozostałe części opracowywanego terenu. W mniejszym segmencie budynku znajdują się punkty handlowe – przede wszystkim sklepy spożywcze – co stanowi odpowiedź na lokalny niedobór tego typu usług. Dach budynku stanowi miejsce dla instalacji fotowoltaicznych oraz pionowych turbin wiatrowych. Pozyskana energia elektryczna w zamierzeniu zasilaby budynek parkingu, przylegające lokale usługowe oraz oświetlenie projektowanych ciągów pieszych.

Plan zagospodarowania terenu

granice obszaru objętego opracowaniem	istniejąca zabudowa	projektowane ciągi piesze
projektowana zabudowa - koncepcja architektoniczna	istniejący obiekt objęty koncepcją urbanistyczną	projektowane ciągi pieszo-jezdne
proponowana zabudowa - koncepcja urbanistyczna	projektowane ciągi jezdne	

Ryc. 73. Projekt zagospodarowania terenu w skali urbanistycznej. Opracowanie własne.

Istotnym elementem koncepcji jest spójne połączenie wszystkich części. Trzy pierwsze, zlokalizowane bezpośrednio przy skrzyżowaniu w naturalny sposób są ze sobą powiązane. Ostatnia działka, położona najdalej w kierunku południowym, jest odizolowana od pozostałych. Koncepcja zakłada połączenie tych terenów siecią ścieżek pieszych biegnących głównie przez tereny porośnięte zielenią średnią i wysoką, w tym częściowo zarośniętymi terenami sadu. Ścieżki te mogłyby stanowić rozwinięcie terenu rekreacyjnego przy historycznym zbiorniku wody Stary Sobieski położonym na Szubienicznej Górze.

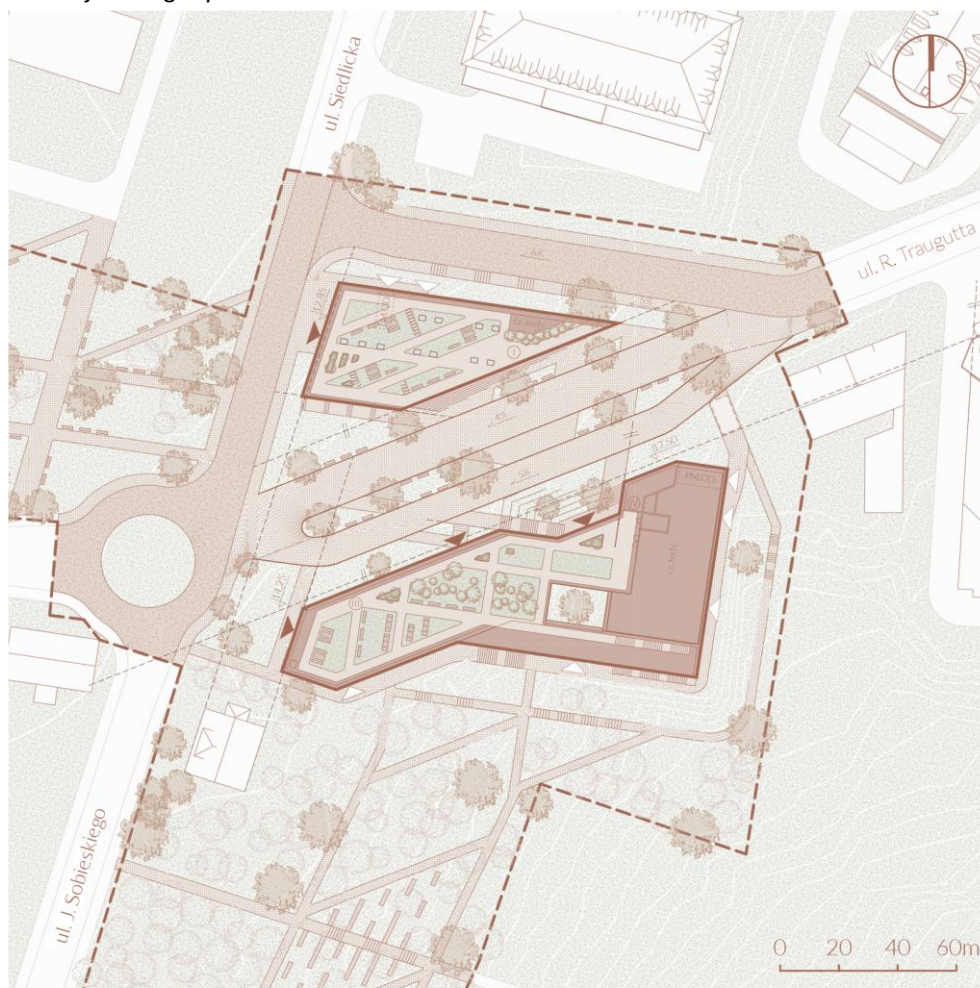
Ważnym elementem koncepcji, który może poprawić bezpieczeństwo i wygodę użytkowania, jest zmiana organizacji skrzyżowania ulic J. Sobieskiego, R. Traugutta i Siedlickiej. Odcinek ulicy R. Traugutta został wyłączony z ruchu samochodowego, który zamiast tego poprowadzono przez fragment jednej z działek projektowych (numer 403). Dodatkowo zaproponowano wprowadzenie skrzyżowania o ruchu okrężnym, dzięki czemu możliwy będzie bardziej płynny ruch pojazdów. Taka reorganizacja ruchu wiąże się z koniecznością zlikwidowania budynku oznaczonego numerem h2 829, i1 831 gdzie obecnie znajduje się siedziba grupy SSP TECHNO-SERVICE Sp. z o.o. (dawniej Studenckiej Spółdzielni Pracy Techno-Service) związanej z Politechniką Gdańską i zajmującej się m.in. wspieraniem studenckich inicjatyw²²⁴. Znajdujące się tam funkcje zostaną przeniesione do nowoprojektowanego obiektu (tak jak w opisie powyżej). Dodatkową korzyścią wynikającą z likwidacji obecnej siedziby SSP TECHNO-SERVICE jest również odsłonięcie widoku na zabytkowy budynek Bratniaka od strony ulicy R. Traugutta.

²²⁴Strona internetowa SSP Techno-Service: ssp.technoservice.com.pl. *Współpraca z uczelniami i biznesem – Politechnika Gdańska; Informacje o firmie.*

2.4. Koncepcja architektoniczna

Koncepcja architektoniczna zakłada szczegółowe opracowanie dwóch spośród czterech proponowanych budynków – stołówki studenckiej połączonej z częścią coworkingową i konferencyjną oraz warsztatu z rowerownią.

2.4.1. Projekt zagospodarowania terenu

Plan zagospodarowania terenu

granice obszaru objętego opracowaniem	schody terenowe	osie kompozycyjne - powiązanie zabudowy proj. z istn.
projektowana zabudowa	ścieżki na dachach użytkowych	oznaczenie równoległości
istniejąca zabudowa	donice z roślinami	liczba kondygnacji
projektowane ciągi jezdne	elementy małej architektury	główne wejścia
projektowane ciągi piesze	zieleni wysoka	pozostałe wejścia
projektowane ciągi pieszo-jezdne	zieleni średnia (krzewy)	PM.OD. pomieszczenie na odpady
istniejące ciągi komunikacyjne	zieleni niska	cz.tech. część techniczna dachu

Ryc. 74. Projekt zagospodarowania terenu w skali architektonicznej. Opracowanie własne.

Projekt został opracowany na działkach zlokalizowanych na rogu ulic R. Traugutta i J. Sobieskiego (budynek stołówki), oraz ul. Siedlickiej i R. Traugutta (warsztat). Teren ten nie został objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

Z uwagi na brak miejscowego planu przyjęto zasady lokalizacji zabudowy w oparciu o kierunki wyznaczone przez przebieg ciągów komunikacyjnych (pierzeja ulicy R. Traugutta oraz ul. Siedlickiej) oraz sąsiednią zabudowę (m.in. Wydział Zarządzania i Ekonomii PG).

Większy z projektowanych obiektów, mieszczący stołówkę oraz część coworkingową i konferencyjną, został usytuowany wzdłuż ulicy R. Traugutta zarówno ze względów kompozycyjnych, jak i z uwagi na ukształtowanie terenu. Charakteryzuje go znaczne nachylenie w kierunku północno-zachodnim. Spadek jest zmienny i wynosi od kilku do kilkunastu procent. Najmniejsze nachylenie występuje właśnie wzdłuż krawędzi działki od strony ul. R. Traugutta.

Obiekt posiada dwa skrzydła, pomiędzy którymi znajduje się mały dziedziniec. Budynek posiada cztery kondygnacje naziemne, w tym parter częściowo zagłębiony w teren. Przekryty jest płaskim dachem użytkowym. Dostęp do budynku możliwy jest od strony ronda (wejście na poziom parteru) oraz od strony ul. R. Traugutta (wejście na poziom parteru oraz po schodach na poziom pierwszego piętra). Dodatkowo, od strony południowej znajdują się ścieżki i schody terenowe zapewniające dostęp do poziomu pierwszego i drugiego piętra oraz na dach użytkowy.

Drugi projektowany obiekt to jednokondygnacyjny warsztat połączony z parkingiem dla rowerów. Budynek został usytuowany na działce posiadającej skarpę od strony ul. R. Traugutta, wyrównanej poziomem z niżej położoną ulicą Siedlicką. Obiekt został częściowo zagłębiony w teren, poziom posadzki został zrównany z poziomem ulicy Siedlickiej. Warsztat posiada płaski dach użytkowy o niewielkim nachyleniu (nie przekraczającym 5%). Poziom dachu wyrównany został z ulicą R. Traugutta. Dostęp zapewniony jest bezpośrednio z chodnika (w północno-wschodniej części) lub po pokonaniu kilku stopni (w położonej niżej, południowo-zachodniej części). Główne wejście do warsztatu i rowerowni znajduje się od strony ul. Siedlickiej. Warsztat posiada dodatkowe wejście także od strony północnej.

Fragment ulicy Traugutta pomiędzy projektowanymi budynkami został wyłączony z ruchu samochodowego – dojazd jest możliwy jedynie dla samochodów obsługujących obiekt (dostawy, wywóz odpadów) oraz dla pojazdów uprzywilejowanych (m.in. wozy strażackie, karetki pogotowia).

Obydwa budynki zostały zlokalizowane tak, by zminimalizować konieczną wycinkę zieleni wysokiej i zachować jak najwięcej istniejących drzew. Koncepcja przewiduje uzupełnienie szpaleru drzew wzdłuż ul. R. Traugutta (proponowane gatunki to najliczniej występujące wśród drzew istniejących lipy szerokolistne lub kasztanowce zwyczajne).

Za budynkiem stołówki, w kierunku południowym, zaprojektowano sieć ścieżek umożliwiających dostęp do położonych tam terenów zielonych. Z uwagi na znaczne nachylenie terenu w południowej części działki przewidziane zostały schody terenowe oraz ciągi piesze o łagodniejszym nachyleniu, usytuowane równolegle do warstw.

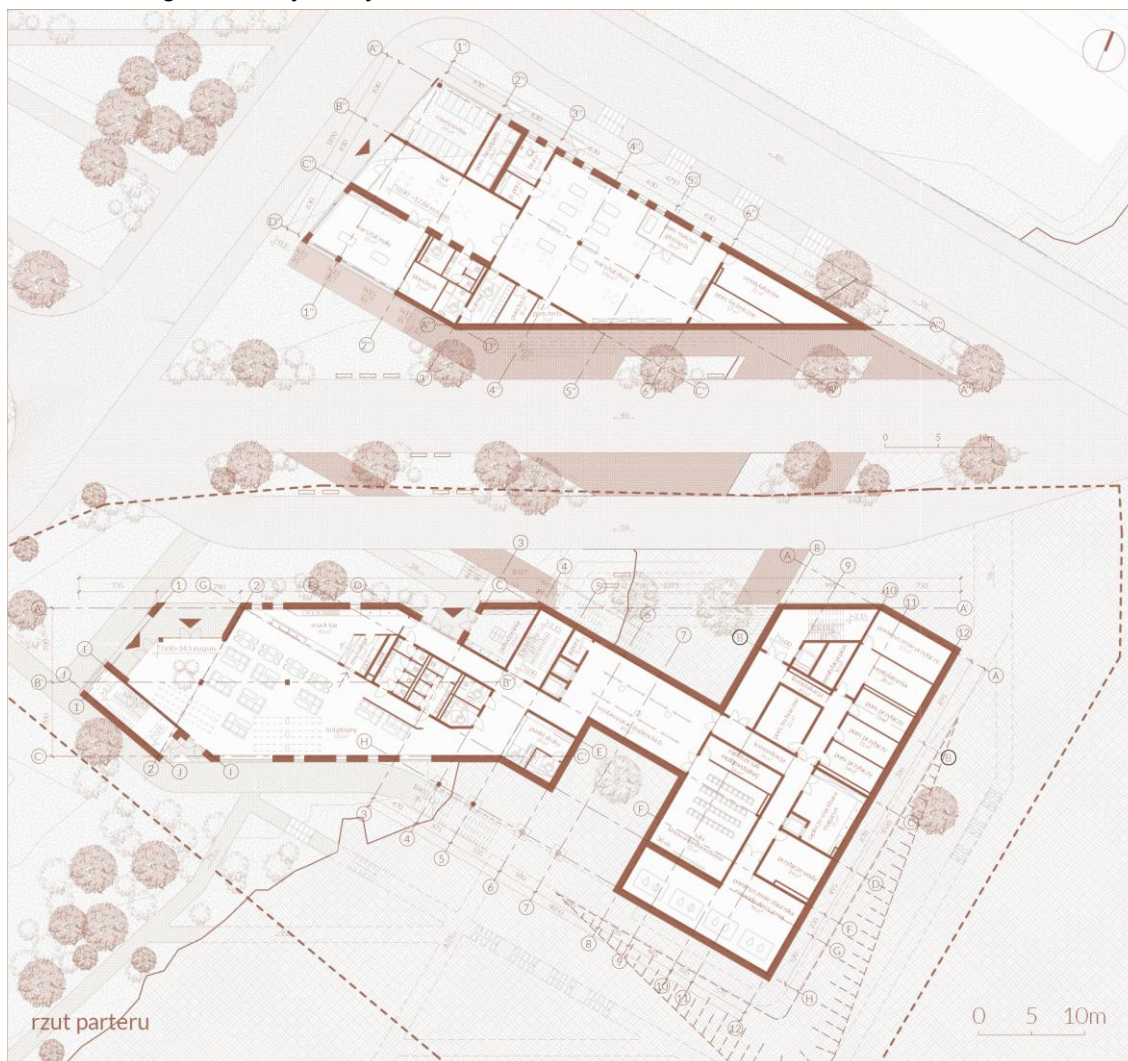
2.4.2. Koncepcja bryłowa

Budynek stołówki składa się z dwóch połączonych ze sobą brył – podłużnej, trójkondygnacyjnej, usytuowanej równolegle do ulicy oraz krótszej, poprzecznej, obróconej pod kątem 60 stopni, o czterech kondygnacjach. Dzięki częściowemu zagłębieniu czterokondygnacyjnej części w grunt bryła sprawia wrażenie wznoszenia się razem z terenem. Najwyższa kondygnacja w większości stanowi otwartą przestrzeń dachową osłoniętą ażurową, ceglaną przesłoną.

Obiekt znajduje się w strefie ochrony ekspozycji zespołu zabudowy Politechniki Gdańskiej. Dzięki ograniczeniu wysokości, oraz biorąc pod uwagę ukształtowanie terenu, nie stanowi on bariery ograniczającej widoczność zabytkowego zespołu.

Drugi, mniejszy obiekt warsztatu ma stanowić tło dla swojego otoczenia. Dzięki wykorzystaniu istniejącego ukształtowania terenu bryła zdaje się „chować” i nie przesłania widoku z ulicy R. Traugutta w kierunku zabytkowych zabudowań.

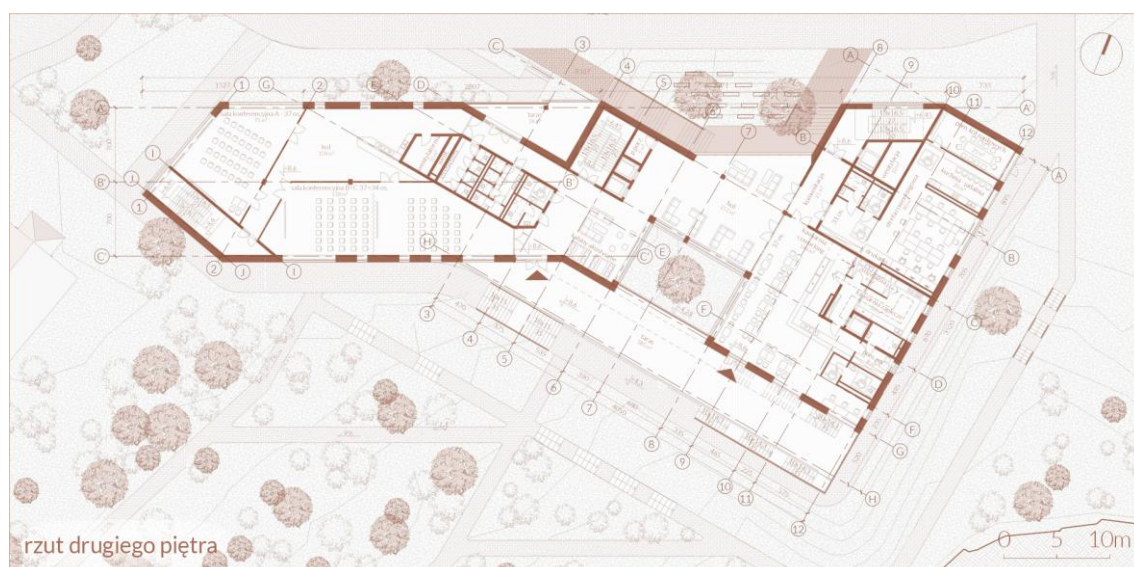
2.4.3. Program funkcjonalny obiektów

Ryc. 75. Rzut kondygnacji parteru. Opracowanie własne.

Ryc. 76. Rzut kondygnacji pierwszego piętra. Opracowanie własne.

Ryc. 77. Rzut kondygnacji drugiego piętra. Opracowanie własne.

Budynek warsztatu:

Obiekt posiada jedną kondygnację nadziemną (częściowo zagłębioną w grunt) oraz dach użytkowy. Główne wejście znajduje się od strony ulicy Sidelickiej, mniej więcej w środkowej części elewacji. Drzwi wejściowe znajdują się w podcieniu, częściowo osłoniętym ceglana, ażurową ścianą. Po lewej stronie od głównego wejścia znajduje się wejście do rowerowni – nieogrzewanej części budynku osłoniętej jedynie ażurowymi ścianami.

W centralnej części obiektu znajduje się przestronny hol doświetlony oknami dachowymi. Pełni funkcję komunikacyjną oraz w razie potrzeby – tymczasowego składu materiałów potrzebnych w warsztacie. Z holu można wejść do małego i dużego warsztatu oraz do ogólnodostępnych pomieszczeń higienicznosanitarnych, w tym jednego przystosowanego do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Kabiny WC wydzielone są od przedsionka ścianami pełnymi na całej wysokości pomieszczenia. Zarówno w małym jak i w dużym warsztacie wydzielono osobne stanowiska pracy. W dużym warsztacie znajduje

się dodatkowo pomieszczenie przeznaczone do pracy maszyn głośnych wydzielone witryną. Z dużego warsztatu można wejść do szatni i umywalni oraz do pomieszczenia biurowego. Pomieszczenia techniczne – m.in. pomieszczenia przyłączy – znajdują się bezpośrednio przy ścianach zewnętrznych, tak aby zapewnić łatwiejszy dostęp do instalacji. Wysokość pomieszczenia z uwagi na niewielki spadek dachu użytkowego jest zmienna, jednak najniższa część pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi ma 280 cm wysokości w świetle.

Dach użytkowy dostępny jest z poziomu ulicy R. Traugutta, również dla osób z niepełnosprawnością ruchową – we wschodniej części poziom dachu jest całkowicie wyrównany z poziomem chodnika. Na dachu znajduje się zieleń niska i średnia, donice z roślinnością oraz wypoczynkowe meble miejskie.

Budynek stołówki:

Obiekt posiada cztery kondygnacje nadziemne. Kondygnacja parteru częściowo zagłębiona jest w gruncie. W budynku znajdują się trzy piony komunikacyjne – każdy z nich składa się z obudowanej klatki schodowej, a dwa są wyposażone dodatkowo w dźwigi osobowe o rozmiarach dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Pierwsze trzy kondygnacje obsługiwane są przez wszystkie piony, natomiast czwarta kondygnacja – dach użytkowy – przez jeden z nich. We wschodnim skrzydle znajduje się również dźwig towarowy służący do transportu produktów spożywczych pomiędzy stołówką, snack barem i kawiarnią. Budynek posiada kilka wejść:

- Wejście główne na kondygnację parteru zlokalizowane od strony zachodniej, w sąsiedztwie ronda
- Drugie wejście na kondygnację parteru od strony ulicy R. Traugutta
- Wejście na poziom +1 od strony ulicy R. Traugutta, po schodach.
- Wejście od strony południowej na kondygnację +1 lub po schodach na taras kondygnacji +2
- Dwa wejścia dla pracowników do części zaplecza gastronomicznego we wschodnim skrzydle.

Parter:

Główne wejście od strony ronda prowadzi do holu. Tuż przy wejściu hol ma wysokość dwóch kondygnacji. Dalej znajduje się snack bar i przestronna część jadalniano-wypoczynkowa dla wszystkich użytkowników budynku wyposażona w stoliki, kanapy i huśtawki. Za ladą snack baru znajduje się część zaplecza z własnym pomieszczeniem zmywalni.

W centralnej części zachodniego skrzydła znajduje się pion sanitarny z toaletami ogólnodostępnymi (toalety damskie, męskie i dodatkowa toaleta dla osób z niepełnosprawnościami) oraz pomieszczenie do karmienia i przewijania dzieci.

Tuż obok znajduje się drugie wejście na kondygnację parteru oraz dostępna od zewnątrz jadalnia – pomieszczenie z witrynami chłodniczymi i półkami do przechowywania żywności, gdzie każda chętna osoba może nieodpłatnie zostawić lub zabrać jedzenie. W założeniu jadalnia będzie współpracowała ze znajdującymi się w budynku snack barem i stołówką.

Funkcja ta może także przynajmniej częściowo zapobiegać marnowaniu żywności np. wśród mieszkańców akademików często wyjeżdżających do domów rodzinnych.

W centralnej części budynku znajduje się punkt druku oraz niewielka przestrzeń wystawowa przeznaczona na prace studenckie.

Skrzydło wschodnie na poziomie parteru jest w większości zagłębione w grunt. Znajdują się tu głównie pomieszczenia techniczne i zaplecze, takie jak: wentylatornia, pomieszczenia przyłączy, pomieszczenie zbiornika na wodę deszczową oraz zaplecze i magazyn snack baru, gdzie znajduje się dźwig towarowy transportujący żywność z kuchni znajdującej się poziom wyżej. W tej części znajduje się również dostępna z holu mała sala multimedialna.

Pierwsze piętro:

Ta kondygnacja mieści stołówkę studencką oraz całe obsługujące ją zaplecze gastronomiczne. Dostęp do tego poziomu możliwy jest zarówno z poziomu parteru, poprzez klatki schodowe i dźwigi osobowe, jak i bezpośrednio z przyległego terenu – poprzez schody zewnętrzne znajdujące się pomiędzy dwoma skrzydłami budynku.

W centralnej części rzutu znajduje się hol otaczający wewnętrzny, otwarty dziedziniec z zielenią wysoką i średnią, wyposażony w meble wypoczynkowe.

Na styku holu i skrzydła wschodniego znajduje się strefa wydawania posiłków w postaci samoobsługowego ciągu witryn bufetowych zakończonych kasami. Dalej w kierunku zachodnim znajdują się sale konsumpcyjne – mniejsza, zlokalizowana bezpośrednio przy dziedzińcu, oraz większa, główna sala zajmująca skrzydło zachodnie. Pomiędzy nimi znajduje się bar, gdzie wydawane są napoje. W zachodnim krańcu skrzydła znajduje się otwór w stropie, zlokalizowany tuż nad głównym holem parteru.

Analogicznie jak na kondygnacji parteru, w centralnej części skrzydła zachodniego znajduje się pion sanitarny z ogólnodostępnymi toaletami. Obok zlokalizowana jest strefa zwrotu naczyń, gdzie po skończonym posiłku można odłożyć tacę z naczyniami.

W skrzydle wschodnim zlokalizowane jest zaplecze stołówek, gdzie znajdują się pomieszczenia takie jak: szatnia, umywalnia i jadalnia przeznaczone dla pracowników, osobne magazyny produktów „czystych” i „brudnych” oraz magazyn opakowań zwrotnych, przygotowalnia, kuchnia, zmywalnia, wspomniana wcześniej strefa wydawania posiłków oraz pomieszczenie administracyjne. Pomieszczenia dostępne są z korytarza a ich układ zapobiega krzyżowaniu się tak zwanych dróg „brudnych” oraz „czystych”. W tej części budynku znajduje się również dźwig towarowy rozprowadzający dostarczaną żywność lub gotowe dania z kuchni do snack baru lub kawiarni (znajdujących się odpowiednio na poziomie parteru lub drugiego piętra). Ta część budynku posiada dwa osobne wejścia od strony wschodniej. Tam znajduje się również miejsce do czasowego postoju samochodu dostawczego.

Drugie piętro:

Na drugim piętrze znajduje się studencki coworking – przestrzeń do pracy, kawiarnia, część konferencyjna oraz strefa wypoczynkowa. Z głównego holu oraz z kawiarni można także wyjść na duży taras zewnętrzny.

Dostęp do drugiego piętra zapewniają wszystkie trzy klatki schodowe oraz dźwigi osobowe. W centralnej części głównego holu, tak jak piętro niżej, znajduje się wewnętrzny dziedziniec (poziom terenu dziedzińca jest równy poziomowi pierwszego piętra). Hol wyposażony jest w kanapy, stoliki oraz wygłuszające dźwięk kabiny akustyczne.

W skrzydle zachodnim znajduje się część konferencyjna obejmująca salę A (miejsce dla 37 osób) oraz salę B+C z możliwością podziału na dwie niezależne, mniejsze jednostki (miejsce dla 37 + 34 osób). Pomiędzy salami znajduje się wspólny hol z niewielkim barem kawowym, gdzie w trakcie przerw może być organizowany poczęstunek. Koncepcja zakłada możliwość wynajmowania sal konferencyjnych podmiotom zewnętrznym oraz możliwość obsługi organizowanych tam wydarzeń, co mogłoby przynosić dochód pokrywający część kosztów związaną z utrzymaniem obiektu.

Analogicznie do rozkładu parteru i pierwszego piętra – główny pion sanitarny z toaletami ogólnodostępnymi znajduje się w centralnej części zachodniego skrzydła.

W skrzydle wschodnim mieści się część coworkingowa przeznaczona dla studentów. Znajdują się tam stanowiska komputerowe, drukarki oraz stoły przeznaczone do pracy na laptopie lub bez komputera. Przewidziano również wydzielone pomieszczenie z możliwością rezerwacji, przeznaczone np. dla spotkań studenckich kół naukowych. Część coworkingowa posiada własną kuchnię z jadalnią oraz toalety, w tym toaletę dla osób z niepełnosprawnościami.

Obok strefy coworkingowej znajduje się kawiarnia z salą konsumpcyjną mogącą pomieścić 37 osób. Posiada zaplecze z dostępem do dźwigu towarowego dostarczającego żywność z poziomu niżej, własną zmywalnię oraz częścią socjalną dla pracowników.

Zarówno z holu głównego jak i z kawiarni możliwe jest wyjście na taras. Z tarasu można zejść po schodach na poziom terenu, gdzie znajdują się ścieżki piesze lub wejść na dach użytkowy.

Dach użytkowy:

Na poziomie trzeciego piętra znajduje się zielony dach użytkowy. Dostępny jest z wewnętrznej klatki schodowej, z wewnętrznego dźwigu osobowego oraz ze schodów zewnętrznych biegnących przy południowej elewacji, prowadzących przez taras na drugim piętrze.

Wschodnia część dachu, osłonięta ażurową, ceglana ścianą to głównie przestrzeń techniczna, gdzie znajdują się instalacje takie jak czerpnie i wyrzutnie wentylacyjne. Dostęp do tej części dachu jest ograniczony. Pozostała część jest ogólnodostępna. Znajdują się tu ścieżki spacerowe, zieleń niska, donice z roślinami oraz miejskie meble wypoczynkowe. Z dachu roztacza się widok w kierunku zabytkowej części kampusu Politechniki Gdańskiej (na północny-wschód) oraz w kierunku wzgórz Wrzeszcza Górnego (na zachód i południe).

2.4.4. Nazwa obiektu

Nazwy budynków lub instytucji często ułatwiają odnoszenie się do nich w codziennych rozmowach. Pozwalają jednym słowem zastąpić opisowe wyrażenia i dzięki temu czasami „przyjmują się” w powszechnej świadomości.

Budynek stołówki studenckiej łączy w sobie kilka różnych funkcji. Znajdują się tam części przeznaczone do pracy, spotkań i odpoczynku, jednak jego głównym zadaniem jest po prostu oferowanie posiłków. Punkty gastronomiczne różnej wielkości znajdują się na wszystkich kondygnacjach.

Z uwagi na specyficzną rolę jaką obiekt miałby pełnić na terenie kampusu otrzymał nazwę „mesa”. Słowo to oznacza „pomieszczenie na statku, w którym się jada posiłki i spędza wolny czas”²²⁵.

3. Opis techniczny

Ta część pracy dotyczy opisu technicznych aspektów koncepcji budynków projektowanych w skali architektonicznej – stołówki studenckiej oraz warsztatu.

3.1. Podstawa opracowania

Podstawą opracowania koncepcyjnego projektu dwóch wybranych budynków były:

- wizyty i wizja lokalna na działkach projektowych oraz w ich najbliższym otoczeniu,
- przepisy prawa, w szczególności:
 - *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (Dz.U. 2002 nr 75 poz. 690)²²⁶.
 - Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz.U. 1994 nr 89 poz. 414)²²⁷

Działki projektowe położone są na obszarze nie objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

3.2. Przedmiot opracowania

Przedmiot opracowania to projekt koncepcyjny budynku wielofunkcyjnego stołówki studenckiej oraz budynku warsztatu.

²²⁵definicja wg. Słownika Języka Polskiego pwn.pl. Mesa.

²²⁶Internetowy system aktów prawnych. *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie*. (Dz.U. 2002 nr 75 poz. 690).

²²⁷ Internetowy system aktów prawnych. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane. (Dz.U. 1994 nr 89 poz. 414).

3.3. Informacje ogólne

Informacje ogólne dotyczące obu budynków przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 1. Informacje ogólne o projekcie. Opracowanie własne.

Nazwa obiektu	Mesa – stołówka studencka	Warsztat studencki
Projektowane funkcje	Stołówka studencka, bar z przekąskami, kawiarnia, strefa konferencyjna i coworkingowa, punkt usług drukarskich.	Pomieszczenia warsztatowe wraz z funkcjami obsługującymi, otwarte, nieogrzewane pomieszczenie parkingu rowerowego.
Adres	Ul. Romualda Traugutta, 80-221 Gdańsk	Ul. Sielicka, 80-221 Gdańsk
Projektantka		
Liczba kondygnacji	4 kondygnacje naziemne (kondygnacja parteru na fragmencie rzutu zagłębiona w grunt)	1 kondygnacja częściowo zagłębiona w grunt
Powierzchnia zabudowy	1468,3 m ²	644,3 m ²
Powierzchnia całkowita	5653,1 m ²	1288,6 m ²
Kubatura brutto	21 097,45 m ³	3664 m ³
Kategoria zagrożenia ludzi	Występują strefy zakwalifikowane do ZLI oraz ZL III	ZL III
Długość budynku	83,27 m	47,70 m
Szerokość budynku	36,24 m	19,87 m

3.4. Bilans projektowanego zagospodarowania terenu

Bilans projektowanego zagospodarowania terenu został przedstawiony w tabeli poniżej:

Tabela 2. Bilans projektowanego zagospodarowania terenu, Opracowanie własne.

	Mesa – stołówka studencka	Warsztat studencki
Powierzchnia działek projektowych	5036,5 m ²	2699,3 m ²
Powierzchnia zabudowy	1468,3 m ²	644,3 m ²
Procentowy udział powierzchni zabudowy	29,2%	23,9%
Powierzchnia całkowita	5653,1 m ²	1288,6 m ²
Intensywność zabudowy	1,12	0,48
Teren utwardzony	1112 m ²	781,4 m ²
Teren zielony	2456,2 m ²	1273,6 m ²

Zielona powierzchnia na dachu	329,1 m ²	219,3 m ²
Powierzchnia biologicznie czynna	2620,8 m ²	1383,2 m ²
Procentowy udział powierzchni biologicznie czynnej	52%	51,2%

3.5.Zestawienie pomieszczeń

Zestawienie pomieszczeń przedstawiono w osobnych tabelach dla budynku warsztatu oraz budynku stołówki.

Tabela 3. Zestawienie pomieszczeń w budynku warsztatu. Opracowanie własne.

Zestawienie pomieszczeń w budynku warsztatu			
kondygnacja	numer pomieszczenia	nazwa pomieszczenia	powierzchnia pomieszczenia (m ²)
parter	0.1.w	rowerownia	47.20
parter	0.2.	hol	72.99
parter	0.3.w	pom. na odpady	15.51
parter	0.4.w	warsztat mały	54.56
parter	0.5.w	WC OZN	6.30
parter	0.6.w	WC przedsionek	4.38
parter	0.7.w.	WC	1.89
parter	0.8.w	WC	1.46
parter	0.9.w	warsztat duży	195.82
parter	0.10.w.	pom. maszyn głośnych głośnych	16.08
parter	0.11.w	biuro	10.86
parter	0.12.w	p. porz.	6.96
parter	0.13.w	szatnia	14.83
parter	0.14.w	umywalnia	19.78
parter	0.15.w	pom.tech.	15.03
parter	0.16.w	pom. techniczne	16.92
parter	0.17.w	wentylatornia	32.31
suma powierzchni			532.89

Tabela 4. Zestawienie pomieszczeń w budynku stołówki. Opracowanie własne.

Zestawienie pomieszczeń w budynku stołówki			
kondygnacja	numer pomieszczenia	nazwa pomieszczenia	powierzchnia pomieszczenia (m ²)
parter	0.1	hol główny	310.16
parter	0.2	klatka schodowa	24.78
parter	0.3	snack bar	39.60
parter	0.4	zmywalnia	10.28
parter	0.5	WC damskie	11.04
parter	0.6	WC pracowników	3.72
parter	0.7	WC męskie	14.74
parter	0.8	WC OZN	5.82
parter	0.9	pom. do karmienia i przewijania dzieci	6.64
parter	0.10	jadalnia	22.72
parter	0.11	klatka schodowa	22.69
parter	0.12	szyb dźwigu	3.12
parter	0.13	szyb dźwigu	3.12

parter	0.14	p.porz.	5.07
parter	0.15	punkt druku	19.00
parter	0.16	wystawa prac studenckich	89.21
parter	0.17	sala kinowa/multimedialna	72.18
parter	0.18	zaplecze sali multimedialnej	15.52
parter	0.19	komunikacja	36.30
parter	0.20	komunikacja	41.38
parter	0.21	klatka schodowa	31.42
parter	0.22	szyb dźwigu	5.34
parter	0.23	wentylacja pion	10.47
parter	0.24	pomieszczenie przyłączy	27.29
parter	0.28	wentylatornia	27.57
parter	0.29	pom. przyłączy	15.08
parter	0.30	pom. przyłączy	14.88
parter	0.31	pom. przyłączy	13.88
parter	0.32	pom. techniczne	21.81
parter	0.33	szyb dźwigu towarowego	2.90
parter	0.34	zaplecze snack baru - magazyn	31.49
parter	0.35	przyłącze wody	24.35
parter	0.36	pomieszczenie zbiornika na wodę deszczową	95.84
suma powierzchni			1079,41
pierwsze piętro	1.1	stołówka - sala główna	318.33
pierwsze piętro	1.2	klatka schodowa	32.23
pierwsze piętro	1.3	WC damskie	14.99
pierwsze piętro	1.4	WC męskie	14.74
pierwsze piętro	1.5	WC OZN	5.98
pierwsze piętro	1.6	bar	4.44
pierwsze piętro	1.7	bar zaplecze	6.76
pierwsze piętro	1.8	taras	32.27
pierwsze piętro	1.9	klatka schodowa	22.74
pierwsze piętro	1.10	szyb dźwigu	3.33
pierwsze piętro	1.11	szyb dźwigu	3.12
pierwsze piętro	1.12	p.porz.	5.07
pierwsze piętro	1.13	hol	201.69
pierwsze piętro	1.14	strefa wydawania posiłków	45.99
pierwsze piętro	1.15	stołówka - sala południowa	111.64
pierwsze piętro	1.16	komunikacja	8.38
pierwsze piętro	1.17	szyb dźwigu	5.34
pierwsze piętro	1.18	klatka schodowa	31.42
pierwsze piętro	1.19	wentylacja	10.47
pierwsze piętro	1.20	pom. na odpady	26.36
pierwsze piętro	1.21	jadalnia	25.03
pierwsze piętro	1.22	komunikacja	55.91
pierwsze piętro	1.23	szatnia	15.44
pierwsze piętro	1.24	umywalnia	12.12
pierwsze piętro	1.25	WC OZN	6.60
pierwsze piętro	1.26	p.porz.	4.28

pierwsze piętro	1.27	magazyn cz.	14.63
pierwsze piętro	1.28	op. zwr.	8.38
pierwsze piętro	1.29	zmywalnia naczyń	27.78
pierwsze piętro	1.30	administracja	12.45
pierwsze piętro	1.31	magazyn brudny	18.37
pierwsze piętro	1.32	szyb dźwigu towarowego	3.14
pierwsze piętro	1.33	przygotownia	14.80
pierwsze piętro	1.34	wydawanie posiłków	52.95
pierwsze piętro	1.35	kuchnia	62.48
suma powierzchni			1239.66
drugie piętro	2.1	sala konferencyjna A - 37 os.	74.76
drugie piętro	2.2	klatka schodowa	32.23
drugie piętro	2.3	hol	103.66
drugie piętro	2.4	sala konferencyjna B+C 37+34 os.	138.12
drugie piętro	2.5	wentylatornia	8.83
drugie piętro	2.6	WC damskie	14.99
drugie piętro	2.7	WC męskie	14.74
drugie piętro	2.8	WC OZN	5.82
drugie piętro	2.9	WC	6.64
drugie piętro	2.10	taras	36.30
drugie piętro	2.11	klatka schodowa	22.73
drugie piętro	2.12	p.porz.	5.07
drugie piętro	2.13	szyb dźwigu	3.33
drugie piętro	2.14	szyb dźwigu	3.12
drugie piętro	2.15	hol	211.46
drugie piętro	2.16	komunikacja	21.18
drugie piętro	2.17	klatka schodowa	31.42
drugie piętro	2.18	szyb dźwigu	5.34
drugie piętro	2.19	wentylacja	10.47
drugie piętro	2.20	pom. kół naukowych	24.60
drugie piętro	2.21	kuchnia - jadalnia	20.16
drugie piętro	2.22	strefa coworkingowa	89.78
drugie piętro	2.23	WC OZN	5.38
drugie piętro	2.24	WC	5.80
drugie piętro	2.25	kawiarnia -coworking	143.95
drugie piętro	2.26	zmywalnia	8.98
drugie piętro	2.27	kawiarnia zaplecze	30.25
drugie piętro	2.28	szyb dźwigu towarowego	3.14
drugie piętro	2.29	WC pracowników	5.83
drugie piętro	2.30	pom. soc.	7.96
drugie piętro	2.31	WC OZN	6.93
drugie piętro	2.32	taras	185.34
suma powierzchni			1288.32
trzecie piętro	3.1	dach - część użytkowa	842.74
trzecie piętro	3.2	klatka schodowa	31.90
trzecie piętro	3.3	szyb dźwigu	5.34
trzecie piętro	3.4	pom. gosp.	11.55
trzecie piętro	3.5	dach - część techniczna	382.94
suma powierzchni			1274.47
SUMA POWIERZCHNI WSZYSTKICH KONDYGNACJI			4881.86

3.6.Rozwiązania konstrukcyjne, techniczne i materiałowe

Budynek stołówki studenckiej:

Obiekt zaprojektowano w mieszanym systemie konstrukcyjnym opartym na ścianach nośnych, słupach i podciągach. Stropy oparte są jedno-lub dwukierunkowo. Rozpiętości nie przekraczają 8 m (z wyjątkiem pojedynczej rozpiętości podciągu wynoszącej 817 cm).

Budynek warsztatu:

Podobnie jak w budynku stołówki konstrukcja warsztatu opiera się na ścianach, słupach i podciągach nośnych. Rozpiętości stropodachu nie przekraczają 6,3 m.

3.6.1.Fundamenty

Oba budynki, z uwagi na częściowe zagłębienie w grunt, nierówność terenu i wynikający z tego nierównomierny napór gruntu zostały posadowione na żelbetowej płycie fundamentowej.

3.6.2.Ściany, słupy

Budynek stołówki studenckiej:

Na poziomie parteru, z uwagi na częściowe zagłębienie w gruncie, ściany nośne zostały wykonane w technologii żelbetowej gwarantującej odpowiednią nośność na napór gruntu oraz możliwość skutecznej izolacji przeciwwilgociowej.

Ściany wyższych kondygnacji zostały wykonane z bloczków silikatowych.

Budynek warsztatu:

Z uwagi na częściowe zagłębienie w grunt, podobnie jak w budynku stołówki, ściany nośne zostały wykonane w technologii żelbetowej.

3.6.3.Stropy i podciągi

Budynek stołówki studenckiej oraz budynek warsztatu:

Stropy wykonano w technologii żelbetowej monolitycznej. Opierają się na ścianach nośnych lub podciągach, jedno- lub dwukierunkowo. Rozpiętości konstrukcyjne nie przekraczają 8 m (w budynku stołówki) oraz 6,3 m (w budynku warsztatu).

3.6.4.Schody

Budynek stołówki studenckiej:

Schody wewnętrzne wykonano w technologii żelbetowej monolitycznej, w konstrukcji płytowej, jako klatki schodowe obudowane ścianami nośnymi. Konstrukcja spoczników wsparta jest na ścianach nośnych, natomiast biegów schodowych na spocznikach oraz wspornikowo na ścianach. Wymiary stopni wynoszą 13 x 16,5 x 27 (ilość stopni w jednym biegu x wysokość stopnia w cm x głębokość stopnia w cm), głębokość spoczników wynosi w każdym przypadku powyżej 150 cm, a szerokość biegów schodowych w świetle poręczy – w każdym przypadku powyżej 130cm, co spełnia wymagania przepisów techniczno-budowlanych.

Schody zewnętrzne:

Wszystkie schody zewnętrzne terenowe posiadają wymiary stopni 15 x 35 (wysokość stopnia w cm x głębokość stopnia w cm) oraz nie więcej niż 10 stopni w jednym biegu. Szerokość biegów wynosi co najmniej 140 cm w świetle poręczy, a głębokość spoczników co najmniej 160 cm, co spełnia wymagania zawarte w przepisach techniczno-budowlanych.

Schody zewnętrzne prowadzące na taras i dach wykonano w technologii żelbetowej monolitycznej, w konstrukcji płytowej. Spoczniki są wsparte na słupach lub wspornikowo na ścianach nośnych, natomiast biegi schodowe na spocznikach. Wymiary stopni wynoszą 14,3 x 35 x 10 (wysokość stopnia w cm x głębokość stopnia w cm x ilość stopni w jednym biegu). Głębokość spocznika wynosi 160 cm, a szerokość biegu schodowego 130 cm w świetle poręczy. Wymiary te spełniają wymagania zawarte w przepisach techniczno-budowlanych.

3.6.5.Stropodachy

Budynek stołówki studenckiej:

Stropodach został wykonany w konstrukcji żelbetowej monolitycznej jako dach użytkowy o odwróconym układzie warstw. Większość obrysu stropodachu stanowi część zielona z warstwą substratu oraz ekstensywną zielenią niską. W donicach posadzono również zieleni średnią. Pozostała część dachu to strefa techniczna z ograniczonym dostępem użytkowników.

Budynek warsztatu:

Podobnie jak w budynku stołówki stropodach wykonano w technologii żelbetowej monolitycznej jako zielony dach o odwróconym układzie warstw z zielenią ekstensywną i donicami z zielenią średnią. Stropodach posiada niewielkie nachylenie w kierunku południowym. Spadek zewnętrznej powierzchni nie przekracza jednak 5%.

3.6.6.Rozwiązania materiałowe

Budynek stołówki studenckiej oraz budynek warsztatu:

Ściany zewnętrzne obu budynków zostały wykonane w technologii trójwarstwowej, zaizolowane wełną mineralną i wykończone cegłą ceramiczną w naturalnym kolorze. Pasy międzykondygnacyjne dekorowane są ceglany detalami mocowanymi do elewacji jako prefabrykowane elementy (dotyczy budynku stołówki).

Dodatkowym elementem dekoracyjno-użytkowym są ażurowe ściany ceglane. Zostały one wykonane z cegły ceramicznej w ciemniejszym odcieniu nawlekanej na podkonstrukcję z linek stalowych mocowaną punktowo do ściany zewnętrznej budynku (na kondygnacji parteru, pierwszego i drugiego piętra stołówki oraz w warsztacie) oraz do specjalnych stalowych słupków wsporczych (dotyczy ażurowej osłony na poziomie trzeciego piętra stołówki).

Balustrady zewnętrzne zostały wykonane z aluminium malowanego proszkowo w kolorze jasnobrązowym (szprosy), oraz ciemnobrązowym (pochwyt).

Fragmenty elewacji budynku warsztatu (wykończenie górnego pasa na styku z krawędzią dachu oraz pionowych pasów z napisami) został wykonany z paneli aluminiowych w kolorze ciemnobrązowym.

3.6.7. Ślusarka okienna i drzwiowa

Stołówka studencka oraz a

Ramy okienne i drzwiowe zostały wykonane z aluminium malowanego proszkowo, w kolorze jasnobrązowym. Otwory okienne występują zarówno w systemie stałym – jako nieotwieralne witryny, jak i otwieralno-stałym, gdzie w dolnej, stałej części zastosowano szkło hartowane o podwyższonej odporności na uszkodzenia mechaniczne. We wszystkich przeszkleniach zastosowano szkło dwukomorowe o dobrych parametrach izolacyjności termicznej i akustycznej, o współczynniku przenikania ciepła U poniżej wartości $0,9 \text{ W/m}^2\text{K}$, co odpowiada obecnym wymaganiom. Ślusarka montowana jest za pomocą specjalnych profili w warstwie izolacji termicznej aby zapobiegać powstawaniu mostków termicznych.

3.7. Instalacje

Oba budynki zostały przyłączone do wszystkich niezbędnych sieci instalacyjnych: wodnej (wody ciepłej i zimnej), kanalizacji sanitarnej, elektroenergetycznej, telekomunikacyjnej oraz do miejskiej sieci ciepłowniczej. Pomieszczenia przyłączy w budynku stołówki znajdują się na parterze, w części budynku zagłębionej w grunt, w zachodnim skrzydle, a w budynku warsztatu – na parterze od strony ul. R. Traugutta.

Woda deszczowa gromadzona na dachu stołówki oraz odprowadzana z terenu znajdującego się bezpośrednio przy niej zbierana jest w zbiornikach znajdujących się wewnątrz budynku, w sąsiedztwie pomieszczenia przyłącza wody. Wykorzystywana jest do podlewania zieleni oraz jako tak zwana „woda szara” do spłukiwania toalet w budynku.

Oba budynki wyposażone są w instalację wentylacji mechanicznej. W budynku stołówki znajdują się dwa piony przeznaczone do prowadzenia instalacji wentylacyjnych pomiędzy kondygnacjami, pomieszczenie wentylatorni zlokalizowane na parterze we wschodnim skrzydle oraz przestrzeń instalacyjna na dachu przewidziana jako miejsce na czerpnię i wyrzutnię powietrza. W warsztacie również przewidziano pomieszczenie wentylatorni oraz przestrzeń instalacyjną na dachu, gdzie mogłaby się znaleźć wyrzutnia zużytego powietrza. Lokalizacja czerpni proponowana jest na poziomie terenu, w sąsiedztwie pieszego deptaka wyłączonego z ruchu samochodowego.

3.8. Warunki ochrony przeciwpożarowej

3.8.1. Podstawowe informacje

Budynek stołówki to obiekt użyteczności publicznej zakwalifikowany do kategorii zagrożenia ludzi ZLI oraz ZLIII (strefa ZLIII obejmuje jedynie fragment budynku wydzielony ścianami oddzielenia przeciwpożarowego o klasie odporności ogniowej co najmniej REI 120, znajdujący się na parterze). Wysokość obiektu liczona od poziomu najniższej położonego wejścia

do przekrycia dachowego pomieszczeń znajdujących się na ostatniej kondygnacji wynosi 17,2 m co kwalifikuje budynek jako obiekt średniowysoki o klasie odporności pożarowej „B”.

Budynek warsztatu to obiekt użyteczności publicznej zakwalifikowany do kategorii zagrożenia ludzi ZLIII. Wysokość obiektu wynosi 4,48 m co kwalifikuje go jako obiekt niski o klasie odporności pożarowej „C”.

3.8.2.Przejścia i dojścia ewakuacyjne

Budynek stołówki:

W budynku stołówki znajdują się dwie strefy pożarowe: strefa ZL I obejmująca zdecydowaną większość budynku oraz strefa ZL III obejmująca fragment kondygnacji parteru. Strefy oddzielone są ścianą oddzielenia przeciwpożarowego o klasie odporności ogniowej co najmniej REI 120 oraz stropem o klasie odporności ogniowej co najmniej REI 160.

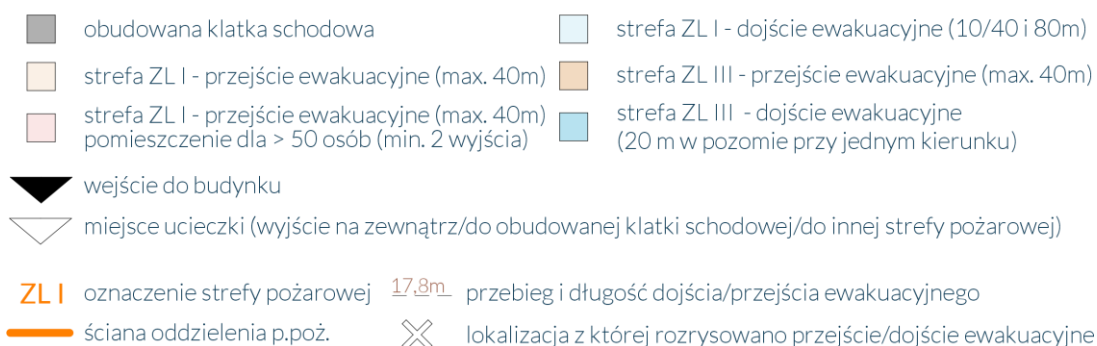
Budynek posiada trzy obudowane klatki schodowe oraz wyjścia znajdujące się na poziomie parteru i pierwszego piętra.

Zgodnie z przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa pożarowego dopuszczalne długości przejść ewakuacyjnych wynoszą 40m, a dopuszczalne długości dojść ewakuacyjnych, w zależności od kategorii ZL oraz liczby możliwych kierunków ucieczki:

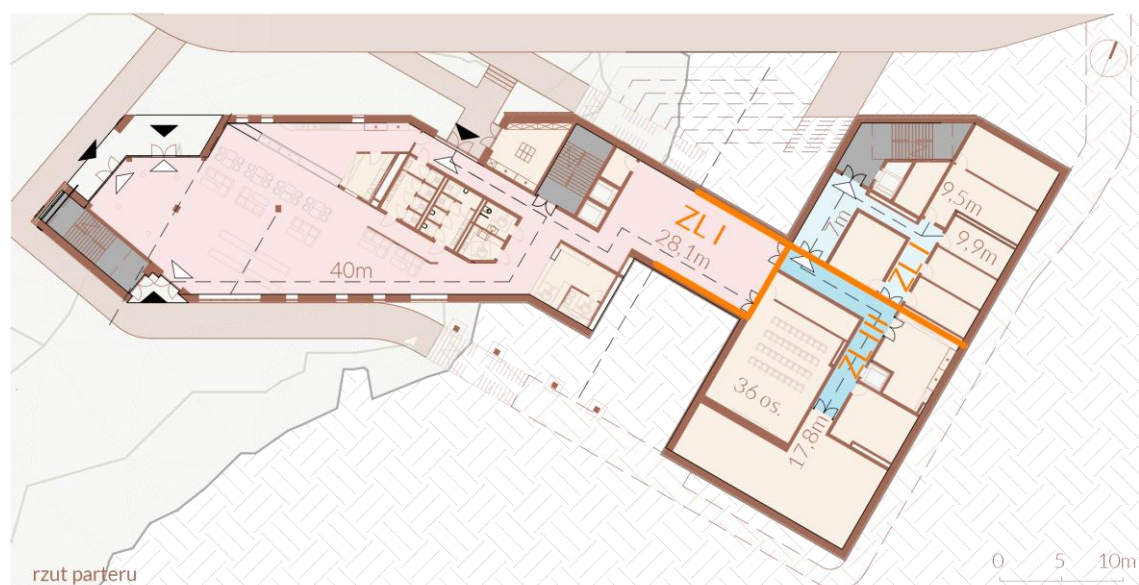
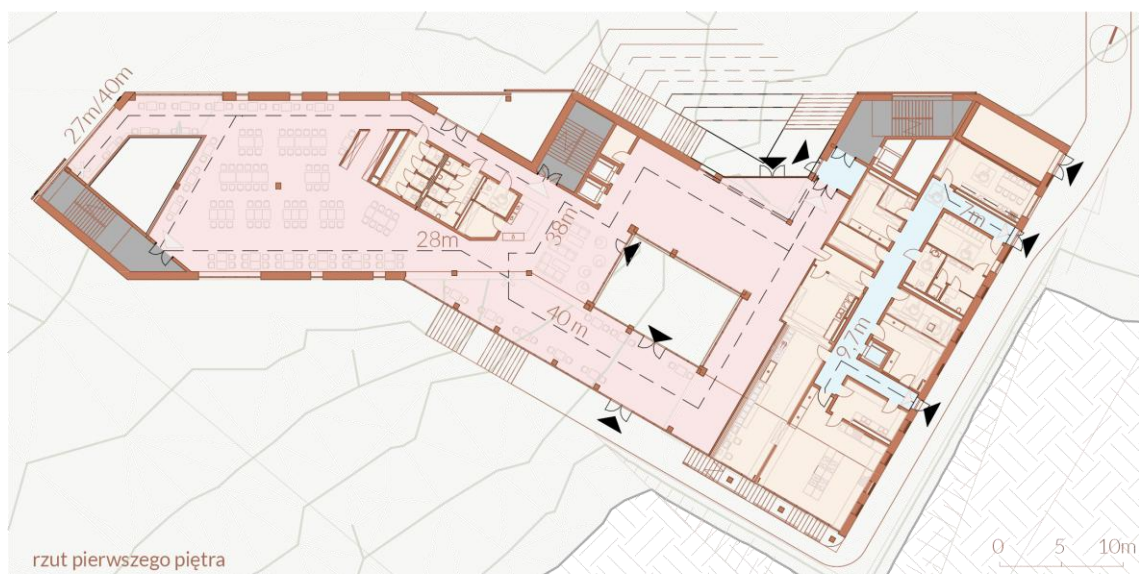
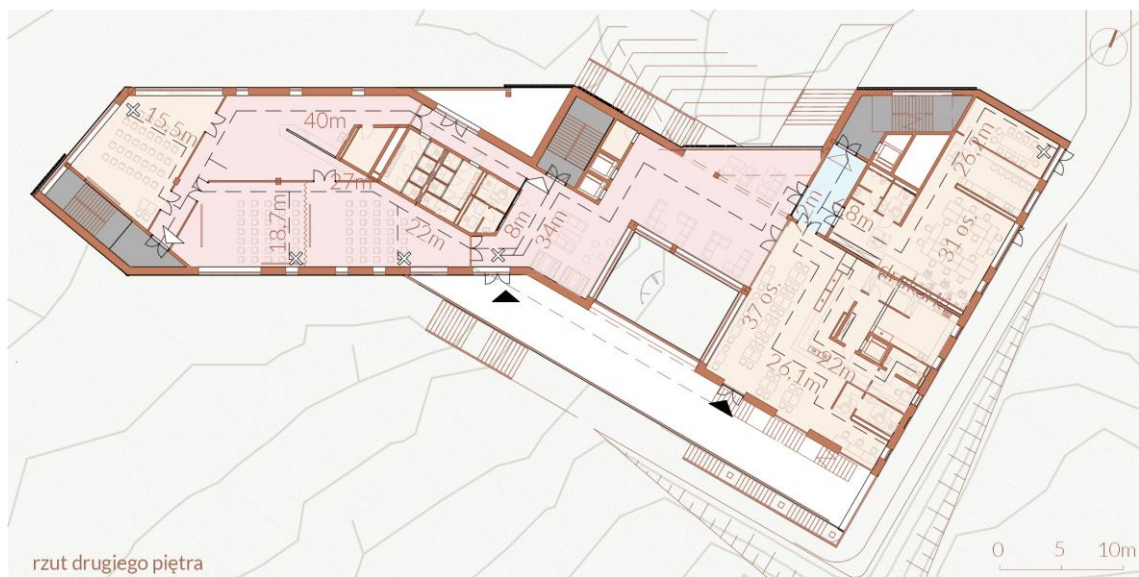
- w strefie ZL I przy jednym kierunku dojścia – 10m
- w strefie ZL I przy dwóch kierunkach dojścia – 40m i 80m do drugiego dojścia
- w strefie ZL III przy jednym kierunku dojścia – 20m na poziomej drodze ewakuacyjnej
- w strefie ZL III przy dwóch kierunkach dojścia – 60m i 120m dla drugiego dojścia.

Ponadto, pomieszczenia gdzie planowane jest przebywanie jednocześnie ponad 50 osób powinny być wyposażone w co najmniej 2 wyjścia oddalone od siebie o minimum 5m. Wszystkie powyższe warunki zostały spełnione, co pokazano dokładniej na schemacie poniżej.

SCHEMAT EWAKUACJI

Ryc. 78. Wyjaśnienie oznaczeń schematu ewakuacji z budynku stołówki. Opracowanie własne.

Ryc. 79. Schemat ewakuacji z budynku stołówki. Rysunek przedstawia (od dołu): parter, pierwsze i drugie piętro. Opracowanie własne.

Budynek warsztatu:

Cały budynek stanowi jedną strefę pożarową zakwalifikowaną do kategorii zagrożenia ludzi ZLIII. Długości przejść ewakuacyjnych nie przekraczają 40m, a długość dojścia ewakuacyjnego nie przekracza 20m, co spełnia wymogi zawarte w przepisach dotyczących bezpieczeństwa pożarowego.

3.8.3.Drogi pożarowe i usytuowanie względem innych obiektów

Żaden z projektowanych obiektów nie znajduje się w odległości mniejszej niż 8m od sąsiednich zabudowań, co spełnia wymogi zawarte w przepisach dotyczących bezpieczeństwa pożarowego.

Budynek stołówki wymaga doprowadzenia drogi pożarowej. Funkcję tę pełni projektowany ciąg pieszo-jezdny (wyłączony z ruchu samochodowego, dostępny tylko dla pojazdów obsługujących obiekt i uprzywilejowanych, w tym dla pojazdów straży pożarnej). Droga przebiega wzdłuż dłuższego boku budynku, a jej bliższa krawędź znajduje się w odległości ponad 5 m od ściany budynku.

3.9.Dostępność dla osób niepełnosprawnych

Wszystkie kondygnacje obydwu projektowanych budynków, włącznie z zielonymi dachami użytkowymi, są w całości dostępne dla osób z niepełnosprawnościami, w tym dla osób poruszających się na wózku. Dostęp do kondygnacji parterowych możliwy jest bezpośrednio z poziomu przylegających, utwardzonych ciągów pieszych, dostęp na wyższe kondygnacje umożliwiają dźwigi osobowe o wymiarach kabiny dostosowanej do potrzeb osób poruszających się na wózku, wyposażone w wypukłe piktogramy oraz sygnalizację dźwiękową.

Na każdej kondygnacji budynku stołówki studenckiej oraz w budynku warsztatu znajduje się ogólnodostępna toaleta dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie odpowiedniej przestrzeni manewrowej oraz uchwytów.

4. Bibliografia

4.1. Wykaz literatury

4.1.1. Źródła drukowane:

1. Agranowicz-Ponomariowa E., Mazanik A., Tokajuk A., Żarnowiecka J., *Dom dla studenta. Projektowanie architektoniczne wnętrz pokoju w akademiku*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej, Białystok 2017, s. 73.
2. Auksztol J. (red.), *Kapitał ludzki w Polsce w latach 2018-2022*, GUS, Warszawa, Gdańsk 2023. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/inne-opracowania/inne-opracowania-zbiorcze/kapital-ludzki-w-polsce-w-latach-2018-2022,8,9.html> [data dostępu: 26.05.2024].
3. Auksztol J. (red.), *Szkolnictwo wyższe i jego finanse w 2022 roku*, GUS, Warszawa, Gdańsk 2023. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/szkolnictwo-wyzsze-i-jego-finance-w-2022-roku,2,19.html> [data dostępu 6.06.2024].
4. Baran M., Hamer K., *Młodzi dorośli podczas pandemii COVID-19* [w:] Skarżyńska K. (red.) *Młodzi dorośli: identyfikacje, postawy, aktywizm i problemy życiowe*, Instytut Problemów Współczesnej Cywilizacji im. Marka Dietricha, Warszawa 2021, s. 99-123.
5. Bartoszevska A., Staruch E., *Studenci na rynku nieruchomości – raport 2021*, Amron, Warszawa 2021. Dostępne w internecie: <https://amron.pl/strona.php?tytul=studenci-na-ryнку-nieruchomosci> [data dostępu: 6.06.2024].
6. Bojęć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki w Polsce – perspektywy rozwoju rynku domów studenckich*, Thinkco, 2020. Dostępne w internecie: <https://thinkco.pl/prywatne-akademiki-w-polsce-raport/> [data dostępu: 23.05.2024].
7. Cekin R., *Psychological Benefits of Regular Physical Activity: Evidence from Emerging Adults* [w:] *Universal Journal of Educational Research* 2015, t. 3, nr 10, s. 710-715. DOI: 10.13189/ujer.2015.031008.
8. Coley R. L., Sullivan W. C., Kuo, F. E. *Where Does Community Grow?: The Social Context Created by Nature in Urban Public Housing* [w:] *Environment and Behavior* 1997, t. 29, nr 4, s. 468-494. DOI: <https://doi.org/10.1177/001391659702900402>.
9. *Czas na prywatne domy studenckie – rekordowa liczba nowych akademików w Polsce*, CBRE, 2023. Dostępne w internecie: <https://www.cbre.pl/insights/figures/czas-na-prywatne-domy-studenckie> [data dostępu: 23.05.2024].
10. Czerniak A., Jarczevska-Gerc E. (red.) *Szczęśliwy Dom Młodzi dorośli: szczęście do poprawki*, Otodom, Warszawa 2023, s. 9. Dostępne w internecie: https://www.otodom.pl/wiadomosci/wp-content/uploads/2023/08/Otodom_Szczesliwy-dom_Mlodzi-dorosli_2023_.pdf [data dostępu: 6.06.2024].
11. Elmer T., Mephram K., Stadtfeld Ch., *Students under lockdown: Comparisons of students' social networks and mental health before and during the COVID-19 crisis in Switzerland* [w:] *PLOS ONE* 2020, t. 15, nr 7, s. 1 - 22. DOI: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0236337>.
12. Faryna-Paszkiewicz H., *Akademik* [w:] *Ochotnik*. Pismo ośrodka kultury Ochoty 2009, nr 56, s. 7. ISSN: 1734-5510.
13. Franczak R., *Psychoterapia wśród studentów. Stan aktualny i potrzeby* [w:] *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, sectio J – Paedagogia-Psychologia* 2016, t. 29, nr 1, s. 251 – 262. DOI: 10.17951/j.2016.29.1.251.
14. Grzybowski A., *Był Bratniak. Stanisław Przybyszewski i Antoni Osuchowski – Wielcy Zapomniani Jałmużnicy* [w:] *Pismo PG* 2023, t. 265, nr 4, s. 39-42. ISSN 1429-4494.
15. Hay P. i inni, *Epidemiology of eating disorders: population, prevalence, disease burden and quality of life informing public policy in Australia—a rapid review* [w:] *Journal of Eating Disorders* 2023, t. 11, nr 23. DOI: <https://doi.org/10.1186/s40337-023-00738-7>.

16. Kaczmarczyk M. (red.), *Pokolenie Z na rynku pracy postawy, priorytety, oczekiwania - raport z badań*, Wyższa Szkoła Humanitas, Sosnowiec, Warszawa 2023. Dostępne w internecie: https://www.humanitas.edu.pl/resources/upload/zetki%20wyniki%20bada%C5%84_RAPOR T.pdf. [data dostępu: 6.06.2024].
17. Kardjalik K., Bryła M., Maniecka-Bryła I., *Zachowania zdrowotne związane z odżywianiem oraz występowanie nadwagi i otyłości w grupie studentów* [w:] *Problemy Higieny i Epidemiologii* 2012, t. 93, nr 1, s. 71-79.
18. Kessler R.C., Berglund P., Demler O., Jin R., Merikangas K.R., Walters E.E., *Lifetime prevalence and age-of-onset distributions of DSM-IV disorders in the National Comorbidity Survey Replication* [w:] *Arch Gen Psychiatry* 2005, t. 62, nr 6, s. 593-602. DOI: 10.1001/archpsyc.62.6.593.
19. Krzempek K., Szczepański J., *Kampus Politechniki Gdańskiej*, Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej, Gdańsk 2023.
20. Lawton E., Brymer E., Clough P., Denovan A., *The Relationship between the Physical Activity Environment, Nature Relatedness, Anxiety, and the Psychological Well-being Benefits of Regular Exercisers* [w:] *Frontiers in Psychology* 2017, t. 8, nr 1058, s. 1-11. DOI:10.3389/fpsyg.2017.01058.
21. Lippke S., Fischer M.A., Ratz T., *Physical Activity, Loneliness, and Meaning of Friendship in Young Individuals - A Mixed-Methods Investigation Prior to and During the COVID-19 Pandemic With Three Cross-Sectional Studies* [w:] *Frontiers in Psychology* 2021, t. 12, nr artykułu: 617267. DOI: 10.3389/fpsyg.2021.617267.
22. Lwow F., Dunajska K., Milewicz A., *Występowanie czynników ryzyka jadłowstrętu psychicznego i bulimii u 18-letnich dziewcząt* [w:] *Endokrynologia, Otyłość, Zaburzenia Przemiany Materii* 2007, t. 3, nr 3, s. 33-38. ISSN 1734-3321.
23. Maksimowska B., Nowakowski A., *Problemy rozwoju akademickiej kultury fizycznej w Polsce* [w:] *Prace Naukowe. Kultura Fizyczna* 1997, nr 1, s. 29-37.
24. Montgomery Ch., *Miasto szczęśliwe. Jak zmienić nasze życie zmieniając nasze miasta*, Wysoki Zamek, Kraków 2021.
25. NFZ o zdrowiu – *Depresja*, NFZ, Warszawa 2020. Dostępne w internecie: <https://ezdrowie.gov.pl/portal/home/badania-i-dane/zdrowe-dane/raporty/nfz-o-zdrowiu-depresja> [data dostępu: 7.06.2024].
26. Pawluk I. i inni, *Nadwaga i otyłość - małymi krokami do zdrowia*, : Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2022.
27. Petruzzello S.J., Box A.G., *The Kids Are Alright—Right? Physical Activity and Mental Health in College Students* [w:] *Kinesiology Review* 2020, nr 9, s. 279-286. DOI: <https://doi.org/10.1123/kr.2020-0039>.
28. Płasek R., *Przemiany szkolnictwa wyższego w Polsce po roku 1989 – w stronę komercjalizacji systemu?* [w:] *Kwartalnik pedagogiczny* 2016, t. 239, nr 1, s. 63-82.
29. Pohlhausen E., *Die Technische Hochschule Danzig*, DARI-VERLAG BERLIN-HAENSEE, Berlin 1930.
30. Popov A., *Historical development stages of the student youth accommodation architecture from dormitories prototypes to post-industrial university campuses* [w:] *International Journal of Civil Engineering and Technology (IJCET)* 2018, t. 9, nr 11, s. 2527. ISSN:0976-6316.
31. Przypaśniak W., Sawczuk K. (red.), *Studenci na rynku nieruchomości – raport 2023*, Amron, Warszawa 2023. Dostępne w internecie: <https://amron.pl/strona.php?tytul=studenci-na-ryнку-nieruchomosci> [data dostępu: 6.06.2024].
32. Rasińska R., *Nawyki żywieniowe studentów w zależności od płci* [w:] *Nowiny Lekarskie* 2012, t. 81, nr. 4, s. 354–359.
33. Rymarzak M., Trojanowski, D., *Modele finansowania inwestycji w domy studenckie uczelni publicznych na przykładzie Polski* [w:] *World of real estate journal* 2017, nr 107, s. 21-28.

34. Siwińska B. (red.), *Study in Poland „Studenci zagraniczni w Polsce 2022*, Perspektywy, 2022. Dostępne w internecie: <http://studyinpoland.pl/raport2022/#page2> [data dostępu: 6.06.2024].
35. Stefańska E. i inni, *Sposób żywienia studentów Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku w zależności od miejsca zamieszkania w trakcie studiów* [w:] *Problemy Higieny i Epidemiologii* 2010, t. 91, nr 4, s. 585-590.
36. Szałtys D. (red.), *Sytuacja demograficzna Polski do 2022r*, GUS, Warszawa 2023, s. 17. Dostępne w internecie: https://stat.gov.pl/files/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5468/40/3/1/sytuacja_demograficzna_polski_do_2022.pdf [data dostępu: 7.06.2024].
37. Szczepański J., *Architektura zespołu Politechniki Gdańskiej 1904-2018*, Fundacja Terytoria Książki, Gdańsk 2019.
38. Tavalacci, M.P. i inni, *Sharp Increase in Eating Disorders among University Students since the COVID-19 Pandemic* [w:] *Nutrients* 2021, t. 13, nr 10, s. 1-5. DOI: <https://doi.org/10.3390/nu13103415>.
39. Ulrich R.S., *View Through a Window May Influence Recovery from Surgery* [w:] *Science* 1984, t. 224, nr 4647, s. 420-421. DOI: [10.1126/science.6143402](https://doi.org/10.1126/science.6143402).
40. Vasileiou K., Barnett, J., Barreto, M., Vines, J., Atkinson, M., Long, K., Bakewell, L., Lawson, S., Wilson, M., *Coping with loneliness at university: A qualitative interview study with students in the UK* [w:] *Mental Health & Prevention* 2019, t. 13, s. 21-30. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.mhp.2018.11.002>.
41. Wilson E.O., *Biophilia*, Harvard University Press 1986.
42. Wojtyła A. i inni, *Zaburzenia odżywiania u polskich gimnazjalistów* [w:] *Problemy Higieny i Epidemiologii* 2011, t. 92, nr 2, s. 343-350.
43. Yu H., An S., Tao Y., Austin L., *Correlation and Change in Physical Activity and Physical Fitness across Four Years of College Students after One Year of COVID-19 Lockdown* [w:] *Healthcare* 2022, t. 10, nr 1691, s. 1-13. DOI: <https://doi.org/10.3390/healthcare10091691>.
44. Ząbczyk-Chmielewska B., *Działalność Naukowego „Koła Mechaników i Elektrotechników Studentów Polaków Politechniki Gdańskiej” w latach 1923-1939* [w:] *Zeszyty Naukowe Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej* 2022, nr 74, s. 15-20. DOI: [10.32016/1.74.01](https://doi.org/10.32016/1.74.01).
45. *Zielona Księga w sprawie partnerstw publiczno-prywatnych i prawa wspólnotowego w zakresie zamówień publicznych i koncesji*, Komisja Wspólnot Europejskich, Bruksela 2004. Dostępne w internecie: <https://www.ppp.gov.pl/file.php?i=przegladarka-plikow/ZK-PPP-zamowienia-koncesje-240111.pdf> [data dostępu: 26.05.2024].
46. Zimolzak P., Bodzon M. (red.), *Studenci na rynku pracy – raport badawczy*, SW Research, 2022, s. 4-7. Dostępne w internecie: <https://www.programkariera.pl/wp-content/uploads/2022/06/Program-Kariera-Student-w-pracy-2022.pdf> [data dostępu: 6.06.2024].

4.1.2. Źródła internetowe:

1. Bara Z. K., *Bratnia Pomoc Studentów Politechniki Gdańskiej. Działalność organizacji polskich studentów od chwili jej powstania do początku II wojny światowej (lata 1913–1939)*. Dostępne w internecie: https://pg.edu.pl/files/2021-11/rozdzia%C5%82%201_11-62.pdf [data dostępu: 30.05.2024].
2. Borowik-Hołubowicz J., *Gedanopedia, Studenci Polacy na Technische Hochschule Danzig*. Dostępne w internecie: https://gdansk.gedanopedia.pl/gdansk/?title=STUDENCI_POLACY_NA_TECHNISCHE_HOCHSCHULE_DANZIG [data dostępu: 3.04.2024].

3. Cambridge Dictionary. *Body positive*. Dostępne w internecie: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/body-positive> [data dostępu: 23.05.2024].
4. Cambridge Dictionary, *Creative industry*. Dostępne w internecie: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/creative-industry> [data dostępu: 6.06.2024].
5. Feldzensztajn A., Warchoń F., *Samorządność w Domach Studenckich*. Dostępne w internecie: https://pg.edu.pl/files/2021-11/rozdzia%C5%82%20_63-323.pdf [data dostępu: 6.06.2024].
6. Figlarowicz S., Wywiad z Janem Chojnackim: Okruchy zdarzeń. Dostępne w internecie: https://pg.edu.pl/files/2021-11/rozdzia%C5%82%20_63-323.pdf [data dostępu: 6.06.2024].
7. Gajewska A., *Partnerstwo Publiczno-Prywatne Analiza ekonomiczno-finansowa w PPP – jak sprawdzić, czy można i powinno się realizować projekt w PPP w sektorze szkolnictwa wyższego?* Dostępne w internecie: <http://arch.krasp.org.pl/wp-content/uploads/sites/12/2014/09/PPP-prezentacja-SGH.pdf>. [data dostępu: 26.05.2024].
8. Gdańsk.pl. *Gdańsk w liczbach*. (2023). Dostępne w internecie: <https://www.gdansk.pl/gdansk-w-liczbach/mieszkancy,a,108046> [data dostępu: 26.05.2024].
9. Guarda A., American Psychiatric Association. *What are Eating Disorders?* Dostępne w internecie: <https://www.psychiatry.org/patients-families/eating-disorders/what-are-eating-disorders> - tłumaczenie własne autorki [data dostępu: 22.05.2024].
10. GUS. *Odsetek osób w wieku powyżej 15 lat według indeksu masy ciała (BMI)*. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/zdrowie/zdrowie/odsetek-osob-w-wieku-powyzej-15-lat-wedlug-indeksu-masy-ciala-bmi,23,1.html> [data dostępu: 22.05.2024].
11. GUS. *Pojęcia stosowane w statystyce publicznej - saldo migracji wewnętrznych*. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/3222,pojecie.html> [data dostępu: 26.05.2024].
12. GUS, *Pojęcia stosowane w statystyce publicznej – stacjonarna opieka zdrowotna*. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/1951,pojecie.html> [data dostępu: 7.06.2024].
13. GUS. *Pojęcia stosowane w statystyce publicznej - współczynnik skolaryzacji brutto*. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/1349,pojecie.html> [data dostępu: 6.06.2024].
14. Internetowy system aktów prawnych. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 września 1988 r. w sprawie warunków oraz rodzajów i wysokości świadczeń pomocy materialnej dla studentów studiów dziennych (Dz.U. 1988 nr 35 poz. 275) - §9 ust.2*. Dostępne w internecie: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19880350275> [data dostępu: 7.06.2024].
15. Internetowy system aktów prawnych. *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. (Dz.U. 2002 nr 75 poz. 690)*. Dostępne w internecie: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20020750690> [data dostępu: 5.04.2025].
16. Internetowy system aktów prawnych. *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 września 1977 r. w sprawie pomocy materialnej dla studentów szkół wyższych (Dz.U. 1977 nr 29 poz. 126) - § 37*. Dostępne w internecie: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19770290126> [data dostępu: 7.06.2024].
17. Internetowy system aktów prawnych. *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 1991 r. w sprawie warunków, form, trybu przyznawania i wypłacania oraz wysokości świadczeń pomocy materialnej dla studentów studiów dziennych (Dz.U. 1991 nr 9 poz. 32) - §7 ust. 2*. Dostępne w internecie: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19910090032> [data dostępu: 7.06.2024].

18. Internetowy system aktów prawnych. *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 1964 r. w sprawie pomocy materialnej dla studentów szkół wyższych* (Dz.U. 1964 nr 4 poz. 23) - §3 ust. 2 pkt. 7, ust. 3 pkt. 1. Dostępne w internecie: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19640040023> [data dostępu: 7.06.2024].
19. Internetowy system aktów prawnych. *Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane*. (Dz.U. 1994 nr 89 poz. 414). Dostępne w internecie: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu19940890414> [data dostępu: 5.04.2025]
20. Internetowy System Aktów Prawnych. *Ustawa z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym*. Dostępne w internecie: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu19900650385> [data dostępu: 6.06.2024].
21. Internetowy System Aktów Prawnych. *Ustawa z dnia 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych*. Dostępne w internecie: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu19970960590> [data dostępu: 6.06.2024].
22. Internetowy System Aktów Prawnych. *Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym*. Dostępne w internecie: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20051641365> [data dostępu: 6.06.2024].
23. Internetowy system aktów prawnych. *Ustawa z dnia 28 maja 2004 r. o zmianie ustawy o szkolnictwie wyższym, ustawy o wyższych szkołach zawodowych, ustawy o pożyczkach i kredytach studenckich oraz o zmianie niektórych innych ustaw* (Dz.U. 2004 nr 152 poz. 1598). Dostępne w internecie: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20041521598> [data dostępu: 7.06.2024].
24. Januszajtis A., Strona Politechniki Gdańskiej. *Zarys historii Politechniki Gdańskiej do 1945 r.* Dostępne w internecie: <https://pg.edu.pl/uczelnia/fakty-i-liczby/zarys-historii/do-1945>, [data dostępu: 2.04.2024]
25. Kłosińska K., Słownik Języka Polskiego. *Bursa*. Dostępne w internecie: <https://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/Bursa;18638.html> [data dostępu 5.06.2024].
26. Kraków Convention Bureau, *Kraków The Host City: Historie Odcinek 6 pt.: Pierwsze bursy i oboże*. Dostępne w internecie: https://convention.krakow.pl/aktualnosci/251602,1403, komunikat,krakow_the_host_city__historie__odcinek_6_pt__pierwsze_bursy_i_oborze.html [data dostępu: 5.06.2024].
27. Marciniak G. (red.), *Szkoły wyższe i ich finanse w 2007r.*, GUS, Warszawa 2008. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/szkoły-wyższe-i-ich-finance-w-2007-r,2,4.html?contrast=default> [data dostępu: 6.06.2024].
28. Ministerstwo Zdrowia. *Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (AOS)*. Dostępne w internecie: <https://archiwum.mz.gov.pl/leczenie/ambulatoryjna-opieka-specjalistyczna/> [data dostępu: 7.06.2024].
29. Ministerstwo Zdrowia. *Zdrowie psychiczne Polaków – w roli głównej Mózg*. Dostępne w internecie: <https://archiwum.mz.gov.pl/zdrowie-i-profilaktyka/promocja-zdrowia/jakdzialazdrowyctw/zdrowie-psychiczne-polakow-w-roli-glownej-mozg/> [data dostępu: 7.06.2024].
30. Perspektywy, *Opublikowano raport „Studenci zagraniczni w Polsce 2023*. Dostępne w internecie: https://perspektywy.pl/portall/index.php?option=com_content&view=article&id=9187:opublikowano-raport-studenci-zagraniczni-w-polsce-2023&catid=24&Itemid=119%20 [data dostępu: 6.06.2024].
31. Peterhouse University of Cambridge. *About the College*. Dostępne w internecie: <https://www.pet.cam.ac.uk/about-college> [data dostępu 5.06.2024].
32. Pg.edu.pl. *Pomoc psychologiczna*. Dostępne w internecie: <https://pg.edu.pl/studenci/osoby-z-niepelnosprawnoscia/pomoc-psychologiczna> [data dostępu: 4.06.2024].

33. Pg.edu.pl, *Rektorzy poprzednich kadencji*. Dostępne w internecie: <https://pg.edu.pl/uczelnia/ludzie-pg/rektorzy-poprzednich-kadencji/prof-ernst-pohlhausen-matematyka> [data dostępu: 4.05.2024].
34. Pg.edu.pl, *Statystyki*. Dostępne w internecie: <https://pg.edu.pl/dzial-ksztalcenia/statystyki> [data dostępu: 6.06.2024].
35. Pg.edu.pl, *Zadbaj o swoje zdrowie psychiczne razem z SSPG*. Dostępne w internecie: <https://pg.edu.pl/studenci/2024-05/zadbaj-o-swoje-zdrowie-psychiczne-razem-z-sspg> [data dostępu: 7.06.2024].
36. Pluta E., Strefa Designu Uniwersytetu SWPS. *Design biofiliczny. Jak wracamy do natury?* Dostępne w internecie: <https://web.swps.pl/strefa-designu/blog/20155-design-biofiliczny-jak-wracamy-do-natury> [data dostępu: 7.06.2024].
37. Quillen A., Zerocar. *The Workforce's Newest Members: Generation Z*. Dostępne w internecie: <https://zerocar.com/blog/2018/06/04/workforce-newest-members-generation-z/> [data dostępu: 6.06.2024].
38. Radon. *Studenci*. Dostępne w internecie: https://radon.nauka.gov.pl/raporty/studenci_2022 [data dostępu: 6.06.2024].
39. Serwis Nauka w Polsce - naukawpolsce.pl. *Rektorzy dopłacą do obiadów*. Dostępne w internecie: <https://naukawpolsce.pl/aktualnosci/news%2C18714%2Cректорzy-doplaca-do-obiadow.html> [data dostępu: 10.05.2024].
40. Słownik Języka Polskiego PWN. *Biofilia*. Dostępne w internecie: <https://sjp.pwn.pl/slowniki/biofilia.html> [data dostępu: 7.06.2024].
41. Słownik Języka Polskiego PWN. *Kazamaty*. Dostępne w internecie: <https://sjp.pwn.pl/slowniki/kazamaty> [data dostępu: 5.05.2024].
42. Słownik Języka Polskiego PWN. *Mesa*. Dostępne w internecie: <https://sjp.pwn.pl/slowniki/mesa.html> [data dostępu: 5.04.2025].
43. Strona internetowa SSP Techno-Service: *Współpraca z uczelniami i biznesem – Politechnika Gdańska; Informacje o firmie*. Dostępne w internecie: ssp.technoservice.com.pl [data dostępu: 5.04.2025].
44. *Szkolnictwo wyższe i jego finanse w (...)*, dane z lat 2010-2103, GUS, Warszawa 2011-2014. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/szkolnictwo-wyzsze-i-jego-finance-w-2022-roku,2,19.html> [data dostępu: 6.06.2024].
45. *Szkolnictwo wyższe w roku akademickim (...)*, raporty z lat 2016/17 – 2022/23, GUS, Warszawa, Gdańsk 2017-2023. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/szkolnictwo-wyzsze-w-roku-akademickim-20222023-wyniki-wstepne,8,9.html> [data dostępu: 6.06.2024].
46. Szulc T., Sejm.gov.pl. *Odpowiedź sekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu - z upoważnienia prezesa Rady Ministrów -na interpelację nr 8609 w sprawie likwidacji dopłat do stołówek i akademików studenckich*. Dostępne w internecie: <https://orka2.sejm.gov.pl/IZ4.nsf/main/576EDF78> [data dostępu: 10.05.2024].
47. Trójmiasto.pl. *Studentom PG pomoże psychoterapeuta*. Dostępne w internecie: <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Studentom-PG-pomoze-psychoterapeuta-n27967.html> [data dostępu: 4.06.2024].
48. Universität Rostock. *Pohlhausen, Ernst*. Dostępne w internecie: https://cpr.uni-rostock.de/resolve/id/cpr_person_00001314 [data dostępu: 7.05.2024].
49. University Health Service, University of Michigan. *National College Health Assessment 2018*. Dostępne w internecie: <https://uhs.umich.edu/ncha> [data dostępu: 7.06.2024].
50. WHO. *Mental health of adolescents*. Dostępne w internecie: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/adolescent-mental-health/?gad_source=1&gclid=Cj0KCQiArrCvBhCNARIsAOKAGcWV7JAv9MSCmyZKh-CIP1TRHGQpAkIR-yN1gb-IMIIPdEOZflbJJHoaAsx3EALw_wcB [data dostępu: 7.06.2024].

51. Wielki słownik języka polskiego, *fake news*. Dostępne w internecie: <https://wsjp.pl/haslo/podglad/87931/fake-news> [data dostępu: 6.06.2024].
52. 3D Warehouse. Dostępne w internecie: <https://3dwarehouse.sketchup.com/> [data dostępu: 15.10.2024].

4.2. Spis ilustracji i tabel

4.2.1. Spis ilustracji

Ryc. 1 Kreślarnia koła naukowego Korab. Fotografia archiwalna. Źródło fotografii: Bara Z. K., *Bratnia Pomoc Studentów Politechniki Gdańskiej. Działalność organizacji polskich studentów od chwili jej powstania do początku II wojny światowej (lata 1913–1939)*. Dostępne w internecie: https://pg.edu.pl/files/2021-11/rozdzia%C5%82%201_11-62.pdf [data dostępu: 5.05.2024]. 14

Ryc. 2 Sala Koła Mechaników i Elektryków Studentów Polaków. Fotografia archiwalna. Źródło fotografii: Bara Z. K., *Bratnia Pomoc Studentów Politechniki Gdańskiej. Działalność organizacji polskich studentów od chwili jej powstania do początku II wojny światowej (lata 1913–1939)*. Dostępne w internecie: https://pg.edu.pl/files/2021-11/rozdzia%C5%82%201_11-62.pdf [data dostępu: 5.05.2024]. 14

Ryc. 3. Lokalizacja obiektów związanych z działalnością organizacji Bratnia Pomoc skupiających życie studenckie Polaków na THD. A – gmach Główny, B – skupisko obiektów związanych z Bratnią pomocą. 1- Polski Dom Akademicki ZSPPG Bratnia Pomoc, 2 – boisko KS „Gedania”, 3 - kościół pod wezwaniem św. Stanisława Biskupa. Źródło grafiki: opracowanie własne na podstawie: <https://www.google.pl/maps/preview> [data dostępu: 7.05.2024]. 15

Ryc. 4. Budynek Polskiego Domu Akademickiego ZSPPG Bratnia Pomoc, 1935 r. Źródło grafik: Andrzejewski M., *Gedanopedia. Bratnia Pomoc Zrzeszenia Studentów Polaków Politechniki Gdańskiej*, Dostępne w internecie: https://gdansk.gedanopedia.pl/gdansk/?title=BRATNIA_POMOC_ZRZESZENIA_STUDENT%C3%93W_POLAK%C3%93W_POLITECHNIKI_GDA%C5%83SKIEJ [data dostępu: 18.05.2024]. 16

Ryc. 5. A - Rzut parteru niemieckiego domu studenckiego *Technische Hochschule Danzig*, 1929r. Źródło grafiki: Phelps H., *Das deutsche Studentenhaus in Danzig* [w:] *Ostdeutsche Monatschafte*, t.10, nr 5, s. 332. 17

Ryc. 6. A - Niezachowany do dzisiejszych czasów niemiecki dom studencki THD, 1933 r. Źródło grafiki: Meyer G. (red.), *Die Herberge der Deutschen Studentenschaft in Danzig* [w:] *Zentralblatt der Bauverwaltung vereinigt mit Zeitschrift für Bauwesen* 1934, t.54, nr 35, s. 490. 17

Ryc. 7. Sala królewiecka w niemieckim domu studenckim pełniąca funkcję jadalni. Źródło grafiki: Pohlhausen, E., *Die Technische Hochschule Danzig*, Berlin: DARI-VERLAG BERLIN-HALENSEE (1930) – str. 66 19

Ryc. 8. Stołówka w Polskim Domu Akademickim „Bratniak”, ok. 1925 r. Fot. Józef Sache - ze zbiorów Sekcji Historycznej Biblioteki PG. 19

Ryc. 9 Wnętrze stołówki nr 6, 1974. Fot. Roman Malinowski Źródło grafiki: Ilustrowany magazyn studentów Politechniki Gdańskiej *Kronika Studencka*, *Kronika* nr 461/43, reportaż nr 3/6, <http://www.pg.gda.pl/biblioteka/kronika/kronika.php?stat=1&typ=rep&oper=pokaz&nrk=568&inrr=3081&inrz=12324> [data dostępu: 20.05.2024]. 20

Ryc. 10 Widok na stołówkę nr 6 na osiedlu studenckim przy ul. Wyspiańskiego, 1973. Fot. Wojciech Leszczyński. Źródło grafiki: Ilustrowany magazyn studentów Politechniki Gdańskiej *Kronika Studencka*, *Kronika* nr 411/34, reportaż nr 3/2,

<http://www.pg.gda.pl/biblioteka/kronika/kronika.php?stat=1&typ=rep&oper=pokaz&nrk=534&inrr=2970&inrz=11837> [data dostępu:20.05.2024]. 20

Ryc. 11. Zmiany liczby studentów w Polsce w latach 1990-2023. Wykres na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego – raporty: *Szkolnictwo wyższe w roku akademickim (...)*, raporty z lat 2016/17 – 2022/23, GUS, Warszawa, Gdańsk 2017-2023. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/szkolnictwo-wyzsze-w-roku-akademickim-20222023-wyniki-wstepne,8,9.html>; *Szkolnictwo wyższe i jego finanse w (...)*, dane z lat 2010-2103, GUS, Warszawa 2011-2014. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/szkolnictwo-wyzsze-i-jego-finance-w-2022-roku,2,19.html> [data dostępu:25.04.2024]. 22

Ryc. 12. Tendencja spadku / wzrostu liczby studentów w Polsce w latach 2010-2023 Wykres na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego – raporty: *Szkolnictwo wyższe w roku akademickim (...)*, raporty z lat 2016/17 – 2022/23, GUS, Warszawa, Gdańsk 2017-2023. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/szkolnictwo-wyzsze-w-roku-akademickim-20222023-wyniki-wstepne,8,9.html>; *Szkolnictwo wyższe i jego finanse w (...)*, dane z lat 2010-2103, GUS, Warszawa 2011-2014. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/szkolnictwo-wyzsze-i-jego-finance-w-2022-roku,2,19.html> [data dostępu:25.04.2024]. 22

Ryc. 13. Piramida płci i wieku w 2024r. Na niebiesko zaznaczony przedział wiekowy 19-25 lat. Źródło grafiki: GUS, *Piramida wieku ludności Polski od 1970 roku (wraz z prognozą)*. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/ludnosc-piramida/> [data dostępu:28.04.2024]. 23

Ryc. 14. Prognozowana piramida płci i wieku w 2030 r. Na niebiesko zaznaczony przedział wiekowy 19-25 lat. Źródło grafiki: GUS, *Piramida wieku ludności Polski od 1970 roku (wraz z prognozą)*. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/ludnosc-piramida/> [data dostępu:28.04.2024]. 23

Ryc. 15. Zmiany współczynnika skolaryzacji w szkolnictwie wyższym w Polsce w latach 1990 – 2022 Wykres na podstawie danych GUS: *Szkoły wyższe i ich finanse w 2007 r.*, GUS, Warszawa 2008. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/szkoły-wyzsze-i-ich-finance-w-2009-r,2,6.html>; GUS. *Dane według dziedzin*. Dostępne w internecie: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica> [data dostępu:28.04.2024]. 24

Ryc. 16 Prognozowane w 2020 r. zmiany liczby studentów w Polsce. Dane przedstawione na wykresie są aktualne na rok 2020. Można zauważyć, że przewidywano wówczas wzrost liczby studentów od około 2023r. Według danych aktualnych na 2024 r. możemy stwierdzić, że wzrost liczby studentów rozpoczął się już od 2020r. Wykres na podstawie Bojć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki w Polsce – perspektywy rozwoju rynku domów studenckich*, Thinkco, 2020. Dostępne w internecie: <https://thinkco.pl/prywatne-akademiki-w-polsce-raport/> [data dostępu:28.04.2024]. 25

Ryc. 17 Liczba studentów zagranicznych w Polsce w latach 2000 – 2023. Wykres na podstawie: Siwińska B. (red.), *Study in Poland „Studenci zagraniczni w Polsce 2022, Perspektywy, 2022*. Dostępne w internecie: <http://studyinpoland.pl/raport2022/#page2> oraz *Perspektywy, Opublikowano raport „Studenci zagraniczni w Polsce 2023*. Dostępne w internecie: https://perspektywy.pl/portall/index.php?option=com_content&view=article&id=9187:opublikowano-raport-studenci-zagraniczni-w-polsce-2023&catid=24&Itemid=119 [data dostępu:30.04.2024]. 26

Ryc. 18 Udział studentów zagranicznych w ogólnej liczbie studentów w Polsce. Wykres na podstawie Siwińska B. (red.), *Study in Poland „Studenci zagraniczni w Polsce 2022, Perspektywy, 2022*. Dostępne w internecie: <http://studyinpoland.pl/raport2022/#page2> oraz *Perspektywy, Opublikowano raport „Studenci zagraniczni w Polsce 2023*. Dostępne w internecie: <https://perspektywy.pl/portall/index.php?option>

=com_content&view=article&id=9187:opublikowano-raport-studenci-zagraniczni-w-polsce2023&catid=24&Itemid=119. [data dostępu:30.04.2024]..... 27

Ryc. 19 Procentowy przyrost / spadek liczby zagranicznych studentów w wybranych państwach europejskich w latach 2014-19. Wykres na podstawie: Bojęć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), *Prywatne akademiki w Polsce – perspektywy rozwoju rynku domów studenckich*, Thinkco, 2020. Dostępne w internecie: <https://thinkco.pl/prywatne-akademiki-w-polsce-raport/> [data dostępu: 23.05.2024]..... 28

Ryc. 20 Studenci zagraniczni w Polsce według narodowości i według kontynentu w 2022 r. Wykres uwzględnia zarówno studentów z okresowych wymian międzyuczelnianych jak i studiujących w trybie pełnowymiarowym. Wykres na podstawie: Auksztol J. (red.), *Szkolnictwo wyższe i jego finanse w 2022 roku*, GUS, Warszawa, Gdańsk 2023. Dostępne w internecie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/szkolnictwo-wyzsze-i-jego-finance-w-2022-roku,2,19.html> [data dostępu 6.06.2024]. 28

Ryc. 21 Zmiany liczby studentów stacjonarnych Politechniki Gdańskiej w latach 2015-2023. Wykres na podstawie: Pg.edu.pl, *Statystyki*. Dostępne w internecie: <https://pg.edu.pl/dzial-ksztalcenia/statystyki> [data dostępu 9.06.2024]. 33

Ryc. 22 Tendencja spadku / wzrostu liczby studentów stacjonarnych Politechniki Gdańskiej. Wykres na podstawie: Pg.edu.pl, *Statystyki*. Dostępne w internecie: <https://pg.edu.pl/dzial-ksztalcenia/statystyki> [data dostępu 9.06.2024]. 34

Ryc. 23. Zmiany liczby studentów zagranicznych na Politechnice Gdańskiej w latach 2015-2023. Wykres na podstawie: Pg.edu.pl, *Statystyki*. Dostępne w internecie: <https://pg.edu.pl/dzial-ksztalcenia/statystyki> [data dostępu 9.06.2024]. 34

Ryc. 24. Saldo migracji w Gdańsku w latach 2000 – 2022. Wykres na podstawie: Gdańsk.pl. *Gdańsk w liczbach*. Dostępne w internecie: <https://www.gdansk.pl/gdansk-w-liczbach/mieszkancy,a,108046> [data dostępu: 26.05.2024]..... 35

Ryc. 25. Zmiany liczby ludności Gdańska w latach 2000 – 2023. Wykres na podstawie: Gdańsk.pl. *Gdańsk w liczbach*. Dostępne w internecie: <https://www.gdansk.pl/gdansk-w-liczbach/mieszkancy,a,108046> [data dostępu: 26.05.2024]..... 35

Ryc. 26. Badanie ankietowe cz.1 - udział respondentów wg. roku studiów i miejsca zamieszkania. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej..... 37

Ryc. 27. Badanie ankietowe cz.2 - udział respondentów wg. okresu studiowania i miejsca zamieszkania w czasie studiów. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej. 38

Ryc. 28 Status mieszkaniowy studentów w Polsce w 2023 r. Wykres na podstawie: Przypaśniak W., Sawczuk K. (red.), *Studenci na rynku nieruchomości – raport 2023*, Amron, Warszawa 2023, s. 10. Dostępne w internecie: <https://amron.pl/strona.php?tytul=studenci-na-rynku-nieruchomosci> [data dostępu: 6.06.2024]. 39

Ryc. 29 Status mieszkaniowy studentów stacjonarnych w latach 2020 – 2023. Wykres na podstawie: Przypaśniak W., Sawczuk K. (red.), *Studenci na rynku nieruchomości – raport 2023*, Amron, Warszawa 2023, s. 12; Bartoszevska A., Staruch E., *Studenci na rynku nieruchomości – raport 2021*, Amron, Warszawa 2021, s. 12. Dostępne w internecie: <https://amron.pl/strona.php?tytul=studenci-na-rynku-nieruchomosci> [data dostępu: 6.06.2024]. 40

Ryc. 30 Współdzielenie pokoju - porównanie ogółu studentów i studentów mieszkających w akademiku. Schemat na podstawie: Przypaśniak W., Sawczuk K. (red.), *Studenci na rynku nieruchomości – raport 2023*, Amron, Warszawa 2023, s. 19. Dostępne w internecie: <https://amron.pl/strona.php?tytul=studenci-na-rynku-nieruchomosci> [data dostępu: 6.06.2024]. 41

Ryc. 31 Liczba współlokatorów w wynajmowanej nieruchomości. Schemat na podstawie: Przypaśniak W., Sawczuk K. (red.), <i>Studenci na rynku nieruchomości – raport 2023</i> , Amron, Warszawa 2023, s. 19. Dostępne w internecie: https://amron.pl/strona.php?tytul=studenci-na-rynku-nieruchomosci [data dostępu: 6.06.2024].	41
Ryc. 32 Mediana ceny wynajmu pokoi pojedynczych i wieloosobowych w 2023 r. Wykres na podstawie: Przypaśniak W., Sawczuk K. (red.), <i>Studenci na rynku nieruchomości – raport 2023</i> , Amron, Warszawa 2023, s. 21-22. Dostępne w internecie: https://amron.pl/strona.php?tytul=studenci-na-rynku-nieruchomosci [data dostępu: 6.06.2024].	42
Ryc. 33 Porównanie źródeł finansowania wynajmu studentów stacjonarnych i niestacjonarnych w 2023 r. Wykres na podstawie: Przypaśniak W., Sawczuk K. (red.), <i>Studenci na rynku nieruchomości – raport 2023</i> , Amron, Warszawa 2023, s. 27. Dostępne w internecie: https://amron.pl/strona.php?tytul=studenci-na-rynku-nieruchomosci [data dostępu: 6.06.2024].	43
Ryc. 34 Czynniki decydujące o wyborze miejsca zamieszkania Schemat na podstawie: Bojć T., Chimczak P., Kowalska J., Różewicz D. (red.), <i>Prywatne akademiki w Polsce – perspektywy rozwoju rynku domów studenckich</i> , Thinkco, 2020, s. 41. Dostępne w internecie: https://thinkco.pl/prywatne-akademiki-w-polsce-raport/ [data dostępu: 23.05.2024]; Przypaśniak W., Sawczuk K. (red.), <i>Studenci na rynku nieruchomości – raport 2023</i> , Amron, Warszawa 2023, s. 27-29. Dostępne w internecie: https://amron.pl/strona.php?tytul=studenci-na-rynku-nieruchomosci [data dostępu: 6.06.2024].	44
Ryc. 35 Ocena standardu wynajmowanej nieruchomości - porównanie rynku prywatnego i publicznych domów studenckich. Wykres na podstawie Przypaśniak W., Sawczuk K. (red.), <i>Studenci na rynku nieruchomości – raport 2023</i> , Amron, Warszawa 2023, s. 27-28. Dostępne w internecie: https://amron.pl/strona.php?tytul=studenci-na-rynku-nieruchomosci [data dostępu: 6.06.2024].	45
Ryc. 36. Badanie ankietowe cz. 1 - pokoje, łazienki i kuchnie w akademiku. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.	46
Ryc. 37. Badanie ankietowe cz. 1 - ocena stanu wyposażenia kuchni w akademikach. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.	47
Ryc. 38. Badanie ankietowe cz. 1 - ocena zagospodarowania otoczenia akademików. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.	47
Ryc. 39. Zagospodarowanie przestrzeni zewnętrznej przy DS nr 1 Politechniki Gdańskiej. Źródło: fotografia własna.	48
Ryc. 40. Badanie ankietowe cz.1 - Ocena dostępności usług w najbliższym otoczeniu kampusu. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.	48
Ryc. 41. Badanie ankietowe cz. 1 - zainteresowanie pozostaniem w akademiku przez pewien czas po ukończeniu studiów. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.	49
Ryc. 42. Badanie ankietowe cz. 1 - ocena atmosfery w akademiku. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.	49
Ryc. 43. Badanie ankietowe cz.1 - ocena poziomu zadowolenia z miejsca zamieszkania wśród ogółu ankietowanych. Źródło - rys. własny na podstawie ankiety własnej.	50
Ryc. 44. Badanie ankietowe cz.1 - ocena poczucia bezpieczeństwa wśród ogółu ankietowanych. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.	51
Ryc. 45. Badanie ankietowe cz.1 - czynniki negatywnie wpływające na poczucie bezpieczeństwa studentów. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.	51

Ryc. 46. Badanie ankietowe cz. I - ocena poziomu prywatności wśród ogółu ankietowanych. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.....	52
Ryc. 47. Badanie ankietowe cz. I -Czynniki negatywnie wpływające na poziom prywatności studentów. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.	52
Ryc. 48. Badanie ankietowe cz. I – ocena poziomu komfortu zamieszkania wśród ogółu ankietowanych. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.....	53
Ryc. 49. Badanie ankietowe cz. 1 – czynniki negatywnie wpływające na poziom komfortu studentów. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.	53
Ryc. 50. Badanie ankietowe cz. I – ocena ilości relacji zawartych w trakcie studiów oraz ocena relacji z najbliższymi sąsiadami wśród obecnie studiujących. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.	61
Ryc. 51. Badanie ankietowe cz. I – ocena ilości relacji zawartych w trakcie studiów oraz ocena relacji z ówczesnymi najbliższymi sąsiadami wśród osób studiujących przed 2000 r. Źródło: rys. własny na podstawie ankiety własnej.	61
Ryc. 52. Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród obecnie studiujących. Źródło grafik: rys. własny na podstawie ankiety własnej.	67
Ryc. 53. Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród osób studiujących przed 2000 r. Źródło grafik: rys. własny na podstawie ankiety własnej.	67
Ryc. 54. Analiza układu funkcjonalnego restauracji „Hydrostacja” na terenie kampusu Politechniki Gdańskiej. Źródła grafik: rysunki własne na podstawie: Kampus PG. <i>Budynek Hydromechaniki</i> . Dostępne w internecie: https://campus.pg.edu.pl/ [data dostępu: 10.06.2024].	68
Ryc. 55. Układ funkcjonalny wielofunkcyjnego obiektu Lieu de vie na kampusie Paris-Saclay w Paryżu. Źródła grafik: rysunki własne na podstawie: Archdaily. <i>Public Condenser / MUOTO</i> . Dostępne w internecie: https://www.archdaily.com/802946/public-condenser-muoto [data dostępu: 10.06.2024].	69
Ryc. 56. Układ funkcjonalny Stołówki Akademickiej w Krakowie z 1970 r. Źródła grafik: rysunki własne na podstawie: Isenberg H., <i>Stołówka akademicka w Krakowie</i> [w:] Architektura - Miesięcznik Stowarzyszenia Architektów Polskich SARP 1971, t. 283, nr 6, s. 224-227.	70
Ryc. 57. Porównanie rozkładu funkcjonalnego i powierzchni pełniących konkretną funkcję w analizowanych obiektach. Źródła grafik: rysunki własne na podstawie: jak wyżej.....	71
Ryc. 58 Analiza historyczno-architektoniczna – mapa w pomniejszeniu. Opracowanie własne na podstawie: dane z Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k). Dostępne w internecie: https://bdot10k.geoportal.gov.pl/ [data dostępu: 10.10.2024]; Gmina Ewidencja Zabytków miasta Gdańska. Dostępne w internecie: https://bip.gdansk.pl/urząd-miejski/Aktualna-wersja-GEZ,a,108389 [data dostępu: 10.10.2024].	74
Ryc. 59. Analiza historyczno – architektoniczna – zdjęcia obiektów oznaczonych na mapie z podziałem na poszczególne fazy.....	75
Źródła zdjęć:	
1. Trójmiasto.pl. Dostępne w internecie: https://trojmiasto.wyborcza.pl/trojmiasto/7,35612,31092724,perspektywy-publikuja-ranking-szkol-wyzszych-od-cwierz-wieku.html	
2. Strona internetowa kampusu Politechniki Gdańskiej. Dostępne w internecie: https://campus.pg.edu.pl/	
3. Strona internetowa kampusu Politechniki Gdańskiej. Dostępne w internecie: https://campus.pg.edu.pl/	

4. Strona internetowa kampusu Politechniki Gdańskiej. Dostępne w internecie: <https://campus.pg.edu.pl/>
5. Strona internetowa Politechniki Gdańskiej. *Aktualności*. Dostępne w internecie: <https://pg.edu.pl/solidarni-z-ukraina/2022-03/punkty-zbiorki>.
6. Facebook. *Profil Politechniki Gdańskiej*. Dostępne w internecie: <https://www.facebook.com/PolitechnikaGdanska/posts/please-click-see-more-to-read-the-english-version-bratniak-to-budynek-w-kt%C3%B3ry-ka/1246018115497837/>.
7. Strona internetowa kampusu Politechniki Gdańskiej. Dostępne w internecie: <https://campus.pg.edu.pl/>
8. Krzempek K., Szczepański J., *Kampus Politechniki Gdańskiej*, Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej, Gdańsk 2023, s.92
9. Google Maps. Dostępne w internecie: <https://www.google.pl/maps/>.
10. Strona internetowa kampusu Politechniki Gdańskiej. Dostępne w internecie: <https://campus.pg.edu.pl/>
11. Strona internetowa kampusu Politechniki Gdańskiej. Dostępne w internecie: <https://campus.pg.edu.pl/>
12. Wikipedia. Dostępne w internecie: https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Politech_gda_Gmach_B.jpg.
13. Wikimapia. *Budynek A Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki PG*, Dostępne w internecie: <https://wikimapia.org/23128/pl/Budynek-A-Wydzia%C5%82u-Elektroniki-Telekomunikacji-i-Informatyki-PG>.
14. Strona internetowa Politechniki Gdańskiej. *Stołówka nr 6*. Dostępne w internecie: <http://www.pg.gda.pl/biblioteka/kronika/kronika.php?stat=1&typ=rep&oper=pokaz&nrr=534&inrr=2970&inrz=11837>; Google Maps. Dostępne w internecie: <https://www.google.pl/maps/>.
15. Portal morski. *Final Konkursu OiO4um na Politechnice Gdańskiej*. Dostępne w internecie: <https://www.portalmorski.pl/inne/42179-final-konkursu-oio4um-na-politechnice-gdanskiej>.
16. Strona internetowa Politechniki Gdańskiej. *Dom studencki nr 2*. Dostępne w internecie: <https://pg.edu.pl/centrum-zakwaterowania/domy-studenckie/dom-studencki-nr-2>.
17. Google Maps. Dostępne w internecie: <https://www.google.pl/maps/>.
18. Fotopolska. *Dawna stołówka studencka a od wielu lat siedziba Wirtualnej Polski*. Dostępne w internecie: https://fotopolska.eu/51170,obiekt.html?map_z=18&f=1053353-foto.
19. Google Maps. Dostępne w internecie: <https://www.google.pl/maps/>.
20. Wikipedia. *Hasło: Wydział Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki Politechniki Gdańskiej*. Dostępne w internecie: https://pl.wikipedia.org/wiki/Wydzia%C5%82_Elektroniki,_Telekomunikacji_i_Informatyki_Politechniki_Gda%C5%84skiej.
21. Strona internetowa kampusu Politechniki Gdańskiej. Dostępne w internecie: <https://campus.pg.edu.pl/>.
22. Strona internetowa Wydziału Elektrotechniki i automatyki PG. *Laboratorium LINTE^2*. Dostępne w internecie: <https://eia.pg.edu.pl/wydzial/historia/budynki/laboratorium-linte2>.
23. Strona internetowa biura architektonicznego Fort Taraszkiewicz architektki. *Budynek „B” Centrum Nanotechnologii, Centrum Nauczania Matematyki i Kształcenia na Odległość*. Dostępne w internecie: http://www.fort-taraszkiewicz.pl/pl,0,0,32,Budynek_B_Centrum_Nanotechnologii_Centrum_Nauczania_Matematyki_i_Kształcenia_na_Odleglosc,1,0,index.php.
24. Strona internetowa kampusu Politechniki Gdańskiej. Dostępne w internecie: <https://campus.pg.edu.pl/>.
25. Strona internetowa Politechniki Gdańskiej. *Aktualności. Budowlany Oscar dla Politechniki Gdańskiej*. Dostępne w internecie: <https://pg.edu.pl/aktualnosci/2023-09/oscar-budowlany-dla-politechniki-gdanskiej>.
26. Architektura Murator. *Centrum Ekoinnowacji w Gdańsku już w 2024 roku*. Dostępne w internecie: <https://architektura.muratorplus.pl/projekty/centrum-ekoinnowacji-w-gdanskuaa-KLgo-JfSJ-p9XL.html>.

[data dostępu: 15.10.2024].

Ryc. 60. Analiza historyczno - architektoniczna – oś czasu. Opracowanie własne na podstawie: Szczepański J., *Architektura zespołu Politechniki Gdańskiej 1904-2018*, Fundacja Terytoria Książki, Gdańsk 2019, s. 7..... 75

Ryc. 61. Analiza kompozycyjno-wrazeniowa – mapa w pomniejszeniu. Opracowanie własne na podstawie: dane z Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k). Dostępne w internecie: https://bdot10k.geoportal.gov.pl/ [data dostępu: 10.10.2024];	78
Ryc. 62. Analiza terenów zielonych – mapa w pomniejszeniu. Opracowanie własne na podstawie: dane z Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k). Dostępne w internecie: https://bdot10k.geoportal.gov.pl/ [data dostępu: 10.10.2024];	79
Ryc. 63. Analiza ukształtowania terenu – mapa w pomniejszeniu. Opracowanie własne na podstawie: dane z Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k). Dostępne w internecie: https://bdot10k.geoportal.gov.pl/ [data dostępu: 10.10.2024];	80
Ryc. 64. Analiza usług lokalnych – mapa w pomniejszeniu. Opracowanie własne na podstawie: dane z Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k). Dostępne w internecie: https://bdot10k.geoportal.gov.pl/ [data dostępu: 10.10.2024]; dane z Open Street Map. Dostępne w internecie: https://www.openstreetmap.org/#map=6/52.02/19.14 [data dostępu: 25.10.2024];	81
Ryc. 65. Analiza obiektów gastronomicznych w sąsiedztwie kampusu Politechniki Gdańskiej – mapa w pomniejszeniu. Opracowanie własne na podstawie: dane z Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k). Dostępne w internecie: https://bdot10k.geoportal.gov.pl/ [data dostępu: 10.10.2024]; dane z Open Street Map. Dostępne w internecie: https://www.openstreetmap.org/#map=6/52.02/19.14 [data dostępu: 25.10.2024].	82
Ryc. 66. Schemat rozmieszczenia obiektów gastronomicznych – zakres analizy szczegółowej (po lewo), zakres analizy ogólnej (po prawo). Opracowanie własne na podstawie: jak wyżej. ..	82
Ryc. 67. Analiza komunikacyjna – mapa w pomniejszeniu. Opracowanie własne na podstawie: dane z Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k). Dostępne w internecie: https://bdot10k.geoportal.gov.pl/	84
Ryc. 68. Analiza usług ponadlokalnych – mapa w pomniejszeniu. Opracowanie własne na podstawie: dane z Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k). Dostępne w internecie: https://bdot10k.geoportal.gov.pl/ [data dostępu: 10.10.2024]; dane z Open Street Map. Dostępne w internecie: https://www.openstreetmap.org/#map=6/52.02/19.14 [data dostępu: 25.10.2024];	85
Ryc. 69. Schemat działek projektowych. Opracowanie własne.	87
Ryc. 70. Schemat zieleni wysokiej na działkach projektowych. Opracowanie własne, źródła fotografii oznaczonych *: Google maps. Dostępne w internecie: https://www.google.pl/maps/ [data dostępu: 13.07.2024] źródła pozostałych fotografii: materiały własne autorki.	89
Ryc. 71. Schemat struktury własności gruntów i granice opracowania. Opracowanie własne na podstawie: GeoGańsk. Dostępne w internecie: https://geogdansk.pl/app/pl/?lang=pl [data dostępu: 3.04.2025].	90
Ryc. 72. Schemat koncepcji urbanistycznej zagospodarowania terenu. Opracowanie własne. ..	91
Ryc. 73. Projekt zagospodarowania terenu w skali urbanistycznej. Opracowanie własne.	92
Ryc. 74. Projekt zagospodarowania terenu w skali architektonicznej. Opracowanie własne.	94
Ryc. 75. Rzut kondygnacji parteru. Opracowanie własne.	96
Ryc. 76. Rzut kondygnacji pierwszego piętra. Opracowanie własne.	97
Ryc. 77. Rzut kondygnacji drugiego piętra. Opracowanie własne.	97

Ryc. 78. Wyjaśnienie oznaczeń schematu ewakuacji z budynku stołówki. Opracowanie własne.	109
---	-----

Ryc. 79. Schemat ewakuacji z budynku stołówki. Rysunek przedstawia (od dołu): parter, pierwsze i drugie piętro. Opracowanie własne.....	110
---	-----

4.2.2. Spis tabel

Tabela 1. Informacje ogólne o projekcie. Opracowanie własne.	102
Tabela 2. Bilans projektowanego zagospodarowania terenu, Opracowanie własne.....	102
Tabela 3. Zestawienie pomieszczeń w budynku warsztatu. Opracowanie własne.	103
Tabela 4. Zestawienie pomieszczeń w budynku stołówki. Opracowanie własne.	103

5. Załączniki graficzne

Plansza 1
Plansza 2
Plansza 3
Plansza 4
Plansza 5
Plansza 6
Plansza 7
Plansza 8
Plansza 9
Plansza 10